MERVE YAYINLARI

KÜTÜB-İ SİTTE'DEN 1001 HADİS

AİLE EĞİTİM DİZİSİ - 11

Dizgi:
Ahmet Kafaramanoğlu
0535 58017 74
•

Baskı:
Zafer Matbaası
•

Cilt:
Derya Ciltevi
•

Mart 2002

ISBN 975-8524-10-0

Fihrist’e dön

KÜTÜB-İ SİTTE'DEN
1001 HADİS

hazırlayan

Kasım YAYLA

MERVE BASIN YAYIN DAĞITIM
SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Suterazisi Sokak Bayülken İş Hanı
No: 6 / 1 Sultanahmet / İSTANBUL
Tel: (0212) 638 69 96-97 Fax: 638 08 45

Fihrist'e dön

ÖNSÖZ

Alemlerin Rabbi, kâinatın yaratıcısı olan Yüce Allah'a hamd eder; insanlığın efendisi, âhir zaman Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v)'e sonsuz salât ve selâm ederim.

Cenâb-ı Hakk'ın beşeriyete nur, şifâ ve hidâyet vesilesi olarak indirdiği Yüce Kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in, yine O'nun razı olduğu biçimde okunup anlaşılması ve tatbik edilebilmesi, bu aziz ve şerefli elçi Muhammed (s.a.v)'in sözlerinin, işlerinin ve bilinen yaşayışının çok iyi anlaşılıp irdelenmesiyle ancak mümkün olabilir. Resûlüllah (s.a.v)'in hadisleri ve yaşantısı, Kur'ân-ı Kerim'in anahtarı olarak önem arz etmektedir.

O Yüce Peygamberin (s.a.v) hadislerini okumak, yaymak, okutmak ve gereklerini yerine getirmek, ümmeti için İslâmi bir vazife olduğu gibi aynı zamanda da insani bir görevdir. O büyük Peygamberin (a.s) mübarek sözlerini aslî lisanı olan Arapcadan okuyup Öğrenme fırsatı olmayan din kadeşlerimize bir hizmette bulunmak ve rahmetle anılmaya vesile teşkil etmesi niyetiyle bu hadisleri haddimiz olmayarak dilimize çevirmeyi arzuladık,

Bu kitabın içerdiği hadisler, ilmi çevrelerde büyük bir kabul görmüş, en meşhur altı sahih kitabı ve hadis mecmualarının en sahihlerinden kabul edilen Kütüb-i Sitte'den seçilerek alınmış tır. Buharı ve Müslim'in el-Câmiu's-Sahih'leri ile Ebu Davud, Tirmizi,

Fihrist’e dön

Neseî ve İbn-i Mâce'nin Sünenleri; hadis tasnifinin altın çağı olan Hicrî üçüncü yüzyılda telif edilmiş olmak, elden geldiği kadarıyla sahih hadisleri ihtiva etmek, konularına göre tasnif edilmek... gibi ortak özelliklerinden dolayı, daha sonraki asırlarda Kütüb-i Sitte (Altı kitap) ortak adıyla şöhret bulmuştur.

İşte bu kitabın içerdiği hadisler bu altı kitaptan taranarak derlenmiş, konularına göre ayrılmış ve her konu kendi başlığı altında işlenmiştir. Hadis-i Şerifleri dilimize çevirirken Arab lisanının gramer kaidelerine riayet ve özellikle tercemede metne sadâkata çok özen gösterilmiştir. Bu kıymetli eser, her seviyedeki insanımızın rahatlıkla okuyup anlayabileceği açık ve sade bir dille yazılmıştır.

Bizlere bu eseri tamamlamayı lütfeden Cenab-ı Hakk'a sonsuz şükürlerimizi arz ederken, bu eserin hayırlara sevk edeceğini ve kötülüklere de engel olacağını ümit etmekteyiz. Bu vesile ile bu eserden faydalanan kardeşlerimden; anne ve babama, hocalarıma, sevdiklerime ve bizlerde maddi ve manevi emeği olan bütün kardeşlerimize hayır dualarım beklemekteyiz.

Çalışmak bizden, muvaffakiyet Allah (c.c)'dandır.

Kasım Yayla
Kasımpaşa / İstanbul
14 Şevval 1422 - 29 Aralık 2001

Fihrist'e dön

İHLAS VE SAMİMİ NİYET

1 - وعن أمير المؤمنين أبي حفص عمر بن الخطاب بن نفيل بن عبد العزى بن رياح بن عبد الله بن قرط بن رزاح بن عدي بن كعب بن لؤي بن غالب القرشي العدوي رضي الله عنه، قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «إنما الأعمال بالنيات، وإنما لكل امرئ ما نوى؛ فمن كانت هجرته إلى الله ورسوله فهجرته إلى الله ورسوله، ومن كانت هجرته لدنيا يصيبها، أو امرأة ينكحها فهجرته إلى ما هاجر إليه» متفق على صحته(*) رواه إماما المحدثين: أبو عبد الله محمد بن إسماعيل بن إبراهيم بن المغيرة بن بردزبه الجعفي البخاري، وأبو الحسين مسلم بن الحجاج بن مسلم القشيري النيسابوري رضي الله عنهما في صحيحيهما اللذين هما أصح الكتب المصنفة.

1- Mü'minlerin emiri Ebû Hafs Ömer b. Hattâb b. Nüfeyi b. Abdüluzza b. Riyâh b. Abdullah b. Kurt b. Rezâh b. Adiyy b, Ka'b b. Lüeyy b. Gâlib el-Kureyşî el-Adevî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Allah Resulü (s.a.v)'i şöyle söylerken duydum;

"Ameller, niyetlere göredir. Her kişiye, sadece niyetinin karşılığı vardır. Her kimin hicreti Allah ve Resulüne ise, onun hicreti de Allah ve Resûlünedir. Her kimin hicreti de elde edeceği dünya -malı- veya nikahlayacağı bir kadın için olursa, onun hicreti de o yöneldiği şeyedir."

Hadisin sıhhatinde ittifak vardır. Hadisi; hadisçilerin imamı E-

Fihrist'e dön

bu Abdullah Muhammed b. İsmail b. İbrahim b. Muğire b. Berdiz-be el-Cûfî el-Buhari ve Ebu Hüseyn Müslim b. Haccac b. Müslim el-Kuşeyrî Nisâburî (r.a), tasnif edilen kitapların en sahihlerinden 'Sahihayn'da rivayet etmiştir.

2 - وَعَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ عَبْدِ اللَّهِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَغْزُو جَيْشٌ الْكَعْبَةَ فَإِذَا كَانُوا بِبَيْدَاءَ مِنَ الْأَرْضِ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ». قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ وَفِيهِمْ أَسْوَاقُهُمْ(1) وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ!؟ قَالَ: «يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(2). هَذَا لَفْظُ الْبُخَارِيِّ.

2- Mü'minlerin annesi, Abdullah'ın h. Zübeyr'in teyzesi Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Resûlüllâh (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

"Bir takım askerler Ka'be'ye doğru -savaşmak kastıyla- yola çıkarlar. 'Beydâ' denilen yere geldiklerinde, ön tarafta bulunanlar da arka tarafta bulunanlar da yerin dibine geçirilirler."

Hazreti Aişe (r.a) diyor ki, ben;

"Ey Allah'ın elçisi, nasıl olur da Öndekilerin ve arkadakilerin tümü yerin dibine geçiriliyor? Oysa onların arasında çarşı pazarda dolaşan ve onlardan olmayıp -aralarına karışanlar— var!" dedim.

Resûlüllâh (s.a.v) da şöyle buyurdu:

"Öndekilerin ve arkadakilerin hepsi yerin dibine geçirilir; sonra da niyetlerine göre diriltilirler." (Buhari ve Müslim)

3 - وَعَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي غَزَاةٍ فَقَالَ: «إِنَّ بِالْمَدِينَةِ لَرِجَالاً مَا سِرْتُمْ مَسِيراً، وَلَا قَطَعْتُمْ وَادِياً إِلَّا كَانُوا مَعَكُمْ حَبَسَهُمُ الْمَرَضُ» وَفِي رِوَايَةٍ: «إِلَّا شَرِكُوكُمْ فِي الْأَجْرِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3- Ebâ Abdullah Câbir b. Abdullah el-Ensarî (r.a) şöyle söylemiştir:

Bir savaşta Allah Resulü (s.a.v) ile birlikteydik. Bir ara şöyle buyurdu:

"Medine'de -savaşa iştirak edememiş- öyle erler vardır ki, yürüyüp geçtiğiniz her yerde, aştığınız her vadide sizinle beraberdirler; ancak onları hastalık alıkoydu."

Diğer bir rivayette şöyle söylenmiştir:

"Ancak onlar, sevapta size ortak olmuşlardır." (Müslim rivayet etmiştir.)

4 ـ وعَنْ أبِي يَزِيدَ مَعْنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ الأخْنَسِ رضي الله عَنْهُم، وَهُوَ وأبُوهُ وَجَدُّهُ صَحَابِيُّونَ، قَالَ: كَانَ أبِي يَزِيدُ أخْرَجَ دَنَانِيرَ يَتَصَدَّقُ بِهَا فَوَضَعَهَا عِنْدَ رَجُلٍ فِي الْمَسْجِدِ فَجِئْتُ فَأخَذْتُهَا فَأتَيْتُهُ بِهَا، فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا إيَّاكَ أرَدْتُ، فَخَاصَمْتُهُ إلَى رسول الله ﷺ فَقَالَ: «لَكَ مَا نَوَيْتَ يَا يَزِيدُ، وَلَكَ ما أخَذْتَ يَا مَعْنُ» رواه البخاري(٣).

4- Ebû Yezid Ma'n b. Yezid b. El-Ahnes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir: (Bu kişi, babası ve dedesi sahabidirler)

Babam Yezid, sadaka olarak vermek için birkaç dinar çıkarıp onları mescitte bir adamın yanına koydu. Ben de gelip onları aldım ve babama götürdüm. Babam;

'Allah'a yemin olsun ki, sana vermeyi dilememiştim' dedi. Bunun üzerine Resûlüllâh'ın (s.a.v) huzurunda tartıştık. Allah Resulü (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ey Yezid, sana niyetinin - sevabı - vardır ve Ey Ma'n, aldıkların da senindir." (Buhari rivayet etmiştir.)

5 ـ وَعَنْ أبِي هُرَيْرَةَ عَبْدِ الرَّحْمن بنِ صَخْرٍ رضِي اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رسولُ الله ﷺ: «إنَّ اللَّهَ لا يَنْظُرُ إلَى أجْسَامِكُمْ، وَلا إلَى صُوَرِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إلى قُلُوبِكُمْ» رواه مسلم(٥).

5- Ebû Hureyre Abdurrahmân b, Sahr'dan (r.a), Resûlüllâh (s.a.v) 'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah sizin cisimlerinize ve görünüşlerinize bakmaz; ama kalplerinize bakar." (Müslim rivayet etmiştir.)

6- وعَنْ أبي الْعَبَّاس عَبْدِ اللَّهِ بن عبَّاس بنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رضي الله عنهما، عَنْ رسول الله ﷺ فِيمَا يَرْوِي عَنْ رَبِّهِ، تَبَارَكَ وَتَعالَى، قَالَ: «إِنَّ الله كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ، ثُمَّ بَيَّنَ ذَلِكَ، فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِئَةِ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَإِنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا سَيِّئَةً وَاحِدَةً» متفقٌ عليه(*)

6- Ebül-Abbas Abdullah b. Abbas b. Abdül-Muttalib (r.a)'dan rivayet edildiğine göre, Resûlüllâh (s.a.v) Yüce Rabbinden şöyle ri vayet buyurdu;

"Şüphesiz ki Allah iyiliklerin ve kötülüklerin yazılmasını emretti; sonra da bunları açıkladı. Kim bir iyilik yapmaya niyetlenir de yapamazsa, Allah (c.c) onu kendi katında tam bir iyilik -yapılmış gibi- yazar. Eğer o iyiliği yapmaya niyetlenir ve yaparsa, Allah (c.c) onu on kat sevaptan yedi yüz kat sevaba, hatta daha fazlasına katlayarak yazar. Eğer bir fenalık yapmaya niyetlenir de yapmazsa, Allah (c.c) onu tam bir iyilik olarak yazar. Eğer o fenalığı yapmaya niyet eder ve de yaparsa, Allah (c.c) onu bir tek günah olarak yazar." (Buharı ve Müslim)

TEVBE

7 - وعَنْ أبي هُرَيْرَة رضي الله عنه قال: سَمِعْتُ رسول الله ﷺ يَقُولُ: «والله إنِّي لأَسْتَغْفِرُ الله وأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً» رواه البخاري(*).

7- Ebû Hureyre (r.a)'dan gelen rivayette demiştir ki; Resûlüllâh (s.a.v)'i şöyle söylerken işittim:

"Allah'a yemin olsun ki, ben günde yetmiş defadan daha fazla Allah'tan af diliyorum ve O'na tevbe ediyorum." (Buhari rivayet etmiştir.)

8 ـ وعَنْ أبي حَمْزَةَ أنَسِ بن مَالِكٍ الأَنْصَارِيِّ خـادِمِ رسول الله ﷺ رضي الله
عنه ، قال: قال رسول الله ﷺ : «للهُ أفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أحَـدِكُمْ سَقَطَ عَلى بعِيرِهِ(٥) وقـد
أضَلَّهُ في أرضٍ فَلاةٍ» متفقٌ عليه

.

8- Resûlüllâh (s.a.v)'in hizmetini yapan Ebû Hamza Enes b. Mâlik'den, Resûlüllâh (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kulunun tevbe etmesindeki Allah'ın hoşnutluğu, sizden birinin ıssız bir çölde devesini kaybedip de sonra bulduğunda duyduğu sevinçten daha fazladır." (Buhari ve Müslim)

9 ـ وعَن أبي مُوسى عَبدِ اللهِ بن قَيسٍ الأشعَـريِّ رضِيَ الله عنه عن النَّبيِّ ﷺ
قـال: «إن الله تعالى يَبْسُطُ يَـدَهُ باللَّيْـلِ لِيَتُوبَ مُسِيءُ النَّهَـارِ، ويَبْسُطُ يَدَهُ بـالنَّهَارِ لِيَتُـوبَ
مُسِيءُ اللَّيْلِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِها» رواه مسلم(٢).

9- Ebû Musa Abdullah b. Kays el-Eş'ari (r.a)'den, Resûlüllâh (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah, gündüz günah işleyenlerin tevbe etmeleri için geceleyin elini açar; gece günah işleyenlerin tevbe etmeleri için de gündüz elini açar -onları tevbeye çağırır- Bu hal, güneşin battığı yerden doğmasına kadar -kıyamete kadar- sürer." (Buhari rivayet etmiştir.)

10 - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من تاب قبل أن تطلع الشمس من مغربها تاب الله عليه» رواه مسلم (٢)

10- Ebû Hureyre (r.a)'den, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Kim, güneş batıdan doğmadan -kıyamet kopmadan- tevbe ederse, Allah (c.c) tevbesini kabul eder." (Müslim rivayet etmiştir.)

11 - وعن أبي عبد الرحمن عبد الله بن عمر بن الخطاب رضي الله عنهما عن النبي ﷺ قال: «إن الله عز وجل يقبل توبة العبد ما لم يغرغر» (١). رواه الترمذي (٥) وقال: حديث حسن.

11- Ebû Abdurrahman Abdullah b. ‘Ömer b. Hattab (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah, can boğaza gelmedikçe kulunun tevbesini kabul eder." (Tirmizi rivayet etmiş ve demiştir ki; hadis, hasendir.)

12 - وعن ابن عباس وأنس بن مالك رضي الله عنهم أن رسول الله ﷺ قال: «لو أن لابن آدم وادياً من ذهب أحب أن يكون له واديان، ولن يملأ فاه إلا التراب (١)، ويتوب الله على من تاب» متفق عليه (٢).

12- İbn-i Abbas ve Enes b. Mâlik (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)’in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Âdemoğlunun bir vadi -dolusu- altını olsa, yine de iki vadi -dolusu- daha olmasını arzular. Onun ağzını ancak toprak doldurur. Allah (c.c), tevbe edenlerin tevbesini kabul eder." (Buhari ve Müslim)

SABIR

13 ـ وَعَنْ أبي مَالِكٍ الْحَارِثِ بنِ عَاصِمٍ الأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ
رسول الله ﷺ: «الطُّهُورُ شَطْرُ الإيمَانِ(1)، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلآنِ ـ أَوْ تَمْلأُ ـ مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ، وَالصَّلاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ
بُرْهَانٌ(2)، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ. كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو، فَبَائِعٌ نَفْسَهُ
فَمُعْتِقُهَا(3) أو مُوبِقُهَا»(4) رواه مسلم(*).

13- Ebu Mâlîk el-Hâris b. Asım el-Eş'arî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Temizlik imanın yarısıdır. 'El-Hamdülillah' zikri-nin sevabı-mizanı doldurur. 'Sübhânellahi vel-Hamdülillahİ' zikri ise, yerle gök arasını doldurur. Namaz nurdur. Sadaka, sahibinin imanına işaret eder. Sabır, aydınlıktır. Kur'an, senin lehine veya aleyhine bir delildir. Bütün insanlar sabahleyin işine çıkar, kendisini satar. Ya kurtarır, ya da helak olur." (Müslim rivayet etmiştir.)

14 ـ وَعَنْ أبي سَعِيد سَعْدِ بنِ مَالِكِ بنِ سِنَانٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنهما: أَنَّ
نَاساً مِنَ الأَنْصَارِ سَأَلُوا رسول الله ﷺ فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، حَتَّى نَفِدَ مَا عِنْدَهُ،
فَقَالَ لَهُمْ حِينَ أَنْفَقَ كُلَّ شَيْءٍ بِيَدِهِ: «مَا يَكُنْ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدَّخِرَهُ عَنْكُمْ، وَمَنْ
يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ، وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللَّهُ. وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً
خَيْراً وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ» متفق عليه(1).

14- Ebu Said Sa'd b. Sinhan el-Hudrî (r.a)'dan rivayet edil miştir:

Ensardan bir grup insan Resûlüllah (s.a.v)'dan sadaka istediler, o da onlara verdi. Sonra O'ndan yine istediler, O yine verdi. Ta

ki yanındakiler tükendi. Elinde bulunan her şeyi onlara verdikten sonra kendilerine şöyle buyurdu:

"Yanımda -dağıtacak- bir mal kalsaydı, onu sizden esirgemezdim. Her kim dilenmekten kaçınırsa, Allah (c.c) onu iffetli kılar. Kim, hiçbir kimseye muhtaç olmamayı dilerse, Allah (c.c) onu kimseye muhtaç etmez. Her kim sabretmeye çalışırsa, Allah (c.c) ona sabır verir. Hiçbir kimseye de sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir lütuf verilmemiştir." (Buharı ve Müslim)

15 ـ وَعَنْ ابي يَحْيَى صُهَيْبِ بْنِ سِنَانٍ رضي الله عنه قال: قال رسـول الله ﷺ:
«عَجَباً لأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذٰلِكَ لأَحَدٍ إِلاَّ لِلْمُـؤْمِنِ: إِنْ أَصَابَتْـهُ سَرَّاءُ
شَكَرَ فَكَانَ خَيْراً لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْه ضَرَّاءُ صَبَرَ فَكَانَ خَيْراً لَه» رواه مسـلم(٣).

15- Ebu Yahya Suheyb b. Sinan (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Mü'minin işine şaşarım; çünkü onun bütün işi, kendisi için bir hayırdır. Bu durum, sadece mü'mine mahsustur. Eğer ona sürûr verecek bir şeyle karşılaşırsa şükreder; bu kendisi için bir hayırdır. Eğer onu üzecek bir şeyle karşılaşırsa sabreder; bu da kendisi için bir hayır olur." (Müslim rivayet etmiştir.)

16 ـ وَعَنْ عَـائِشَةَ رضي الله عنهـا أَنَّهَـا سَـأَلَتْ رَسُـولَ الله ﷺ عَنِ الطَّاعُـونِ،
فَأَخْبَرَهَا أَنَّهُ كَانَ عَذَاباً يَبْعَثُهُ اللَّهُ تعالى عَلَى مَنْ يَشَاءُ، فَجَعَلَهُ اللَّهُ تعالى رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ،
فَلَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقَعُ فِي الطَّاعُون فَيَمْكُثُ فِي بَلَدِهِ صَـابِراً مُحْتَسِبـاً يَعْلَمُ أَنَّهُ لاَ يُصِيبُـهُ إِلاَّ مَا
كَتَبَ اللَّهُ لَهُ إِلاَّ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الشَّهِيدِ» رواه البخاري(١).

16- Hz. Âişe (r.a)'dan rivayet olunmuştur. Kendisi, Resûlüllah (s.a.v)'e Tâûn-hastalığından- sormuş, Resûlüllah (s.a.v) de ona şu haberi vermiştir:

Fihrist’e dön

"Tâûn, yüce Allah'ın dilediğinin üzerine saldığı bir azap idi; Allah (c.c) onu mü'minler için bir rahmet yaptı. Tâûn'a uğrayan bir kul sabreder ve ecrini umarak oturduğu yerde kalır, kendisine Allah'ın yazdığından başka bir şeyin dokunmayacağını bilirse, kendisine şehit sevabı gibi sevap verilir." (Buharı)

17 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَ: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدِي بِحَبِيبَتَيْهِ فَصَبَرَ عَوَّضْتُهُ مِنْهُمَا الْجَنَّةَ» يُرِيدُ عَيْنَيْهِ، رواه البخاري(1)

17- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Allah (c.c) şöyle buyurdu; Ben bir kulumu, iki gözünü alarak imtihan ettiğimde sabrederse, kendisine o iki gözüne karşılık cennet veririm." (Buhari)

18 - وَعَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمنِ عَبْدِاللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عنه قال: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى رسُولِ اللهِ ﷺ يَحْكِي نَبِيّاً مِنَ الأَنْبِيَاءِ، صَلَوَاتُ اللهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ، ضَرَبَهُ قَوْمُهُ فَأَدْمَوْهُ وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ، يَقُولُ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لا يَعْلَمُونَ» متفقٌ عَلَيْهِ(2).

18- Ebu Abdurrahman Abdullah b. Mes'ud (r.a)'ın şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Allah Resulünün (s.a.v), peygamberlerden bir peygamberin (a.s) halini anlatmasını sanki hala görmekteyim. Kavmi onu dövmüş kan revan halinde bırakmıştı. O ise, yüzündeki kanı siliyor ve şöyle dua ediyordu:

Allah'ım, kavmimi affet, çünkü onlar -ne yaptıklarını- bilmiyorlar!"

Fihrist'e dön

19 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وأبِي هُرَيْرَةَ رضيَ الله عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ ولا وَصَبٍ ولا هَمٍّ وَلَا حَزَنٍ وَلَا أذىً وَلَا غَمٍّ، حَتَّى الشَّوْكَةُ يُشَاكُهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ» متفقٌ عَلَيْهِ(١).

19- Ebu Saîd ve Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir müslümana isabet eden yorgunluk, ağrı, gam, keder, eza ve cefa, hatta vücuduna batan bir diken gibi her ne şey varsa, Allah (c.c) bu sebeple onun hatalarının bir kısmını örter.”(Buharı ve Müslim)

20 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله ﷺ: «مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْراً يُصِبْ مِنْهُ»: رواهُ الْبُخَارِي(١).

20- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c) kime hayır dilerse, onu musibet verir." (Buhari)

21 - وَعَن أنس رَضِي الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله ﷺ: «لا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ لِضُرٍّ أَصَابَهُ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فاعلاً فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ أَحيني مَا كَانَت الْحَيَاةُ خَيْراً لِي وَتَوَفَّنِي إِذَا كَانَتِ الْوَفَاةُ خَيْراً لِي» متفقٌ عليه(٢).

21- Enes (r.a)'dan rivayet edildiğine göre Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

"Sizden biriniz, kendisine isabet eden bir zarardan dolayı sakın ölümü arzulamasın. Eğer mutlaka yapacaksa şöyle desin:

Allah'ım, yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat ve ölüm benim için hayırlı olduğu zaman da beni öldür." (Buharı ve Müslim)

22 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنهُ أن رسول الله ﷺ قال: «لَيْسَ الشَّدِيدُ بالصُّرَعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ» متفقٌ عليه(٣).

22- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Güçlü olan -güreşte- hasmını yere seren değildir; asıl güçlü olan, öfkelendiği zaman kendine hakim olandır." (Buhari ve Müslim)

23 - وَعَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صرد رضي الله عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ جَالِساً مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، وَرَجُلانِ يَسْتَبَّانِ، وَأَحَدُهُمَا قَدِ احْمَرَّ وَجْهُهُ، وانْتَفَخَتْ أَوْدَاجُهُ(٤) فَقَالَ رَسُولُ الله ﷺ: «إِنِّي لأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ، لَوْ قَالَ: أَعُوذُ بِالله مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ذَهَبَ مِنْهُ مَا يَجِدُ». فَقَالُوا لَهُ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «تَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» متفقٌ عَلَيْهِ(٥).

23- Süleyman b. Sured (r.a)'ın şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v) ile birlikte oturmaktaydım. O esnada iki kişi birbirine küfrediyordu. Onlardan birinin yüzü kıpkırmızı olmuş, şahdamarları şişmişti. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Ben bir kelime biliyorum ki, eğer o adam onu söylese kendisindeki bu hiddet ondan kaybolur. Eğer; 'Eûzü billahi mineş-şeyta-nir-racım' dese, kendisindeki bu Öfke kaybolur. Bunun üzerine o adama şöyle dendi:

Peygamber (s.a.v), lanetlenmiş şeytandan Allah'a sığınmanı emrediyor." (Buharı ve Müslim)

24 ـ وَعَنْ مُعَاذ بْنِ أَنَس رضِيَ الله عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ كَظَمَ غَيْظاً، وَهُوَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْفِذَهُ، دَعَاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَلَى رُؤُوسِ الْخَلائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُخَيِّرَهُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ مَا شَاءَ» رواهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالتِّرْمِذِيُّ(١) وَقَالَ: حديثٌ حسنٌ.

24- Muâz b. Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyur muştur:

"Kim uygulamaya gücü yettiği halde öfkesini yutarsa, Allah (c.c) onu kıyamet günü mahlukatın karşısına çağırır ve hurilerden istediğini almakta kendisini serbest bırakır." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve Tirmizi; Hadis hasendir, demiştir.)

25 ـ وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رضِيَ الله عَنْهُ أَنَّ رسُولَ الله ﷺ قال: «إِنَّهَا سَتَكُونُ بَعْدِي أَثَرَةٌ وَأُمُورٌ تُنْكِرُونَهَا! قَالُوا: يَا رَسُولَ الله ﷺ فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ: تُؤَدُّونَ الْحَقَّ الَّذِي عَلَيْكُمْ، وَتَسْأَلُونَ الله الَّذِي لَكُمْ» متفقٌ عليه(١).

25- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Yakında benden sonra adam kayırmalar ve hoşlanmayacağınız işler olacaktır. Ashab:

- Ey Allah'ın Resulü, böyle bir zamanda bize ne emreder sin? diye sordular.

Resûlüllah (s.a.v);

- Üzerinize düşen hakkı verir, kendi alacağınızı da Allah'dan istersiniz, buyurmuştur."

26 ـ وَعَنْ أَبِي يَحْيَى أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ رضِيَ اللهُ عنْـهُ أَنَّ رَجُـلاً مِنَ الأَنْصَـارِ
قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلاَ تَسْتَعْمِلُنِي كَمَا اسْتَعْمَلْتَ فُـلاناً فَقَـالَ: «إِنَّكُمْ سَتَلْقَوْنَ بَعْـدِي أَثَرَةً،
فَاصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ» متفقٌ عَلَيْه[2].

26- Ebu Yahya Useyd b. Hudayr (r.a)'dan şöyle rivayet edil miştir:

"Ensar'dan bir kişi; Ey Allah'ın Resulü, falancayı âmil-zekat toplama gibi görevlerle görevlendirilenler- tayin ettiğiniz gibi beni de âmil tayin etmez misiniz?

Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Şüphesiz ki siz, yakında benden sonra adam kayırmalarla karşılaşacaksınız. O zaman sabrediniz ki, Kevser'in başında bana kavuşasınız." (Buharı ve Müslim)

DOĞRULUK

27 ـ فَـالأَوَّلُ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْـهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الصِّـدْقَ
يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِـرَّ يَهْدِي إِلَى الجنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُـلَ لَيَصْـدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ[1] عِنْـدَ اللهِ
صِـدِّيقاً، وَإِنَّ الْكَـذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُـورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْـدِي إِلَى النَّـارِ، وَإِنَّ الـرَّجُـلَ
لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللهِ كَذَّاباً» متفقٌ عَليه[2].

27- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Doğruluk, iyiliğe iletir; iyilik de cennete götürür. Bir insan doğru söyleye söyleye Allah katında 'Doğru' olarak yazılır. Yalan ise kötülüğe; kötülük

cehenneme götürür. Bir insan yalan konuşa konuşa Allah katında 'Yalancı' olarak yazılır." (Buharı ve Müslim)

28 ـ الثَّالِثُ: عَنْ أبي سُفْيَانَ صَخْرِ بْنِ حَرْبٍ، رضِيَ الله عَنْهُ، في حَدِيثِه الطَّوِيلِ، في قِصَّةِ هِرَقْلَ، قالَ هِرَقْلُ: فَمَاذَا يَأْمُرُكُمْ ـ يَعْني النَّبيَّ ﷺ ـ قالَ أَبُو سُفْيَانَ: قُلْتُ: يقولُ: «اعْبُدُوا اللَّهَ وَحْدَهُ وَلاَ تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً، وَاتْرُكُوا مَا يَقُولُ آبَاؤُكُمْ، وَيَأْمُرُنَا بالصَّلاةِ، والصِّدْقِ، والْعَفَافِ، والصِّلَةِ» متفقٌ عليْه(١).

28- Ebu Süfyan Sahr b. Harb (r.a.)'dan, Hirakl kıssasıyla ilgili uzun bir hadisinde şöyle rivayet yapılmıştır:

"Hirakl, Peygamber (s.a.v)'i kastederek, size neyi emrediyor?dedi. Ebu Süfyan, şöyle cevap verdiğini belirtiyor:

Sadece bir olan Allah'a ibadet ediniz, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayınız ve atalarınızın söylediklerini bırakınız diyor; bize namaz kılmayı, doğruluğu, haramlardan kaçınmayı ve yakınlarla -akrabalık- ilişkilerinin sürdürülmesini emrediyor." (Buhari ve Müslim)

29 ـ الرَّابعُ: عَنْ أَبي ثَابِتٍ، وَقِيلَ: أَبي سَعيدٍ، وَقيلَ: أَبي الْوَليدِ، سَهْلِ بنِ حُنَيْفٍ، وَهُوَ بَدْرِيٌّ، رَضِيَ الله عَنْهُ، أن النَّبيَّ ﷺ، قَالَ: «مَنْ سَأَلَ الله تَعَالَى الشَّهَادَةَ بِصِدْقٍ، بَلَّغَهُ اللَّهُ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ، وَإِنْ مَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ» رواهُ مُسْلم(٢).

29- Ebu Sabit, Ebu Said ve Ebul-Velid künyesi İle anılan, Bedir'de de bulunmuş olan Sefil b. Huneyf (r.a)'dan, Peygamber (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Kim samimiyetle Yüce Allah'dan şehit olmayı isterse, yatağında ölse bile Allah (c.c) onu şehitlerin derecesine ulaştırır." (Müslim)

Fihrist'e dön

MURAKABE

30 - الثَّاني: عَنْ أبي ذَرٍ جُنْدُبِ بْنِ جُنَادَةَ، وَأبي عَبْدِ الرَّحْمنِ مُعاذِ بْنِ جَبَلٍ، رَضِيَ اللهُ عنهُمَا، عَنْ رَسُولِ اللهِ ﷺ قَالَ: «اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ(١) وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ» رواهُ التِّرْمذيُّ(٢) وَقالَ: حديثٌ حسنٌ.

30- Ebu Zer Cündüb b. Cünâde ve Ebu Abdurrahman Muâb b. Cebel (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edil miştir:

"Her nerede olursan ol, Allah'tan kork! İşlediğin bir günahın ardından, onu silecek bir iyilik ekle ve insanlara güzel ahlak ile muamelede bulun." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis basendir, demiştir.)

31 - الرَّابِعُ: عَنْ أَنَسٍ رضيَ اللهُ عَنهُ قالَ: «إنَّكُمْ لَتَعْمَلُونَ أعْمَالاً هِيَ أدَقُّ في أعْيُنِكُمْ مِنَ الشَّعْرِ، كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ ﷺ مِنَ الْمُوبِقَاتِ» رواهُ البخاري(٨)،

31- Enes (r.a.)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Siz, kendi nazarınızda kıldan daha ince-ufak- bir takım işler yapıyorsunuz; oysa biz, Resûlüllah (s.a.v)'ın zamanında onları helak edici -iş-lerden sayardık." (Buhari)

32 - الْخَامِسُ: عَنْ أبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «إنَّ اللهَ تَعَالَى يَغَارُ، وَغَيْرَةُ اللهِ تَعَالَى، أَنْ يَأْتِيَ الْمَرْءُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ» متفقٌ عَلَيْهِ(٩).

32- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Yüce Allah kıskanır. Allah (c.c)'in kıskanması, Allah'ın haram kıldığı şeyi kişinin yapmasıdır." (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

33 ـ السَّابِعُ: عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ
قَالَ: «الْكَيِّسُ(١) مَنْ دَانَ نَفْسَهُ، وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا،
وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ».

33- Ebu Ya'la Şeddâd b. Evs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'inşöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Akıllı, kendini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışandır. Âciz ise, kendisini hevasına kaptıran ve Allah'dan -olmayacak- şeyler bekleyendir." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, demişrtir)

34- الثَّامِنُ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «مِنْ
حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ»(٣) حديثٌ حسنٌ رواهُ التِّرمِذيُّ(٤) وَغَيْرُهُ.

34- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Kişinin boş şeylerle meşgul olmayı bırakması, müslümanlığının güzelliğindendir." (Hadis hasendir; Tirmizi ve başkaları tarafından rivayet edilmiştir)

TAKVA

35 ـ فَالْأَوَّلُ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ: يَا رسولَ اللَّهِ مَنْ
أَكْرَمُ النَّاسِ؟ قَالَ: «أَتْقَاهُمْ». فَقَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا نَسْأَلُكَ، قَالَ: «فَيُوسُفُ نَبِيُّ
اللَّهِ (بنُ نَبِيِّ اللَّهِ)(٢) بنِ خَلِيلِ اللَّهِ» قَالُوا: لَيْسَ عَنْ هَذَا نَسْأَلُكَ، قَالَ: «فَعَنْ مَعَادِنِ(٣)
الْعَرَبِ تَسْأَلُونِي؟ خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الإِسْلَامِ إِذَا فَقُهُوا» متفقٌ عليهِ(٤).

Fihrist'e dön

35- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ey Allah'ın Resulü, insanların en üstünü kimdir?"denildi.
Resûlüllah (s.a.v) da; "Allah'tan en çok korkan kimsedir" buyurdu.

Dediler ki; "Senden bunu sormuyoruz." Resûlüllah (s.a.v); "Allah dostunun oğlu, Allah'ın peygamberinin evladı, Allah'ın elçisi Yusuf'tur" buyurdu. "Sana bundan sormadık"dediler. Bu sefer Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"O zaman bana Arapların üstünlüklerinden soruyorsunuz. Onların cahiliyye dönemindeki iyileri, dini iyi anlayıp yaşadıkları takdirde İslam döneminde de en hayırlıları olurlar." (Buharı ve Müslim)

36 - الرابع: عن أبي طريف عدي بن حاتم الطائي رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «من حلف على يمين ثم رأى أتقى لله منها فليأت التقوى» رواه مسلم(٨)

36- Ebu Tarîf Adiy b. Hatim et-Tâî (r.a)'ın, Resûlüllah (s.a.v)' ı şöyle söylerken işittim, dediği rivayet edilmiştir:

"Kim bir şey için yemin eder de, sonra yemininin aksine bir şey yapmayı takvaya daha uygun görürse, takvayı yerine getirsin." (Müslim)

37 - الخامس: عن أبي أمامة صدي بن عجلان الباهلي رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يخطب في حجة الوداع فقال: «اتقوا الله، وصلوا خمسكم، وصوموا شهركم، وأدوا زكاة أموالكم، وأطيعوا أمراءكم، تدخلوا جنة ربكم» رواه الترمذي(١)، في آخر كتاب الصلاة وقال: حديث حسن صحيح.

37- Ebu Umâme Suday b. Aclân el-Bâhilî (r.a)'ın, Resûlüllah

(s.a.v)'i Veda haccında hutbe irad ederken şöyle söylediğini işittim, dediği rivayet edilmiştir:

"Allah'dan korkunuz, beş vakit namazınızı kılınız, Ramazan ayında oruç tutunuz, mallarınızın zekatını veriniz, idarecilerinize -meşru isteklerine- itaat ediniz; Rabbinizin cennetine girersiniz." (Tirmisi rivayet etmiş ve hadis hasendir,sahihtir demiştir.)

YAKÎN VE TEVEKKÜL

38 - الثَّاني : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَيْضاً أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ(1)، وَبِكَ خَاصَمْتُ، اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي، أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْجِنُّ وَالإِنْسُ يَمُوتُونَ» متفقٌ عَلَيه(2) وَهٰذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ، وَاخْتَصَرَهُ الْبُخَارِيُّ.

38- Ibn-i Abbâs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey Allah'ım, ancak sana teslim oldum, sana inandım, sana güvendim, sana yöneldim ve senin yardımınla mücadele ettim. Ey Allah'ım, beni sapıtmandan senin izzetine sığınıyorum; senden başka ilah yok. Sen, hiç ölmeyen dirisin; insanlar ve cinler ise ölürler." (Buhari ve Müslim)

39 - الرَّابِعُ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامٌ أَفْئِدَتُهُمْ مِثْلُ أَفْئِدَةِ الطَّيْرِ» رواهُ مسلم(3).

39- Ebu Hureyre (r.a.)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Bir takım kavimler, kalpleri kuşların kalpleri gibi olduğu halde -onlar gibi Allah'a dayanıp güvendikleri için- cennete girerler."
(Müslim)

40- السَّادِسُ: عَنْ عُمَرَ رضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسولَ الله ﷺ يَقُولُ: «لَوْ أَنَّكُمْ تَتَوَكَّلُونَ عَلَى اللهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ، تَغْدُو خِمَاصاً وَتَروحُ بِطَاناً» رواهُ التِّرْمذي[٢] وَقَالَ: حديثٌ حسنٌ.

40- Hz. Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ı şöyle söylerken işittim, dediği rivayet edilmiştir:

"Eğer siz, Allah'a hakkıyla dayanıp güvenseydiniz, kuşları rızıklandırdığı gibi sizi de rızıklandırırdı; sabahleyin açlıktan karınları çekilmiş bir vaziyette çıkarlar, akşama karınları dolmuş olarak dönerler." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir, demiştir.)

41 - الثَّامِنُ: عَن أَبي بَكْرٍ الصِّدِّيق رضِي الله عَنْهُ عبدِالله بنِ عثمانَ بْنِ عَامِرِ بْن عَمْرِو بن كَعْب بنِ سَعْدِ بن تَيْم بن مُرَّةَ بْن كَعْبِ بْن لُؤَيِّ بْن غَالِبِ الْقُرَشِيِّ التَّيْمِيِّ رَضِيَ الله عَنْهُ - وَهُوَ وَأَبُوهُ وَأُمُّهُ صَحَابَةٌ، رَضِيَ الله عَنهُمْ - قَالَ: نَظَرْتُ إِلى أَقْدَامِ الْمُشْرِكِينَ نَحْنُ فِي الْغَارِ وَهُمْ عَلى رُؤُوسِنَا فقلتُ: يَا رَسُول الله لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ نَظَرَ تَحْتَ قَدَمَيْهِ لأَبْصَرَنَا. فَقالَ: «مَا ظَنُّكَ يا أَبا بَكْرٍ بِاثْنَيْنِ الله ثَالِثُهُمَا» متفقٌ عليه[١]

41- Ebu Bekir Sıddık b. Osman b. Amir b. Amr b. Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Mürre b. Ka'b b.Lüeyy b.Galib el-Kureşî et-Teymî-bu zat, anası ve babası sahabidirler- (a.s)'dan rivayette şöyle denmiştir:

"Biz mağarada -saklanmış- onlar başımızın üstünde dolaşırken müşriklerin ayaklarına baktım ve dedim ki:

Ey Allah'ın Resulü, eğer onlardan birisi ayaklarının ucuna bakacak olsa muhakkak bizi görür!

Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki: Ey Ebu Bekir, üçüncüsü Allah olan iki kişiyi sen ne sanıyorsun?" (Buharı ve Müslim)

42 ـ التَّاسِعُ : عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ سَلَمَةَ، وَاسْمُهَا هِنْدُ بِنْتُ أَبِي أُمَيَّةَ حُذَيْفَةَ الْمَخْزُومِيَّةُ، رَضِيَ الله عنها أن النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ: «بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَّ(٢)، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ» حَدِيثٌ صحيحٌ رواه أبو داود، والتِّرْمِذِيُّ(٣) وَغَيْرُهُمَا بِأَسَانِيدَ صَحِيحَةٍ. قَالَ التِّرْمِذي: حَدِيثٌ حسنٌ صحيحٌ، وهٰذا لفظ أبي داود.

42- Müminlerin anneleri Ümmü Seleme ki, onun adı Hint b. Ebu Ümeyye Huzeyfe el-Mahzûmî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Hz. Peygamber (s.a.v) evinden çıktığı zaman şöyle derdi:

Allah'ın adıyla başlar, Allah'a tevekkül ederim. Allah'ım! Sapmaktan veya saptırılmaktan, kaymaktan veya kaydırılmaktan, haksızlık yapmaktan veya haksızlığa uğramaktan, saygısızlık yapmaktan veya bana saygısızlık yapılmasından sana sığınıyorum."

(Hadis sahihtir; Ebu Davud, Tirmizi ve diğerleri sahih senetlerle rivayet etmişlerdir. Tirmizi, hadis sahihtir demiştir. Metin Ebu Davud'undur.)

43 ـ الْعَاشِرُ: عَن أَنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ : «مَنْ قَالَ ـ يَعْنِي إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ ـ: بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، يُقَالُ لَهُ: هُدِيتَ وَكُفِيتَ وَوُقِيتَ، وَتَنَحَّى عَنْهُ الشَّيْطَانُ». رَوَاهُ أبو داود والتِّرْمِذِيُّ(٤)، والنسائي وغيرهُمْ. وقَالَ التِّرْمذي: حديثٌ حسنٌ،

43- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim evinden çıkarken; 'Allah'ın adıyla başlarım, Allah'a te vekkül ederim,

Allah'ın izni dışında hiçbir hareket ve kuvvet yoktur' derse, o kişiye şöyle denilir:

'Hidayete erdirildin, yeterli kılındın ve koruma altına alındın' ve şeytan o kişiden uzaklaşır." (Tirmisi, Ebu Davud, Neseî ve diğerleri rivayet etmiş, Tirmizi; hadis hasendir demiştir.)

DOĞRU YOL ÜZERE OLMA

44 ـ وَعَنْ أبي عَمْرٍو، وَقِيل: أبي عَمْرَةَ سُفْيَانَ بنِ عبدِالله رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُول الله قُلْ لِي فِي الإسْلامِ قَوْلاً لا أَسْأَلُ عَنْه أَحَداً غَيْرَكَ. قَالَ: «قُلْ: آمَنْتُ بِاللهِ. ثُمَّ اسْتَقِمْ» رواه مسلم(٢)

44- Ebu Amr - Ebu Amre Süfyan b. Abdullah'da denilir - (r.a)'dan, kendisinin şöyle dediği rivayet olunmuştur:

"Ey Allah'ın Resulü, bana İslam hakkında öyle bir söz söyle ki, senden başka hiçbir kimseye bu hususta bir şey sormayayım.

Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Allah'a iman ettim, de. Sonra da dosdoğru ol." (Müslim)

45 ـ وَعَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ: قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله ﷺ: «قَارِبُوا وَسَدِّدوا، واعْلَمُوا أَنَّه لَنْ يَنْجُوَ أَحَدٌ مِنْكُمْ بِعَمَلِهِ» قَالُوا: وَلاَ أَنْتَ يَا رَسُولَ الله؟ قَالَ: «وَلاَ أَنَا إلاَّ أَنْ يَتَغَمَّدَنِيَ الله بِرَحْمَةٍ مِنْه وَفَضْلٍ» رواه مسلم(٣).

45- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Hareketlerinizde orta yollu ve dosdoğru olunuz. Şunu bilinki; sizden hiç

Fihrist'e dön

biriniz yaptıklarıyla kurtuluşa ulaşamaz. Sahabiler dediler ki: Ey Allah'ın Resulü, sen de mi?

Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Ben bile! Ancak Allah (c.c), rahmeti ve lütfü ile beni koruya." (Müslim)

HAYRA KOŞMAK

46 - فالأوّل: عَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ أنْ رَسُولَ الله ﷺ قَالَ: «بَادِرُوا بالأعْمَالِ فِتَناً كَقِطَعِ اللَّيْلِ المُظْلِمِ يُصْبِحُ الرَّجلُ مُؤْمِناً وَيُمْسِي كَافِراً، وَيُمْسِي مُؤْمِناً وَيُصبِحُ كَافِراً، يَبِيعُ[3] دِينَه بِعَرَضٍ[4] مِنَ الدُّنْيَا» رَواه مسلم[5].

46- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hayırlı işler yapmakta acele ediniz! Yakında karanlık gece parçaları gibi fitneler ortaya çıkacaktır. Kişi mü'min olarak sabahlayıp, kafir olarak geceler; mü'min olarak geceler, kâfir olarak sabahlar. Bir parça dünya malı için dinini satar." (Müslim)

47 - الثّالث: عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رجلٌ للنَّبيِّ ﷺ يَوْمَ أُحُدٍ: أَرَأَيْتَ إنْ قُتِلْتُ فَأَيْنَ أنَا؟ قَالَ: «فِي الْجَنَّةِ» فَأَلْقَى تَمَرَاتٍ كُنَّ فِي يَدِهِ، ثُمَّ قَاتَلَ حَتَّى قُتِلَ. متفقٌ عَليه[1].

47- Câbir (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilir:

"Bir adam, Uhud -savaşı- günü Peygamber (s.a.v)'e gelip dedi ki: 'Eğer Allah yolunda öldürülürsem nerede olurum?' Resûlüllah (s,a.v) şöyle buyurdu: Cennette!

Bunun üzerine adam elindeki hurmaları attı, öldürülünceye kadar savaştı” (Buharı ve Müslim)

48 ـ الخَامس: عَنْ أنس رَضِيَ الله عنْهُ، أنَّ رَسُول الله ﷺ أخذَ سَيْفاً يَوْمَ أُحُـدٍ فَقَالَ: «مَنْ يَأْخُذُ مني هٰذا؟ فَبَسَطُوا أيْدِيَهُمْ، كُلُّ إنْسَانٍ مِنْهُمْ يَقُـول: أنَا أنَـا. قال: «فَمَنْ يَأخُذُهُ بِحَقِّه؟» فَأَحْجَمَ القَوْمُ، فَقَالَ أَبُـو دُجَانَـة رَضِيَ الله عَنْهُ: أنَـا آخُذُهُ بِحَقّـه، فَأَخَـذَهُ فَفَلَقَ بِهِ هَامَ الْمُشْرِكِينَ. رواهُ مسـلم[٣].

48- Enes (r.a)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Uhud -savaşı- günü eline bir kılıç alıp şöyle buyurdu:

'Bunu benden kim alacak?' Orada bulunanlardan hepsi; ben, ben diyordu. Peygamber (s.a.v): 'Onu, hakkını vererek kim alabilir?’ buyurdu.

Halk birden durakladı. Ebu Dücâne (r.a) dedi ki: 'Onu, hakkını vermek üzere ben alacağım.' Hemen kılıcı aldı ve onunla müşriklerin başlarını ikiye ayırdı." (Müslim)

49 ـ السَّادس: عن الزُّبَيْـرِ بنِ عديٍّ قَـالَ: أتَيْنَا أنَسَ بنَ مَـالكٍ رَضِيَ الله عَنْـهُ فَشَكَـوْنَا إلَيْـهِ مَا نَلْقَى مِنَ الْحَجَّـاجِ. فَقَالَ: «اصْبـروا فإنَّـه لا يَـأْتِي (عليكم)[١] زَمَـانٌ إلاَّ وَالَّذِي بَعْدَه شَرٌّ مِنْه حَتَّى تَلْقَوْا رَبَّكُمْ» سَمِعْتُهُ من نَبِيِّكُمْ ﷺ. رواهُ البُخارِيُّ[٢].

49- Zübeyr b. Adiyy (r.a)'dan şöyle söylediği rivayet edilmektedir:

"Enes b. Mâlik (r.a)'ın yanına gittik. Haccâc'tan karşılaştığımız hususları kendisine şikayet ettik. Enes (r.a) dedi ki:

Rabbinize kavuşuncaya kadar sabredin. Çünkü sondan gelen zaman, bir öncekinden daha şerli olacaktır. Bunu, Peygamberinizden (s.a.v) işittim." (Buhari)

MÜCADELE

50 - فالأوّل: عَنْ أبِي هُرَيْرة رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «إنَّ الله تَعَالَى قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيّاً[3] فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ. وَمَا تَقَرَّبَ إلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إلَيَّ بِالنَّوَافِلِ، حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطُشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، وَإنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ؛ وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِي لأُعِيذَنَّهُ» رواهُ البُخاري[1].

50- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah buyuruyor ki:

Kim benim dostlarımdan birine düşmanlık yaparsa, şüphesiz ona savaş açarım. Kulum, kendisine farz kıldığım ibadetlerden daha sevimli hiçbir şeyle bana yaklaşamaz. Kulum, nafile ibadetlerle bana yaklaşmaya devam ettiği sürece sonunda ben onu severim. Onu sevdiğim zaman da işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden bir şey isterse veririm. Bana sığınırsa, mutlaka onu korurum." (Buhari)

51- الثَّالِث: عَن ابن عَبّاس رَضِيَ الله عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «نِعْمَتَانِ[4] مَغْبُونٌ[5] فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ: الصِّحَّةُ، وَالْفَرَاغُ» رواهُ البخاري[6].

51- İbn-i Âbbâs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İki nimet vardır ki, insanların çoğu o hususlarda aldanmışlardır. Onlar-sıhhat ve boş vakittir." (Buhari)

Fihrist'e dön

52 - الرابع: عَنْ عائشة رَضِي الله عَنْهَا أنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ حَتَّى تَتَفَطَّرَ قَدَمَاهُ(٧)، فَقُلْتُ لَهُ: لِمَ تَصْنَعُ هَذَا يَا رَسُولَ الله، وَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ؟! قَالَ: «أَفَلَا أُحِبُّ أَنْ أَكُونَ عَبْداً شَكُوراً؟» متفقٌ عليه(٨). هَذا لَفْظ البخاري، وَنحوه في الصحيحين من روايَة المُغيرة بْن شُعْبَة.

52- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (s.a.v), ayakları yarılacak hale gelesiye kadar -namaz için- gece ayakta kalırdı. Ona dedim ki: 'Ey Allah'ın elçisi, Allah (c.c) sizin geçmiş ve gelecek günahlarınızı bağışladığı halde niçin böyle yapıyorsunuz?'

O da şöyle buyurdu:

Şükreden bir kul olmayı istemeyeyim mi?" (Buhari ve Müslim. Bu, Buhari'nin lafzıdır. Sahihayn'daki Muğire b. Şu'be'nin rivayeti de aynı şekildedir.)

53 - الخامس: عَن عَائِشَة رَضِي الله عَنْهَا أَنَّها قَالَت: «كَانَ رَسُول الله ﷺ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ أَحْيَا اللَّيْلَ، وَأَيْقَظَ أَهْلَهُ، وَجَدَّ وَشَدَّ الْمِئْزَرَ» متفقٌ عليه(٩).

53- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ramazan ayının son on günü girince, Resûlü'llah (s.a.v) geceleri uyanık geçirir, ev halkını uyandırır, ibadete ağırlık verir ve hanımlarından uzaklaşırdı." (Buhari ve Müslim)

54 - السَّادِس: عَن أَبِي هريرة رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلٍّ خَيْرٌ. احْرِصْ عَلى مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ. وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَانَ كَذَا وَكَذَا، وَلكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللَّهُ، وَمَا شَاءَ فَعَلَ؛ فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ» رواهُ مُسلم.

54- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Kuvvetli mü'min, Allah'a göre zayıf mü'minden daha hayırlı ve daha sevimlidir. Hepsinde de bir hayır vardır. Sana yarar sağlayacak şeylere düşkün ol. Allah'tan yardım iste ve acizliğe düşme. Eğer sana bir şey isabet ederse; 'Eğer şöyle yapsaydım böyle olurdu' deme. Ama şöyle söyle; 'Allah takdir etti ve dilediğini yaptı.' Çünkü 'Şöyle yapsaydım...' sözü şeytanın -hilesine- kapı açar." (Müslim)

55 ـ السّابع: عَنْهُ أَنَّ رسُول الله ﷺ قَالَ: «حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوات، وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ» متفقٌ عليه(١).

55- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

"Cehennem -ateşi- şehvetlerle, cennet de nefsin hoşlanmadığı şeylerle çevrilmiştir." (Buharı ve Müslim)

56 ـ التّاسِع: عَن ابن مَسْعُود رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: صَلَّيْت مَعَ النَّبيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَأَطَالَ الْقِيَامَ حَتَّى هَمَمْت بِأَمْرِ سُوءٍ! قِيلَ: وَمَا هَمَمْتَ بِهِ؟ قَالَ: هَمَمْت أَنْ أَجْلِسَ وَأَدَعَه. متفقٌ عليه(٢).

56- Ibn-i Mes'ud (r.a)' ın şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Bir gece Resûlüllah (s.a.v) ile birlikte namaz kıldım. Ayakta o kadar kaldı ki, nerdeyse uygunsuz bir iş yapmayı dahi düşündüm. Denildi ki: 'Ne düşünmüş idin?' O da; Oturmayı ve Resûlüllah (s.a.v)'i -ayakta- bırakmayı düşünmüştüm." (Buharı ve Müslim)

57 - العاشر: عَن أنس رَضِيَ الله عَنْهُ عَن رَسُول الله ﷺ قَالَ: «يَتْبَعُ المَيْتَ ثَلَاثَةٌ: أَهْلُهُ وَمَالُه وَعَمَلُه، فَيَرْجِع اثْنَانِ وَيَبْقَى وَاحِدٌ: يَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ، وَيَبْقَى عَمَلُهُ» متفقٌ عليه(*).

57- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayetedilmiştir:

"Üç şey ölünün -mezara- kadar peşinden gider; ev halkı, malı ve ameli. İkisi geri döner, biri kalır. Ev halkı ve malı geri döner, ameli ile baş başa kalır." (Buhari ve Müslim)

58 - الثاني عَشَر: عَنْ أبي فِراسٍ رَبِيعَةَ بن كَعْبٍ الأَسْلَمِيِّ خَادِمِ رَسُول الله ﷺ، وَمِنْ أَهْلِ الصُّفَّةِ(*) رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: «كُنْتُ أَبِيتُ مَعَ رَسُول الله ﷺ، فَآتِيهِ بِوَضُوئِهِ، وَحَاجَتِهِ فَقَالَ: «سَلْنِي» فَقُلْتُ: أَسْأَلُكَ مُرَافَقَتَكَ فِي الجَنَّةِ. فَقَالَ: «أَوَ غَيْرَ ذَلِكَ؟» قُلْتُ: هُوَ ذَاكَ. قَالَ: «فَأَعِنِّي عَلَى نَفْسِكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ» رواه مسلم(1).

58- Resûlüllah (s.a.v)'in hizmetinde bulunan ve Suffe ehlinden olan Ebu Firâs Rabîa b. Ka'b el-Eslemî (r.a)'in şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ile birlikte geceler, ona abdest suyunu getirirdim. Bir keresinde buyurdu ki: 'Benden bir şey iste.' Ben de dedim ki: 'Cennette senin yanında olmayı isterim.' Buyurdu ki: 'Bundan başka bir şey var mı?' Dedim ki: 'İstediğim sadece budur.' O da şöyle buyurdu: O halde çok secde yaparak nefsin hususunda bana yardımcı ol." (Müslim)

Fihrist'e dön

ÖMRÜN SONUNDA HAYRI ARTIRMAK

59 ـ فالأوَّل: عَن أبي هريرة رَضِيَ الله عَنْهُ: عن النَّبيِّ ﷺ قَالَ: «أعْذَرَ الله إلى امْرِىءٍ أخَّرَ أجَلَه حتى بَلَغَ سِتِّينَ سَنَةً» رواهُ البخاري[1].

59- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'İn şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c), altmış yaşına ulaşıncaya kadar ecelini geciktirdiği kişiye, iler sürebileceği hiçbir mazeret bırakmamıştır." (Buhari)

60 ـ الرَّابع: عَنْ أنس رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: إنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ تَابَعَ الْـوَحْيَ عَلَى رَسُولِ الله ﷺ قَبْلَ وَفَاتِهِ، حَتَّى تُوُفِّيَ أكْثَرَ مَا كَانَ الْوَحْيُ. متفقٌ عَلَيْه[2].

60- Enes (r.a)'ın şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c), Resûlüllah (s.a.v)'e vefatından önce çok sık olarak vahiy göndermiştir. Hatta vahyin en yoğun olarak indirildiği bir zamanda Resûlüllah (s.a.v) vefat etmiştir." (Buhari ve Müslim)

61 ـ الخَامس: عَن جَابِر رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولَ الله ﷺ: «يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلى مَا مَاتَ عَلَيْهِ» رَواهُ مُسْلِم[1].

61- Câbir (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her kul, öldüğü hal üzere diriltilir." (Müslim)

Fihrist'e dön

HAYIR YOLLARININ ÇOKLUĞU

62 ـ الأوّل: عَن أبِي ذرٍ جُنْدَبِ بن جُنَادَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قُلت يَا رَسُولَ الله، أيُّ الأعْمَالِ أفْضَلُ؟ قَالَ: «الإيمَانُ بـاللّهِ، وَالجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ». قُلْتُ: أيُّ الـرِّقَابِ أفْضَـلُ؟ قَالَ: «أنْفَسُهَـا عِنْدَ أهْلِهَـا، وَأكْثَرُهَـا ثَمَناً». قُلْتُ: فَـإنْ لَمْ أفْعَـلْ؟ قَـالَ: «تُعِينُ صَانِعاً أوْ تَصْنَعُ لأخْرَقَ». قُلْتُ: يَا رَسُول الله أرَأيْتَ إنْ ضَعُفْتُ عَنْ بَعْضِ العَمَلِ؟ قَالَ: «تَكُفُّ شَرَّكَ عَنِ النَّاس فإنّها صَدقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ» متفقٌ عليه[1].

62- Ebu Zer Cündüb h. Cünâde (r.a)'ın şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Dedim ki: 'Ey Allah'ın elçisi, amellerin hangisi daha üstündür?'

Şöyle buyurdu: 'Allah'a iman ve Allah yolunda cihat etmektir.' Dedim ki: 'Hangi köleyi âzâd etmek daha faziletlidir?' Şöyle buyurdu: 'Sahibi yanında en kıymetlisi ve en pahalı olanını.' Dedim ki: 'Eğer bunları yapamazsam?' Şöyle buyurdu: 'Becerikli birine yardım edersin, elinden bir şey gelmeyenin de işini yaparsın.' Dedim ki: 'Ey Allah'ın elçisi, bazı işleri yapmaktan aciz düşersem?' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: İnsanlara zarar vermekten kendini alıkoyarsın; bu, senin kendine karşı -verdiğin- bir sadakadır." (Buhari ve Müslim)

63 ـ الثَّالثُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «عُرِضَتْ عَلَيَّ أعْمَالُ أُمَّتِي حَسَنُهَا وَسَيِّئُهَا، فَوَجَدْتُ فِي مَحَاسِنِ أعْمَالِهَا الأذَى يُمَاطُ عَنِ الطَّرِيقِ[1]، وَوَجَدْتُ فِي مَسَاوِئِ أعْمَالِهَا النُّخَاعَةُ تَكُونُ فِي المَسْجِدِ لاَ تُدْفَنُ» رواهُ مُسْلِم[2].

63- Ebu Zer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Fihrist'e dön

"İyisiyle kötüsüyle ümmetimin amelleri bana sunuldu. İyi ameller arasında; geçenlere zarar verebilecek bir şeyin yoldan kaldırılmasını buldum. Kötü ameller arasında da; mescide atılmış, ama üstü örtülmemiş tükürüğü gördüm." (Müslim)

64 - الخامِسُ: عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ ﷺ: «لاَ تَحْقِرَنَّ مِنَ المَعْرُوفِ شَيْئاً وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهٍ طَلِيقٍ»(٥) رواهُ مسلم(٦).

64- Ebu Zer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kardeşini güler yüzle karşılamak dahi olsa , hiçbir iyiliği hor görme." (Müslim)

65 - السَّابِعُ: عَنْهُ عن النَّبِي ﷺ قَالَ: «مَنْ غَدَا إلى المَسْجِدِ أَوْ رَاحَ، أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ فِي الجَنَّةِ نُزُلاً كُلَّمَا غَدَا أَوْ رَاحَ» متفقٌ عَلَيْه(٨).

65- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilir:

"Kim. sabah veya akşam mescide gidip gelirse, her gidişinde veya dönüşünde Allah ona cennette bir ziyafet hazırlar." (Buhari ve Müslim)

66 - الثَّامِن: عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله ﷺ: «يَا نِسَاءَ المُسْلِمَاتِ لاَ تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِهَا وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ»(١) متفقٌ عَلَيْه(٢).

66- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilir:

"Ey Müslüman kadınlar, hiçbir komşu kadını, velev ki koyun paçası bile olsa, komşusunun verdiği bir şeyi hakir görmesin." (Buharı ve Müslim)

67 ـ الثَّامِن: عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله ﷺ: «يَا نِسَاءَ الْمُسْلِمَاتِ لَا تَحْقِرَنَّ
جَارَةٌ لِجَارَتِهَا وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ»[1] متفق عَلَيْه[2].

67- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyur duğu rivayet edilir:

"İman yetmiş küsur veya altmış küsur şubedir. En üstünü; 'Lâ ilahe illallah' sözüdür. En aşağısı da; eza verebilecek şeyi yoldan kaldırmaktır. Haya da, imandan bir şubedir." (Buharı ve Müslim)

68 ـ الْخَامِسَ عَشَرَ: عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «أَلَا أَدُلُّكُم عَلَى مَا
يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا، وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ؟» قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «إِسْبَاغُ
الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ[5]، وَكَثْرَةُ الْخُطَى إِلَى الْمَسَاجِدِ، وَانْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ،
فَذَلِكُمُ الرِّبَاطُ»[6] رواه مسلم[7].

68- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

"Allah'ın hataları yok ettiği ve dereceleri yükselttiği şeyi sizlere göstereyim mi? Dediler ki: 'Evet Ey Allah'ın Resulü.' Şöyle buyurdu: Zorluklara rağmen güzelce abdest almak, mescidlere -gitmek İçin- adımları çoğaltmak, bir namazdan sonra diğer namazı beklemek; dikkat edin, bunlar -düşmana karşı- nöbettir." (Müslim)

69 ـ السَّادِسَ عَشَرَ: عَنْ أَبِي مُوسى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ
رَسُولُ الله ﷺ: «مَنْ صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ» متفق عليه[1]

69- Ebu Musa el-Eş'arî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim iki soğuk-vaktin, sabah ve ikindi- namazını kılarsa cennete girer." (Buharı ve Müslim)

70 ـ الثَّامِنَ عَشَرَ: عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ» رواه البخاري، وَرَواه مسلم مِن رواية حُذَيْفَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ(٢)

70- Câbir (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her iyilik sadakadır." (Buhari rivayet etmiştir. Müslim, Ebu Huzeyfe yoluyla rivayet etmiştir.)

71 ـ الْحَادِي وَالعِشْرُونَ: عَنْ أبي الْمُنْذِر أُبَيِّ بن كَعب رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَجُلٌ لاَ أَعْلَمُ رَجُلاً أَبْعَدَ مِنَ الْمَسْجِدِ مِنْهُ، وَكَانَ لاَ تُخْطِئُهُ صَلاةٌ فَقِيلَ لَهُ، أَوْ فَقُلْتُ لَهُ: لَو اشْتَرَيْتَ حِمَاراً تَرْكَبُهُ فِي الظَّلْمَاءِ، وَفِي الرَّمْضَاءِ، فَقَالَ: مَا يَسُرُّنِي أَنَّ مَنْزِلِي إِلَى جَنْبِ الْمَسْجِدِ، إِنِّي أُرِيدُ أَنْ يُكْتَبَ لِي مَمْشَايَ إِلَى الْمَسْجِدِ، وَرُجُوعِي إِذَا رَجَعْتُ إِلَى أَهْلِي، فَقَالَ رَسُول الله ﷺ: «قَدْ جَمَعَ اللَّهُ لَكَ ذَلِكَ كُلَّهُ» رَواه مسلم(١).

71- Ebu Münzir Übey b. Ka'b (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bir adam vardı; evi mescide ondan daha uzak düşen bir kimseyi bilmiyorum. Hiçbir namaz -cemaate devam hususunda- onu yanıltmadı. Ona denildi ki -veya ben dedim ki: 'Keşke, karanlık gecelerde veya sıcak günlerde binecek bir merkep satın alsaydın!' O dedi ki: 'Evimin mescidin yanında olması beni sevindirmez. Çünkü ben, mescide giderken ve aileme dönerken attığım adımların yazılmasını istiyorum.

Fihrist’e dön

'Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Muhakkak Allah, bunların hepsini senin için bir araya topladı." (Müslim)

72 ـ الْخَامِسُ وَالعِشْرُونَ: عن أبي مُوسى رَضِي الله عَنْهُ، عَن النَّبِيِّ ﷺ قالَ: «عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ» قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: «يَعْمَل بِيَدَيْهِ فَيَنْفَعِ نَفْسَه وَيَتَصَدَّق»: قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ؟ قالَ «يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ» قالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ؟ قالَ: «يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ أَوِ الْخَيْرِ» قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قالَ: «يُمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ» متفقٌ عليه(1).

72- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her müslümanın sadaka vermesi icap eder. Ashaptan biri: 'Eğer bulamazsa ne dersiniz?' dedi. Şöyle buyurdu: 'Eliyle çalışır, hem kendisine faydası olur, hem de sadaka verir.' Sahabi dedi ki: 'Eğer buna güç yettiremezse ne dersiniz?' Şöyle buyurdu: 'Güç durumda kalmış bir ihtiyaç sahibine yardım eder.' Sahabi; 'Buna da güç yettiremezse ne buyurursunuz?'dedi. Şöyle buyurdu: 'İyiliği veya hayrı emreder.' Sahabi; 'Bunu da yapamazsa ne buyurursunuz?' Resûlüllah (s.a.v) bu sefer şöyle buyurdu: Kendini kötülükten alıkoyar; çünkü bu da bir sadakadır." (Buhari ve Müslim)

İBADETTE MUTEDİL OLMAK

73 ـ وَعَن عائشةَ رَضِيَ الله عَنها أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا امْرَأَةٌ قَالَ: مَنْ هٰذِهِ؟ قَالَت: هٰذِهِ فُلانَة تَذْكُرُ مِنْ صَلاتِهَا، قالَ: «مَهْ عَلَيْكُمْ بِمَا تُطِيقُونَ، فَوَاللَّهِ لاَ يَمَلُّ اللَّهُ حَتَّى تَمَلُّوا» وَكَانَ أَحَبُّ الدِّين إِلَيْهِ مَا دَاوَمَ صَاحِبُهُ عَلَيْهِ. متفقٌ عليه(2).

73- Hz. Âişe (r.a)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Kendisinin yanında bir kadın varken, Resûlüllah (s.a.v) Hz. Âişe (r.a)' ın yanına girdi ve dedi ki: 'Bu kadın da kim?' Hz. Âişe (r.a); 'Falan kadındır; kıldığı namazlarından bahsediyor' dedi. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: 'Bırak! Gücünüzün yettiği kadarı sizin üzerinize borçtur. Allah'a yemin olsun ki, siz -ibadetten- usan-madıkça Allah -sevap yazmaktan- usanmaz." Resûlüllah (s.a.v)' ın en hoşuna giden ibadet, sahibinin devamlı yaptığı ibadettir." (Buhari ve Müslim)

74 - وعن ابن مسعودٍ رَضِيَ الله عَنْهُ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «هَلَكَ الْمُتَنَطِّعُونَ»
قالَهَا ثلاثاً، رواهُ مسلم[1].

74- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dini hususlarda -gereksiz yere şiddet -aşırılık- gösterenler helak oldu." Resûlüllah (s.a.v) bu sözü üç defa tekrarladı. (Müslim)

75 - عن أبي هريرة رضي الله عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إنَّ الدِّينَ يُسْرٌ، وَلَنْ
يُشَادَّ الدِّينَ إلاّ غَلَبَه، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا، وَاسْتَعِينُوا بِالْغَدْوَةِ وَالرَّوْحَةِ وَشَيْءٍ مِنَ
الدُّلْجَةِ» رواه البخاري.
وفي رواية له «سَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَاغْدُوا وَرُوحُوا، وَشَيْءٌ مِنَ الدُّلْجَةِ، الْقَصْدَ الْقَصْدَ تَبْلُغُوا»

75- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Din kolaylıktır. Dini hususlarda aşırılığa kaçanlara, din hep galip gelmiştir. O halde orta yollu olunuz, elinizden gelen en İyiyi yapınız, müjdeleyiniz, sabah -akşam ve biraz da gecenin bir bölümünde Allah'dan yardım dileyiniz." (Buhari)

Buhari'den diğer bir rivayette de şöyle buyrulur:

"Ortalama gidiniz, güzele en yakın olanı yapınız. Sabah, öğle ile akşam arası ve biraz da gecenin bir bölümünden yararlanınız. Orta, orta yollu olunuz ki maksada eresiniz."

76 - وعن عائشة رضي الله عنها أن رسول الله ﷺ قال: «إذا نعس أحدكم وهو يصلي، فليرقد حتى يذهب عنه النوم، فإن أحدكم إذا صلى وهو ناعس لا يدري لعله يستغفر فيسب نفسه»[1] متفق عليه[2].

76- Hz. Âişe (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz namaz kılarken uyuklarsa, hemen uykusu geçinceye kadar yatıp uyusun. Çünkü biriniz uykulu iken namaz kılarsa, farkında olmaz, belki de kendisi için istiğfar edeyim derken bedduada bulunuyor." (Buharı ve Müslim)

77 - وعن أبي عبدالله جابر بن سمرة رضي الله عنهما قال: كنت أصلي مع النبي ﷺ الصلوات، فكانت صلاته قصداً وخطبته قصداً. رواه مسلم[1].

77- Ebu Abdullah Câbir b. Semure (r.a)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v) ile birlikte namaz kılardım; O'nun namazı da orta yollu, hutbesi de orta yollu olurdu." (Müslim)

78 - وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال: بينما النبي ﷺ يخطب إذا هو برجل قائم، فسأل عنه فقالوا: أبو إسرائيل نذر أن يقوم في الشمس ولا يقعد، ولا يستظل ولا يتكلم، ويصوم، فقال النبي ﷺ: «مروه فليتكلم وليستظل وليقعد وليتم صومه» رواه البخاري[1].

78- İbn-i Abbas (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir ara hutbe verirken, ayakta duran bir adam gördü ve onun kim olduğunu sordu. Dediler ki; 'Ebu İsrail'dir, güneşte oturmayıp ayakta durmaya, gölgelenmemeye, konuşmamaya ve oruç tutmaya söz verdi.' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Ona emredin; konuşsun, gölgelensin, otursun ve orucunu tamamlasın." (Buharı)

AMELLERE DEVAM ETMEK

79 ـ وَعَنْ عمر بن الخطاب رضي الله عَنْهُ قَالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «مَنْ نَامَ عَنْ حِزْبِه مِنَ اللَّيْلِ، أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَرَأَه مَا بَيْنَ صَلاةِ الْفَجْرِ وَصَلاةِ الظهْرِ، كُتِبَ لَهُ كَأَنَّما قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ» رواه مسلم(٣).

79- Ömer b. Hattâb (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, gece virdini veya ondan bir şeyi okumadan uyuyakalır da onu sabah namazı ile öğle namazı arasında okursa, sanki onu geceden okumuş gibi kendisine yazılır." (Müslim)

80 ـ وعن عبدالله بن عمرو بن العاص رضيَ الله عنهُمَا قَالَ: قَالَ لِي رسُول الله ﷺ: «يَا عَبْدَ الله لاَ تَكُنْ مِثْلَ فُلانٍ، كَانَ يَقُومُ اللَّيْلَ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيْلِ» متفقٌ عليه(١)

80- Abdullah b. Amr b. As (r.a)'ın şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bana dedi ki: Ey Abdullah, sakın gece -ibadet için- kalkarken, gece kalkmayı bırakan falanca gibi olma!" (Buharı ve Müslim)

81 - وعن عائشة رضِي الله عَنْهَا قالَت: كانَ رسُول الله ﷺ إذَا فَاتَتْهُ الصَّلاةُ
مِنَ اللَّيْلِ مِنْ وَجَعٍ أوْ غَيْرِه، صَلَّى مِنَ النَّهَارِ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً. رواه مسلم(٥).

81- Hz. Aişe (r.a)'m şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), ağrı veya başka nedenlerden dolayı gece namazını kılmayı kaçırdığında, gündüzün on iki rekat namaz kılardı." (Müslim)

SÜNNET VE SÜNNET ÂDÂBINA RİÂYET

82 - فالأوَّلُ: عَنْ أَبِي هُرَيْـرَةَ رَضِي الله عَنْهُ عَن النبيِّ ﷺ قَـالَ: «دَعُونِي مـا
تَـرَكْتُكُمْ: فَإِنَّمَـا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُـمْ كَثْرَةُ سُؤَالِهِمْ، واخْتِـلافُهُمْ عَلَى أَنْبِيـائِهِمْ، فَـإِذَا
نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فاجْتَنِبُوهُ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بأمر فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ» متفقٌ عليه(٣).

82- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ben sizi -kendi halinize- terk ettiğim sürece, beni de kendi -halime- bırakınız. Zira sizden Öncekileri, çok soru sormaları ve peygamberleriyle münakaşa etmeleri helak etmiştir. Sizi bir şeyden men edersem, ondan sakınınız ve size bir emir verirsem, gücünüz yettiği kadar onu yapınız." (Buhari ve Müslim)

83- الثَّالِثُ: عَنْ أَبِي هريـرة رَضِيَ الله عَنْـهُ أن رَسُـول الله ﷺ قـالَ: «كُـلُّ
أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إلاَّ مَنْ أَبَى». قِيلَ: وَمَنْ يَأْبَى يا رسُول الله؟ قَالَ: «مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ
الجنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى» رواه البخاري(٣).

83- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ümmetimin hepsi cennete girecek; ancak yüz çevirenler hariç. Denildi ki: 'Ey Allah'ın Resulü, yüz çevirenler de kimdir?' Buyurdu ki: Kim bana itaat ederse cennete girer, kim de bana isyan ederse yüz çevirmiş olur." (Buharı)

84 - الرَّابِعُ: عن أبي مسلم، وقيلَ: أبي إياس سَلَمَةَ بنِ عَمْرو بنِ الأكْوَعِ رضي الله عنه، أنَّ رَجُلاً أكَلَ عندَ رسولِ الله ﷺ بِشِمالِهِ فقالَ: «كُلْ بِيَمينِكَ» قالَ: لا أستَطيعُ. قال: «لا استَطَعْتَ» ما مَنَعَهُ إلاَّ الكِبْرُ، فما رَفَعَها إلى فِيهِ. رواه مسلم[1].

84- Ebu Müslim -Ebbu îyâs da denilir- Seleme b. Amr b. Ekva' (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam, Resûlüllah (s.a.v)'in yanında sol eliyle yedi. Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki: Sağ elinle ye! Dedi ki: Yiyemiyorum. Resûlüîlah (s.a.v) buyurdu ki: Yiyemez olasın! O adamı bunu yapmaktan alıkoyan şey, kibir idi. Artık bir daha elini -ağzına- kaldıramaz oldu!" (Müslim)

85 - الخَامِسُ: عَنْ أبي عبدِالله النُّعْمانِ بن بَشِيرٍ رضي الله عنهما، قال: سَمِعْتُ رسولَ الله ﷺ يقولُ: «لَتُسَوُّنَّ صُفُوفَكُمْ أوْ لَيُخَالِفَنَّ اللهُ بَيْنَ وُجُوهِكُمْ»[2] متفقٌ عليه[3].

85- Ebu Abdullah Nu'man b. Beşir (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'ı şöyle söylerken işittim: Ya saflarınızı düzeltirsiniz, ya da Allah yüzlerinizi farklı yönlere çevirir." (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

Müslim'in diğer bir rivayetinde İse şöyle buyrulmuştur;

"Resûlüllah (s.a.v), sanki okları düzeltir gibi saflarımızı düzeltirdi; ta ki bizim anladığımıza kanaat getirinceye kadar. Bir gün namaza çıkmıştı. Tam tekbir alıp duracağı sırada, göğsü dışarıda kalan bir kişi gördü ve buyurdu ki: Ey Allah'ın kullarrı, ya saflarınızı düzeltirsiniz, ya da Allah yüzlerinizi farklı yönlere çevirir."

86 ـ السَّادِسُ: عن أبي موسى رضي الله عنه قالَ: احْتَرق بَيْتٌ بالْمَدِينَةِ عَلَى أَهْلِهِ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا حُدِّثَ رسول الله ﷺ بِشَأْنِهِمْ قَالَ: «إِنَّ هَذِهِ النَّار عَدُوٌّ لَكُمْ، فَإِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوهَا عَنْكُمْ» متفقٌ عليه(١).

86- Ebu Musa (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Medine'de bir ev, içindeki halkıyla birlikte geceleyin yanmıştı. Onların durumları Resûlüllah (s.a.v)'e anlatıldığında buyurdu ki:
Bu ateş sizin düşmanınızdır; uyuyacağınız zaman onu söndürünüz." (Buharı ve Müslim)

87 ـ وعن عابِسِ بنِ ربيعَةَ قالَ: رَأَيْتُ عُمَرَ بْنَ الخَطابِ، رضِيَ الله عَنْهُ، يُقَبِّلُ الحَجَرَ ـ يَعْنِي الأَسْوَدَ ـ وَيَقُولُ: إني أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ مَا تَنفعُ وَلاَ تَضُرُّ، وَلَوْلا أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ الله ﷺ يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ. متفقٌ عَلَيه(١)

87- Abis b. Rebîa (r.a)'ın söyle şöylediği rivayet edilmiştir:

"Ömer b. Hattâb (r.a)'ı Hacer'ül Esved taşını öperken gördüm. Şöyle diyordu:

Muhakkak ben, senin bir taş olduğunu, fayda ve zarar veremeyeceğini biliyorum. Eğer ben Resûlüllah (s.a.v)'ı seni öperken görmeseydim, seni öpmezdim." (Buharı ve Müslim)

ALLAH'IN HÜKMÜNE BOYUN EĞMEK

88 - عن أبي هريرة، رَضِيَ الله عَنْهُ، قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ عَلَى رسول الله ﷺ: ﴿لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ﴾ الآية [البقرة: ٢٨٣] اشْتَدَّ ذٰلِكَ عَلَى أَصْحَابِ رَسُولِ الله، ﷺ، فَأَتَوْا رسول الله ﷺ، ثُمَّ بَرَكُوا عَلَى الرُّكَبِ فَقَالُوا: أَيْ رسولَ الله! كُلِّفْنَا مِنَ الأَعْمَالِ مَا نُطِيقُ: الصَّلاةَ وَالْجِهَادَ وَالصِّيَامَ وَالصَّدَقَةَ، وَقَدْ أُنْزِلَتْ عَلَيْكَ هٰذِهِ الآيَةُ وَلا نُطِيقُهَا. قَالَ رسولُ الله ﷺ: «أَتُرِيدُونَ أَنْ تَقُولُوا كَمَا قَالَ أَهْلُ الْكِتَابَيْنِ مِنْ قَبْلِكُمْ: سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا؟ بَلْ قُولُوا: سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ» قَالُوا: سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانك ربنا وإليك الْمَصِير.

فَلَمَّا اقْتَرَأَهَا(١) الْقَوْمُ، وَذَلَّتْ بِهَا أَلْسِنَتُهُمْ؛ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِي إِثْرِهَا: ﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ فَلَمَّا فَعَلُوا ذٰلِكَ نَسَخَهَا(٢) الله تَعَالَى؛ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْساً إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ، رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا﴾ قَالَ: نَعَمْ ﴿رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْراً(٣) كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا﴾ قَالَ: نَعَمْ ﴿رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾ قَالَ: نَعَمْ ﴿وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ قَالَ: نَعَمْ.

رواهُ مُسْلِم(٤).

88- Ebu Hureyre (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e; 'Göklerde ve yerde ne varsa Allah'ındır. Siz, içinizden geçeni açıklasanız da, saklasanız da Allah onunla sizi hesaba çeker. Sonra dilediğini bağışlar, dilediğine de azap eder. Allah, her şeye kadirdir.' (Bakara; 284) ayeti indirilince, bu ayet Resûlüllah (s.a.v)'in ashabına ağır geldi.

Resûlüllah (s.a.v)'a gelerek, diz çöküp dediler ki:

Ey Allah'ın Resulü, namaz, cihat, oruç ve sadaka gibi gücümüzün yettiği amellerle sorumlu tutulmuştuk. Oysa şimdi sana bu ayet indi; ona güç yettiremeyeceğiz! Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki:

Sizden önceki iki kitap ehlinin de dediği gibi; 'işittik ve isyan ettik' mi demek istiyorsunuz?

Bilakis şöyle söyleyin:
'İşittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz, affını talep ediyoruz, varışımız sanadır.'

Ashap, bu ayeti okuyup dilleri ona yatınca, peşinden şu ayeti indirdi:

'O peygamber de kendisine Rabbinden indirilene iman etti, mü'minler de. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygam berlerine iman etti. O'nun peygamberlerinden hiç birini, diğerinden ayırmayız, işittik ve itaat ettik; Ey Rabbimiz, affını talep ediyoruz, varışımız ancak sanadır dediler.'

Ne zaman ki böyle yaptılar, Allah (c.c)'da -kendilerine ağır gelen- o ayeti neshetti ve şu ayeti indirdi:

'Allah, hiçbir kimseye gücünün dışında bir şey yüklemez. Herkesin kazandığı -iyilik- kendine, işlediği -kötülük de- aleyhinedir. Ey Rabbimiz, unuttuysak veya yanılmışsak bundan dolayı bizi sorguya çekme!' Allah (c.c); 'tamam' buyurdu.

'Ey Rabbimiz, bizden öncekilere yüklediğin gibi bizim üzerimize taşıyamayacağımız-yük yükleme!' Allah (c.c); 'tamam' buyurdu.

'Ey Rabbimiz, güç yettiremeyeceğimiz şeyi bize taşıtma!' Allah (c.c); 'tamam' buyurdu.

'Bizden çıkan günahları sil, bizi bağışla, bizi yarlığa, bizi acı; sen bizim sahibimizsin. Artık kafirler topluluğuna karşı bize yardım et.' Allah (c.c); 'tamam-is teklerinizi yerine getirdim' buyurdu." (Müslim)

BİD'AT VE SONRADAN UYDURULMUŞ İŞLERDEN MEN

89- Hz. Âişe (r.a) 'dan, Resûlüllah (s.a,v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bizim bu -din- işlerimizde, ondan olmayan bir şey uydurursa o şey reddedilmiştir." (Buharİ ve Müslim)

90 - وعن جابرٍ، رضِيَ الله عَنْهُ، قال: كان رسُول الله ﷺ إذَا خَطَبَ احْمَرَّتْ عَيْنَاهُ، وَعَلا صَوْتُهُ، وَاشْتَدَّ غَضَبُهُ، حَتَّى كَأنَّهُ مُنْذِرُ جَيْشٍ(١) يَقُولُ: «صَبَّحَكُمْ وَمَسَّاكُمْ» وَيقول: «بُعِثْتُ أنَا وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ» وَيَقْرِنُ بَيْنَ أُصْبُعَيْهِ، السَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى، وَيَقُولُ: «أمَّا بَعْدُ، فَإنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ الله، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرَّ الأمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ» ثُمَّ يَقُولُ: «أنَا أوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ. مَنْ تَرَكَ مَالاً فَلأهْلِهِ، وَمَنْ تَرَكَ دَيْناً أوْ ضَيَاعاً(٢) فَإلَيَّ وَعَلَيَّ» رواهُ مسلم(٣)

90- Câbir (r.a)'ın şöyle söylediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), hutbe verdiği bir sırada gözleri kızardı, sesi yükseldi, öfkesi şiddetlendi! Sanki O, askere; düşman, akşama sabaha size saldırmak üzere' diye uyaran bir -kumandan- gibiydi. Şehadet ve orta parmağını birbirine yaklaştırıp; 'Ben gönderildiğimde, benimle kıyamet arasındaki mesafe şu iki parmak -mesafesi- gibiydi!' Sonra şöyle devam etti:

Hamd ve senadan sonra, sözün en hayırlısı Allah'ın kitabıdır. Yolun en hayırlısı ise, Muhammed (a.s)'ın yoludur. İşlerin en şerlisi, sonradan uydurulmuş olanlarıdır. Her bid'at sapıklıktır.

Sonra şöyle buyurdu: Ben, her mü'mine kendisinden daha evlayım. Kim bir mal bırakırsa, kendi ehline aittir. Kim bir borç bırakırsa benim üzerimedir; veya yetim bırakırsa bana aittir." (Müslim)

İYİ VEYA KÖTÜ ÇIĞIR AÇANLAR

191 ـ وعنه قالَ: كانَ رسُولُ الله ﷺ يَمْسَحُ مَنَاكِبَنَا في الصَّلاةِ وَيَقُولُ: «اسْتَوُوا وَلاَ تَخْتَلِفُوا، فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ، لِيَلِنِي مِنْكُمْ أُولُو الأَحْلامِ وَالنُّهَى، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثم الَّذِينَ يلونهم» رواهُ مسلم[2].

91- Ebu Amr Cerîr b. Abdullah (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Gündüzün ilk vaktinde Resûlüllah (s.a.v)'in yanında bulunuyorduk. Nemire veya Aba —denilen- kumaşı delip başına geçirmiş, kılıç kuşanmış, çoğunluğu hatta tümü Mudar kabilesinden yarı çıplak bir grup Resûlüllah (s.a.v)'e geldi. Onlarda gördüğü bu yoksulluktan dolayı Resûlüllah (s.a.v)'in yüzünün rengi değişti! Hemen evine girdi, sonra çıktı. Bilâl'a emrederek ezan okutup kamet getirtti ve namaz kıldırdı.

Sonra da -aşağıdaki ayetleri okuyup- bir hutbe verdi:

Ey insanlar, sizi bir tek candan yaratan, ondan da yine onun eşini var eden ve ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar çoğaltan Rabbinizden sakının. Kendisinin adını ileri sürerek birbirinizden bir Şeyler istediğiniz Allah'dan ve akrabalık bağlarını koparmaktan kaçının. Çünkü Allah, sizin üzerinizde tam bir gözeticidir. (Nisa: 1)

Bir de Haşr sûresinin sonlarındaki -şu- ayeti okudu:

'Ey iman edenler, Allah'dan korkun; herkes yarın için önden ne gönderdiğine baksın. Allah'dan korkun; çünkü Allah, yaptıklarınızın hepsinden haberdardır.'

Herkes altınından, gümüşünden, elbisesinden, bir ölçek buğdayından, bir ölçek hurmasından sadaka versin. Hatta buyurdu ki; yarım ölçek bile olsa -sadaka versin. Ensar'dan bir adam -büyük -bir torba getirdi; eliyle taşımakta zorlanıyordu, hatta taşıyamadı bile.

Fihrist'e dön

Daha sonra insanlar -sadaka vermede- birbirlerini izlediler. Hatta yiyecek ve giyecekten iki yığın biriktiğini, böylelikle Resûlüllah (s.a.v)'in yüzünün güldüğünü gördüm. Sanki yüzü, altın suyu ile kaplanmış gibi parıldıyordu.

Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Kim İslam'da iyi bir çığır açarsa, açtığı çığırın mükafatı ve kendinden sonra onunla amel edenlerin sevabı, onların sevabından hiçbir şey eksilmeksizin, o çığın açana verilecektir. Kim de İslam'da kötü bir çığır açarsa, açtığı bu çığırın günahı ve kendisinden sonra onunla amel edenlerin günahı, onların günahından hiçbir şey
eksilmeksizin, o çığırı açana verilecektir." (Müslim)

92 ـ وعن ابن مسعودٍ رضيَ الله عَنْهُ أنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لَيْسَ مِنْ نَفْسٍ تُقْتَلُ ظُلْماً إلاَّ كَانَ عَلَى ابْنِ آدم الأوَّلِ كِفْلٌ(٢) مِنْ دمِهَا لأنَّهُ كَانَ أوَّل مَنْ سَنَّ الْقَتْلَ» متفقٌ عليهِ(٣).

92- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:
"Haksız yere öldürülen hiçbir kimse yoktur ki, Adem'in ilk evladının-Kâbil- üzerine akan o kandan bir günah yüklenmiş olmasın! Çünkü o, öldürme çığırını başlatan ilk kişi idi." (Buhari ve Müslim)

HAYRA ÖNCÜLÜK, HİDAYETE VEYA SAPIKLIĞA ÇAĞRI

93 ـ وعن ابى مسعودٍ عُقْبَةَ بن عَمْرو الأنْصَارِيِّ الْبَدْرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رسُول الله ﷺ: «مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أجْرِ فَاعِلِه» رواهُ مسلم(١).

93- Ebu Mes'ud Ukbe b. Amr el-Ensarî el-bedrî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim hayra Öncülük ederse, onu yapanın mükafatı kadar kendisine de mükafat vardır." (Müslim)

94 ـ وعن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ قال: «مَنْ دَعَا إلى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ لاَ يَنْقُصُ ذٰلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئاً، وَمَنْ دَعَا إلى ضَلاَلَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ لاَ يَنْقُصُ ذٰلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئاً» رواهُ مسلم(١).

94- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir hayra çağrı yaparsa, o kişiye, kendisine uyanların sevapları kadar sevap verilir. Bu, onların sevabından hiçbir şey eksiltmez. Kim de sapıklığa çağırırsa, o kişiye, kendisine uyanların günahları kadar günah vardır. Bu, onların günahından hiçbir şey eksiltmez." (Müslim)

95- وعن أنس رضِيَ الله عنه أنَّ فتىً مِنْ أَسْلَمَ قَالَ: يَا رسُولَ الله! إنِّي أُرِيد الْغَزْوَ وَلَيْس مَعِي مَا أَتجهَّزُ بِهِ. قَالَ: «ائْتِ فُلاناً فإنه قَدْ كَانَ تجَهَّزَ فَمَرِضَ» فَأَتَاهُ فقالَ: إنَّ رسُولَ الله ﷺ يُقْرِئكَ السَّلامَ وَيَقُولُ: أَعْطِني الَّذِي تَجَهَّزْتَ بِهِ، فَقَالَ: يَا فُلاَنَةُ أَعْطِيهِ الَّذِي تَجَهزْتُ بِهِ، وَلا تَحْبِسِي مِنْهُ شَيْئاً، فَوَاللَّهِ لا تحْبِسِينَ مِنْه شَيْئاً فَيُبَارَكَ لَكِ فِيهِ. رواهُ مُسلم(٤).

95- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Eslem kabilesinden bir genç; 'Ey Allah'ın Resulü, ben harbe katılmak istiyorum, ama yanımda hazırlık yapacağım bir şeyim yok' dedi. Resûlüllah (s.a.v); 'Falancaya git, çünkü o -savaşa- hazırlık yapmış,

ama hastalanmış idi' buyurdu. Genç, o adamın yanına gitti ve dedi ki: 'Allah Resulü (s.a.v), sana selam yolladı ve teçchizatını bana vermeni söyledi.' O şahıs şöyle dedi: Ey falanca -kadın, techizatımı bu gence ver; ve içinden hiçbir şey alıkoyma. Allah'a yemin olsun, ondan hiçbir şeyi alıkoyma ki ondan dolayı berekete nail olasın!"

İYİLİK VE TAKVADA YARDIMLAŞMA

96 - عن أبي عبدِ الرحمن زيدِ بنِ خالدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رَسُولُ الله ﷺ: «مَنْ جَهَّزَ غَازِياً فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا وَمَنْ خَلَفَ(1) غَازِياً فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا» متفقٌ عليه(2).

96- Ebu Abdurrahman Zeyd b. Halid el-Cühenî (r.a)'dan, Re-sûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, Allah yolunda cihat eden bir gaziyi savaşa hazırlarsa, muhakkak gaza etmiş gibi -sevap işlemiş- olur. Kim, cihada çıkan gazinin ailesine yardım ederse, muhakkak gaza etmiş gibi-sevap işlemiş- olur." (Buhari ve Müslim)

97 - وعن ابي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ اللَّهُ عنه أَنَّ رسولَ الله ﷺ بَعَثَ بَعْثاً إلى بَنِي لِحْيَانَ مِنْ هُذَيْلٍ فقالَ: «لِيَنْبَعِثْ مِنْ كُلِّ رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا وَالأَجْرُ بَيْنَهُمَا» رواهُ مسلم(1).

97- Ebu Saîd el-Hudri (r.a.)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Huzeyl kabilesinden Lihyanoğullarına bir birlik

göndereceği sırada şöyle buyurmuştur: Aynı ailedeki- iki kişiden biri gitsin; sevap ikisi arasında ortaktır." (Müslim)

98 ـ وعَنْ أبي موسى الأشْعَرِيِّ رضِيَ الله عَنْهُ، عن النبيِّ ﷺ أنَّهُ قَالَ: «الخَازِنُ المُسْلِمُ الأمِينُ الَّذِي يُنَفِّذُ مَا أُمِرَ بِهِ، فَيُعْطِيهِ كامِلاً مُوَفَّراً، طَيِّبَةً بِهِ نَفْسُهُ(٧) فَيَدْفَعُهُ إلى الَّذِي أُمِرَ لَهُ بِهِ أَحَدُ المُتَصَدِّقِينَ» متفقٌ عليه(٨).

98- Ebû Musa el- Eş'arî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir::

"Müslüman bir veznedar, emredileni gönül hoşnutluğu ile ve tastamam olarak yerine getirip, emredilen kişiye verirse, sadaka verenlerden biri -gibi sevaba nail- olur." (Buharı ve Müslim)

NASİHAT

99 ـ فَالأوَّلُ: عن أبي رُقَيَّةَ تَمِيمِ بنِ أوْسٍ الدَّارِيِّ رضيَ الله عَنْه أنَّ النَّبيَّ ﷺ قال: «الدِّينُ النَّصِيحَةُ»(١) قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: «لله ولِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلأئمَّةِ المُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ» رواهُ مسلم(٢).

99- Ebu Rukeyye Temim b. Evs ed-Dârî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Din nasihattir." Biz; kime? diye sorduk. Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki:

"Allah'a, O'nun kitabına, O'nun elçisine, müslümanlann ileri gelenlerine ve bütün müslümanlara!" (Müslim)

Fihrist'e dön

100 ـ الثّاني : عَنْ جَرِيرِ بْنِ عبدالله رضي الله عَنْهُ قَالَ : بَايَعْتُ رَسولَ الله ﷺ
عَلَى إقَامِ الصَّلاةِ، وإيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ . متفقٌ عليه(٣).

100- Cerîr b, Abdullah (r.a) şöyle rivayet etmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v)'e namazı dosdoğru kılmak, zekatı vermek ve her müslümana hayırlı tavsiyelerde bulunmak üzere biat ettim." (Buharı ve Müslim)

101 - الثالِثُ: عَن أَنس رَضِيَ الله عنه عن النَّبيِّ ﷺ قَالَ: «لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ
حَتَّى يُحِبَّ لأخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ» متفقٌ عليه(١).

101- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz, kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmedikçe -hakkıyla- iman etmiş olamaz." (Buharı ve Müslim)

İYİLİĞİ EMRETMEK, KÖTÜLÜKTEN MENETMEK

102 ـ فَالأَوَّلُ: عن أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ الله
ﷺ يَقُولُ: «مَنْ رَأَى مِنْكُم مُنْكَراً فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الإِيمانِ» رواهُ مُسلم(١).

102- Ebu Saîd el-Hudrî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Fihrist'e dön

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle söylerken işittim:

Sizden kim bir kötülük görürse, hemen onu eliyle değiştirsin. Eğer güç yettiremezse diliyle -değiştirsin. Eğer buna da güç yettiremezse kalbiyle- reddetsin; bu ise imanın en zayıf derecesidir." (Müslim)

103 ـ الثالثُ: عن أبي الوليدِ عُبَادَةَ بن الصَّامِتِ رضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: «بَايَعْنَا رسُولَ الله ﷺ على السَّمْعِ والطَّاعَةِ في العُسْرِ وَاليُسْرِ وَالمَنْشَطِ وَالمَكْرَهِ، وَعَلَى أَثَرَةٍ عَلَيْنَا، وَعَلَى أَنْ لاَ نُنَازِعَ الأمْرَ أَهْلَهُ إلاَّ أَنْ تَرَوْا كُفْراً بَوَاحاً عِنْدَكُمْ مِنَ الله تَعَالَى فِيهِ بُرْهَانٌ، وَعَلَى أَنْ نَقُولَ بالْحَقِّ أَيْنَمَا كُنَّا لاَ نَخَافُ في اللهِ لَوْمَةَ لائم» متفقٌ عليه[1].

103- Ebu Velid Ubâde b. Sâmit (r.a)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Biz, Resûlüllah (s.a.v)'e zorlukta ve kolaylıkta, hoşa giden ve hoşa gitmeyen hususta sözünü dinleyip itaat etmek, bazı vazifelerde- kendimizi tercih etmek-ileri sürmek, Allah (c.c)'dan yanınızda bulunan delile göre açıkça bir küfür görmedikçe idarecilerle çekişmemek ve nerede olursak olalım Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmadan hakkı söylemek üzere biatlaştık." (Buharı ve Müslim)

104 - الخامِسُ: عَنْ أُمِّ المُؤْمِنِين أُمِّ سَلَمَةَ هِنْدٍ بنتِ أبي أُمَيَّةَ حُذَيْفَةَ رَضِيَ الله عَنْها، عن النَّبيِّ ﷺ أنه قَالَ: «إنَّهُ يُسْتَعْمَلُ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءُ فَتَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ[1] فَمَنْ كَرِهَ فَقَدْ بَرِئَ، وَمَنْ أَنْكَرَ فَقَدْ سَلِمَ، وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ» قَالُوا: يَا رَسُولَ الله أَلا نُقَاتِلُهُمْ؟ قَالَ: «لا، مَا أَقَامُوا فِيكُمُ الصَّلاَةَ» رواهُ مسلم[2].

104- Mü'minlerin annesi Ümmü Seleme Hind b. Ebu Umeyye Huzeyfe (r.a), Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğu rivayet edil miştir:

"Sizin üzerinize bir takım idareciler tayin edilir. Onların yaptıklarının bir kısmını beğenir, bir kısmını da beğenmezsiniz, Kim -onların dine ters işlerini- beğenmezse, günahtan- kurtulur. Ama

kim rıza gösterir ve kendilerine uyarsa -sorumluluktan kurtulamaz.

Dediler ki: 'Ey Allah'ın Resulü, onlarla savaşmayalım mı?' Buyurdu ki; Sizinle namaz kıldıkları sürece hayır!" (Müslim)

105 - السَّابِعُ: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضِيَ الله عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:
«إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ فِي الطُّرُقَاتِ» فَقَالُوا: يَا رَسولَ الله! مَا لَنَا مِنْ مَجَالِسِنَا بُدٌّ، نَتَحَدَّثُ فِيهَا.
فَقَالَ رسولُ الله ﷺ: «فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلاَّ الْمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ» قَالُوا: وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ
يَا رَسُولَ الله؟ قَالَ: «غَضُّ الْبَصَرِ، وَكَفُّ الأَذَى، وَرَدُّ السَّلامِ، وَالأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ، وَالنَّهْيُ
عَنِ الْمُنْكَرِ» متفقٌ عليه(٢).

105- Ebu Saîd Hudrî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizi, yollar üzerinde oturmaktan sakındırırım. Ashap; 'Ey Allah'ın Resulü, yolda oturmayı bırakmamız imkansızdır; çünkü -iş icabı- orada konuşuyoruz' dediler. O zaman Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: 'Oturmaktan başka çareniz yoksa, o takdirde yolun hakkını veriniz.' Dediler ki: 'Ey Allah'ın Resulü, yolun hakkı nedir?' Resûlüllah şöyle buyurdu:

Gözü -haramdan- yummak, gelip geçene-eziyet vermemek, selâmı almak, iyiliği emretmek, kötülükten de nehyetmektir." (Buharı ve Müslim)

106 - الثَّامِنُ: عن ابن عباس رضِيَ الله عنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ الله ﷺ رَأَى خَاتَماً
مِنْ ذَهَبٍ فِي يَدِ رَجُلٍ، فَنَزَعَهُ فَطَرَحَهُ وَقَالَ: «يَعْمِدُ أَحَدُكُمْ إِلَى جَمْرَةٍ مِنْ نَارٍ فَيَجْعَلُهَا فِي
يَدِهِ» فَقِيلَ لِلرَّجُلِ بَعْدَ مَا ذَهَبَ رسول الله ﷺ: خُذْ خَاتَمَكَ، انْتَفِعْ بِهِ. قَالَ: لاَ وَاللهِ لا
آخُذُهُ أَبداً وَقَدْ طَرَحَهُ رَسُولُ الله ﷺ. رواهُ مُسلم(١).

106- İbn-i Abbas (r.a)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir adamın elinde altın yüzük gördü, hemen

onu çıkarıp attı ve şöyle buyurdu: 'Sizden biri ateşten bir kor parçasını tutup parmağına geçirmeye kalkışıyor!' Resûlüllah (s.a.v) gittikten sonra o adama denildi ki: 'Yüzüğünü al ve onunla-helal-yolla faydalan,' Adam şöyle dedi: Hayır! Allah'a yemin olsun ki, Resûlüllah (s.a.v) onu attıktan sonra ben onu ebediyen almam." (Müslim)

107 ـ الْعَاشِرُ: عَنْ حُذَيْفَةَ رضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عنِ النَّبيِّ ﷺ قَالَ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَلَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشِكَنَّ الله أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَاباً مِنْهُ، ثُمَّ تَدْعُونَهُ فَلا يُسْتَجَابُ لَكُمْ» رواهُ الترمذي[2] وقَالَ: حديثٌ حسنٌ.

107- Huzeyfe (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'İn şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Nefsim-kudret-elinde olan Allah'a yemin olsun ki, ya iyiliği emreder kötülüklerden sakındırırsınız, ya da yakında Allah üzerinize bir bela gönderir; sonra O'na dua edersiniz, ama duanız kabul olunmaz." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis Hasen'dir demiştir.)

108 - الرَّابِعَ عَشَرَ: عن أبي بَكْرٍ الصِّدِّيق، رَضِيَ الله عَنْهُ، قَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ لَتَقْرَؤُونَ هٰذِهِ الآيَةَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ﴾ [المائدة: ١٠٥] وإني سَمِعت رسول الله ﷺ، يَقُولُ: «إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوُا الظَّالِمَ فَلَمْ يَأْخُذُوا عَلَى يَدَيْهِ[2] أَوْشَكَ أَنْ يَعُمَّهُمُ الله بِعِقَابٍ مِنْهُ» رواهُ أَبُو داوُد، والتِّرمذي، والنَّسائي[3] بأسانيد صحيحةٍ.

108- Ebu Bekir Sıddık (r.a)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey insanlar, siz şu ayeti okuyorsunuz: 'Ey iman edenler, siz kendi nefislerinizi düzeltmeye çalışınız. Siz doğru yolu bulduktan sonra, sapanlar size bir veremez. ' (Maide: 105) Halbuki ben, Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim:

Fihrist'e dön

İnsanlar zalimi gördüğü zaman onun ellerini-zulmetmekten-çekmezlerse, Allah'ın katından gönderilecek bir azabın onların hepsini içine alması yakındır." (Ebu Davud, Tirmizi ve Neseî sahih isnatlarla rivayet etmişlerdir.)

109 - وَعَنْ أَبِي زَيدٍ أُسَامَةَ بنِ زَيدِ بْنِ حَارِثَةَ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُول اللهِ ﷺ، يَقُولُ: «يُؤْتَى بالرَّجُلِ يَوْمَ القِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ، فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُ بَطْنِهِ، فَيَدُورُ بِهَا كَمَا يَدُورُ الحِمَارُ فِي الرَّحَا، فَيَجْتَمِعُ إِلَيْهِ أَهْلُ النارِ فَيَقُولُونَ: يَا فُلانُ مَا لَكَ؟ أَلَمْ تَكُ تَأْمُرُ بالمَعْرُوفِ وَتَنْهَى عَنِ المُنْكَرِ؟ فَيَقُولُ: بَلَى، كُنْتُ آمُرُ بالمَعْرُوفِ وَلا آتِيهِ، وَأَنْهَى عَنِ المُنْكَرِ وَآتِيهِ» متفقٌ عليه(١).

109- Ebu Zeyd Üsâme b. Zeyd b. Harise (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim:

Kıyamet günü adamın biri getirilip cehenneme atılır. Karnındaki bağırsakları dışarı dökülür. Bu hal üzere, merkebin değirmen taşında döndüğü gibi döner durur. Cehennem ehli başına toplanır ve derler ki: 'Ey falan, nedir bu halin! Sen iyiliği emredip kötülükten nehyetmez miydin?' O da der ki: 'Evet, ben iyiliği emreder ama kendim yapmazdım, kötülükten nehyeder ama onu kendim yapardım," (Buhari ve Müslim)

EMANETE RİAYET

110 - وَعَنْ أَبِي هريرة، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، أَنَّ رسول الله ﷺ قَالَ: «آيَةُ المُنَافِقِ ثَلاثٌ(٢): إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ» متفقٌ عليه(٣).

110- Ebu Hureyre (r.a) dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Münafığın alameti üçtür; konuştuğunda yalan konuşur, söz verdiğinde yerine getirmez, kendisine verilen- emanete hıyanetlik eder." (Buharı ve Müslim)

111 - وَعَن حُذَيْفَةَ بنِ اليَمَانِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: حَدثنا رسُول الله ﷺ حَدِيثَيْنِ قَدْ رَأَيْتُ أَحَدَهُمَا، وَأَنَا أَنْتَظِرُ الآخَرَ: حَدَّثَنَا أنَّ الأمَانَةَ نَزَلَتْ فِي جَذْرِ قُلُوبِ الرِّجَالِ، ثُمَّ نَزَلَ القُرآنُ فَعَلِمُوا مِنَ القُرْآن، وَعَلِمُوا مِنَ السُّنَّةِ، ثُمَّ حَدَّثَنَا عَنْ رَفْعِ الأَمَانَةِ فَقَالَ: «يَنَامُ الرَّجلُ النَّوْمَةَ فَتُقْبَضُ الأَمَانَةُ مِنْ قَلْبِهِ، فَيَظَلُّ أَثَرُهَا مِثْلَ الوَكْتِ، ثُمَّ يَنَامُ النَّوْمَةَ فَتُقْبَضُ الأَمَانَةُ مِنْ قَلْبِهِ، فَيَظَلُّ أَثَرُهَا مِثْلَ أَثَرِ المَجْلِ، كَجَمْرٍ دَحْرَجْتَهُ عَلَى رِجْلِكَ، فَنَفِطَ فَتَرَاهُ مُنْتَبِراً وَلَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ» ثُمَّ أَخَذَ حَصَاةً فَدَحْرَجَهَا عَلَى رِجْلِهِ «فَيُصْبِحُ النَّاسُ يَتَبَايَعُونَ، فَلَا يَكَادُ أَحَدٌ يُؤَدِّي الأمَانَةَ حَتَّى يُقَالَ: إنَّ فِي بَنِي فُلانٍ رَجُلاً أَمِيناً، حَتَّى يُقَالَ لِلرَّجُلِ: مَا أَجْلَدَهُ! مَا أَظْرَفَهُ! مَا أَعْقَلَهُ! وَمَا فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ. وَلَقَدْ أَتَى عَلَيَّ زَمَانٌ وَمَا أُبَالِي أَيُّكُمْ بَايَعْتُ، لَئِنْ كَانَ مُسْلِماً لَيَرُدَّنَّهُ عَلَيَّ دِينُهُ، وَلَئِنْ كَانَ نَصْرَانِيّاً أَوْ يَهُودِيّاً لَيَرُدَّنَّهُ عَلَيَّ سَاعِيهِ، وَأَمَّا الْيَوْمَ فَمَا كُنْتُ أُبَايِعُ مِنْكُمْ إِلاَّ فُلاناً وَفُلاناً» متفقٌ عليه(1).

111- Huzeyfe b. Yemani (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), bize iki haber getirdi; ben bunlardan birini gördüm, diğerini de beklemekteyim. Bize -şunu- anlattı:

Emanet, kişilerin kalplerinin derinliğinde yer etmiştir. Sonra Kur'an indi ve Kur'an'ı öğrendiler, sünneti tanıdılar.

Resûlüllah (s.a.v)- bize emanetin kalkmasından haber verdi ve buyurdu ki:

'Kişi uykusuna dalar, kalbinden emanet alınır, ama onun eseri silik bir iz gibi kalakalır. Sonra -yine- uykuya dalar, kalbinden emanet alınır, ama onun eseri kabarcıklar gibi olur. Ayağının üzerine döktüğün közden derin kabarır; sen onu çok kabarık görürsün, ama içinde hiçbir şey yoktur.'

Sonra Resûlüllah (s.a.v) eline bir çakıl taşı alıp onları ayaklarının üzerinde yuvarladı- ve şöyle buyurdu:

'İnsanlar alışveriş ya parlar, ama nerdeyse emanete riayet eden hiçbir kimse bulunmaz. Hatta denilir ki;

"Falan oğulları arasında güvenilir bir kişi var." Hatta bir kişi için; "Ne cesur adam, ne kibar biri, ne akıllı insan! " denilecek, ama o kişinin kalbinde hardal tanesi kadar imandan eser bulunmayacak.'

Başımdan öyle zaman geçti ki, hanginizle alış veriş yaptığıma aldırış etmedim. Eğer müslüman ise, onun dini, hakkımı bana iade ettirirdi. Eğer Hıristiyan veya Yahudi ise, onun yöneticisi hakkımı bana iade ettirirdi. Bu güne gelince; artık falan ve falan kişiden başka birisiyle alışveriş yapamaz oldum." (Buharı ve Müslim)

112 ـ وَعَنْ حُذَيْفَةَ، وَأَبِي هريرة، رَضِيَ الله عَنْهُما، قَالاَ: قَال رَسُولُ الله ﷺ: «يَجْمَعُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى النَّاسَ، فَيَقُومُ الْمُؤْمِنُونَ حَتَّى تُزْلَفَ لَهُمُ الْجَنَّةُ(٢)، فَيأْتُونَ آدَمَ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ، فَيَقُولُونَ: يَا أَبَانَا اسْتَفْتِحْ لَنَا الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ: وَهَلْ أَخْرَجَكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ إلاَّ خَطِيئَةُ أَبِيكُمْ! لَسْتُ بِصَاحِبِ ذلِكَ، اذْهَبُوا إِلَى ابْنِي إِبْراهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ، قَالَ: فيأْتونَ إِبْرَاهِيمَ، فَيَقُولُ إِبْرَاهِيمُ: لَسْتُ بِصَاحِبِ ذلِكَ(٣) إِنَّمَا كُنْتُ خَلِيلاً مِنْ وَرَاءَ وَرَاءَ، اعْمِدُوا إِلَى مُوسَى الَّذِي كَلَّمَهُ الله تَكْلِيماً، فَيأْتُونَ مُوسَى، فَيقُولُ: لَسْتُ بِصَاحِبِ ذلِكَ، اذْهَبُوا إِلَى عِيسَى كَلِمَةِ الله(٤) وَرُوحِهِ. فَيَقُولُ عِيسَى: لَسْتُ بِصَاحِبِ ذلِكَ. فَيأْتُونَ مُحَمَّداً ﷺ، فَيَقُومُ فَيُؤْذَنُ لَهُ، وَتُرْسَلُ الأَمَانَةُ والرَّحِمُ(٥) فَيَقُومَانِ جَنَبَتَي الصِّرَاطِ يَمِيناً وَشِمالاً، فَيَمُرُّ أَوَّلُكُمْ كالْبَرْقِ» قُلْتُ: بِأَبِي وَأُمِّي، أَيُّ شَيْءٍ كَمَرِّ الْبَرْقِ؟ قَالَ: «أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ يَمُرُّ وَيَرْجِعُ فِي طَرْفَةِ عَيْنٍ؟ ثُمَّ كَمَرِّ الرِّيحِ، ثُمَّ كَمَرِّ الطَّيْرِ، وَشَدِّ الرِّجالِ(٦) تَجْرِي بِهِمْ أَعْمَالُهُمْ، وَنَبِيُّكُمْ قَائِمٌ عَلَى الصِّرَاطِ يَقُولُ: رَبِّ سَلِّمْ سَلِّمْ، حَتَّى تَعْجِزَ أَعْمَالُ الْعِبَادِ، حَتَّى يَجِيءَ الرَّجُلُ لاَ يَسْتَطِيعُ السَّيْرَ إلاَّ زَحْفاً، وَفِي حَافَتَي الصِّرَاطِ كَلالِيبُ مُعَلَّقَةٌ مَأْمُورَةٌ بأَخْذِ مَنْ أُمِرَتْ بِهِ، فَمَخْدُوشٌ نَاجٍ، وَمُكَرْدَسٌ فِي النَّارِ» وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ إِنَّ قَعْرَ جَهَنَّم لَسَبْعُونَ خَرِيفاً(٧). رواهُ مسلم(٨).

112- Huzeyfe ve Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c,c), insanları bir araya toplar. Mü'minler kalkar, hatta cennet onlara yakınlaştırılır. Âdem (a.s)'a gelirler ve derler ki: 'Ey babamız, cennetin bize açılması için aracı ol.' Âdem (a.s) der ki: 'Sizi

cennetten çıkaran babanızın hatası idi. Ben bu -şefaate- yetkili değilim. Allah'ın dostu oğlum İbrahim'e gidiniz. 'Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki;

'Hemen İbrahim'e giderler.' İbrahim (a.s) der ki: 'Ben şefaat sahibi değilim. Ben sadece Öteden öteye dost oldum. Siz, Allah'ın kendisiyle konuştuğu Musa'ya gidin.' Hemen Musa (a.s)'a gelirler. Musa (a.s); 'Ben, şefaat sahibi değilim. Allah'ın kelimesi -ile yaratılan- ve ruhu olan İsa'ya (a.s) gidin' der. İsa (a.s)'da der ki: 'Ben, şefaat sahibi değilim.' Sonunda Muhammed (a.s)'a gelirler. O kalkar -secdeye kapanır- ve kendisine şefaat izni verilir.

Emanet ve yakınlık yollanır, sıratın sağ ve sol tarafında dururlar. Sizin ilk kafileniz -sırattan- şimşek gibi geçer.

Dedim ki: 'Anam babam sana feda olsun, şimşek gibi geçmek de nedir?' Buyurdu ki:

'Göz açıp kapayıncaya kadar -şimşeğin- nasıl geçtiğini görmüyor musun? Sonra rüzgar gibi geçer giderler. Sonra da kuşların geçişi ve hızlı yürüyen adamlar gibi geçer giderler. Onları bu şekilde -sırattan- geçiren amelleridir. Sizin peygamberiniz de sıratın başında durup; "Rabbim, selamet ver, selamet ver!" diye dua eder.

Nihayet kulların amelleri, kendilerini -sırattan geçirmekten- aciz kalır. Öyle ki, yürümeye mecali kalmamış bir kişi sürünerek gelir. Sıratın her iki tarafına asılmış, emredilenleri tutmakla görevli çengeller bulunur. Bunlara -takılanlar- kurtulmuş olur, üst üste yığılmış olanlar da ateştedir.'

Ebu Hureyre (r.a) demiştir ki: Ebu Hureyre'nin nefsi -kudret-elinde olana yemin olsun ki, cehennemin derinliği yetmiş yıllık mesafe kadardır."

ZULMÜN HARAMLIĞI VE KUL HAKLARININ SAHİPLERİNE İADESİ

113 - وعن جابر رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ قال: «اتقوا الظلم؛ فإن الظلم ظلمات يوم القيامة، واتقوا الشح فإن الشح أهلك من كان قبلكم؛ حملهم على أن سفكوا دماءهم واستحلوا محارمهم»(1) رواه مسلم(2).

113- Câbir (r.a)'dan rivayette, Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyur muştur:

"Zulümden kaçınınız. Çünkü zulüm, kıyamet gününde karanlıklar halinde -zulmedeni- sarar. Cimrilikten de kaçınınız. Çünkü cimrilik, sizden öncekileri helak etti, onları birbirlerinin kanlarını akıtmaya ve haramları helal saymaya sürükledi." (Müslim)

114 ـ وعَن أبي هريرة رَضِيَ الله عَنْهُ أن رسولَ الله ﷺ قَالَ: «لَتُؤَدُّنَّ الحُقُوقَ إلَى أهْلِهَا يَوْمَ القِيَامَةِ حَتَّى يُقَادَ للشَّاةِ الجَلْحَاءِ(٣) مِنَ الشَّاةِ القَرْنَاءِ» رواه مسلم(٤).

114- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü haklar, sahiplerine mutlaka iade edilecektir. Hatta boynuzsuz koyun için boynuzlu koyuna kısas -tatbik- edilecektir." (Müslim)

115 ـ وعَن عائِشَة رضِيَ الله عَنْها أن رسُول الله ﷺ قَالَ: «مَنْ ظَلَمَ قِيدَ شِبْرٍ(٨) مِنَ الأرْضِ طُوِّقَهُ من سَبْعِ أرَضِينَ» متفقٌ عليه(٩).

115- Hz. Âişe (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir karış toprağı haksız yere gasbederse, yedi kat yer onun boğazına geçirilir." (Buharı ve Müslim)

116 ـ وَعن مُعاذٍ رَضِيَ الله عنه قَالَ: بَعَثَنِي رسول الله ﷺ فقَالَ: «إنَّكَ تَأتِي قَوْماً مِنْ أهْلِ الكِتَابِ، فَادْعُهُمْ إلَى شَهَادَةِ أنْ لاَ إلَهَ إلاَّ الله، وَأنِّي رَسُول الله، فَإنْ هُمْ أطَاعُوا لِذَلِكَ، فَأعْلِمْهُمْ أنَّ الله قَدِ افْتَرَضَ عَلَيْهِم خَمْسَ صَلَوَاتٍ في كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، فَإنْ هُمْ أطَاعُوا لِذَلِكَ، فَأعْلِمْهُمْ أنَّ الله قَدِ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْ أغْنِيَائِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ، فَإنْ هُمْ أطَاعُوا لِذَلِكَ، فَإيَّاكَ وَكَرَائِمَ أمْوَالِهِمْ(١). وَاتَّقِ دَعْوَةَ المَظْلُومِ فَإنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الله حِجَابٌ» متفقٌ عليه(٢).

116- Muaz (r.a) dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) beni -Yemen'e vali olarak- gönderdiğinde şöyle buyurdu:

Şüphesiz sen, kitap ehlinden olan bir kavme gidiyorsun. Onları; Allah'tan başka ilah olmadığına ve benim Allah'ın peygamberi olduğuma şehadet etmeye çağır. Eğer onlar buna itaat ederlerse, kendilerine Allah'ın her gün ve gecede beş vakit namazı farz kıldığını bildir. Eğer onlar buna da itaat ederlerse, kendilerine Allah'ın zenginlerinden alınıp fakirlerine verilen sadakayı-zekatı-emrettiğini bildir. Eğer onlar buna da itaat ederlerse, onların mallarının en kıymetlisini almaktan kaçının. Mazlumun duasından sakının; çünkü onunla Allah arasında hiçbir perde yoktur," (Buhari ve Müslim)

117 - وعَن عبدالله بن عَمْرو بن الْعَاص رَضِيَ الله عنهُما عن النَّبيِّ ﷺ: قَالَ: «الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ، وَالْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى الله عَنْهُ» متفقٌ عليه[٣].

117- Abdullah b. Amr b.Âs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman; dilinden ve elinden müslümanların selamette olduğu kimsedir. Muhacir de; Allah'ın men ettiği şeyleri terk edendir." (Buhari ve Müslim)

118 - وعنهُ رضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: كَانَ عَلَى ثَقَلِ[١] النَّبِيِّ ﷺ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ كِرْكِرَةُ، فَمَاتَ، فقالَ رسُول الله ﷺ: «هُوَ فِي النَّارِ» فَذَهَبُوا يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ فَوَجَدُوا عَبَاءَةً قَدْ غَلَّهَا[٢] رواهُ البخاري[٣].

118 - Abdullah b, Amr b. Âs (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in ağır işlerine bakan ve kendisine 'Kirkire' denen bir adam vardı. Bu kişi ölünce, Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki: 'O, cehennemdedir.' Hemen ona -ait eşyalara- bakmaya gittiler ve -ganimet mallarından çaldığı- bir aba buldular," (Buharı)

119 ـ وعن أبي أُمَامَةَ إِيَاسِ بن ثَعْلَبَةَ الْحَارِثِيِّ رضِيَ الله عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ الله ﷺ قَالَ: «مَنِ اقْتَطَعَ[٧] حَقَّ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينِهِ فَقَدْ أَوْجَبَ الله لَهُ النَّارَ، وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ» فَقَالَ رَجُلٌ: وَإِنْ كَانَ شَيْئاً يَسِيراً يَا رَسُولَ الله؟ فَقَالَ: «وَإِنْ قَضِيباً مِنْ أَرَاكٍ»[٨] رواه مسلم[٩].

119- Ebu Umâme İyâs b. Sa'lebe Harisi (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, bir müslümanın hakkını yemin ederek gasbederse, Allah ona cehennemi vacip, cenneti de haram kılar." Bir adam dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü, basit bir şey olsa da mı?' Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki: Misvak ağacından bir dal bile olsa." (Müslim)

120 ـ وَعَن عمر بن الخطّاب رضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ خَيْبَرَ أَقْبَلَ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالُوا: فُلانٌ شَهِيدٌ، وَفُلانٌ شَهِيدٌ، حَتَّى مَرُّوا عَلَى رَجُلٍ فَقَالُوا: فُلانٌ شَهِيدٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «كَلاَّ إِنِّي رَأَيْتُهُ فِي النَّارِ فِي بُرْدَةٍ غَلَّهَا ـ أَوْ عَبَاءَةٍ ـ» رواهُ مسلم[٣].

120- Ömer b. Hattâb (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Hayber -savaşının yapıldığı- gün, Resûlüllah (s.a.v)'in ashabından bir grup gelip dediler ki: Falanca şehittir, falanca şehittir. Hatta bir adamın yanından geçtiklerinde dediler ki: Falanca da şehittir. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Hayır! Çünkü ben onu, çaldığı bir hırka ile cehennemde gördüm."
(Müslim)

Fihrist'e dön

121 - وعن أبي قتادة الحارث بن ربعي رضي الله عنه عن رسول الله ﷺ
أنه قام فيهم، فذكر لهم أن الجهاد في سبيل الله، والإيمان بالله، أفضل الأعمال، فقام
رجل فقال: يا رسول الله أرأيت إن قتلت في سبيل الله، تكفر عني خطاياي؟ فقال له
رسول الله ﷺ: «نعم إن قتلت في سبيل الله وأنت صابر محتسب، مقبل غير مدبر» ثم
قال رسول الله ﷺ: «كيف قلت؟» قال: أرأيت إن قتلت في سبيل الله، أتكفر عني
خطاياي؟ فقال رسول الله ﷺ: «نعم وأنت صابر محتسب، مقبل غير مدبر، إلا الدين
فإن جبريل قال لي ذلك» رواه مسلم(٩).

121- Ebu Katâde Haris b. Reb'i (r,a), Resûlüllah (s.a.v)'den söyle rivayet etmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), ashabının arasında bulunurken ayağa kalktı ve onlara şöyle nasihatta bulundu:

'Allah yolunda cihat ve Allah'a iman etmek, amellerin en üstünüdür.' Bir adam ayağa kalktı ve dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü, Allah yolunda öldürülürsem benim hatalarım bağışlanır mı?' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Evet, eğer Allah yolunda sabrederek, sevabını -Allah'dan-umarak, arkanı dönmeden savaşa yönelmiş bir halde öldürülürsen-günahların bağışlanır. Sonra Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

'Nasıl demiştin?' O adam da- dedi ki: 'Söyle bakalım, eğer Allah yolunda öldürülürsem benim hatalarım affedilir mi?' Bu sefer Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Evet, sabrederek, sevabını Allah'dan bekleyerek, geriye dönmeyip savaşa yönelmiş olarak öldürülürsen, borçtan başka -günah-ların affedilir. Çünkü bunu bana Cebrail söyledi." (Müslim)

MÜSLÜMANLARIN HAKLARINA SAYGI

122 - وعن أبي موسى رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «المؤمن
للمؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضاً» وشبك بين أصابعه. متفق عليه(٨).

122- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Bir mü'min diğer bir mü'min için, birbirine geçmiş bir bina gibidir."

Resûlüllah (s.a.v) bunu söylerken- parmaklarını birbirine geçirip kenetledi. (Buharı ve Müslim)

123 - وعنهُ قَالَ: قَالَ رسُول الله ﷺ: «مَن مَرَّ في شَيْءٍ مِنْ مَسَاجِدِنَا، أوْ أسْوَاقِنَا، وَمَعَهُ نَبلٌ فَلْيُمْسِكْ، أوْ لِيَقْبِضْ عَلَى نِصَالِهَا[1] بِكَفِّهِ أنْ يُصِيبَ أحَداً مِنَ الْمُسْلِمِينَ مِنْهَا بِشَيْءٍ» متفقٌ عليه[2].

123- Ebu Musa (r.a)'ddn, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, yanında ok bulunduğu halde mescitlerimizden veya çarşı pazarlarımızdan bir yere uğrarsa, müslümanlardan herhangi birine bir zarar vermemesi için avucunun içiyle okunun demirlerini kapatsın." (Buhari ve Müslim)

124 - وعن النُّعْمَانِ بن بَشِيرٍ رَضِيَ الله عنهُما قَالَ: قالَ رسول الله ﷺ: «مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بالسهَرِ وَالْحُمَّى» متفقٌ عليه[3].

124- Nu'man b. Beşîr (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mü'minler birbirlerini sevmede, acımada ve koruyup kollamada bir beden gibidirler. O bedenden bir uzuv -ağrıdan- şikayet etse, bedenin diğer uzuvları birbirlerini uykusuzluk ve ateş ile ona ortak olmaya çağırırlar." (Buhari ve Müslim)

125 - وعن أبي هُرَيْرَةَ رَضِي الله عَنْه قَالَ: قَبَّلَ النَّبِيُّ ﷺ الْحَسَنَ بْن عَلِيٍّ رَضِيَ الله عنهُما، وَعِنْدَهُ الأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ، فَقَالَ الأَقْرَعُ: إنَّ لِي عَشَرَةً مِنَ الْوَلَدِ مَا قَبَّلْتُ مِنْهُمْ أَحَداً. فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ الله ﷺ فَقَالَ: «مَنْ لاَ يَرْحَمْ لاَ يُرْحَمْ» متفقٌ عليه(١).

125- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Hz. Ali'nin oğlu Hasan'ı (r.a), yanında Akra' b. Habis bulunduğu sırada öptü. Akr'a dedi ki: 'Benim on tane oğlum var; onlardan hiç birini öpmedim.' Resûlüllah (s.a.v) ona baktı ve şöyle buyurdu: Merhamet etmeyen, merhamet olunmaz." (Buharı ve Müslim)

126 - وعن عائشةَ رضِيَ الله عنهَا قَالَت: قَدِمَ نَاسٌ مِنَ الأَعْرَابِ عَلَى رسُول الله ﷺ، فَقَالُوا: أَتُقَبِّلُونَ صِبْيَانَكُمْ؟ فَقَالَ: «نَعَمْ» قَالُوا: لكِنَّا والله مَا نُقَبِّلُ! فقالَ رسُول الله ﷺ: «أَوَ أَمْلِكُ إِنْ كَانَ اللَّهُ نَزَعَ مِنْ قُلُوبِكُمُ(٥) الرَّحْمَةَ» متفقٌ عليه(٦).

126- Hz. Âige (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bedevilerden bir grup insan Resûlüllah (s.a.v)'e geldiler ve dediler ki: 'Siz çocuklarınızı öper misiniz?' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: 'Evet. ' Dediler ki: 'Fakat biz, Allah'a yemin olsun ki öpmeyiz.'

Bu sefer Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Eğer Allah, sizin kalplerinizden merhameti soyup almış ise, ben ne yapabilirim ki?" (Buharı ve Müslim)

127- وعن أبي هُرَيرة رضيَ الله عَنهُ، أنَّ رسُول الله ﷺ قَالَ: «إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ للنَّاس، فَلْيُخَفِّفْ، فَإِنَّ فِيهِم الضَّعِيفَ والسقِيم وَالْكَبِيرَ. وَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ لِنَفْسِهِ فَلْيُطَوِّلْ مَا شَاءَ» متفقٌ عليه(٨)

127- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz insanlara namaz kıldırdığı zaman hafif kıldırsın. Çünkü onların arasında zayıf, hasta ve yaşlılar vardır. Ama sizden biriniz kendi başına namaz kıldığı zaman, istediği kadar uzatsın." (Buharı ve Müslim)

128 ـ وَعَنْهَا رضِيَ الله عَنْهَا قَالَتْ: نَهَاهُمُ النَّبِيُّ ﷺ عَنِ الْوِصَالِ[٢] رَحْمَةً لَهُمْ، فَقَالُوا: إِنَّكَ تُوَاصِلُ؟ قَالَ: «إِنِّي لَسْتُ كَهَيْئَتِكُمْ، إِنِّي أَبِيتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِي» متفقٌ عليه[١].

128- Hz. Âişe (r.a) dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), ashabına olan merhametinden dolayı onların ara vermeden oruç tutmalarını yasakladı. Dediler ki: 'Sen aralıksız oruç tutuyorsun?' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Ben sizin durumunuzda değilim; beni Rabbim yedirir ve içirir." (Buhari ve Müslim)

129 ـ وعن أَبِي قَتَادَةَ الْحَارِثِ بن رِبْعِيٍّ رضِيَ الله عَنهُ قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «إِنِّي لأَقُومُ إِلَى الصَّلاةِ، وَأُرِيدُ أَنْ أُطَوِّلَ فِيهَا، فَأَسْمَعُ بُكَاءَ الصَّبِيِّ، فَأَتَجَوَّزُ فِي صَلاتِي[٢] كَرَاهِيَةَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمِّهِ» رواهُ البخاري[٣].

129- Ebu Katâde Haris b. Rab'i (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Çoğu zaman ben namaza dururum ve namazda -okumayı-uzatmak isterim. Birden bir çocuğun ağlamasını işitirim de, anasına zahmet vermesini istemediğimden dolayı namazı kısa tutarım." (Buhari)

130 ـ وعَن جُنْدُبِ بن عبدالله رضِيَ الله عَنْـهُ قَالَ: قَـالَ رسول الله ﷺ: «مَنْ صَلَّى صَلاَةَ الصُّبْحِ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ الله(٤)، فَلا يَطْلُبَنَّكُمُ الله مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ، فَإِنَّهُ مَنْ يَطْلُبْـهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ يُدرِكْهُ، ثُمَّ يَكُبُّهُ(٥) عَلَى وَجْهِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ» رواهُ مسلم(٦).

130- Cündüb b. Abdullah (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim sabah namazını kılarsa, o kişi Allah'ın koruması altındadır. Sakın Allah, -himayesine alırken yaptığınız- anlaşmadan dolayı sizden bir şey istemesin! Çünkü O, yaptığı anlaşmadan dolayı kimden bir şeyi isterse onu yakalar, sonra da yüz üstü onu cehennem ateşine atar!"

131 ـ وعن ابن عمر رضِيَ الله عَنهُمَا أنَّ رسـول الله ﷺ قَالَ: «المُسْلِمُ أخُـو المُسْلِمِ، لاَ يَظْلِمهُ، وَلا يُسْلِمُهُ(٧)، مَنْ كَانَ فِي حَـاجَةِ أخِيـهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَـاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ القِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِماً سَتَـرَهُ اللَّهُ يَوْمَ القِيَامَةِ» متفقٌ عليه(٨).

131- İbn-İ Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman, müslümanın kardeşidir; ona zulmetmez, onu düşmana teslim etmez. Kim kardeşinin ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir müslümandan bir sıkıntı kaldırırsa, Allah da ondan kıyametin sıkıntılarından bir sıkıntıyı kaldırır. Kim bir müslümanın ayıbını Örterse, Allah da kıyamet günü onun ayıbını örter." (Buhari ve Müslim)

132 ـ وعنـهُ قـالَ: قَـالَ رسُـول الله ﷺ: «لاَ تَحَاسَـدُوا، وَلاَ تَنَاجَشُوا، وَلاَ تَبَاغَضُوا، وَلاَ تَدَابَرُوا وَلاَ يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَاناً. المُسْلِمُ أخو المُسْلِمِ: لاَ يَظْلِمُه وَلاَ يَحْقِرُهُ، وَلاَ يَخْذُلُهُ. التَّقْـوَى هاهنا ـ ويُشِيرُ إلى صَدْرِهِ ثَـلاثَ مَرَّاتٍ ـ بِحَسْبِ امْرِىءٍ مِنَ الشَّرِّ أنْ يَحْقِرَ أخَاهُ المُسْلِمَ. كُلُّ المُسْلِمِ عَلَى المُسْلِمِ حَرَامٌ دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُـه» رواه مسلم(١).

132- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Birbirinize haset etmeyiniz, almayacağınız malın fiyatını artırmayınız, birbirinize düşman olmayınız, birbirinize sırt çevirmeyiniz, bazınız bazınızın satışını bozarak kendi malını satmasın. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz! Müslüman müslümanın kardeşidir; ona zulmetmez, onu aşağılamaz, ona yardım etmeyi bırakmaz." Resûlüllah (s.a.v) kalbini işaret ederek; "Takva buradadır. Bir kişiye şer olarak, müslüman kardeşini hakir görmesi yeter! Her müslümanın kanı, malı ve namusu diğer müslümana haramdır" buyurdu.
(Müslim)

MÜSLÜMANLARIN İHTİYAÇLARINI GİDERME

133 ـ وعن ابن عمر رضِيَ الله عنهما أن رسُول الله ﷺ قَالَ: «المُسْلِمُ أخُو المُسْلِم لا يَظْلمه وَلا يُسْلِمُهُ، مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ الله عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِماً سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» متفقٌ عليه(٣).

133- îbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurdugu rivayet edilmiştir:

"Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu düşmana teslim etmez. Kim bir kardeşinin ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını giderir. Kim bir müslümandan bir sıkıntı giderirse, Allah da ondan kıyamet gününün sıkıntılarından bir sıkıntıyı giderir. Kim bir müslümanın ayıbını örterse, Allah da kıyamet günü onun ayıbını örter." (Buharı ve Müslim)

Fihrist’e dön

134 - وعن أبي هريرة رضي الله عنهُ، عن النبي ﷺ قال: «مَن نفَّس عن مؤمنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا، نَفَّسَ الله عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ(٤) يَسَّرَ الله عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِماً سَتَرَهُ الله فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ، وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقاً يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْماً سَهَّلَ الله لَهُ بِهِ طَرِيقاً إِلَى الجَنَّةِ. وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ تَعَالَى، يَتْلُونَ كِتَابَ الله وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلاَّ نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ(٥)، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ، وَحَفَّتْهُمُ المَلائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ الله فِيمَنْ عِنْدَهُ. وَمَنْ بَطَّأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ» رواهُ مسلم(٦).

134- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir mü'minden dünya sıkıntılarından birini giderip rahat bir nefes aldırırsa, Allah da ondan kıyamet günü sıkıntılarından bir sıkıntıyı gidererek nefes aldırır. Kim zorda kalmış birine kolaylık sağlarsa, Allah da ona dünya ve ahirette kolaylık sağlar. Kim bir müslümanın ayıbını örterse, Allah da dünya ve ahirette onun ayıbını örter. Bir kul, müslüman kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da o kulun yardımında olur. Kim ilim öğrenmek için bir yola girerse, Allah da bu sebeple ona cennetin yolunu kolaylaştırır. Bir toplum, Allah'ın evlerinden bir eve toplanıp da Allah'ın kitabını okur ve aralarında onun müzakeresini yaparsa, Allah da onların üzerine bir güven indirir ve onları bir rahmet sarar. Melekler çevrelerini sararlar ve Allah onları katında bulunan-peygamber ve meleklere-anlatır. Kimin ameli kendini geri bırakırsa, soyu onu ileri geçirmez." (Müslim)

ŞEFAAT

135 - وعن أبي موسى الاشعري رَضِيَ الله عَنْهُ قال: كانَ النبي ﷺ إِذَا أَتَاهُ طَالِبُ حَاجَةٍ أَقْبَلَ عَلَى جُلَسَائِهِ فَقَالَ: «اشْفَعُوا تُؤْجَرُوا وَيَقْضِي الله عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا أَحَبَّ» متفق عليه(٨).

135- Ebu Musa Eş'arî (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), kendisine bir şey isteyen biri geldiği vakit, oturmakta olduğu kimselere döner ve şöyle buyururdu: Bu işe aracı olun, mükafatlandırılırsınız. Allah, peygamberinin diliyle sevdiğini yerine getirir." (Buharı ve Müslim)

136 - وعن ابن عباس رضِيَ الله عنهُما في قِصَّةِ بَرِيرَةَ وَزَوْجِهَا. قَالَ: قَالَ لَهَا النَّبيُّ ﷺ: «لَوْ رَاجَعْتِيهِ؟» قَالَتْ: يَا رَسُولَ الله تَأْمُرُنِي؟ قَالَ: «إِنَّما أَشْفَعُ» قَالَتْ: لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ. رواهُ البخاري[1].

136- İbn-i Abbâs (r.a), Berîre ve kocasının hikayesi hakkında şöyle rivayet etmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Berire'ye şöyle buyurdu: 'Keşke kocana dönsen!' Berîre dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü, yoksa bana -dönmemi mi emrediyorsun?' Buyurdu ki: 'Ben sadece aracı oluyorum.' Berîre dedi ki: Benim ona -dönmeye- ihtiyacım yok." (Buhari)

İNSANLARIN ARASINI DÜZELTMEK

137- وعن أبِي هُرَيرة رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رسُول الله ﷺ: «كُلُّ سُلامَى[1] مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ، كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ: تَعْدِلُ بَيْنَ الاثْنَيْنِ صَدَقَةٌ، وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا، أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ، وَبِكُلِّ خَطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلاةِ صَدَقَةٌ، وَتُمِيطُ الأذَى[2] عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ» متفقٌ عليه[3].

137- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

'İnsanların her bir mafsalı üzerine, güneşin doğduğu her günde bir sadaka -vermek- gerekir.

İki kişi arasında adaletle davranman sadakadır. Hayvanına binmek isteyen birine yardım edip, onu hayvana bindirmen de sadakadır. Ya da onun eşyasını hayvanın üzerine yüklemen sadakadır. Namaz kılmak için attığın her adım sadakadır. Yoldan -İnsanlara zarar verebilecek- ezayı kaldırman da sadakadır." (Buharı ve Müslim)

138 - وعن أمِّ كُلْثُومٍ بنتِ عُقْبَةَ بن أبي مُعَيط رضي الله عنها قَالَت: سمِعْتُ رسُول الله ﷺ يقُولُ: «لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ فَيَنمِي(٧) خَيْراً، أَوْ يَقُولُ خَيْراً» متفقٌ عليه(٨).

138- Ümmü Gülsüm b. Ebu Muayt (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle söylerken işittim:

İnsanların arasını düzeltmek için iyi haber getiren veya hayır söyleyen yalancı değil-dir." (Buharı ve Müslim)

139 - وعن عائشة رضِيَ الله عَنْهَا قَالت: سمِع رسُول الله ﷺ صَوْتَ خُصُومٍ بِالْبَابِ عَالِيَةً أَصْوَاتُهُمَا، وَإِذَا أَحَدُهُمَا يَسْتَوْضِعُ الآخرَ وَيَسْتَرْفِقُهُ فِي شَيْءٍ، وَهُوَ يَقُولُ: وَاللّٰهِ لا أَفْعَلُ، فَخَرَجَ عَلَيْهِمَا رَسُولُ الله ﷺ فَقَالَ: «أَيْنَ الْمُتَأَلِّي عَلى اللّٰهِ لا يَفْعَلُ الْمَعْرُوفَ؟» فقَالَ: أَنَا يَا رَسولَ الله، فَلَهُ أَيُّ ذَلِكَ أَحَبَّ، متفقٌ عليه(١).

139- Hz. Âişe (r.a)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) kapı önünde seslerini gittikçe artıran hasımların sesini işitti. Bunlardan biri diğerinden -borcunda bir miktar- indirim yapmasını ve kendisine esnek muamele etmesini İstiyor, diğeri ise; 'Allah'a yemin ederim ki, yapmayacağım' diyordu. Hemen Resûlüllah (s.a.v) onların yanlarına çıktı ve buyurdu ki:

'İyilik yapmamak üzere Allah'a yemin eden nerede?' Bu sefer o kişi: 'Benim Ey Allah'ın Resulü! Bunlardan hangisini istiyorsa onun-olsun' dedi." (Buharı ve Müslim)

ZAYIFLARIN, FAKİRLERİN VE ADI-SANI OLMAYAN KİMSELERİN FAZİLETLERİ

140- وعن حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: سمعت رسول الله ﷺ يَقُولُ: «أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الجَنَّةِ؟ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَعَّفٍ، لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لأَبَرَّهُ(1). أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ؟ كُلُّ عُتُلٍّ جَوَّاظٍ مُسْتَكْبِرٍ» متفقٌ عليه(2).

140- Harise b. Vehb (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle söylerken işittim:

Dikkat edin! Size cennet ehlini haber vereyim mi? Horlanan her zayıf kişidir ki, eğer Allah'a yemin etse, hemen onun yeminini yerine getirir. Dikkat edin! Size cehennem ehlini de haber vereyim mi? Her katı kalpli, cimri zengin ve kibirli kimsedir." (Buharı ve Müslim)

141 - وعن أبي سعيد الخدري رضِيَ الله عنهُ، عن النبيِّ ﷺ: قال: «احْتَجَّتِ الجَنَّةُ وَالنَّارُ(1) فقالتِ النَّارُ: فِيَّ الجَبَّارُونَ وَالمُتَكَبِّرُونَ، وَقَالَتِ الجنَّةُ: فِيَّ ضُعَفَاءُ النَّاسِ وَمَسَاكِينُهُمْ، فَقَضَى اللَّهُ بَيْنَهُمَا: إِنَّكِ الجَنَّةُ رَحْمَتِي أَرْحَمُ بِكِ مَنْ أَشَاءُ، وَإِنَّكِ النَّارُ عَذَابِي أُعَذِّبُ بِكِ مَنْ أَشَاءُ، وَلِكِلَيْكُمَا عَلَيَّ مِلْؤُهَا» رواهُ مسلم(1).

141- Ebu Saîd Hudri (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a,v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cennet ve cehennem birbirleriyle atıştılar. Cehennem; 'Halka zulmedenler ve büyüklük taslayanlar bendedir' dedi. Cennet de; 'İnsanların zayıfları ve miskinleri bendedir' dedi. Allah (c.c) aralarında şöyle hüküm verdi: Sen ey cennet, benim rahmetimsin, seninle dilediğime merhamet ederim. Sen ey cehennem, benim azabımsın, dilediğime seninle azap ederim. İkinizi de doldurmak bana aittir." (Müslim)

142 - وعن أبي هُرَيرة رَضِيَ الله عنهُ عن رسُول الله ﷺ قَالَ: «إِنَّهُ لَيَأْتِي الرَّجُلُ السَّمِينُ الْعَظِيمُ يومَ الْقِيَامَةِ لَا يَزِنُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ» متفقٌ عَلَيْه(1).

142- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü iri vücutlu, gayet besili bir adam -ilahi huzura- gelir. Oysa Allah katında sinek kanadı kadar bir ağırlığı -sevabı- yoktur." (Buharı ve Müslim)

143 - وعنه أَنَّ امْرَأَةً سَوْدَاءَ كَانَتْ تَقُمُّ الْمَسْجِدَ، أَوْ شَابًّا، فَفَقَدَهَا رسُول الله ﷺ. فَسَأَلَ عَنْهَا أَوْ عَنْهُ، فَقَالُوا: مَاتَ. قَالَ: «أَفَلَا كُنْتُمْ آذَنْتُمُونِي» فَكَأَنَّهُمْ صَغَّرُوا أَمْرَهَا، أَوْ أَمْرَهُ، فقالَ: «دُلُّونِي عَلَى قَبْرِهِ» فَدَلُّوهُ فَصَلَّى عَلَيْهَا، ثُمَّ قَالَ: «إِنَّ هٰذِهِ الْقُبُورَ مَمْلُوءَةٌ ظُلْمَةً عَلَى أَهْلِهَا، وَإِنَّ الله تَعَالَى يُنَوِّرُهَا لَهُمْ بِصَلَاتِي عَلَيْهِمْ» متفقٌ عليه(2).

143- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

"Siyah bir kadın-veya bir genç- mescidi süpürürdü. Resûlüllah (s.a.v) onu bir müddet göremedi. Ondan sual edince dediler ki: 'Öldü!' Resûlüllah (s.a.v); 'Onun ölümünü bana bildirmeniz gerekmez miydi? ' buyurdu. Ashab, sanki onu küçümsemişlerdi. Resûlüllah (s.a,v); 'Beni onun kabrine götürün' buyurdu. Resûlüllah (s.a.v)'i o nun kabrine götürdüler; kabri üzerinde cenaze namazını kıldı.

Sonra şöyle buyurdu: Şüphesiz şu kabirler, sahiplerine karşı karanlık doludur. Muhakkak Allah, üzerlerine kıldığım namazla onların kabirlerini nurlandırdı." (Buharı ve Müslim)

YETİMLERE, KIZ ÇOCUKLARINA, ZAYIFLARA VE YOKSULLARA YUMUŞAK DAVRANMAK

144 - وعن سعد بن أبي وَقَّاصٍ رَضِيَ الله عنهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ سِتَّةَ نَفَرٍ، فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ للنَّبِيِّ ﷺ: اطْرُدْ هؤُلاءِ لا يَجْتَرِئُونَ عَلَيْنَا، وَكُنْتُ أَنا وَابْنُ مَسْعُودٍ وَرَجُلٌ مِنْ هُذَيْلٍ وَبِلالٌ وَرَجُلانِ لَسْتُ أُسَمِّيهِمَا، فَوَقَعَ فِي نَفْسِ رسُولِ الله ﷺ مَا شَاءَ الله أَنْ يَقَعَ(٢)، فَحَدَّثَ نَفْسَهُ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾ [الأنعام: ٥٢] رواه مسلم(١).

144- Sa'd b. Ebu Vakkâs (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Biz altı kişi Resûlüllah (s.a.v) ile beraber bulunuyorduk. Müşrikler Peygamber (a.s)'a; 'Şu kişileri kov ki, bize karşı cüretkâr olmasınlar' dediler. Orada-ben, İbn-i Mes'ud, Huzeyl kabilesinden bir kişi, Bilal ve isimlendiremeyeceğim iki kişi daha vardı. Birden Resûlüllah (s.a.v)'in kalbine, Allah'ın doğmasını istediği şey doğmuş, içinden onu geçirmişti.

Bunun üzerine Allah şu ayeti indirdi:

Sabah akşam Rablerine, sırf O'nun cemâlini dileyerek dua edenleri yanından kovma." En'am: 52 (Müslim)

145 - وعن سهل بن سعدٍ رضِيَ الله عَنْهُ قال: قَالَ رسُول الله ﷺ: «أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هٰكَذَا» وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى، وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا. رواهُ البخاري(١).

145- Sehl b. Sa'd (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ben ve yetimi kollayıp gözeten, işini üzerine alan kimse cennette böylece -beraber- olacağız." Resûlüllah (s.a.v) şehadet parmağı ile orta parmağını gösterip, aralarım biraz ayırdı. (Buhari)

146 - وعن ابي هُريرة رضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسُول الله ﷺ: «كَافِلُ الْيَتِيمِ لَهُ أَوْ لِغَيْرِهِ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ فِي الجَنَّةِ» وَأَشَارَ الرَّاوِي وَهُوَ مَالِكُ بنْ أَنَسٍ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى. رواهُ مسلم[2].

146- Ebu Hureyre (r,a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kendisinin veya başkasının yetimini kollayıp gözeten, işlerini üzerine alan kimse İle ben, cennette böylece beraber olacağız." Hadisi rivayet eden Mâlik b. Enes, şehadet parmağı ile orta parmağını işaret etti. (Müslim)

147 - وعنهُ عن النبي ﷺ: «السَّاعِي عَلَى الأَرْمَلَةِ وَالمِسْكِين كَالمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ الله» وَأَحْسَبُهُ قَالَ: «وَكَالْقَائِمِ الَّذِي لا يَفْتُرُ، وَكَالصَّائِمِ الَّذِي لا يُفْطِرُ» متفقٌ عليه[3].

147- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dul kadın ve yoksulların işi için koşuşturanlar, Allah yolunda cihat edenler gibidir." Rivayet eden zat diyor ki: Resûlüllah (s.a.v)'in; 'Bıkıp usanmadan -gece- ibadetine kalkan ve hiç iftar etmeden oruç tutan gibidir' dediğini sanıyorum. (Müslim)

148 - وعن أنس رضي الله عنهُ عن النبي ﷺ قال: «مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ[1] حَتَّى تَبْلُغَا جَاءَ يَوْمَ القِيَامَةِ أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ» وَضَمَّ أَصَابِعَهُ. رواهُ مسلم[2].

148- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, ergenlik çağına ulaşıncaya kadar iki kızı bakıp büyütürse, kıyamet gününe ben ve o böylece -beraber- gelir." Resûlüllah (s.a.v)- parmaklarını birbirine geçirdi. (Müslim)

149 - وعن أبي شُرَيْحٍ خُوَيْلِدِ بن عَمْرٍو الخُزَاعِيِّ رضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قالَ النبي ﷺ: «اللَّهُمَّ إنِّي أُحَرِّجُ حَقَّ الضعِيفَيْنِ اليَتِيمِ وَالمَرْأَة» حديث حسن رواه النسائي بإسنادٍ جيدٍ[1].

149- Ebu Şureyh Huveylid b. Amr Huzâî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ım, ben iki zayıfın; yetim ve kadının hakkından sakınıyorum." (Hadis hasendir. Nesei bu hadisi iyi bir isnatla rivayet etmiştir.)

KADINLARA İYİ DAVRANMAYI TAVSİYE

150- وعن أبي هُرَيْرة رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَال رَسُول الله ﷺ: «لا يَفْرَكْ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقاً رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ» أَوْ قَالَ: «غَيْرَهُ» رواه مسلم[1].

150- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mü'min bir erkek, mü'min bir kadına kin beslemesin. Eğer onun bir huyundan hoşlanmazsa, diğer bir huyundan razı olabilir."
(Müslim)

151- وعن مُعَاوِيَةَ بن حَيْدَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قلت: يا رَسُولَ الله ما حَقُّ زَوْجَةِ أَحَدِنَا عَلَيْهِ؟ قَالَ: «أَنْ تُطْعِمَهَا إِذَا طَعِمْتَ، وَتَكْسُوهَا إِذَا اكْتَسَيْتَ، وَلَا تَضْرِبِ الْوَجْهَ، وَلَا تُقَبِّحْ، وَلَا تَهْجُرْ إِلَّا فِي الْبَيْتِ»(1) حديثٌ حسنٌ رواهُ أبو داود(2)

151- Muaviye b. Hayde (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ben dedim ki: Ey Allah'ın elçisi, birimizin hanımının üzerindeki hakkı nedir? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Yediğin zaman onu da yedirmen, giydiğin zaman onu da giydirmen, yüzüne vurmaman, kötülememen, evin içinde olanı hariç, kendisini terk etmemen." (Hadis hasendir; Ebu Davud rivayet etmiştir.)

152 - وعن أبي هُرَيرة رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَاناً أَحْسَنُهُمْ خُلُقاً، وخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ» رواهُ الترمذي(3) وَقَالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

152- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Mü'minlerin iman bakımından en olgun olanı, ahlakça en güzel olanıdır. Hayırlılarınız da, kadınlarınıza hayırlı olanınızdır." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

153 - وعن عبدالله بن عمرو بن العاص رَضِيَ الله عَنْهُمَا أن رسولَ الله ﷺ قَالَ: «الدُّنْيَا مَتَاعٌ، وَخَيْرُ مَتَاعِهَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ» رواهُ مسلم(4).

153- Abdullah b. Amr b.As (r.a)'dan, Resâlüllah (s.a.v)in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dünya faydalanılacak bir metadır. Dünya metaının en hayırlısı ise iyi -ahlaklı, dindar- kadındır." (Müslim)

ERKEĞİN HANIMI ÜZERİNDEKİ HAKLARI

154 ـ وعن أبي هُرَيرة رَضِيَ الله عَنْهُ أيضاً أنَّ رَسُـول الله ﷺ قَالَ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ[1] إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلَا تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ» متفقٌ عليه[2]. وهٰذا لفظ البخاري.

154- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resâlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hiçbir kadına, kocası yanında iken izni olmadıkça -nafîle-oruç tutması, yine onun izni dışında evine herhangi birinin girmesine izin vermesi helal değildir." (Buhari ve Müslim rivayet etmiştir. Bu, Buhari' nin lafzıdır.)

155 ـ وعن ابن عمر رضيَ الله عَنهُما عن النبي ﷺ قالَ: «كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالأَمِيرُ رَاعٍ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْـلِ بَيْتِهِ؛ وَالمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ زَوْجِهَا وَوَلَدِهِ، فَكُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ» متفقٌ عليه[1]

155- Ibn-i Ömer (r.a)'dan, Resâlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hepiniz birer çobansınız ve hepiniz sorumluluğunuz altındakilerden sorumlusunuz. Halife bir koruyucudur. Erkek, ev halkı üzerinde bir koruyucudur. Kadın, kocasının evinde ve çocuğunun üzerinde bir

koruyucudur. Dolayısıyla hepiniz çobansınız ve hepiniz idareniz altında olanlardan sorumlusunuz." (Buharı ve Müslim)

156 - وعن أبي عَلي طلق بن علي رَضِيَ الله عَنْهُ أن رسولَ الله ﷺ قَالَ: «إذَا دَعَا الرَّجُلُ زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتَأْتِهِ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنُّورِ»(٧) رواه الترمذي والنسائي(٨)، وقال الترمذي: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

156- Ebu Ali Talk b. Ali (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

"Bİr erkek, herhangi bir ihtiyacı için hanımını çağırdığı zaman, tandır başında bile olsa hemen onun yanına gelsin." (Tirmizi ve Nesei rivayet etmiş; Tirmizi hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

157- وعن أُمِّ سَلَمَة رضِيَ الله عَنْها قَالَت: قَالَ رسُول الله ﷺ: «أيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ، وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ دَخَلَتِ الجَنَّةَ» رواه الترمذي وقَالَ: حديثٌ حسنٌ.

157- Ümmü Seleme (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hangi kadın, kocası kendisinden razı olduğu halde ölürse cennete girer." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

AİLE FERTLERİNE HARCAMADA BULUNMAK

158 - وعن أبي هُريرة رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول الله ﷺ: «دِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي سَبِيل(٦) اللَّهِ وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ فِي رَقَبَةٍ(٧)، وَدِينَارٌ تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلَى مِسْكِينٍ، وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ، أَعْظَمُهَا أَجْراً الَّذِي أَنْفَقْتَهُ عَلَى أَهْلِكَ» رواهُ مسلم(٨).

158- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah yolunda harcadığın bir dinar, kölenin hürriyetine kavuşması için harcadığın bir dinar, yoksula harcadığın bir dinar ve kendi ev halkına harcadığın bir dinar var ya, bunların sevap bakımından en büyüğü ev halkına yaptığın harcamadır." (Müslim)

159- وعن أمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ الله عَنها قَالَتْ: قلتُ: يا رسولَ اللَّهِ، هَلْ لِي أَجْرٌ في بَنِي أبي سلَمَةَ أنْ أُنفِقَ عَلَيْهِمْ، وَلَسْتُ بِتَارِكَتِهِمْ هٰكَذَا وَهٰكَذَا[١٠] إنَّما هُمْ بَنِيَّ؟ فقالَ: «نَعَمْ لَكِ أجْرُ مَا أَنْفَقْتِ عَلَيْهِمْ» متفقٌ عليه[١١].

159- Ümmü Seleme (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ey Allah'ın elçisi, Ebu Seleme'nin çocuklarına yaptığım harcamalardan dolayı bana bir sevap var mı? Ben onları şöyle veya böyle terk etmedim; onlar benim çocuklarım. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Evet, onlara yaptığın bütün harcamalardan dolayı sana sevap vardır." (Buhari ve Müslim)

160- وعَن سعدِ بن أبي وَقَّاصٍ رضِيَ الله عنهُ في حديثِهِ الطَّويلِ الَّذي قَدَّمْنَاهُ في أوَّلِ الْكِتَابِ في بَابِ النِّيَّةِ أنَّ رسُول الله ﷺ قالَ لهُ: «وَإنَّكَ لَنْ تُنفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللَّهِ إلاَّ أُجِرْتَ بِهَا حَتَّى مَا تَجْعَلُ فِي فِي[١] امْرَأتِكَ» متفقٌ عليه[٢].

160- Sa'd b. Ebî Vakkâs (r.a)'dan rivayet edilen ve kitabın başındaki Niyyet bölümünde bulunan uzunca bir hadiste, Resûlüllah (s.a.v) Sa'd'a şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın rızasını kazanmak maksadıyla yaptığın harcamadan dolayı sevap kazanırsın. Hatta hanımının ağzına koyduğun bir lokmadan dolayı bile!" (Buhari ve Müslim)

161 - وعن أبي هُريرة رضِيَ الله عنهُ أن النبي ﷺ قالَ: «مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ العِبَادُ فِيهِ إلاَّ مَلَكَانِ يَنْزِلانِ، فَيَقُولُ أحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أعْطِ مُنْفِقاً خَلَفاً، وَيَقُولُ الآخَرُ: اللَّهُمَّ أعْطِ مُمْسِكاً تَلَفاً» متفقٌ عليه(٧).

161- Ebu Hur ey re (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kulların sabaha ulaştıkları her gün iki melek yeryüzüne iner ve onlardan biri der ki: Ey Allah'ım, Allah yolunda-dağıtana, harcadığının yerini tutacak olanı ver. Diğeri ise şöyle der: Ey Allah'ım, cimrilik yapıp- malını tutana da telef ver." (Buharı ve Müslim)

SEVDİKLERİNDEN VE İYİSİNDEN HARCAMAK

162 - عن أنس رضِيَ الله عنه قالَ: كَانَ أبُو طَلْحَةَ رَضِيَ الله عنهُ أكْثَرَ الأنْصارِ بِالمَدِينَةِ مَالاً مِنْ نَخْلٍ، وَكَانَ أحَبُّ أمْوَالِهِ إلَيْه بَيْرَحَاء، وَكَانَتْ مُسْتَقْبِلَةَ المَسْجِدِ، وَكَانَ رسُول الله ﷺ يَدْخُلُهَا وَيَشْرَبُ مِنْ مَاءٍ فِيهَا طَيِّبٍ(١) قَالَ أنَسٌ: فَلَمَّا نَزَلَتْ هذِه الآيَةُ: ﴿لَنْ تَنَالُوا البِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ قامَ أبُو طَلْحَةَ إلى رسُول الله ﷺ فقَالَ: يَا رَسُول الله! إنَّ الله تَعالى أنْزَلَ عَلَيْكَ: ﴿لَنْ تَنَالُوا البِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ وَإنَّ أحَبَّ مَا لِي إلَيَّ بَيْرَحَاءُ، وَإنَّها صَدَقَةٌ لِلَّهِ تَعَالَى أرْجُو بِرَّهَا(٢) وَذُخْرَهَا عِنْدَ الله تَعَالَى، فَضَعْهَا يا رَسُول الله حَيْثُ أرَاكَ الله، فقالَ رسُول الله ﷺ: «بَخٍ!(٣) ذلِكَ مَالٌ رَابحٌ ذلِكَ مالٌ رَابحٌ، وَقَدْ سَمِعْتُ مَا قُلْتَ، وَإنِّي أرَى أنْ تَجْعَلَهَا فِي الأقْرَبِينَ» فقالَ أبُو طَلْحَةَ: أفْعَلُ يا رَسُول الله، فَقَسَمَهَا أبُو طَلْحَةَ فِي أقَارِبِهِ، وَبَني عَمِّهِ. متفقٌ عليه(٤).

162- Enes (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ebu Talha (r.a), Medine'de ensarın en çok hurmalığı olan ki şisiidi.

Mallarının içinde kendisine en sevimli geleni, mescidin karşısında bulunan Beyreha isimli bahçe idi. Resûlülîah (s.a.v) oraya girer ve İçindeki iyi sudan içerdi.

Enes demiştir ki: 'Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harca-madıkça İyiliğe eremezsiniz' ayeti İnince, Ebu Talha kalktı Resûlüllah (s.a.v)'e dedi ki: Ey Allah'ın elçisi, Allah (c.c) sana; 'Sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça iyiliğe eremezsiniz' ayetini indirdi. Benim en çok sevdiği malım ise Beyreha -hurmalığı-dır. Artık o-bah-çe- Allah (c.c) için sadakadır. Onun Allah katında hayrını ve ahiret azığı olmasını bekliyorum. Ey Allah'ın Resulü, onu Allah'ın size gösterdiği gibi değerlendirin. Bunun üzerine Resûlülîlah (s.a.v) şöyle buyurdu: Vay! Bu ne kârlı bir mal, bu ne kârlı bir mal! Ben, senin söylediğini işittim. Ama ben, onu akrabalarına -sadaka olarak-dağıtmanı uygun görüyorum. Ebu Talha: Öyle yapacağım Ey Al-lah'ın Resulü, dedi ve o bahçeyi akrabalarına ve amca oğullarına taksim etti." (Buharı ve Müslim)

AİLE, ÇOCUKLARI VE EMRİ ALTINDAKİLERE ALLAH'A İTAATİ EMRETME

163- وعن أبي هُريرة رضِيَ الله عنهُ قالَ: أخذَ الحسن بن علي رضِيَ الله عَنْهُمَا تَمْرَةً مِنْ تَمْرِ الصَّدَقَةِ فَجَعَلَهَا فِي فِيهِ فقالَ رسولُ الله ﷺ: «كَخْ كَخْ، ارْمِ بِهَا، أَمَا عَلِمْتَ أَنَّا لا نَأْكُلُ الصَّدَقَةَ؟!» متفقٌ عليه(*).

163- Ebu Hureyre (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Hz. Ali'nin (r.a) oğlu Hasan, zekat hurmalarından bir hurma alıp ağzına götürmüştü. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: E,e! Onu at. Bilmiyor musun, biz -ehli beyt- sadaka yemeyiz." (Buhari ve Müslim)

164 - وعن ابن عمر رضيَ الله عنهُما قالَ: سمِعت رسُول الله ﷺ يقُول: «كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، الإِمَامُ رَاعٍ، وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، والرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَمَسْؤُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ» متفقٌ عليه(١).

164- Ibn-i Ömer (r.a)'ın, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle dediğini işittiği rivayet edilmiştir:

"Hepiniz çobansınız. Hepiniz yönetiminiz altında bulunanlardan sorumlusunuz. Halife, çobandır ve yönetimi altındakilerden sorumludur. Erkek, aile fertlerinin çobanıdır ve onlardan sorumludur. Kadın, kocasının evinin çobanıdır ve onların durumundan sorumludur. Hizmetçi, efendisinin malının çobanıdır ve vazifesinden sorumludur. Velhasıl hepiniz çobansınız ve sorumluluğunuz altında bulunanlardan sorumlusunuz." (Buharı ve Müslim)

165 - وعن أبي ثُرَيَّةَ سَبْرَةَ بن مَعْبَدٍ الجُهَنِيِّ رضِيَ الله عنهُ قال: قالَ رسُول الله ﷺ: «عَلِّمُوا الصَّبِيَّ الصَّلاةَ لِسَبْعِ سِنِينَ، وَاضْرِبُوهُ عَلَيْهَا ابْنَ عَشْرِ سِنِينَ» حديثٌ حسَنٌ رواهُ أبو داود، والترمِذي(١) وقال: حديثٌ حسَنٌ.

165- Ebu Süreyye Sebre b. Ma'bed el-Cühenî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yedi yaşına girmiş çocuğa namazı öğretin; on yaşına bastığında ise -eğer kılmazsa- onu dövün." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

KOMŞU HAKKI VE BUNA DAİR TAVSİYELER

166- وعن ابن عمر وعائشة رضِيَ الله عنهُما قالاَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ» متفقٌ عليه(٩).

166- İbn-i Ömer ve Hz. Âişe (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cebrail bana sürekli komşu hakkına riayet etmeyi tavsiye edip durdu. O kadar ki, komşuyu komşuya mirasçı kılacak sandım." (Buharı ve Müslim)

167 ـ وعنهُ قالَ: قالَ رسُول الله ﷺ: «يا نِسَاءَ المُسْلِمَاتِ لا تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِها وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ» متفقٌ عليه[1].

167- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey müslüman kadınlar! Velev ki koyun paçası olsun, hiçbir komşu komşusunun yaptığı iyiliği hor görmesin." (Buharı ve Müslim)

168 - وعن عائِشَةَ رَضِيَ الله عنهَا قالَت: قُلت: يا رَسُول الله إنَّ لي جَارَيْن، فَإلى أيِّهِمَا أُهْدِي؟ قالَ: «إلى أقْرَبِهِمَا مِنْكِ بَاباً» رواهُ البخاري[2].

168- Hz. Âişe (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ey Allah'ın Resulü! Benim iki komşum var; bunlardan hangisine hediye vereyim? Şöyle buyurdu: sana kapısı en yakın olana-ver." (Buhari)

169 - وعن عبدالله بن عمر رضِيَ الله عنهُما قالَ: قالَ رسُول الله ﷺ: «خَيْرُ الأصْحَابِ عِنْدَ الله تعالَى خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ، وَخَيْرُ الجِيرَانِ عِنْدَ الله تَعالَى خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ» رواهُ الترمذي[3] وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

169- Abdullah b. Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah katında arkadaşların hayırlısı, arkadaşına hayırlı olandır. Allah katında komşuların hayırlısı, komşusuna hayırlı olandır,"
(Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis Hasendir, demiştir.)

ANA BABAYA İYİLİK, DOST VE AKRABAYI GÖZETMEK, ZİYARETTE BULUNMAK

170 - وعن أبي عبدالرحمن عبدالله بن مسعود رضيَ الله عنهُ قالَ: سَألْتُ النبي ﷺ: أيُّ العَمَلِ أحَبُّ إلى الله تَعالَى؟ قَالَ: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»[٨] قُلْتُ: ثُمَّ أيٌّ؟ قالَ: «بِرُّ الْوَالِدَيْنِ» قلتُ: ثُمَّ أيٌّ؟ قالَ: «الجِهَادُ في سَبِيلِ الله» متفقٌ عليه[٩].

170- Ebu Abdurrahman Abdullah b. Mes'ud (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.)'a şunu sordum: Allah'a (c.c) hangi amel daha sevimlidir? Şöyle buyurdu: Vaktinde kılınan namazdır. Dedim ki: Sonra hangisidir? Buyurdu ki: Ana babaya iyilikte bulunmaktır. Dedim ki: Sonra hangisidir? Şöyle buyurdu: Allah yolunda cihat etmektir." (Buhari ve Müslim)

171 - وعن أبي هريرة رضِيَ الله عنهُ قَالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «لاَ يَجْزِي[١] وَلَدٌ وَالِداً إلاَّ أنْ يَجِدَهُ مَمْلُوكاً، فَيَشْتَرِيَهُ، فَيُعْتِقَهُ» رواهُ مسلم[٢].

171- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir evlat, babasının hakkını, ancak onu köle olarak bulup satın alır ve âzât ederse ödeyebilir." (Müslim)

172 - وعنهُ عن النبي ﷺ قالَ: «رَغِمَ أَنْفُ[1]، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُ، ثُمَّ رَغِمَ أَنْفُ مَنْ
أَدْرَكَ أَبَوَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ، أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا، فَلَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ» رواهُ مسلم[1].

172- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Burnu yerde sürünsün, burnu yerde sürünsün, burnu yerde sürünsün! Ana babasından birine veya her ikisine ihtiyarlık zamanlarında yetişip de cennete giremeyen kimsenin." (Müslim)

173 - وَعَنْ أَنسٍ رضِيَ الله عنهُ أن رسولَ الله ﷺ قالَ: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُبْسَطَ
لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَيُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ» متفقٌ عليه[4].

173- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim rızkının bol olmasını ve ömrünün uzun olmasını arzu ediyorsa, akrabalarıyla ilişkisini kesmesin, onlara iyilikte bulunsun." (Buharı ve Müslim)

174 - وعنهُ عن النبي ﷺ قالَ: «لَيْسَ الْوَاصِلُ[2] بِالْمُكَافِىءِ وَلَكِنَّ الْوَاصِلَ
الَّذِي إِذَا قَطَعَتْ رَحِمُهُ وَصَلَهَا» رواهُ البخاري[3].

174- Abdullah b. Amr b.Âs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Akrabalarından gördüğü yakınlığa-iyiliğe-aynı ile mukabelede bulunmak, akrabalığın hakkını vermek değildir. Asıl akrabalığı gözetmek, akrabalık ilişkileri kesildiği zaman onu devam ettirmektir." (Buharı)

175 ـ وعن أسْمَاءَ بِنْتِ أبي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رضِيَ الله عنهُما قالت: قَدِمَتْ عَلَيَّ أُمِّي وَهِيَ مُشرِكَةٌ فِي عَهْدِ رسُول الله ﷺ، فَاسْتَفْتَيْتُ رسُول الله ﷺ قلتُ: قَدِمَتْ عَلَيَّ أُمِّي وَهِيَ رَاغِبَةٌ، أَفَأَصِلُ أُمِّي؟ قالَ: «نَعَمْ صلي أُمَّكِ» متفقٌ عليه[٢].

175- Ebu Bekir'in kızı Esma (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) zamanında müşrik olan annem bana gelmişti. Ben, Resûlüllah (s.a.v)'den fetva istedim ve dedim ki: Annem bana geldi; benden bir şeyler istiyor. Annemi ziyaret edebilir miyim? Resûlüllah (s.a,v) şöyle buyurdu: Evet, anneni ziyaret et-onunla ilgilen." (Buharı ve Müslim)

176 - وعن أبي سُفْيَانَ صَخْرِ بنِ حَرْبٍ رضِيَ الله عنهُ في حَدِيثِهِ الطَّوِيلِ في قِصَّةِ هِرَقْلَ أنَّ هِرَقْلَ قالَ لأبي سُفْيَان: فَمَاذَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ؟ يَعْنِي النَّبِيَّ ﷺ قالَ: قُلتُ: يقولُ: «اعْبُدُوا الله وَحْدَهُ، وَلاَ تُشرِكُوا بِهِ شَيْئاً، واتْرُكُوا ما يَقُولُ آباؤُكُمْ، وَيَأْمُرُنَا بالصَّلاةِ والصِّدْقِ والعَفَافِ والصِّلَةِ» متفقٌ عليه[٤].

176- Ebu Süfyan Sahr b. Harb (r.a)'ın Herakliyus kıssası ile ilgili uzun hadisinde şöyle rivayet edilmiştir:

"Herakliyus Ebu Süfyan'a dedi ki: 'Resûlüllah (s.a.v) size ne emrediyor?' Ebu Süfyan şöyle dediğini söylüyor: 'O, bir olan Allah'a ibadet ediniz, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayınız ve atalarınızın söylediklerini bırakınız' diyor. Ve bize, namaz kılmayı, doğruluğu, İffetli olmayı ve akrabayı gözetmeyi-ilişkileri sürdürmeyi-emrediyor." (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

177 - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال: لما نزلت هذه الآية: ﴿وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الأَقْرَبِينَ﴾ [الشعراء: ٢١٤] دَعَا رسولُ الله ﷺ قُرَيْشاً، فاجْتَمَعُوا، فَعَمَّ وَخَصَّ وقالَ: «يا بَنِي عَبْدِ شَمْسٍ، يا بَنِي كَعْبِ بنِ لُؤَيٍّ، أَنقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يا بَنِي مُرَّةَ ابنِ كَعْبٍ، أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ، أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يا بَنِي هاشِمٍ أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يا بَنِي عَبْدِ المُطلِب أَنْقِذُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ، يا فَاطِمَةُ أَنْقِذِي نَفْسَكِ مِنَ النَّارِ، فَإِنِّي لا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللهِ شَيْئاً، غَيْرَ أَنَّ لَكُمْ رَحِماً سَأَبُلُّهَا بِبِلالِهَا» رواهُ مسلم(1).

177- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"En yakın akrabalarını uyar, (Şuara: 214) ayeti indiği vakit, Resûlüllah (s.a.v) Kureyş'i çağırdı. Onlar da hemen toplandılar. Resûlüllah (s.a.v), umumi ve hususi olarak şöyle buyurdu:

Ey Abd-i Şems oğulları, Ey Ka'b b. Lüey oğulları, kendinizi cehennem ateşinden kurtarınız! Ey Mürre b. Ka'b oğulları, kendinizi cehennem ateşinden kurtarınız! Ey Abdül-Menaf oğulları, kendinizi cehennem ateşinden kurtarınız! Ey Hâşim oğulları, kendinizi cehennem ateşinden kurtarınız! Ey Abdül-Muttalip oğulları, kendinizi cehennem ateşinden kurtannız! Ey Fatıma, kendini cehennem ateşinden kurtar! Çünkü ben, Allah'dan gelebilecek -azabı- sizden def etmeye muktedir değilim. Benim sizinle bir yakınlığım bulunmaktadır. Ben ancak ona riayet edebilirim." (Müslim)

178 - وعن أبي عبدالله عمرو بن العاص رضيَ الله عنهُما قالَ: سمعتُ رسولَ الله ﷺ جِهاراً غَيْرَ سِرٍّ يقولُ: «إنَّ آلَ بَنِي فُلانٍ لَيْسُوا بأَوْلِيائي، إنَّما وَلِيِّيَ اللَّهُ وَصَالِحُ المُؤْمِنِينَ، وَلكِنْ لَهُمْ رَحِمٌ أَبُلُّهَا بِبِلالِهَا»، متفقٌ عليه(1). واللَّفظُ للبخاري.

178- Ebu Abdullah Âmr b. Âs (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

"Ben Resûlüllah (s.a.v)'in, gizli değil aşikâre olarak şunu söylediğini işittim:

Fihrist'e dön

Falan oğulların ailesi benim dostlarım değildir. Benim dostum, Allah ve iyi mü'minlerdir. Fakat onlarla -aramızda-akrabalık bağı vardır; ben onu yerine getiririm." (Buharı ve Müslim. Lafız Buharı'nindir.)

179 - وعن أبي أيُّوبَ خالدِ بن زيدٍ الأنصاري رضيَ الله عَنْهُ أن رجلاً قالَ:
يا رسولَ الله أخْبِرْني بعَمَلٍ يُدْخِلُني الْجَنَّةَ، وَيُبَاعِدُني مِنَ النَّارِ. فقالَ النبيُّ ﷺ: «تَعْبُدُ
الله، وَلا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، وَتُقِيمُ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَتَصِلُ الرَّحِمَ» متفقٌ عليه(٣).

179- Ebu Eyyub Halid b. Zeyd el-Ensarî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam; Ey Allah'ın Resulü, beni cennete koyacak ve cehennemden uzaklaştıracak bir iş haber veriver, dedi. Resûlüllah (s.a.v)'de şöyle buyurdu: Allah'a ibadet edersin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmazsın, namazı hakkıyla kılarsın, zekatı verirsin ve akrabalık bağlarını sürdürürsün." (Buhari ve Müslim)

180 - وعن ابن عمرَ رضِيَ الله عنهُما قالَ: كَانَتْ تَحْتي امْرَأَةٌ، وَكُنْتُ أُحِبُّها،
وَكَانَ عُمَرُ يَكْرَهُهَا، فقالَ لي: طَلِّقْهَا، فَأَبَيْتُ، فَأتى عُمَرُ رَضِيَ الله عنهُ النبيَّ ﷺ، فَذَكَرَ
ذٰلِكَ لَهُ، فقالَ النبيُّ ﷺ: «طَلِّقْهَا» رواهُ أبو داود، والترمذي(٥) وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

180- İbn-i Ömer (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Nikahım altında bir hanımım vardı, ben onu seviyordum. Babam-ömer (r.a) ise ondan hoşlanmıyordu. Bir gün bana dedi ki: 'Onu boşa!' Ben de boşamadım, Ömer (r.a), Resûlüllah (s.a.v)'e giderek durumu ona anlattı. Resûlüllah (s.a.v); 'Onu boşa!' buyurdu." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etti ve Tirmizi; Hadis hesendir, sahihtir, dedi.)

181 - وعن أبي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ الله عنهُ أن رَجُلاً أتاهُ فقالَ: إنَّ لِي امْرَأَةً وَإنَّ أُمِّي تَأْمُرُنِي بِطَلاقِهَا؟ فقالَ: سَمِعْتُ رسولَ الله ﷺ يقولُ: «الْوَالِدُ أَوْسَطُ أَبْوَابِ الجَنَّةِ، فَإنْ شِئْتَ، فَأَضِعْ ذَلِكَ الْبَابَ، أَوْ احْفَظْهُ» رواهُ الترمذي[1] وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

181- Ebu Derda (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Ebu Derda'ya gelip; 'Benim bir hanımım var, ama annem onu boşamamı emrediyor' dedi. Ebu Derda şöyle söyledi: Ben, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim: Anne ve baba, cennetin kapılarının tam ortasıdır. O halde istersen o kapıyı zayi et, istersen muhafaza et!" (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendİr, sahihtir, demiştir,)

182 - وعن أبي بكْرَةَ نُفَيْعِ بن الحارثِ رضي الله عنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «ألا أُنَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؟» ـ ثلاثاً ـ قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُول الله! قَالَ: «الإِشْرَاكُ بِاللهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ» وَكَانَ مُتَّكِئاً فَجَلَسَ، فَقَالَ: «ألا وَقَوْلُ الزُّورِ وَشَهَادَةُ الزُّورِ» فَمَا زَالَ يُكَرِّرُهَا حَتَّى قُلْنَا: لَيْتَهُ سَكَتَ. متفقٌ عليه[1].

182- Ebu Bekre Nüfey b. Haris (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Size günahların en büyüğünü haber vereyim mi? Bunu üç kez tekrarladı. Biz dedik ki: 'Evet, Ey Allah'ın Resulü.' Resûlüllah (s.a.v) yaslandığı yerden şöyle buyurdu: Allah'a ortak koşmak, anne ve babaya isyan etmektir. Sonra doğrulup oturdu ve şöyle devam etti: Dikkat edin, yalan söylemek ve yalan yere şahitlik yapmaktır! Resûlüllah (s.a.v) bunu o kadar tekrar ediyordu ki, biz; 'Keşke sus-saydı-kendini yormasa' dedik." (Buhari ve Müslim)

183 - وعن أبي محمد جُبَيْرِ بنِ مطْعِمٍ رضِيَ الله عنهُ أن رسول الله ﷺ قالَ: «لاَ يَدْخُلُ الجَنَّةَ قَاطِعٌ» قالَ سُفيان في روايتِهِ: يَعْنِي: قَاطِع رَحِم. متفقٌ عليه[1].

Fihrist'e dön

ANA BABAYA İYİLİK, AKRABAYI GÖZETMEK VE ZİYARETTE BULUNMAK

183- Ebu Muhammed Cübeyr b. Mut'im (r,a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Akrabalık bağlarını kesen cennete giremez." (Buhari ve Müslim)

184 - وعن أبي عيسى المُغِيرَةِ بن شُعْبَةَ رَضِيَ الله عنهُ عن النبيُّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوقَ الأُمَّهَاتِ، وَمَنْعاً وهاتِ، وَوَأْدَ البَنَاتِ، وَكَرِهَ لَكُمْ قِيلَ وقَالَ، وكَثْرَةَ السُّؤَالِ، وإضَاعَةَ المَالِ» متفقٌ عليهِ(٥).

184-Ebu İsa Muğîre Şube (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah size, annelere isyan etmeyi, fakirlerin haklarını-vermemeyi, hakkı olmayan şeyi istemeyi ve kız çocuklarını diri diri toprağa gömmeyi haram kıldı. Sizin dedi kodu yapmanızı, çok soru sormanızı ve malınızı -gereksiz yere- zayi etmenizi hoş karşılamadı." (Buhari ve Müslim)

185 - عن ابن عمر رضيَ الله عنهُما أنَّ النبي ﷺ قالَ: «إن أبَرَّ البِرِّ أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ وُدَّ أبيهِ»(٢).

185- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İyiliklerin en güzeli, kişinin babasının dostlarıyla ilişkileri, dostluğu sürdürmesidir." (Müslim)

186 - وعن أبي أُسَيْدٍ - بضم الهمزة وفتح السين - مالِك بْن رَبِيعَةَ السَّاعِدِيُّ رضِيَ الله عنهُ قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رسولُ الله ﷺ إذ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَلِمَةَ فقَالَ: يا رسولَ الله هَلْ بَقِيَ مِنْ بِرِّ أَبَوَيَّ شَيْءٌ أَبَرُّهُمَا بِهِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا؟ فقَالَ: «نَعَمْ، الصَّلاةُ عَلَيْهِمَا(٦)، وَالاسْتِغْفَارُ لَهُمَا، وَإِنْفَاذُ عَهْدِهِمَا مِنْ بَعْدِهِمَا، وَصِلَةُ الرَّحِمِ الَّتِي لا تُوصَلُ إلاَّ بِهِمَا، وَإِكْرَامُ صدِيقهما» رواهُ أبو داود(٧).

186- Ebu Üseyd Mâlik b. Rabîa es-Sâidî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir ara biz Resûlüllah (s.a.v)'in yanında oturuyorken, Benî Seleme kabilesinden bir adam çıkıp geldi ve dedi ki: Ey Allah'ın Resulü, anne ve babama ölümlerinden sonra yapabileceğim bir iyilik var mı? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Evet, onlara dua etmek,bağışlanmalarını istemek, onların kendilerinden sonraki -vasiyet, borç v.s. gibi- ahitlerini yerine getirmek, ancak onlara -saygı göstererek- yerine getirilebilecek akrabalık bağlarını gözetmek ve onların arkadaşlarına ikram etmektir." (EbuDavud)

187 ـ وعن أنس بن مالكٍ رضيَ الله عنهُ قالَ: خَرَجْتُ مَعَ جَريرِ بنِ عبدِالله البَجَليِّ رَضِيَ الله عَنهُ في سَفَرٍ، فَكَانَ يَخْدُمُني فقلتُ لَهُ: لا تَفْعَلْ، فقالَ: إنِّي قَدْ رَأَيْتُ الأنصارَ تَصْنَعُ برَسُولِ الله ﷺ شَيْئاً آلَيْتُ عَلَى نَفْسِي أنْ لاَ أصْحَبَ أحَداً مِنْهُمْ إلاَّ خَدَمْتُهُ. متفقٌ عليه(٩).

187- Enes b. Malik (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ben, Cerîr b. Abdullah ile birlikte bir sefere çıkmıştım. Yaşça büyük olmasına rağmen- bana hizmet ediyordu. Ben dedim ki: 'Böyle yapma!' O da şöyle dedi: Muhakkak ki ben, Ensar'ın Resûlüllah'a yaptığı büyük hizmeti gördüm. Ben de kendi kendime; eğer Ensar'dan biri ile arkadaşlık yaparsam mutlaka ona hizmet edeceğim, diye söz vermiştim." (Buhari ve Müslim)

RESÛLÜLLAH (S.A.V)'IN EHL-İ BEYTİNE İKRAM VE ONLARIN ÜSTÜNLÜKLERİ

188 - وعن يزيد بن حَيَّانَ قالَ: انطَلَقْتُ أنا وحُصَيْنُ بْنُ سَبْرَةَ، وَعَمْرُو بن مُسْلِمٍ إلى زَيْدِ بْنِ أرْقَمَ رضِيَ الله عنهُم، فَلَمَّا جَلَسْنَا إلَيْهِ قالَ لهُ حُصَيْنٌ: لَقَدْ لَقِيتَ يا

زَيْدُ خَيْراً كَثِيراً، رَأَيْتَ رَسولَ الله ﷺ، وَسَمِعْتَ حَدِيثَهُ، وَغَزَوْتَ مَعَهُ، وَصَلَّيْتَ خَلْفَهُ، لَقَدْ لَقِيتَ يَا زَيْدُ خَيْراً كَثِيراً، حَدِّثْنَا يَا زَيْدُ مَا سَمِعْتَ مِنْ رسول الله ﷺ قَالَ: يَا بْنَ أَخِي وَاللَّهِ لَقَدْ كَبِرَتْ سِنِّي، وَقَدُمَ عَهْدِي، وَنَسِيتُ بَعْضَ الَّذِي كُنْتُ أَعِي[1] مِنْ رسول الله ﷺ، فَمَا حَدَّثْتُكُمْ فَاقْبَلُوا، وَمَا لا فَلا تُكَلِّفُونِيهِ، ثُمَّ قَالَ: قَامَ رسول الله ﷺ يَوْماً فِينَا خَطِيباً بِمَاءٍ يُدْعَى خُمّاً بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ، فَحَمِدَ الله، وَأَثْنَى عَلَيْه، وَوَعَظَ، وَذَكَّرَ، ثُمَّ قَالَ: «أَمَّا بَعْدُ: أَلا أَيُّهَا النَّاسُ، فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَ رَسُولُ رَبِّي فَأُجِيبَ، وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ ثَقَلَيْنِ[2]: أَوَّلُهُمَا كِتَابُ اللَّهِ، فِيهِ الهُدَى وَالنُّورُ، فَخُذُوا بِكِتَابِ الله، وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ» فَحَثَّ عَلَى كِتَابِ الله، وَرَغَّبَ فِيهِ ثُمَّ قَالَ «وَأَهْلُ بَيْتِي أُذَكِّرُكُمُ اللَّهَ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أُذَكِّرُكُمُ اللَّهَ فِي أَهْلِ بَيْتِي» فَقَالَ لَهُ حُصَيْنٌ: وَمَنْ أَهْلُ بَيْتِهِ يَا زَيْدُ، أَلَيْسَ نِسَاؤُهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ؟ قَالَ: نِسَاؤُهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَلَكِنْ أَهْلُ بَيْتِهِ مَنْ حُرِمَ الصَّدَقَةَ بَعْدَهُ، قَالَ: وَمَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمْ آلُ عَلِيٍّ، وَآلُ عَقِيلٍ، وَآلُ جَعْفَرٍ، وَآلُ عَبَّاسٍ قَالَ: كُلُّ هَؤُلاءِ حُرِمَ الصَّدَقَةَ؟ قَالَ: نَعَمْ رواهُ مسلم[3].

188- Yezid b. Hayyânın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Husayn b. Sebre ve Amr b. Müslim, Zeyd b. Erkam (r.a)'a gittik. Oraya varıp oturunca, Husayn ona dedi ki: 'Ey Zeyd, muhakkak sen çok hayırlı işlerle karşılaştın. Resûlüllah (s.a.v)'i gördün, O'nun anlattıklarını dinledin, onunla beraber savaşa çıktın ve arkasında namaz kıldın. Andolsun ki Ey Zeyd, sen çok hayırlı işlere nail oldun. Ey Zeyd, Resûlüllah (s.a.v)'den duyduklarını bize anlat! Zeyd şöyle dedi:

Ey kardeşimin oğlu, Allah'a yemin olsun ki yaşım ilerledi, aradan çok zaman geçti ve ben, Resûlüllah (s.a.v)'den duyup muhafaza ettiğim şeylerin bir kısmını unuttum. Onun için size anlatacağım şeyleri kabul edin; anlatmadığım hususlarda da beni zorlamayın. Sonra şunları söyledi:

Bir gün Resûlüllah (s.a.v), Mekke ile Medine arasındaki Huma denilen suyun başında ayağa kalkıp bize bir hutbe okudu. Allah'a hamd ve sena ettikten sonra vaaz ederek nasihatte bulundu. Daha sonra da şöyle buyurdu:

Dikkat edin Ey insanlar! Ben ancak bir beşerim. Rabbimin elçisinin -Azrail'in- gelmesi ve benim onun davetine İcabet etmem yakındır.

Ben size iki büyük şey bırakıyorum; onlardan ilki, kendisinde hidayet ve nur bulunan Allah'ın kitabıdır. O halde Allah'ın kitabını alın ve ona sımsıkı sarılın.

Resûlüllah (s.a.v), Allah'ın kitabına teşvik ve rağbet ettirdikten sonra şöyle buyurdu:

İkincisi de, Ehl-i Beytim'dir. Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatırım, Ehl-i Beyt'im hakkında size Allah'ı hatırlatırım.

Husayn Zeyd'e, Ehl-i Beyt'in kim olduğunu, onların kadınlarının da Ehl-i Beyt'e dahil olup olmadıklarım sordu. Zeyd dedi ki:

Onların kadınları da Ehl-i Beyt'tendir, fakat onun Ehl-i Beyt'i, kendisinden sonra da sadaka kabul etmeleri haram kılınan kimselerdir. Husayn, onlar kimdir diye sorunca Zeyd şöyle dedi:

Ali, Akîl, Ca'fer ve Abbas aileleridir. Husayn, onların hepsine sadaka almak haram mı kılındı, diye sorunca Zeyd, evet, dedi." (Müslim)

189 - وعَنِ ابنِ عُمَـرَ رَضِيَ الله عنهُمَا، عن أبي بَكْـرٍ الصِّـدِّيق رضِيَ الله عنـه مَوْقُوفاً عَلَيْهِ أنَّهُ قَالَ: ارْقُبُوا محَمَّداً ﷺ في أَهْلِ بَيْتِهِ. رواهُ البخاري[1].

189- İbn-i Ömer (r.a), Ebu Bekir (r.a)'dan Mevkuf olarak şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Muhammed'e, Ehl-i Beytinin içinde hürmet gösteriniz."
(Buharı)

ALİMLERE HÜRMET GÖSTERMEK

190 - وعن أبي مسعودٍ عُقبَةَ بن عمرو البدرِي الأنصـاري رضِيَ الله عنهُ قـالَ: قَالَ رسُول الله ﷺ: «يَؤُمُّ الْقَوْمَ أَقْرَؤُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً، فَأَعْلَمُهُمْ بِالسُّنَّةِ، فَإِنْ كَانُوا في السُّنَّةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمُهُمْ هِجْرَةً، فَإِنْ كَانُوا في الهِجْرَةِ سَوَاءً، فَأَقْدَمُهُمْ سِنّاً، وَلَا يَؤُمَّنَّ الرَّجُلُ الرَّجُلَ فِي سُلْطَانِهِ، وَلَا يَقْعُدْ في بَيْتِهِ عَلَى تَكْرِمَتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ» رواهُ مسلم[1].

190- Ebu Mes'ud Ukbe b. Amr el-Bedrî el-Ensarî (r.a) 'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir topluma, Allah'ın kitabını en iyi okuyanı İmamlık yapsın. Eğer okuyuşta müsavi iseler, sünneti en iyi bilen imamlık yapsın. Eğer sünneti bilmede de müsavi iseler, en önce hicret edeni, eğer bunda da müsavi iseler en yaşlı olanı imamlık yapsın. Bir kişi, ev sahibinin izni olmadan imamlık yapmasın ve onun izni olmadıkça evindeki minderine de oturmasın." (Müslim)

191 ـ وعنه قَالَ: كانَ رَسُولُ الله ﷺ يَمْسَحُ مَنَاكِبَنَا فِي الصَّلاةِ وَيَقُولُ: «اسْتَوُوا وَلَا تَخْتَلِفُوا، فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ، لِيَلِنِي مِنْكُمْ أُولُو الأحْلامِ وَالنُّهَى، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثم الَّذِينَ يلونهم» رواهُ مسلم(٢).

191- Ebu Mes'ud Ukbe b. Amr el-Bedrî el-Ensarî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) namazda omuzlarımıza dokunur ve şöyle buyururdu:

Safları düz tutunuz ve yamuk yumuk yapmayınız; sonra kalpleriniz de yamuk yumuk olur. İçinizden en hilim ve akıl sahibi olanlar -namazda- bana yakın dursun. Sonra bunlara yakın olanlar, daha sonra da bunlara yakın olanlar -namazda arkama dursun." (Müslim)

192 ـ وعن عبدالله بن مسعودٍ رضيَ الله عنهُ قَالَ: قَالَ رسُول الله ﷺ: «لِيَلِنِي مِنْكُمْ أُولُو الأحْلام وَالنُّهَى، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ» ثلاثاً «وَإيَّاكُمْ وَهَيْشَاتِ الأَسْوَاقِ»(٣) رواهُ مسلم(٤).

192- Abdullah b, Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden akıl sahipleri ve olgun olanlar -namazda-bana yakın dursun. Sonra da -üç kez tekrarlayarak- onlara yakın olanlar arkamda dursun. Pazar yerlerinde görülen karışıklık ve kargaşalar gibi saf tutmaktan sakının," (Müslim)

193 - وعن جابر رضيَ الله عنهُ أنَّ النبي ﷺ كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أُحُدٍ يَعْني في القَبْرِ، ثُمَّ يَقُولُ: «أَيُّهُمَا أَكْثَرُ أَخذاً لِلقُرْآنِ؟» فَإذَا أُشِيرَ لَهُ إِلى أَحَدِهِمَا قَدَّمَهُ في اللَّحْد. رواه البخاري(١).

193- Câbir (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Uhud şehitlerinden iki kişiyi aynı kabre defnediyordu. Sonra buyurdu ki: 'Bunlardan hangisi, Kur'an'ı daha çok ezberlemiştir?' Onlardan birine işaret edildiğinde ise, onu kıbleye doğru lahit içine koydu." (Buharı)

194 - وعن ابن عمر رضيَ الله عنهُما أنَّ النبي ﷺ قالَ: «أَرَاني في المَنَامِ أَتَسَوَّكُ بِسِوَاكٍ، فَجَاءَني رَجُلانِ، أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الآخَرِ، فَنَاوَلْتُ السِّوَاكَ الأَصْغَرَ، فَقِيلَ لِي: كَبِّرْ، فَدَفَعْتُهُ إلى الأَكْبَرِ مِنْهُمَا» رواهُ مسلم مُسْنَداً والبخاري تعليقاً(٢).

194- Ibn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Rüyada kendimi, dişlerimi misvaklarken gördüm. Birden yanıma iki adam çıkageldi; onlardan biri diğerinden daha yaşlı idi. Küçük olanına misvakı uzattığımda ise bana denildi ki: 'Büyüğe- ver.' Bende onlardan büyük olanına misvakı verdim." (Buharı ve Müslim)

195 - وعن أبي موسى رضيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ الله ﷺ: «إِنَّ مِنْ إِجْلالِ اللَّهِ تَعالى(٤) إِكْرَامَ ذِي الشَّيْبَةِ المُسْلِمِ، وَحَامِلِ القُرْآنِ غَيْرِ الغَالي فِيهِ وَالجَافي عَنْهُ(٥)، وإِكْرَامَ ذِي السُّلْطَانِ المُقْسِطِ»(٦). حديثٌ حسنٌ رواهُ أبو داود(٧).

195- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet etmiştir:

"Saçı sakalı ağarmış ihtiyar bir müslümana, haddi aşmayan ve onunla amel etmekten uzaklaşmayan Kur'an hafızına ve adil devlet başkanına ikramda bulunmak, Yüce Allah'a saygıdan sayılır." (Ebu Davud, Hadis Hasendir.)

196 - وعن أنسٍ رَضِيَ الله عنهُ قالَ: قَالَ أبو بكرٍ لِعمر رضِيَ الله عنهُما بَعْدَ وَفَاةِ رسُول الله ﷺ: انْطَلِقْ بِنَا إلى أمِّ أيْمَنَ[1] رَضِيَ الله عنها نَزُورُهَا كَمَا كَانَ رَسُولُ الله ﷺ يَزُورُهَا، فَلَمَّا انْتَهَيَا إلَيْهَا بَكَتْ، فَقَالا لَهَا: مَا يُبْكِيكِ أمَا تَعْلَمِينَ أنَّ مَا عِنْدَ الله خَيْرٌ لِرَسُولِ الله ﷺ؟ فقالَت: إنِّي لا أبْكِي أنِّي لا أعْلَمُ أنَّ مَا عِنْدَ الله تَعالَى خَيْرٌ لِرَسولِ الله ﷺ، وَلَكِنْ أبْكِي أنَّ الوَحْيَ قَدِ انْقَطَعَ مِنَ السَّمَاءِ، فَهَيَّجَتْهُمَا عَلَى البُكَاءِ، فَجَعَلا يَبْكِيَانِ مَعَهَا. رواهُ مسلم[2].

196- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in vefatından sonra Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer (r.a)'a dedi ki:

'Yürü bizimle Ümmü Eymen (r.a)'a gidelim; Resûlüllah (s.a.v)'in kendisini ziyaret ettiği gibi, biz de onu ziyaret edelim.' Ona vardıklarında Ümmü Eymen ağladı. Kendisine dediler ki: 'Ama niye ağlıyorsun? Bilmiyor musun ki, Allah katında bulunan -lütfün- Resûlüllah (s.a.v) için daha hayırlıdır.' Ümmü Eymen dedi ki: 'Ben onun için ağlamıyorum. Allah katında bulunan -lütfün- Resûlüllah (s.a.v) için daha hayırlı olduğunu biliyorum. Fakat ben, gökten inen vahyin kesilmesine ağlıyorum.'

Bu söz-onları da heyecanlandırdı ve Ümmü Eymen ile birlikte onlar da ağladılar." (Müslim)

Fihrist'e dön

197 ـ وعنهُ قالَ: قالَ رسُولُ اللهِ ﷺ: «مَنْ عادَ مَرِيضاً أوْ زارَ أخاً لَهُ في اللهِ، نَادَاهُ مُنادٍ: بِأنْ طِبْتَ، وطَابَ مَمْشَاكَ، وَتَبَوَّأْتَ مِنَ الجَنَّةِ مَنْزِلاً» رواهُ الترمذي(1) وَقَالَ: حديثٌ حسنٌ، وفي بعضِ النسخِ غريبٌ.

197- Ebu Hureyre (r.a) 'dan, Resûlüllah (.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah için bir hastayı veya bir kardeşini ziyaret edene bir çağrıcı -melek- şöyle seslenir: Sana mübarek olsun, ne mübarek yolculuk o! Cennette bir yer edindin." (Tirmizi)

198 ـ وعنْ أبي موسى الأشعَرِيِّ رضِيَ اللَّهُ عنهُ أن النَّبي ﷺ قالَ: «إنَّما مَثَلُ الجَلِيسِ الصَّالِحِ وَجَلِيسِ السُّوءِ، كَحَامِلِ المِسْكِ، وَنَافِخِ الْكِيرِ(2)، فَحَامِلُ المِسْكِ، إمَّا أنْ يُحْذِيَكَ، وَإمَّا أنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ(3)، وَإمَّا أنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحاً طَيِّبَةً، وَنَافِخُ الْكِيرِ، إمَّا أنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإمَّا أنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحاً مُنْتِنَةً» متفقٌ عليه(4).

198- Ebu Musa el-Eş'arî (r.a) ' dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"İyi ve kötü arkadaşın benzeri, misk taşıyanla körük çeken demirci gibidir. Misk taşıyana gelince; ya sana ondan İkram eder, ya sen ondan satın alırsın, ya da ondan güzel bir koku koklamış olursun. Körük çeken demirciye gelince; ya senin elbiseni yakar, ya da sen ondan kötü koku koklamak zorunda kalırsın." (Buharı ve Müslim)

199ـ وعن أبي هريرة رضِيَ اللهُ عنهُ، عن النبي ﷺ قالَ: «تُنْكَحُ المَرْأةُ لأرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ» متفقٌ عليه(1).

199- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlülîah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kadın, dört şey için nikah edilir: Malı için, soyu sopu için, güzelliği için ve dindarlığı için. Dindar olanını seç ki, mutlu olasın-ellerin topraklansın." (Buharı ve Müslim)

200 - وعن ابن عباسٍ رضيَ الله عنهُما قالَ: قالَ النبيُّ ﷺ لِجِبْرِيلَ: «ما يَمْنَعُكَ أنْ تَزُورَنا أكْثَرَ مِمَّا تَزُورُنا؟» فنَزَلَتْ: ﴿وَمَا نَتَنَزَّلُ إلاَّ بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا(١) وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ﴾ رواهُ البخاري(٢).

200- Ibn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in Cebrail'e şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Seni, Önceki ziyaretlerinden daha fazla bizi ziyaret etmene engel olan da ne? Bunun üzerine şu ayet İndi: Biz-elçiler, ancak senin Rabbinin izni ile ineriz. Önümüzde, arkamızda ve her ikisinin arasında ne varsa hepsi O'nundur." (Buhari)

201 - وعن أبي هُريرة رضِيَ الله عنهُ أنَّ النبي ﷺ قالَ: «الرَّجُلُ عَلى دِينِ خَلِيلِهِ، فَلْيَنْظُرْ أحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ».
رواهُ أبو داود، والترمذي(١) بإسنادٍ صحيح، وقالَ الترمذي: حديثٌ حسنٌ.

201- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kişi, dostunun dini üzeredir. O halde herkes, kimi dost edindiğine -iyi- baksın." (Ebu Davud ve Tirmizi sahih bir İsnatla rivayet etmiştir. Tirmizi ise hadis hasendir demiştir.)

202 - وعن ابن مسعودٍ رضِيَ الله عنهُ قالَ: جاءَ رَجُلٌ إلى رسُولِ الله ﷺ فقالَ: يارسُولَ الله! كَيْفَ تَقُولُ في رَجُلٍ أَحَبَّ قَوْماً وَلَمْ يَلْحَقْ بِهِمْ؟ فقالَ رسولُ الله ﷺ: «المَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ» متفقٌ عليه(٢).

202- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Resûlüllah (s.a.v)'e gelip şöyle dedi: 'Bir toplumu sevdiği halde onlara katılamayan kişi hakkında ne dersiniz?' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Kişi, sevdiği ile beraberdir." (Buharı ve Müslim)

ALLAH İÇİN SEVMEK

203 ـ وعن أنس رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «ثلاثٌ مَنْ كُنَّ فيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلاوَةَ الإيمانِ: أنْ يَكُونَ اللهُ وَرَسُولُهُ أحَبَّ إلَيْهِ مِمَّا سِواهُما، وَأنْ يُحِبَّ المَرْءَ لا يُحِبُّهُ إلاَّ لِلّهِ، وَأنْ يَكْرَهَ أنْ يَعُودَ في الكُفْرِ بَعْدَ أنْ أنْقَذَهُ اللهُ مِنْهُ، كَما يَكْرَهُ أنْ يُقْذَفَ في النَّارِ» متفقٌ عليه(1).

203- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim de şu üç şey bulunursa, imanın tadını almış olur; Allah ve Resulü ona, diğer her şeyden daha sevimli olması, sevdiği bir kimseyi ancak Allah için sevmesi, ateşe atılmayı nasıl hoş karşılamazsa, Allah kendisini kurtardıktan sonra, tekrar küfre dönmekten nefret etmesi." (Buhari ve Müslim)

204 ـ وعنه قال: قال رسول الله ﷺ: «إن الله تعالى يقولُ يَوْمَ القِيامةِ: أيْنَ المُتَحابُّونَ بِجَلالي؟ اليَوْمَ أُظِلُّهُمْ في ظِلِّي يَوْمَ لا ظِلَّ إلاَّ ظِلِّي» رواهُ مسلم(1).

204- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c) kıyamet günü şöyle buyuracak: Benim rızam için birbiriyle sevişenler neredeler?

Fihrist'e dön

Kendi gölgemden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı bu gün, onları kendi gölgemde -Arş'ın gölgesinde- gölgelendireceğim." (Müslim)

205 - وعنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لا تَدْخُلُوا الجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوَ لا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوا السَّلامَ بينكم» رواهُ مسلم(1).

205- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüilah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Nefsim -kudret- elinde bulunana yemin ederim ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size haber vereyim mi? Aranızda selâmı yayınız," (Müslim)

206 - وعن البَراءِ بن عَازِبٍ رضِيَ الله عنهُما عن النبي ﷺ أنه قالَ في الأنصَارِ: «لا يُحِبُّهُمْ إلاَّ مُؤْمِنٌ، وَلاَ يُبْغِضُهُمْ إلاَّ مُنَافِقٌ، مَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّهُ الله، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ الله» متفقٌ عليه(2).

206- Berâ b. Âzib (r.a) 'dan, Resûlüillah (s.a.v)'in Ensar hak kında şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Onları ancak mü'min sever; onlara ancak münafık kin besler. Kim onları severse, Allah da onu sever. Kim de onlara kin tutarsa, Allah da ona buğzeder-kızar." (Buharı ve Müslim)

207 - وعن مُعَاذٍ رضِيَ الله عنهُ، أنَّ رسُول الله ﷺ، أخَذَ بِيَدِهِ وقال: «يَا مُعَاذُ، واللهِ، إنِّي لأُحِبُّكَ، ثُمَّ أُوصِيكَ يا مُعَاذُ: لا تَدَعَنَّ في دُبُرِ(1) كُلِّ صَلاةٍ تَقُولُ:
اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ».
حديثٌ صحيحٌ، رواه أبو داود والنسائي(2) بإسناد صحيح.

Fihrist'e dön

207- Muaz (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) elimi tuttu ve dedi ki:

'Ey Muaz, Allah'a yemin olsun ki seni seviyorum.' Sonra Ey Muaz, her namazın akabinde hiç terk etmeden şu duayı okumanı sana tavsiye ediyorum: Allah'ım, seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzel güzel ibadet etmek hususunda bana yardımcı ol." (Ebu Davud ve Neseî sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

ALLAH'IN KULUNU SEVMESİNİN ALAMETLERİ VE 0 ALAMETLERLE AHLAKLANMAK

208 - وعن أبي هريرة رضيَ الله عنه قالَ: قالَ رسُول الله ﷺ: «إنَّ الله تَعالَى قالَ: مَنْ عادَى(1) لي وَلِيّاً، فَقَدْ آذَنْتُهُ بالحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إليَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إليَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ(2) إليَّ بالنَّوافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإذَا أَحْبَبْتُهُ، كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ(3) الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتي يَمْشِي بِهَا، وإنْ سَأَلَني أَعْطَيْتُهُ، وَلَئِن اسْتَعَاذَني لأُعِيذَنَّهُ» رواهُ البخاري(4).

معنى «آذَنْتُهُ»: أَعْلَمْتُهُ بِأنِّي مُحَارِبٌ لَهُ. وقولُهُ: «اسْتَعَاذني» روي بالباءِ وروي بالنون.

208- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah şöyle buyurdu: Kim benim dostlarımdan birine düşmanlık yaparsa, hiç şüphesiz ona harp açarım. Kulum bana, kendisine farz kıldığım ibadetlerden daha sevimli hiçbir şeyle yaklaşamaz. Kulum bana, nafile ibadetleri yaparak yaklaşmayı sürdürür, sonunda ben onu severim. Onu sevdiğim zaman da, İşiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden bir şey isterse onu veririm ve bana sığınacak olsa, mutlaka onu korurum." (Buharı)

209 - وعنهُ عن النبي ﷺ، قال: «إذَا أحَبَّ اللهُ تعالَى العَبْدَ، نادَى جِبْرِيلَ: إنَّ اللهَ تعالى يُحِبُّ فُلاناً، فَأَحْبِبْهُ، فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ، فَيُنَادِي في أهْلِ السَّمَاءِ: إنَّ اللهَ يُحِبُّ فُلاناً، فَأَحِبُّوهُ، فَيُحِبُّهُ أهْلُ السَّمَاءِ، ثُمَّ يُوضَعُ له القَبُولُ في الأرْضِ» متفقٌ عليه(٢).

209- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah bir kulu sevdiği zaman Cebrail'i seslenir; 'Allah (c.c) falanı seviyor, o halde sen de sev' buyurur. Böylelikle o kulu Cebrail de sever ve gök ehline seslenir; 'Allah (c.c) falanı seviyor, ben de seviyorum, o halde siz de sevin' der. Böylelikle onu gök ehli de sever. Sonra da onun kabulü-sevgisi- yeryüzüne yerleşir," (Buhari ve Müslim)

210 - وعن عائشة رضي الله عنها، أنَّ رسُولَ الله ﷺ، بَعَثَ رَجُلاً عَلَى سَرِيَّةٍ(١)، فَكَانَ يَقْرَأُ لأَصْحَابِهِ في صَلاتِهِمْ، فَيَخْتِمُ بـ: ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أحَدٌ﴾ فَلَمَّا رَجَعُوا، ذَكَرُوا ذَلِكَ لِرَسُولِ الله ﷺ، فقالَ: «سَلُوهُ لأيِّ شَيْءٍ يَصْنَعُ ذَلِكَ؟» فَسَألُوهُ، فَقَالَ: لأَنَّهَا صِفَةُ الرَّحْمنِ، فَأَنَا أُحِبُّ أنْ أقْرَأَ بِهَا، فقالَ رسُولُ الله ﷺ: «أخْبِرُوهُ أنَّ اللهَ تعالَى يُحِبُّهُ» متفقٌ عليه(٢).

210- Hz. Âişe (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)- askeri- birliğin başına bir adamı göndermiş idi. Bu kişi, namazda arkadaşlarına Kur'an okur ve İhlas -Kul hüvellahü ehad-sûresi ile bitirirdi. Birlik döndüğü zaman, bu durumu Resûlallah (s.a.v)'e ilettiler. O da şöyle buyurdu: 'Ona sorun bakalım; niçin böyle yapmıştır?' Ona bunu sorduklarında dedi ki: 'Çünkü o sûre, Rahmân'ın sıfatıdır. Bundan dolayı ben, onu okumayı seviyorum.' Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Ona haber verin; şüphesiz Allah da onu sevmektedir." (Buhari ve Müslim)

İYİLERE, ZAYIFLARA VE YOKSULLARA EZİYET ETMEKTEN SAKINDIRMA

211 - وعن جُنْدُبِ بن عبدالله رضيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «مَنْ صَلَّى صَلاةَ الصُّبْحِ، فَهُوَ فِي ذِمَّةِ الله، فَلا يَطْلُبَنَّكُمُ اللهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ، فَإِنَّهُ مَنْ يَطْلُبْهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ، يُدْرِكْهُ، ثُمَّ يَكُبَّهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ» رواهُ مسلم(٣).

211- Cündüb b. Abdullah (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim sabah namazını kılarsa, o kişi Allah'ın koruması altındadır. Sakın Allah sizden, zimmetinden dolayı bir şey istemesin. Çünkü O, zimmetinden dolayı kimden bir şey isterse onu yakalar, sonra da onu yüz üstü cehennem ateşine atar." (Müslim)

İNSANLARIN ZAHİRİNE BAKARAK HÜKÜM VERMEK, GİZLİ HALLERİNİ ALLAH'A HAVALE ETMEK

212 - وعن ابن عمر رضِيَ الله عنهُما، أنَّ رسولَ الله ﷺ قالَ: «أُمِرْتُ أنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أنْ لا إِلَهَ إِلَّا الله، وَأَنَّ مُحَمَّداً رسولُ الله، وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الإِسْلامِ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى الله تَعَالَى» متفقٌ عليه(٤).

212- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanlarla, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun peygamberi olduğuna şehadet edinceye, namaz kılıncaya ve zekat verinceye kadar savaşmakla emredildim. Bunları yaptıkları zaman, İslam'ın hakkı hariç, kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. Onların -gizli hallerinin- hesabı ise Allah'a aittir." (Buharı ve Müslim)

213 - وعن أبي عبدالله طارِقِ بن أُشَيْم، رضِيَ الله عنهُ، قالَ: سمعتُ رَسُول الله ﷺ يَقُولُ: «مَن قالَ لا إلَـهَ إلاَّ اللَّهُ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَرُمَ مَالُهُ وَدَمُهُ، وَحِسابُهُ عَلَى الله تَعالَى» رواهُ مسلم(*).

213- Ebu Abdullah Târik b. Üşeym (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle söylerken işittiği rivayet edilmiştir:

"Kim, 'Allah'tan başka ilah yoktur' deyip, Allah'tan başka tapınılanları inkar ederse, o kimsenin malı ve kanı haramdır. Gizli hallerinin hesabı ise, Allah'aittir." (Buharı ve Müslim)

214 - وعن عبدِالله بن عُتْبَةَ بنِ مسعودٍ قالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الخَطَّابِ، رَضِيَ الله عنهُ، يقولُ: «إنَّ نَاساً كَانُوا يُؤْخَذُونَ بِالْوَحْيِ فِي عَهْدِ رسول الله ﷺ، وإنَّ الوَحْيَ قَدِ انْقَطَعَ، وإنَّما نَأْخُذُكُمُ الآنَ بِمَا ظَهَرَ لَنَا مِنْ أَعْمَالِكُمْ، فَمَنْ أَظْهَرَ لَنَا خَيْراً أَمَّنَّاهُ وَقَرَّبْنَاهُ، وَلَيْسَ لَنَا مِنْ سَرِيرَتِهِ شَيْءٌ، الله يُحاسِبُهُ فِي سَرِيرَتِهِ، وَمَنْ أَظْهَرَ لَنَا سُوءاً لَمْ نَأْمَنْهُ، وَلَمْ نُصَدِّقْهُ وإنْ قَالَ: إنَّ سَرِيرَتَهُ حَسَنَةٌ» رواهُ البخاري(*).

214- Abdullah b.Utbe b. Mes'ud (r.a)'dan, Ömer b. Hattâb (r.a)'ı şöyle söylerken işittiği rivayet edilmiştir:

"İnsanlar, Resûlüllah (s.a.v) devrinde vahiy ile sorgulanırdı. Oysa artık vahiy kesilmiştir. Dolayısıyla şimdi biz sizi, açığa çıkan amellerinizle sorguluyoruz. Artık kim bize hayır gösterirse, onu emin kabul ederiz ve ona yaklaşırız.

Onun gizli hallerini araştırmak üzerimize vazife değildir. Allah onu, gizli halleri sebebiyle sorguya çeker. Kim de bize kötülük gösterirse, ona güvenemeyiz. Her ne kadar, sakladıklarının güzel şeyler olduğunu söylese de, onu tasdik edemeyiz." (Buharı) .

ALLAH'TAN KORMAK

215 - عن ابنِ مسعودٍ، رضيَ الله عنهُ، قالَ: حدثنا رسولُ الله ﷺ، وَهُوَ الصَّادِقُ المصدوقُ: «إنَّ أحَدَكُمْ يُجْمَعُ(1) خَلْقُهُ(2) في بَطْنِ أُمِّهِ أرْبَعينَ يَوْماً نُطْفَةً، ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذلِكَ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذلِكَ، ثُمَّ يُرْسَلُ المَلَكُ، فَيَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ، وَيُؤْمَرُ بِأرْبَعِ كَلِماتٍ: بِكَتْبِ رِزْقِهِ، وَأجَلِهِ، وَعَمَلِهِ، وَشَقِيٌّ أوْ سَعِيدٌ. فَوَالَّذِي لا إلَهَ غَيْرُهُ إنَّ أحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أهْلِ الجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إلاَّ ذِراعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الكِتابُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أهْلِ النَّارِ، فَيَدْخُلُها، وَإنَّ أحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إلاَّ ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أهْلِ الجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا» متفقٌ عليه(3).

215- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Doğru ve doğruluğu herkesçe tasdik edilen Resûlüllah (s.a.v), bize şunları anlatı:

Sizden birinizin yaratılması, annesinin karnında kırk gün nutfe olarak toplanır. Sonra, bu kadar bir süre içinde pıhtılaşmış kan olur. Sonra, bu kadar daha bir sürede et parçası halini alır. Sonra bir melek gönderilir; ona ruh üfler ve şu dört kelimeyi; Rızkını, ecelini, amelini ve iyi mi yoksa kötü mü olacağını yazmakla emredilir. Kendinden başka ilah olmayana yemin ederim ki, sizden biriniz cennet ehlinin ameli gibi amel yapar, hatta kendisi ile cennet arasında bir arşın kadar bir mesafe kalır, ama -kader- yazısı öne geçer, bu sefer cehennem ehlinin ameli gibi amel yapar ve cehenneme girer,

Sizden biri, cehennem ehlinin ameli gibi amel yapar, hatta kendisi ile cehennem arasında bir arşın bir mesafe kalır, ama -kader- yazısı öne geçer, bu sefer cennet ehlinin ameli gibi amel yapar ve böylelikle cennete girer." (Buharı ve Müslim)

.

216 ـ وعنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «يُؤْتَى بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ(٥) لَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ زِمَامٍ، مَعَ كُلِّ زِمَامٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَجُرُّونَهَا» رواهُ مسلم(٦).

216- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü cehennem, yetmiş bin dizgini ve herbir dizgin ile beraber onu çeken yetmiş bin melek bulunduğu halde -ortaya-getirilir." (Müslim)

217 ـ وعن النُّعْمَانِ بنِ بَشِيرٍ، رضيَ الله عنهُما، قالَ: سمعتُ رسول الله ﷺ، يقُول: «إِنَّ أَهْوَنَ أَهْلِ النَّارِ عَذَاباً يَوْمَ الْقِيامَةِ لَرَجُلٌ يُوضَعُ فِي أَخْمَصِ(٧) قَدَمَيْهِ جَمْرَتَانِ يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاغُهُ، مَا يَرَى أَنَّ أَحداً أَشَدُّ مِنه عَذَاباً، وَإِنَّه لأَهْوَنُهُمْ عَذَاباً» متفقٌ عليه(٨).

217- Nûman b. Beşîr (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işttiği rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü ateş ehlinin en hafif azap edileni, iki ayağının -taban- boşluğuna beynini kaynatacak derecede ateşten iki kor koyulanıdır. Hiçbir kimsenin kendisinden daha şiddetli bir azaba çaptırıldığım kabul etmez. Oysa kendisi, onların en hafif azap edilenidir." (Buhari ve Müslim)

218 - وعن سَمُرَةَ بنِ جُنْدُب، رَضِيَ الله عنهُ، أن نبيَّ الله ﷺ قال: «مِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ النَّارُ إلى كَعْبَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ إلى رُكْبَتَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ إلى حُجْزَتِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُهُ إلى تَرْقُوَتِهِ» رواهُ مسلم(1).

218- Semure b Cündüb (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Onlardan bir kısmını cehennem ateşi topuğuna kadar, bir kısmını dizlerine kadar, bîr kısmını beline kadar, bir kısmını da boynu na kadar sarar." (Müslim)

219 - وعنِ ابنِ عمر رضِيَ الله عَنهُما أن رسولَ الله ﷺ، قالَ: «يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ العَالمِينَ حَتَّى يَغِيبَ أَحَدُهُمْ فِي رَشْحِهِ إلى أَنْصَافِ أُذُنَيْهِ» متفقٌ عليه(2).

219- Ibn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanlar, Âlemlerin Rabbine -hesap vermek- için kabirlerinden kalkarlar. Öyle ki, onların bir kısmı kulaklarının yarısına kadar ter içinde kaybolur." (Buharı ve Müslim)

220 - وعن أبي هريرة، رضِيَ الله عنهُ، أنَّ رسولَ اللهِ ﷺ، قالَ: «يَعْرَقُ النَّاسُ يَوْمَ القِيَامَةِ حَتَّى يَذْهَبَ عَرَقُهُمْ فِي الأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعاً، وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ آذَانَهُمْ» متفقٌ عليه(1).

220- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü insanlar o kadar terlerler ki, terleri yetmiş arşın yerin içine işler.

Fihrist'e dön

Kulaklarına varıncaya kadar ter onları kaplar."   (Buharı ve Müslim)

221 ـ وعنهُ قال: كُنا مع رسُول الله ﷺ، إذ سَمِعَ وَجْبَةً(1) فقالَ: «هَلْ تَدْرُونَ مَا هذا؟» قُلْنَا: الله وَرَسُولُهُ أعْلَمُ. قالَ: «هذَا حَجَرٌ رُمِيَ بِهِ في النَّارِ مُنْذُ سَبْعِينَ خَرِيفاً(2) فَهُوَ يَهْوِي فِي النَّارِ الآنَ حَتَّى انْتَهَى إلى قَعْرِهَا، فَسَمِعْتُمْ وَجْبَتَهَا» رواهُ مسلم(3).

221- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Biz Resûlüllah (s.a.v) ile beraberken birden bir gürültü duyduk. Resûlüllah (s.a.v); 'Bu gürültünün ne olduğunu biliyor musunuz?' diye sordu. Biz de dedik ki: 'En iyi Allah ve Resulü bilir.' Buyurdular ki: Bu, yetmiş sene önce cehenneme atılan bir taştır; şu ana kadar durmadan ateşe yuvarlanıyordu. Sonunda cehennemin dibine ulaştı, siz de onun gürültüsünü işittiniz." (Müslim)

222 ـ وعن أبي بَرْزَةَ ـ بِراءٍ ثم زايٍ ـ نَضْلَةَ بنِ عُبَيْدٍ الأَسْلَمِيِّ، رضِيَ الله عنهُ، قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٍ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عُمُرِهِ فِيمَ أَفْنَاهُ؟ وَعَنْ عِلْمِهِ فِيمَ فَعَلَ فِيهِ؟ وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ؟ وفِيمَ أَنْفَقَهُ؟ وَعَن جِسْمِهِ فِيمَ أَبْلاَهُ؟» رواهُ الترمذي(1) وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

222- Ebu Berze b. Ubeyd el- Eslemî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü hiç bir kul, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne amel yaptığından, malını nereden kazanıp nereye harcadığından, bedenini nerede ve nasıl yıprattığından sorguya çekilmeden bir adım attırılmaz." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

Fihrist'e dön

ALLAH'IN RAHMETİNİ UMMAK

223 - وعن عُبادةَ بن الصامِتِ، رضِيَ الله عنهُ، قالَ: قَالَ رسُول الله ﷺ: «مَنْ
شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ عِيسى عَبْدُ اللَّهِ
وَرَسُولُهُ، وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلى مَرْيَمَ وَرُوحٌ(2) مِنْهُ، وَالجَنَّةَ حقٌّ وَالنَّارَ حَقٌّ، أَدْخَلَهُ اللَّهُ الجَنَّةَ
عَلى ما كَانَ مِنَ العَمَلِ». متفقٌ عليهِ(1).

223- Übâde b. Sâmit (r.a)'dan, Resâiüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, ortağı olmayan Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in, O'nun kulu ve elçisi olduğuna, İsa'nın Allah'ın kulu ve elçisi, Meryem'e bıraktığı kelimesi ve Allah'tan -gelen-bir ruh ol duğuna, cennetin hak olduğuna, cehennemin gerçek olduğuna şehadet ederse, Allah o kişiyi ameline göre cennetine koyar." (Buhari ve Müslim)

224 - وعن أبي ذَرٍّ، رضِيَ الله عنه، قالَ: قالَ النبيُّ ﷺ: «يقولُ اللهُ عزَّ
وجلَّ: مَنْ جاءَ بِالحَسَنَةِ، فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِها أَوْ أَزِيدُ، وَمَنْ جاءَ بِالسَّيِّئَةِ، فَجَزاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ
مِثْلُهَا أَوْ أَغْفِرُ. وَمَن تَقَرَّبَ مِني شِبْراً، تَقَرَّبْتُ مِنْهُ ذِراعاً، وَمَنْ تَقَرَّبَ مِني ذِراعاً، تَقَرَّبْتُ
مِنْهُ بَاعاً، وَمَنْ أَتاني يَمْشي، أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً، وَمَنْ لَقِيَنِي بِقُرَابِ الأَرْضِ خَطِيئَةً لا يُشْرِكُ بِي
شَيْئاً، لَقِيتُهُ بِمِثْلِها مَغْفِرَةً» رواهُ مسلم(2).

224- Ebu Zer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

Kim bir iyilik işleyerek gelirse, ona on kat sevap vardır, ya da daha artırırım. Kim bir kötülükle gelirse, onun da cezası sadece bir kötülük kadardır, ya da affederim. Kim bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşırım. Kim ba-

na bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. Kim bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak giderim. Kim bana, şirk koşmadan yeryüzü dolusu kadar hatalarla kavuşursa, ben de kendisini bir o kadar bağışla karşılarım." (Müslim)

225 - وعن جابر، رضِيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: جاءَ أعْرَابيٌّ إلى النبيِّ ﷺ، فقالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! ما المُوجِبَتَانِ؟ فقالَ: «مَنْ مَاتَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئاً دَخَلَ الجَنَّةَ، وَمَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، دَخَلَ النَّارَ» رواهُ مُسلم[1].

225- Câbir (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir bedevî Resûlüllah (s.a.v)'e gelerek dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü - cehenneme girmeyi- gerektiren sebepler nelerdir? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyyurdu: Kim Allah'a şirk koşmadan ölürse cennete girer; kim O'na şirk koştuğu halde ölürse ateşe girer." (Müslim)

226 - وعن عمرَ بنِ الخطَّابِ، رضيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِسَبْيٍ، فَإِذَا امْرَأَةٌ مِنَ السَّبْيِ تَسْعَى، إِذْ وَجَدَتْ صَبِيّاً فِي السَّبْيِ أَخَذَتْهُ، فَأَلْزَقَتْهُ بِبَطْنِهَا، فَأَرْضَعَتْهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَتَرَوْنَ هٰذِهِ المَرْأَةَ طَارِحَةً وَلَدَهَا فِي النَّارِ؟» قُلْنَا: لَا وَاللَّهِ. فَقَالَ: «لَلَّهُ أَرْحَمُ بِعِبَادِهِ مِنْ هٰذِهِ بِوَلَدِهَا» متفقٌ عليه[1].

226- Ömer b. Hattab (r.a.)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in huzuruna bir grup esir getirilmişti. Birden, esirlerin arasından bir kadın koşmaya başladı. Çünkü esirler arasında bir çocuk bulmuştu; onu tuttu, bağrına bastı ve hemen emzirdi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Bu kadın çocuğunu ateşe atar mı, ne dersiniz? Dedik ki: 'Allah'a yemin olsun ki hayır-atamaz!' Bu sefer Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Allah kullarına, bu kadının çocuğuna olan merhametinden daha çok acıyıcıdır." (Buharı ve Müslim)

227 ـ وعن أبي هُرَيرة، رَضِيَ اللّهُ عنهُ، قالَ: قالَ رسُولُ اللّهِ ﷺ: «لمَّا خَلَقَ اللّهُ الخَلْقَ، كَتَبَ فِي كِتَابٍ(١)، فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ العَرْشِ: إنَّ رَحْمَتِي تَغْلِبُ غَضَبِي».

227- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüilah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Allah, yaratıkları yarattığında Arş'ın üzerinde kendi katındaki bir kitaba; 'Muhakkak rahmetim, öfkeme galip gelmiştir. ' diye yazmıştır." (Buharı ve Müslim)

228 ـ وعنهُ قالَ: قالَ رسُول الله ﷺ: «وَالَّذي نَفْسي بِيَدِهِ لَوْ لَمْ تُذْنِبُوا، لَذَهَبَ اللّهُ بِكُمْ، وَلَجَاءَ بِقَوْمٍ يُذْنِبُونَ، فَيَسْتَغْفِرُونَ الله تَعالَى، فَيَغْفِرُ لَهُمْ» رواهُ مسلم(٢).

228- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Nefsim -kudret- elinde olan Allah'a yemin olsun ki, eğer siz hiçbir günah işlememiş olsaydınız, Allah sizi gönderir, akabinde de günah işleyen, ama Allah'dan af dileyen ve Allah'ın da kendilerini affettiği bir toplumu -sizin yerinize- getirirdi." (Müslim)

229- وعن أبي أيُّوبَ خَالدِ بنِ زيد، رضِيَ الله عنهُ، قالَ: سمعتُ رَسُولَ الله، ﷺ، يقُول: «لَوْلا أَنَّكُمْ تُذنِبُونَ؛ لخَلَقَ اللّهُ خَلقاً يُذنِبُون، فَيَسْتَغْفِرُونَ، فَيَغْفِرُ لَهُمْ» رواهُ مسلم(٣).

229- Ebu Eyyub Halid b. Zeyd (r,a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

"Resûlüilah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim:

Eğer siz günah işlememiş olsaydınız, elbette Allah günah işleyen kimseler yaratırdı.

Onlar Allah'dan bağışlanmalarını isterler, O da onları bağışlardı," (Müslim)

230 - وعن أبي هُريرة، رضيَ الله عنهُ، قالَ: كُنّا قُعُوداً مَعَ رسولِ الله ﷺ، مَعَنَا أبُو بكر وَعُمَرُ، رضيَ الله عنهُما في نَفَرٍ⁽¹⁾، فَقَامَ رسُول الله، ﷺ، مِنْ بَيْنِ أظْهُرِنَا، فَأبْطَأ عَلَيْنَا، فَخَشِينَا أنْ يُقْتَطَعَ دُونَنَا⁽²⁾؛ فَفَزِعْنَا، فَقُمْنَا، فَكُنْتُ أوَّلَ مَنْ فَزِعَ، فَخَرَجْتُ أبْتَغِي⁽³⁾ رسُول الله ﷺ، حَتَّى أتَيْتُ حَائِطاً للأنْصَارِ - وَذَكَرَ الحَدِيثَ بِطُوله إلى قوله: فقالَ رسُول الله، ﷺ، «اذْهَبْ فَمَنْ لَقِيتَ وَرَاءَ هَذَا الحَائِطِ يَشْهَدُ أنْ لا إلَهَ إلاَّ الله، مُسْتَيْقِناً بِهَا قَلْبُهُ فَبَشِّرْهُ بالجَنَّةِ» رواهُ مسلم⁽⁴⁾.

230- Ebu Hureyre (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Resûlüllah (s.a.v) ile birlikte oturuyorduk. Bizimle beraber toplulukta Ebu Bekir, Ömer (r.a) da bulunuyordu. Birden Resûlüllah (s.a.v) kalkıp aramızdan ayrıldı. Yanımıza dönmesi gecikince, bir şey oldu sanarak telaşlandık, korktuk ve hep beraber ayağa kalktık. Korkup telaşlananların ilki ben idim. Hemen Resûlüllah (s.a.v)'i aramağa koyuldum. Nihayet Ensar'a ait bir -bahçe-duvarına gelmiştim."

Rivayeti yapan zat, hadisi uzunca anlattıktan sonra sözü Resûlüllah (s.a.v)' in şu sözüne getirdi:

"Git, şu duvarın arkasında karşılaştığın Allah'tan başka ilah olmadığına kalben inanan herkesi cennetle müjdele!" (Müslim)

231 - وعن مُعَاذِ بنِ جَبَل، رضيَ الله عنهُ، قالَ: كُنتُ رِدْفَ⁽¹⁾ النبيِّ، ﷺ، على حِمار فقالَ: «يَا مُعاذ! هَل تَدري مَا حَقُّ الله عَلى عِبَادِهِ، وَمَا حَقُّ العِبَادِ عَلى الله؟» قلت: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أعْلَمُ. قَالَ: «فَإنَّ حَقَّ اللَّهِ عَلَى العِبَاد أنْ يَعْبُدُوهُ، وَلاَ يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً، وَحَقَّ العِبَادِ عَلى اللَّهِ أنْ لا يُعَذِّبَ مَنْ لا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً»، فقلتُ: يَا رسولَ اللَّهِ أفَلا أُبَشِّرُ النَّاسَ؟ قالَ: «لاَ تُبَشِّرْهُم فَيَتَّكِلُوا» متفقٌ عليه⁽²⁾.

231- Muaz b. Cebel (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

"Ben, merkep sırtında Peygamber (a.s)'ın arkasında bulunuyordum. Şöyle buyurdu: Ey Muaz, Allah'ın kulları üzerindeki hakları ile kulların Allah üzerindeki hakları nelerdir, biliyor musun? Dedim ki: 'Allah ve Resulü en iyi bilir.' Buyurdu ki: Allah'ın kullar üzerindeki hakları; O'na ibadet etmeleri ve kendisine hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır. Kulların Allah üzerindeki hakkına gelince; Allah'a ortak koşmayan kimseye azap etmemesdir. Ben de dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü, İnsanlara müjdeleyeyim mi?' Buyurdu ki: Onlara müjdeleme! Aksi halde tembellik ederler." (Buhari ve Müslim)

232 ـ وعنِ البَـراءِ بن عـازِب، رضيَ الله عنهُمـا، عن النبي ، ﷺ ، قـالَ: «المُسـلمُ إذَا سُئِلَ في القَبْرِ يَشهَدُ أن لا إلَهَ إلاَّ الله ، وأنَّ مُحَمَّداً رسولُ الله ، فَـذلِكَ قـولُه تعـالَى: ﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّـذِينَ آمَنُـوا بِـالقَـوْلِ الثَّـابِتِ فِي الحَيَـاةِ الـدُّنيَـا وفِي الآخِـرَةِ﴾ [إبراهيم: ٢٧]» متفقٌ عليه(١).

232- Berâ b. Âzib (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman kabirde sorgulandığında Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in, Allah'ın peygamberi olduğuna şehadet eder. Bu durum, şu ayetin isbatıdır: Allah iman edenleri, dünya hayatında da ahiret hayatında da o sabit sözde-Kelime-i Tevhidde- sebat ettirir," İbrahim: 27 (Buhari ve Müslim rivayet etmiştir.)

233 ـ وعنْ جابر، رضِيَ الله عنهُ قالَ: قـالَ رسولُ الله ﷺ: «مَثَـلُ الصَّـلَوَاتِ الخَمْسِ كَمَثَلِ نَهرٍ جَارٍ غَمْرٍ على بَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِـلُ مِنْهُ كُـلَّ يَومٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ» رواهُ مسـلم(٤).

233- Câbİr (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Beş vakit namazın misali, sizden birinizin kapısının önünde akan, her gün beş defa girip yıkandığı, suyu bol bir nehir gibidir" (Müslim)

234 - وعنِ ابنِ عباسٍ ، رضِيَ الله عنهُما، قـالَ: سمعتُ رسولَ الله ، ﷺ ، يقُول: «مَا مِنْ رَجُلٍ مُسلِمٍ يَمُوتُ فَيَقُومُ عَلَى جِنَازَتِهِ أَربَعُونَ رَجُلاً لا يُشرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئاً إِلاَّ شَفَّعَهُمُ الله فِيهِ» رواهُ مسلم(١).

234- İbn-i Abbas (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Hangi bir müslüman ölür de, cenazesi üzerine Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayan kırk kişi -namaza- durursa, Allah o insanları ölen o kişiye şefaatçi kılar." (Müslim)

235 - وعن ابنِ مسعودٍ، رضِيَ الله عنهُ، أنَّ رَجُلاً أصَابَ مِن امْرَأةٍ قُبْلَة، فَأتَى النَّبيَّ ﷺ، فَأخبره، فأنزل الله تعالى: ﴿وَأَقِمِ الصَّلاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ(١) وَزُلَفاً مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ [هود: ١١٤] فقالَ الرجُل: أَلِي هٰذَا يَا رسُولَالله؟! قال: «لِجَمِيعِ أُمَّتِي كُلِّهِمْ» متفقٌ عليه(٢).

235- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam kadının birini öpmüş, sonra da durumu gelip Resûlüllah (s.a.v)'e haber vermişti. Allah (c.c) hemen şu ayeti indirdi: 'Gündüzün her iki tarafında ve gecenin -gündüze- yakın saatlerinde namaz kıl; şüphesiz ki iyilikler, kötülükleri giderir.' Hud:114 O adam dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü, bu hüküm sırf benim için mi?' Resûlüllah şöyle buyurdu: Ümmetimin hepsi için gecerlidir." (Buhari ve Müslim)

236 ـ وعن أبي هريرة، رضيَ الله عنهُ، عن رسولِ اللَّهِ ﷺ، أنَّهُ قالَ: «قالَ اللَّهُ عزَّ وَجلَّ: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بي وأنا مَعَهُ حَيْثُ يَذْكُرُني ـ وَاللَّهِ للَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ، مِنْ أَحَدِكُمْ يَجِدُ ضَالَّتَهُ بِالْفَلاةِ. وَمَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شِبْراً، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذراعاً، وَمَنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِراعاً، تَقَرَّبْتُ إليه بَاعاً، وإذا أَقْبَلَ إِلَيَّ يَمْشي، أَقبلتُ إِلَيه أُهَرْوِلُ» متفقٌ عليه(1)، وهذا لفظ إحدى رِوايات مسلم. وتقدَّم شرحُهُ في الباب قبله.

236- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c) şöyle buyuruyor: Ben, kulumun bana olan zannı üzereyim. Beni nerede anarsa, onunla beraberim. Vallahi, kulunun tevbe etmesinden dolayı Allah'ın sevinci, sizden birinizin ıssız bir çölde kaybettiği hayvanını bulduğundaki sevincinden daha fazladır. Kim bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşırım. Kim bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. Bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak giderim." (Buhari ve Müslim. Bu, Müslim'in rivayetlerinden birinin lafızıdır.)

237 ـ وعن جابرِ بنِ عبدِاللَّهِ، رضيَ اللَّهُ عنهُما، أنَّهُ سمعَ النبيَّ ﷺ قَبْلَ مَوْتِهِ بثلاثَةِ أيَّامٍ يقولُ: «لاَ يموتَنَّ أَحَدُكُم إلاَّ وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ باللَّهِ عزَّ وجلَّ» رواهُ مسلم(2).

237- Câbir b. Abdullah (r.a)'ın, Resûlüllah (s.a.v)'in vefatından üç gün önce şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz, Allah (c.c.) hakkında hüsn-ü zan etmedikçe sakın ölmesin." (Müslim)

238 ـ وعن أنسٍ، رضِيَ الله عنهُ قالَ: سمعتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ، يقولُ: «قال الله تعالَى: يَا بْنَ آدَمَ! إنَّكَ مَا دَعَوْتَني وَرَجَوْتَني غَفَرْتُ لَكَ عَلى مَا كَانَ مِنكَ وَلاَ أُبالي، يَا بْنَ آدَمَ! لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السماءِ، ثم اسْتَغْفَرْتَني غفرتُ لَكَ وَلا أُبالي، يَا بْنَ آدَمَ! إنَّكَ لَوْ أَتَيْتَني بِقُرابِ الأرضِ خطايَا، ثُمَّ لَقِيْتَني لا تُشرِكُ بِي شَيْئاً، لأَتَيْتُكَ بِقُرَابِها مَغْفِرَةً» رواهُ الترمذي(3). وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

Fihrist'e dön

238- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v) 'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c) şöyle buyurdu:

Ey Adem oğlu, sen bana dua ettiğin ve affımı ümid ettiğin sürece, hiç aldırmam senin günahını affederim. Ey Adem oğlu, şayet senin günahın gökleri dolduracak kadar çok olsa, sonra benden af dilesen, hiç aldırmam seni affederim. Ey Adem oğlu, eğer sen bana yeryüzü dolusu hatalarla gelsen, yeter ki bana hiçbir şeyi ortak koşma, ben de sana yeryüzü dolusu bağışlama ile gelirim." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

KORKU İLE ÜMİT ARASINDA OLMAK

239 - وعن أبي هُرَيرة، رضيَ اللّهُ عنهُ، أنَّ رسُولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «لَوْ يَعْلَمُ المُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللّهِ مِنَ العُقُوبَةِ، ما طَمِعَ بِجَنَّتِهِ أحَدٌ، وَلَوْ يَعْلَمُ الكافِرُ ما عِنْدَ اللّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ، مَا قَنِطَ مِنْ جَنَّتِهِ أحَدٌ» رواهُ مسلم(٢).

239- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mü'min, eğer Allah'ın katındaki azabı bilseydi, hiç biri cenneti ümit edemezdi. Kafir de eğer Allah'ın katındaki rahmeti bilseydi, hiç biri cennetinden ümit kesmezdi." (Müslim)

240 - وعن أبي سَعيدٍ الخدريِّ، رضيَ اللّهُ عنهُ، أنَّ رسُولَ الله ﷺ قالَ: «إذا وُضِعَتِ(١) الجِنازَةُ واحْتَمَلَهَا النَّاسُ أوِ الرجالُ عَلى أعْناقِهِمْ، فَإنْ كانَتْ صالِحَةً قالَتْ: قَدِّمُوني قَدِّمُوني، وَإنْ كانتْ غَيرَ صالِحَةٍ، قالَتْ: يا وَيْلَها! أيْنَ تَذْهَبُونَ بِها؟ يَسْمَعُ صَوْتَها كُلُّ شَيْءٍ إلاَّ الإنْسانُ، وَلَوْ سَمِعَهُ صَعِقَ» رواهُ البخاري(٢).

Fihrist'e dön

240- Ebu Saîd el- Hudrî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cenaze -tabuta- konup da insanlar -veya erkekler- onu omuzlarına yüklediklerinde, eğer iyi bir kimse ise der ki: 'Beni çabuk yerime ulaştırın, beni çabuk yerime ulaştırın!' Eğer kötü bir kimse ise der ki: 'Eyvah! Nereye götürüyorsunuz!' Onun bu çığlığını insanların dışında herşey işitir. Eğer insanlar onu işitse, bayılıp düşerdi." (Buharı)

241 - وعن ابن مسعود، رضيَ اللّهُ عنهُ، قال: قالَ رسُولُ اللّهِ ﷺ: «الجَنَّةُ أقْرَبُ إلى أحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ، وَالنَّارُ مِثْلُ ذلِكَ» رواهُ البخاري(1).

241- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cennet, sizden birinize ayakkabısının bağından daha yakındır. Ateş de aynı şekildedir." (Buhari)

ALLAH KORKUSUNDAN AĞLAMAK

242 - وعَن ابن مَسعودٍ، رضِيَ اللّهُ عنهُ، قالَ: قالَ لي النبيُّ ﷺ: اقْرَأ عليَّ القُرآنَ» قلتُ: يا رسُولَ اللّهِ! أقْرَأُ عَلَيْكَ، وَعَلَيْكَ أُنزِلَ؟! قالَ: «إني أُحِبُّ أنْ أسْمَعَهُ مِنْ غَيْري» فقرأتُ عليه سورَةَ النِّساءِ، حتى جِئْتُ إلى هٰذِهِ الآيةِ: ﴿فَكَيْفَ إذا جِئْنا مِنْ كُلِّ أمَّةٍ بِشَهيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هؤلاءِ شَهيداً﴾ [النساء: ٤١] قالَ: «حَسْبُكَ الآنَ»(1) فالْتَفَتُّ إليهِ، فإذَا عَيْناهُ تَذْرِفانِ. متفقٌ عليه(2).

242- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in kendisine şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) 'Bana Kur'an oku' dedi. Ben de dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü, Kur'an size inidirilmiş iken ben mi size Kur'an okuyacağım?' Şöyle buyurdu: 'Ben Kur'an'ı başkasından dinlemeyi çok seviyorum.' Bunun üzerine kendisine Nisa sûresini okudum. Nihayet 'Her ümmetten birer şahit getirip, seni de onların üzerine şahit getirdiğimizde onların halleri ne olacak?' (Nisa: 41) âyetine geldiğimde buyurduki: 'Şimdilik bu kadar -okumak- sana kafidir.' Ona döndüğümde, bir de baktım ki gözleri yaş döküyor." (Buharı ve Müslim)

243 - وعن أنس، رضيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: خطبَ رسولُ اللَّهِ ﷺ خطبةً ما سمعتُ مثلَها قطُّ، فقالَ: «لو تعلمونَ ما أعلمُ لضحكتُمْ قليلاً ولبكيتُمْ كثيراً» قال: فغطَّى أصحابُ رسولِ الله ﷺ، وجوهَهُمْ، ولهُمْ خنينٌ. متفقٌ عليه(1)، وسبقَ بيانُهُ في بابِ الخوفِ(2).

243- Enes (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize Öyle bir hutbe okudu ki, şimdiye kadar böylesini hiç işitmemiştim. Buyurdu ki: 'Eğer benim bildiğimi bilseydiniz, elbette az güler çok ağlardınız.' Enes dedi ki: Bunun üzerine Resûlüllah'ın ashabı yüzlerini Örttüler ve çok ağladılar." (Buharı ve Müslim)

244 - وعن أبي هريرة، رضيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «لا يلجُ النارَ رجلٌ بكى من خشيةِ اللَّهِ حتى يعودَ اللبنُ في الضرعِ، ولا يجتمعُ غبارٌ في سبيلِ اللَّهِ ودخانُ جهنَّمَ» رواهُ الترمذي(1)، وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

244- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah korkusundan dolayı ağlayan kişi, süt memeye geri dönmedikçe ateşe girmez. Allah yolunda bulaşan toz ile cehennemin

dumanı bir arada toplanmaz." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

245 - وعن عبدِاللّهِ بنِ الشِّخِّيرِ، رضيَ اللّهُ عنهُ، قال: أتيتُ رسُولَ اللّهِ ﷺ، وهُوَ يُصَلِّي ولجَوْفِهِ أزيزٌ كأزِيزِ المِرْجَلِ(١) مِنَ البُكاءِ. حديثٌ صحيحٌ رواهُ أبو داود، والتِّرمذي(٢) في الشَّمائِلِ بإسنادٍ صحيحٍ.

245- Abdullah b. Şihhîr (r.a)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resulünün yanına gelmiştim; o ise namaz kılıyordu. Ağlamaktan dolayı göğsünden, tencerenin kaynama sesi gibi ses geliyordu." (Ebu Davud rivayet etmiştir, Tirmizi ise; Şemail'de sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

246 - وعن أنسٍ، رضيَ اللّهُ عنهُ، قال: قالَ رسُولُ اللهِ ﷺ لأُبَيِّ بن كعبٍ، رضيَ اللّهُ عنهُ: «إنَّ اللّهَ، عزَّ وجلَّ، أمرَني أنْ أقرأَ عليكَ: لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا» قالَ: وسمَّاني؟ قالَ: «نَعَمْ» فَبَكى أُبَيٌّ. متفقٌ عليه(١).

246- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Übey b. Ka'b (r.a)'a şöyle dedi:

'Allah (c.c) sana, Lem yekünillezîne Keferû... sûresini okumamı emretti.' Übeyy dedi ki: İsmimi de andı mı? Resûlüllah buyurdu ki: 'Evet.' Bunun üzerine Übeyy ağlamaya başladı." (Buharı ve Müslim)

247 - وعن ابنِ عمرَ، رضيَ اللّهُ عنهُما، قالَ: لمَّا اشتدَّ برسُولِ اللّهِ ﷺ وجَعُهُ، قيلَ لهُ في الصَّلاةِ، فقالَ: «مُرُوا أبا بكرٍ فليُصَلِّ بالنَّاسِ» فقالتْ عائشةُ، رضيَ اللّهُ عنها: إنَّ أبا بكرٍ رجُلٌ رقيقٌ(٢)، إذا قرأَ القُرآنَ غلبَهُ البُكاءُ، فقالَ: «مُرُوهُ فليُصَلِّ».

247- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a,v)'ın ağrısı şiddetlenince, kendisine namazın kim tarafından kıldırılacağı soruldu. Buyurdu ki: 'Ebu Bekir'e emrimi söyleyin, insanlara namazı kıldırsın.' Hz. Âişe (r.a); 'Ebu Bekir çok hassas insandır, Kur'an okuduğu zaman kendisini bir ağlama kaplar.'dedi. Resûlüllah (s.a.v) buyurmuştur ki: Ona emrimi söyleyin, namazı kıldırsın."

248 - وعن أبي أُمامة صُدَيِّ بنِ عجلانَ الباهليِّ، رضيَ الله عنهُ، عن النبيِّ ﷺ قال: «لَيْسَ شيءٌ أَحَبَّ إلى اللّهِ تعالى من قطرَتَينِ وأثرَيْنِ: قطرةُ دُموعٍ مِن خشيةِ اللّهِ، وقطرةُ دمٍ تُهَراقُ في سَبيلِ الله. وأمّا الأثرانِ: فأثرٌ في سَبيلِ اللّهِ تعالى، وأثرٌ في فَريضَةٍ مِنْ فَرائِضِ الله تعالى» رواهُ الترمذي(1) وقال: حديثٌ حسنٌ.

248- Ebu Ümame Suday b. Aclân el-Bahîlî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c) göre hiçbir şey, iki damladan ve iki izden daha sevimli değildir; bunlar- Allah korkusundan dolayı akıtılan göz yaşı ile Allah yolunda dökülen kan damlasıdır. İki ize gelince; Allah yolunda -savaşırken- alınan -yara- izi ile Allah (c.c)'in farzlarından bir farz yerine getirilirken oluşan izdir." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir demiştir.)

249 - حديث العِرْباضِ بن ساريةَ، رضي الله عنهُ، قال: وَعَظَنا رسولُ اللّهِ ﷺ مَوْعِظَةً وَجِلَتْ مِنها القُلُوبُ، وَذَرَفَتْ مِنْهَا العُيُونُ(2). وقد سبق في باب النهي عن البدع.

249- îrbâz b. Sâriye (r.a)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize öyle bir nasihatta bulundu ki, ondan dolayı kalpler ürperdi, gözler yaşardı."

Fihrist'e dön

DÜNYA MALINA RAĞBET ETMEK

250- Ömer b. Avf el- Ensarî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Ebâ Ubeyde b. El- Cerrah (r.a)'ı Bahreyn'e cizyelerini almak için gönderdi. Bahreyn'den bir miktar mal ile geri döndü. Ensar, Ebu Ubeyde'nin döndüğünü işitince, sabah namazını Resûlüllah (s.a.v) ile beraber kılmaya geldiler. Resûlüllah (s.a.v), namazı kılınca döndü -gidiyordu ki- hemen O'nun önüne durdular. Resûlüllah (s.a.v) onları böyle görünce gülümsedi, sonra şöyle buyurdu: 'Sanıyorum, Ebu Ubeyde'nin Bahreyn'den birşeylerle döndüğünü işittiniz.' Dediler ki: 'Evet, Ey Allah'ın Resulü.' Bu sefer şöyle buyurdu: Müjde! Sizi sevince gark edecek şeyleri bekleyin! Allah'a yemin olsun ki, sizin için fakirlikten korkmuyorum; ama tıpkı sizden öncekilere serildiği gibi sizin önünüze de dünya malının serilmesinden, onların -dünya malına- rağbet ettikleri gibi sizinde ona rağbet ederek, onların helak oldukları gibi sizin de helak olmanızdan korkuyorum." (Buharı ve Müslim)

251 - وعن أبي سعيدٍ الخدريِّ، رَضِيَ اللهُ عنهُ، قالَ: جَلَسَ رسولُ الله ﷺ عَلَى المِنْبَرِ، وَجَلَسْنا حَوْلَهُ، فقالَ: «إنَّ مِمّا أَخافُ عَلَيْكُم مِنْ بَعْدِي ما يُفْتَحُ عَلَيْكُمْ مِن زَهْرَةِ الدُّنْيا وَزِينَتِها» متفقٌ عليه(*).

251- Ebu Saîd el- Hudrî (r.a.)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) minber üzerine oturdu, biz de etrafında oturuyorduk. Buyurdu ki: Benden sonra sizin İçin taşıdığım endişe; dünya zinetlerinin ve süslerinin üzerinize -saçılıp- açılmasıdır." (Buharı ve Müslim)

252 - وعنه أنّ رسولَ الله ﷺ، قال: «إنَّ الدُّنْيا حُلْوَةٌ خَضِرَةٌ وَإنَّ اللهَ تَعالى مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا، فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ، فَاتَّقُوا الدُّنْيا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ» رواهُ مسلم[1].

252- Ebu Saîd el-Hudrî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dünya tatlı ve güzel manzaralıdır. Şüphesiz ki Allah, sizi oraya halife yapacak ve nasıl hareket edeceğinize bakacaktır. O halde dünyadan sakının, kadınlardan sakının." (Müslim)

253 - وعن أُنَسٍ رضيَ الله عنهُ، أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «اللَّهُمَّ لاَ عَيْشَ إلاَّ عَيْشُ الآخِرَةِ». متفقٌ عليهِ[2].

253- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ım! Hayat ancak ahiret hayatıdır." (Buhari ve Müslim)

254 - وعنهُ عن رسول الله ﷺ، قال: «يَتْبَعُ المَيْتَ ثَلاثَةٌ: أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ: فَيَرْجِعُ اثْنَانِ، وَيَبْقَى وَاحِدٌ: يَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ». متفقٌ عليه[1].

254- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üç şey ölünün peşinden gider; ailesi, malı ve ameli. İkisi geri döner, biri kalır. Ailesi ve malı geri döner ve ameli -ile başbaşa-kalır." (Buhari ve Müslim)

255 - وعن المُسْتَوْرِد بن شَدَّادٍ رَضِيَ الله عنهُ، قالَ: قالَ رسُولُ الله ﷺ: «مَا الدُّنْيا في الآخِرَةِ إلاَّ مِثْلُ مَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ أُصْبُعَهُ فِي اليَمِّ[1]، فَلْيَنْظُرْ بِمَ يَرْجِعُ؟» رواهُ

Fihrist'e dön

255- Müstevrid b. Şeddâd (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ahirete göre dünyanın misali, sizden birinin deryaya parmağını daldırıp çıkarması gibidir. Baksın bakalım -parmağı- ne kadar -su- ile geri dönebilecektir?" (Müslim)

256 - وعن جابر، رضي الله عنه أنّ رسولَ اللهِ ﷺ مَرّ بالسُّوقِ والنّاسُ كَنَفَتَيْهِ، فَمَرَّ بِجَدْيٍ أَسَكَّ مَيِّتٍ، فَتَنَاوَلَهُ، فَأَخَذَ بِأُذُنِهِ، ثُمَّ قَالَ: «أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ هذا لَهُ بِدِرْهَمٍ؟» فقالوا: مَا نُحِبُّ أَنَّهُ لَنَا بِشَيْءٍ وَمَا نَصْنَعُ بِهِ؟ ثُمَّ قَالَ: «أَتُحِبُّونَ أَنَّهُ لَكُمْ» قالوا: واللهِ لَوْ كَانَ حَيّاً كَانَ عَيْباً، أَنَّهُ أَسَكُّ. فَكَيْفَ وَهُوَ مَيِّتٌ! فقال: «فَوَاللهِ لَلدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ هذا عَلَيْكُمْ» رواهُ مسلم(١).

256- Cabir (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), beraberindeki insanlarla birlikte çarşıya uğramıştı. Kısa kulaklı bir oğlak ölüsüne rastladı. Yanına varıp kulağından tuttu, sonra da şöyle buyurdu: 'Hanginiz bunun bir dirhem karşılığında kendisinin olmasını ister?' Dediler ki: 'Onun bir şey karşılığında bizim olmasını istemeyiz, onu ne yapabilirizki? Resûlüllah (s.a.v) sonra şöyle buyurdu: 'Onun sizin olmasını ister misiniz?' Dediler ki: 'Allah'a yemin olsun ki, diri bile olsa yine de ayıplıdır, onun kulağı kesiktir. Ölü hali ile nasıl-alalım?' Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Allah'a yemin olsun ki, Allah'a göre dünya, yanınızdaki bu -oğlak Ölüsünden- daha değersizdir." (Müslim)

257 - وعن أبي هُريرة، رَضِيَ الله عنهُ، عن رسولِ اللهِ ﷺ، قَالَ: «لو كَانَ لي مِثْلُ أُحُدٍ ذَهَباً، لَسَرَّنِي أَنْ لاَ تَمُرَّ عَلَيَّ ثَلاثُ لَيَالٍ وَعِنْدِي مِنْهُ شَيْءٌ إلَّا شَيْءٌ أُرْصِدُهُ لِدَيْنٍ» متفقٌ عليه(٢).

257- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Eğer benim Uhud dağı kadar altınım olsa, borç için alıkonulanı hariç, ondan bende bir şey bulunduğu halde üzerimden üç gecenin geçmemesi beni mutlu eder," (Buharı ve Müslim)

258 - وعنه عن النبي ﷺ، قال: «تَعِسَ[1] عَبْدُ الدِّينَارِ وَالدِّرْهَمِ وَالقَطِيفَةِ وَالخَمِيصَةِ؛ إِنْ أُعْطِيَ رَضِيَ؛ وَإِنْ لَمْ يُعْطَ لَمْ يَرْضَ» رواهُ البخاري[1].

258- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Altının, gümüşün, kadifenin ve yünlü kumaşın kulu -olan-helak oldu. Eğer kendilerine -bunlar- verilirse hoşnut olur, verilmezse hoşnut olmazlar." (Buhari)

259 - وعنهُ رضِيَ اللهُ عنهُ، قالَ: لَقَدْ رَأَيْتُ سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ الصُّفَّةِ، مَا مِنْهُمْ رَجُلٌ عليهِ رداءٌ، إِمَّا إِزَارٌ، وَإِمَّا كِسَاءٌ، قَدْ رَبَطُوا فِي أَعْنَاقِهِمْ، فَمِنْهَا مَا يَبْلُغُ نِصْفَ السَّاقَيْنِ، وَمِنْهَا مَا يَبْلُغُ الكَعْبَيْنِ، فَيَجْمَعُهُ بِيَدِهِ كَرَاهِيَةَ أَنْ تُرَى عَوْرَتُهُ. رواهُ البخاري[2].

259- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Suffe ehlinden yetmiş kişi gördüm; onlardan hiçbirinde hırka yoktur. Ya bir gömlek, ya da kısa bir örtü vardı; onları da- boyunlarına bağlamışlardı. Giydiklerinin bir kısmı diz kapaklarına kadar ulaşır, bir kısmı da topuklara kadar ulaşırdı. Avret yerlerinin görünmesini istemedikleri için onu eliyle toplayıp bir araya getiriyordu." (Buhari)

260 - وعن عائشة، رضِيَ اللهُ عنها، قالَت: تُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ ﷺ وَمَا فِي بَيْتِي مِنْ شَيْءٍ يَأْكُلُهُ ذُو كَبِدٍ[1] إِلَّا شَطْرُ شَعِيرٍ فِي رَفٍّ لِي، فَأَكَلْتُ مِنْهُ حَتَّى طَالَ عَلَيَّ، فَكِلْتُهُ فَفَنِيَ، متفقٌ عليه[2].

260- Hz. Âişe (r.a) demiştir ki:

"Resulüllah (s.a.v) vefat ettiğinde, benim rafımda birazcık arpadan başka bir canlının yiyeceği hiçbir şey bulunmuyordu. Uzun zaman hep onu yedim; sonunda ölçtüğümde tükenivermişti." (Buharı ve Müslim)

261 - وعن سَهْلِ بن سَعْدٍ السَّاعديِّ، رضي الله عنهُ، قالَ: قال رسول الله ﷺ: «لَوْ كانَتِ الدُّنْيا تَعْدِلُ عِنْدَ الله جَناحَ بَعُوضَةٍ، مَا سَقَى كافراً مِنْها شَرْبَةَ ماءٍ». رواهُ الترمذي[1] وقالَ: حديث حسن صحيح.

261- Sehl b. Sa'd es-Sâidi (r.a)'dan, Resulüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Eğer dünyanın Allah indinde sivrisineğin kanadı kadar bir değeri olsaydı, kafire ondan bir yudum su bile içirmezdi." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

262 - وعن عَبْدِ اللّهِ بنِ مسعودٍ، رضيَ الله عنهُ، قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «لا تتَّخِذُوا الضَّيعَةَ[1] فَتَرْغَبُوا في الدُّنْيا». رواهُ التِّرمذي[2] وقال: حديثٌ حسنٌ.

262- Abdullah b. Mes'ud (r.a)'dan, Resulüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir takım akarlar -dünya malı- edinmeyiniz; sonra dünyaya dalarsınız." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir demiştir.)

263 ـ وعن كَعْبِ بن عِيَاضٍ، رضيَ الله عنهُ، قَالَ: سمعتُ رسولَ الله ﷺ، يقول: «إنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ فِتْنَةً[1]، وَفِتْنَةُ أُمَّتي المَالُ» رواهُ الترمذي[1] وقال: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

Fihrist'e dön

263- Ka'b b. Iyâz (r.a), Resûlüllah (s.a.v)'ın şöyle söylediğini işittiğini söylemiştir:

"Her ümmet için bir fitne-imtihan- vardır; benim ümmetimin fitnesi de maldır." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

AÇLIĞIN, SADE HAYATIN, NEFSİN ARZULARINI TERK ETMENİN FAZİLETLERİ

264 - وعن عائشة، رضِيَ الله عنهَا، قالَت: مَا شَبِعَ آلُ مُحمَّدٍ ﷺ مِنْ خُبْزِ شَعِيرٍ يَوْمَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ حَتَّى قُبِضَ. متفقٌ عليه(٢).

264- Hz. Âişe (r.a) demiştir ki:

"Muhammed (as.)'ın ailesinin karnı peşpeşe iki gün arpa ekmeği ile doymamış; nihayet bu dünyadan göçüp gitmiştir," (Buharı ve Müslim)

265- وعن أبي سعيدٍ المَقْبُرِيِّ عَنْ أبي هُرَيْرَةَ رضِيَ الله عنهُ، أنهُ مَرَّ بِقَوْمٍ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ شاةٌ مَصْلِيَّةٌ، فَدَعَوْهُ فَأَبَى أَنْ يَأْكُلَ، وَقَالَ: خرج رسول الله ﷺ مِنَ الدُّنْيَا وَلَمْ يَشْبَعْ مِنْ خُبْزِ الشَّعِيرِ. رواهُ البخاري(٢).

265- Ebu Saîd el-Makberî, Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet etmiştir:

"Ebu Hureyre (r.a), önlerinde koyun kebabı bulunan bir kavmin yanından geçerken onu yemeğe davet ettiler. Yemekten yüz çevirdi ve dedi ki: Resûlüllah (s.a.v)t arpa ekmeğinden doymadan bu dünayadan çıkıp gitti." (Buharı)

Fihrist'e dön

266 - وعن النعمانِ بن بشيرٍ رضِيَ الله عنهُما قالَ: لَقَدْ رَأَيْتُ نَبِيَّكُمْ ﷺ، وَمَا يَجِدُ مِنَ الدَّقَلِ مَا يَمْلأُ بِهِ بَطْنَهُ. رواهُ مسلم[1].

266- Nûman b. Beşîr (r.a) şöyle demiştir:

"Ben sizin Peygamberinizi (s.a.v), karnını doyuracak kadar âdî hurmayı bile bulamadığına şahit oldum." (Müslim)

267 - وعن سهلِ بنِ سعدٍ رضِيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: ما رَأَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ النَّقِيَّ مِنْ حِينَ ابْتَعَثَهُ اللَّهُ تعالى حَتَّى قَبَضَهُ اللَّهُ تعالَى، فَقيلَ لَهُ: هَلْ كَانَ لَكُمْ فِي عَهْدِ رسول الله ﷺ مَنَاخِلُ؟ قالَ: مَا رَأَى رسولُ اللَّهِ ﷺ مُنْخُلاً مِنْ حِينَ ابْتَعَثَهُ اللَّهُ تعالى حَتَّى قَبَضَهُ اللَّهُ تعالى، فَقِيلَ لَهُ: كَيْفَ كُنْتُمْ تَأْكُلُونَ الشَّعِيرَ غَيْرَ مَنْخُولٍ؟ قالَ: كُنَّا نَطْحَنُهُ وَنَنْفُخُهُ، فَيَطِيرُ ما طَارَ، وما بَقِيَ ثَرَّيْنَاهُ.. رواهُ البخاري[1].

267- Sehl b. Sa'd (r,a) şöyle demiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Yüce Allah'ın kendisini peygamber olarak gönderdiği zamandan ruhunu alıncaya kadar eleklenmiş un görmemiştir. Sehl'e; 'Resûlüllah (s.a.v) zamanında sizin elekleriniz var mıydı?' diye sorulduğunda şöyle dedi: 'Resûlüllah (s.a.v), Allah kendisini peygamber olarak gönderdiği zamandan, Allah onun ruhunu alıncaya kadar elek görmemiştir.' Sehl ’e denildi ki: 'Eleklenmemiş unu nasıl yiyiyordunuz?' O da şöyle dedi: Biz onu öğütüp savururduk. Uçan -kepek- uçardı; geriye kalanı da ıslatıp hamur yapardık." (Buharı)

268 - وعن أَبِي مُوسى الأَشْعَرِيِّ رضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: أَخْرَجَتْ لَنَا عَائِشَةُ رضِيَ اللَّهُ عنهَا كِسَاءً وَإِزَاراً غَلِيظاً قالَتْ: قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي هٰذَيْنِ. متفقٌ عليه[1].

268- Ebu Musa el-Eşarî (r.a) şöyle demiştir:

"Hz. Âişe bizim karşımıza kalım bir gömlek ve peştamal çıkarıp -gösterip- şöyle demiştir: Resûlüllah (s.a.v) bunların içinde iken ruhu alındı." (Buhari ve Müslim)

269 - وعنْ سَعد بن أبي وَقَّاص، رضِيَ اللّهُ عنه،قالَ: إنِّي لأَوَّلُ العَرَبِ رَمَى بِسَهْمٍ في سَبِيلِ اللّهِ، وَلَقَدْ كُنا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللّهِ ﷺ ما لَنا طَعامٌ إلاَّ وَرَقُ الحُبْلَةِ، وَهذا السَّمُرُ، حَتَّى إنْ كَانَ أَحَدُنَا لَيَضَعُ كَمَا تَضَعُ الشَاةُ مَا لَهُ خَلْطٌ. متفقٌ عليه.

269- Sa'd b. Ebu Vakkâs (r.a) şöyle demiştir:

"Ben, Allah yolunda ok atan ilk Arabım. Andolsun ki, Resûlüllah (s.a.v) ile birlikte savaşırdık da asma yaprağından başka bir yiyeceğimiz olmazdı. Hatta birimiz def-i hacetini yaptığında, koyun gibi katı, birbirine karışmayan def-i hacet yapardı." (Buhari ve Müslim)

270 - وعن مُحَمَّدِ بن سِيرين عن أبي هُرَيرة، رضِيَ الله عنهُ، قالَ: لَقَدْ رَأَيْتُني وَإنِّي لأخِرُّ فيما بَيْنَ مِنْبَرِ رسول الله ﷺ إلى حُجْرَةِ عائِشَةَ رَضِيَ الله عنها مَغْشِيّاً عَلَيَّ، فَيَجِيء الجَائي، فَيَضَعُ رِجْلَهُ على عُنُقي، وَيَرى أنِّي مَجْنونٌ وَمَا بِي مِنْ جُنُونٍ، ما بِي إلاَّ الجُوعُ. رواهُ البخاري.

270- Muhammed b. Sîrîn, Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet etmiştir:

"Ben kendimi, Resûlüllah (s.a.v)'in minberi İle Hz.Âİşe (r.a)'ın odası arasında bayılıp yere düşmüş gördüm. Gelip geçen ayağını boynuma basıyordu. Beni deli sanıyor, ama bende açlıktan başka delilikten yana bir belirti yoktu." (Buhari)

271 - وعن أنس رضي الله عنه قال: رَهَنَ النبيُّ ﷺ درْعَهُ بشعيرٍ، وَمَشَيْتُ
إلى النبيِّ ﷺ بخُبْزِ شعيرٍ، وإهالةٍ سَنِخةٍ، ولقد سمعتُهُ يقولُ: «ما أصبحَ لآلِ محمدٍ صاعٌ
ولا أمسى» وإنَّهم لتسعةُ أبياتٍ. رواه البخاري(١).

271- Enes (r.a) şöyle demiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) zırhını, arpa karşılığında rehin bırakmıştı. Ben, Resûlüllah (s.a.v)'e arpa ekmeği ile erimiş bayat iç yağı götürdüm. Andolsun ki ben O'nun şöyle buyurduğunu işitmişimdir: Muhammed ailesi dokuz hane olduğu halde, bir sa' yiyecek ile ne sabahladı, ne de akşamladı!" (Buharı)

272 - وعن أبي هريرةَ، رضي الله عنهُ، قال: لقد رأيتُ سبعين من أهلِ
الصُّفَّةِ، ما منهم رجلٌ عليه رداءٌ، إمَّا إزارٌ وإمَّا كساءٌ، قد ربطوا في أعناقهم منها ما يبلغُ
نصفَ الساقين، ومنها ما يبلغُ الكعبين، فيجمعُهُ بيدِهِ كراهيةَ أن تُرى عورتُهُ. رواه
البخاري(٢).

272- Ebu Hureyre (r.a) şöyle demiştir:

"Suffe ehlinden yetmiş kişi gördüm; onlardan hiç birinin üzerinde hırka yoktu. Ya uzun bir gömlek, ya da vücuda sarılan peşte-mal türü bir giyecek vardı; uçlarını boyunlarına bağlıyorlardı. Onların kimi diz kapaklara, kimi de topuklara kadar uzanıyordu. Avret yerlerinin görünmesini istemediklerinden dolayı -elbisenin uçlarını- elleriyle bir araya topluyorlardı." (Buhari)

273 - وعن أبي أمامة رضي الله عنهُ قال: قال رسولُ الله ﷺ: «يا ابنَ آدمَ
إنَّكَ أنْ تبذلَ الفضلَ خيرٌ لكَ، وأن تُمسِكَهُ شرٌّ لكَ، ولا تُلامُ على كفافٍ، وابدأ بمن
تعولُ»(١) رواه الترمذي(٢) وقال: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

273- Ebu Umame (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a,v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey Âdem oğlu, İhtiyacından fazla olanı dağıtman hakkında hayırlı, onu yanında tutman ise hakkında kötülüktür. Sana yetecek kadar-dünyalıktan-dolayı kınanmazsın. Dağıtmaya ise, bakmakla yükümlü olduğun yakınlarından bağışla." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis basendir, sahihtir demiştir.)

274 ـ وعن عبدِ الله بن عمرو بنِ العاصِ رضِيَ الله عنهُما، أن رسولَ الله ﷺ قالَ: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَسلَمَ، وَكَانَ رِزقُهُ كَفَافاً، وَقَنَّعَهُ الله بِمَا آتَاهُ» رواهُ مسلم[1].

274- Abdullah b. Ömer b. Âs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman olup da kendisine yetecek kadar rızkı bulunan ve Allah'ın kendisine lütfettiği nimetlere kanaat getiren kimse muhakkak kurtuluşa ermiştir." (Müslim)

KANAAT ETMEK, SADAKA VERMEK VE MECBUR OLMADIKÇA DİLENMEMEK

275 - عن أبي هُرَيْرَةَ رضِيَ الله عَنهُ عن النبي ﷺ قالَ: «ليسَ الغِنَى عَنْ كَثرَةِ العَرَضِ، وَلَكِنَّ الغِنَى غِنَى النَّفسِ» متفقٌ عليه[1].

275- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Zenginlik, mal çokluğundan değildir. Esas zenginlik gönül zenginliğidir." (Buhari ve Müslim)

276 - وعن عبدالله بن عمرٍو رضيَ الله عنهُما أن رسول الله ﷺ قالَ: «قَدْ أفلَحَ مَنْ أسلَمَ، وَرُزِقَ كَفَافاً، وَقَنَّعَهُ الله بما آتاهُ» رواه مسلم(*).

276- Abdullah b. Amr (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman olup da kendisine yetecek kadar rızkı bulunan ve Allah'ın kendisine ihsan ettiğine kanaat eden kimse kurtuluşa ermiştir." (Müslim)

277 - وعنْ حَكِيمِ بنِ حِزامٍ رضيَ اللّهُ عنه أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «اليَدُ العُلْيا خَيرٌ مِنَ اليَدِ السُّفْلى، وابْدَأ بِمَنْ تَعُولُ، وَخَيْرُ الصَّدَقَةِ عَنْ ظَهْرِ غِنىً، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللّهُ» متفقٌ عليه(1). وهٰذا لفظ البخاري، ولفظ مسلم أخصر.

277- Hakîm b. Hızâm (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üstteki el, alttaki elden -veren el isteyen elden- daha hayırlıdır. Dağıtmaya, bakmakla yükümlü olduğun kimselerden başla. Sadakaların en hayırlısı, mal çokluğundan verilenidir. Kim bir şey istemekten utanırsa, Allah kendisini iffetli kılar. Kim kendini muhtaç hissetmezse, Allah da onu zengin kılar." (Buhari ve Müslim, Bu Bu-hari'nin lafzıdır. Müslim'in lafzı İse çok kısadır.)

278- وعنه أنَّ رسُولَ اللّهِ ﷺ قالَ وهُوَ على المِنْبَرِ، وَذَكَرَ الصَّدَقَةَ والتَّعَفُّفَ عَنِ المَسألَةِ: «اليَدُ العُلْيَا خَيْرٌ مِنَ اليَدِ السُّفْلى. وَاليَدُ العُلْيَا هِيَ المُنْفِقَةُ، والسُّفْلى هِيَ السَّائِلَةُ» متفق عليه(*).

278- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) minberde, sadakanın fazileti ve dilenmekten kaçınma hakkında birşeyler anlatırken şöyle buyurdu: Üstteki el, alttaki elden daha hayırlıdır. Üstteki el; hayra- harcayandır. Alttaki el ise; isteyen eldir." (Buharı ve Müslim)

279 - وعن أبي هُريرة رضيَ اللّهُ عنه قال: قال رسُول اللّهِ ﷺ: «مَنْ سَألَ النّاسَ تَكَثُّراً(1) فإنَّما يَسْأل جَمْراً، فَلْيَسْتَقِلَّ أوْ لِيَسْتَكْثِرْ» رواهُ مسلم(2).

279- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim mal artırmak için insanlardan dilenirse, o sadece ateş dilenmiş olur. Artık isterse dilenmeyi artırsın, isterse azaltsın." (Müslim)

280 - وعن ابن مسعودٍ رضِيَ اللّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ أصابَتْهُ فَاقَةٌ فَأنْزَلَهَا بِالنَّاسِ لَمْ تُسَدَّ فَاقَتُهُ، وَمَنْ أنْزَلَها باللّهِ، فَيُوشِكُ اللّهُ لَهُ بِرِزْقٍ عاجِلٍ أوْ آجِلٍ» رواهُ أبو داود، والترمذي(1) وقال: حديث حسن.

280- îbn-i Mes'ud(r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kime bir yokluk isabet eder de onu insanlara açarsa, yokluğu düzelmez. Kim de onu Allah'a arz ederse, Allah'ın ona er veya geç bir rızık kapısı açacağı umulur." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

281 - وعنْ ثَوْبانَ رضيَ اللّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ تَكَفَّلَ لي أنْ لا يَسْألَ النّاسَ شَيْئاً، وأتَكَفَّلُ له بالجنَّةِ؟» فقلتُ: أنا، فكانَ لا يَسْألُ أحداً شيْئاً، رواهُ أبو داود(1) بإسنادٍ صحيحٍ.

281- Sevbân (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bana, insanlardan hiçbir şey istemeyeceğine söz verirse, ben de onun cennete girmesine kefil olurum. Sevbân dedi ki: Ben, bundan sonra- kimseden bir şey istemedim." (Ebu Davud sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

282 - وعن أبي هريرة رضيَ اللّهُ عنهُ أنَّ رسُولَ اللّهِ ﷺ قال: «ليسَ المِسْكِينُ الّذي يَطُوفُ على النّاسِ تَرُدُّهُ اللُّقْمَةُ واللُّقْمَتانِ، والتَّمْرَةُ والتَّمْرَتانِ، ولَكِنَّ المِسْكِينَ الّذي لا يَجِدُ غِنىً يُغْنِيهِ[1]، ولا يُفْطَنُ لهُ، فيُتَصَدَّقَ عليهِ، ولا يَقُومُ فيَسْألَ النّاسَ» متفقٌ عليه[1].

282- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yoksul, insanları dolaşıp da kendisine bir iki lokma ve bir iki hurma verdiğin kimse değildir. Asıl yoksul, kendisini ihtiyaçsız kılacak bir varlık bulamayan, hali anlaşılıp da kendisine sadaka verilemeyen, insanlardan bir şey dilenmek için dikilmeyen kimsedir." (Buharı ve Müslim)

283 - عَنْ سالمِ بنِ عبدِ اللّهِ بن عُمَرَ، عَنْ أبيهِ عبدِاللّهِ بنِ عُمَرَ، عَنْ عُمَرَ رضيَ اللّهُ عنهم قالَ: كان رسول الله ﷺ يُعْطِيني العَطاءَ، فأقُولُ: أعطِهِ مَنْ هُوَ أفقرُ إليهِ مِنّي، فقالَ: «خُذْهُ، إذا جاءَكَ مِن هذا المالِ شيْءٌ وأنتَ غيرُ مُشْرِفٍ ولا سائِلٍ، فَخُذْهُ فتَمَوَّلْهُ[2] فإنْ شِئتَ كُلْهُ، وإن شِئتَ تَصَدَّقْ بهِ، وما لا، فلا تُتْبِعْهُ نفْسَكَ» قالَ سالِمٌ: فكانَ عبدُالله لا يَسألُ أحداً شيئاً، ولا يَرُدُّ شيئاً أُعْطِيَهُ. متفقٌ عليه[1].

283- Salim b. Abdullah'tan b. Ömer'den, onun babası Abdullah b. Ömer'den, o da Hz. Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet etmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bana, ganimet malından veriyordu. Dedim ki; 'Onu, benden daha fakir olan birine veriniz.' Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Onu al! Sen göz dikmeden ve istemeden bu maldan sana bir şey verilirse, onu al ve kendi malın edin. İstersen onu ye, istersen onu sadaka olarak dağıt. Böyle bir durum yoksa, o malın peşine takılma."
Salim dedi ki: Abdullah, hiç kimseden bir şey istemezdi, kendisine verileni de geri çevirmezdi. (Buharı ve Müslim)

251 ـ وعن أبي سعيدٍ الخدريِّ، رَضِيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: جَلَسَ رسول الله ﷺ على المِنْبَرِ، وَجَلَسْنا حَولَهُ، فقالَ: «إنَّ ممّا أخافُ عَلَيْكُم مِنْ بَعْدِي مَا يُفْتَحُ عَلَيْكُمْ مِن زَهْرَةِ الدُّنْيا وَزِينَتِها» متفقٌ عليه(٣).

284- Ebu Abdullah Zübeyr b. Avvâm (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden birinizin ipini alıp sonra dağa çıkması ve arkasına bir kucak odun yüklenerek getirip onu satması, böylelikle Allah'ın o kişinin yüzünü -kızarmaktan- alıkoyması, kendisine versinler veya vermesinler insanlardan dilenmesinden daha hayırlıdır." (Buharı)

285- وعن أبي هُرَيْرَةَ رضيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسُول الله ﷺ: «لأنْ يَحْتَطِبَ أحَدُكُم حُزمَةً عَلى ظَهرِهِ، خَيْرٌ لَهُ من أنْ يَسألَ أحداً فَيُعطيَهُ او يَمنَعَهُ» متفقٌ عليه(٣).

285- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden birinizin sırtına bir kucak odun yüklenip-onu satması-versin veya vermesin birinden bir şey dilenmesinden daha hayırlıdır." (Buharı ve Müslim)

286 - وعنه عن النبي ﷺ قال: «كان داود عليه السلام لا يأكل إلا من عمل
يده» رواه البخاري(1).

286- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a,v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Davud (a.s) elinin emeğinden başka bir şey yemezdi." (Buharı)

287 - وعن المقدام بن معديكرب رضي الله عنه، عن النبي ﷺ قال: «ما
أكل أحد طعاماً قط خيراً من أن يأكل من عمل يده، وإن نبي الله داود ﷺ كان يأكل من
عمل يده» رواه البخاري(2).

287- Mikdâd b. Ma'dîkerib (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hiçbir kimse, elinin emeğinden daha hayırlı bir yemek asla yememiştir. Zira Allah'ın peygamberi Davud (a.s) bile elinin emeğini yerdi." (Buharı)

İYİLİK, CÖMERTLİK VE ALLAH'A GÜVENEREK HAYIR YOLLARINDA HARCAMAK

288 - وعن ابن مسعود رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال: «لا حسد إلا في
اثنتين: رجل آتاه الله مالاً، فسلطه على هلكته(2) في الحق، ورجل آتاه الله الحكمة،
فهو يقضي بها ويعلمها» متفق عليه(1).

T

288- İbn-i Mes'ud(r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Ancak iki kişiye imrenilir; Allah'ın kendisine mal verip de o malı Hak yolda tüketmeye muvaffak kıldığı kimse ile Allah'ın kendisine hikmet -ilim.irfan- verdiği, onunda o hikmetle hüküm verip, çevresine onu öğrettiği kimsedir." (Buharı ve Müslim)

289 ـ وعن جابرٍ رضِيَ الله عنه قالَ: ما سُئِلَ رسولُ الله ﷺ شيئاً قطُّ فقالَ: لا. متفقٌ عليهِ.

289- Cabir (r.a) demiştir ki:

"Resûlüllah (s,a.v)'den bir şey istenip de 'Hayır' dediği asla vaki olmamıştır." (Buharı ve Müslim)

290 ـ وعنه أن رسولَ الله ﷺ قالَ: «قالَ اللَّهُ تعالى: أنفِق يا بْنَ آدمَ يُنْفَق عَلَيْكَ» متفقٌ عليه.

290- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah şöyle demiştir: Ey Adem oğlu, Allah yolunda-sen harca ki sana da harcansın." (Buharı ve Müslim)

291 ـ وعن أنسٍ رضي الله عنه قال: ما سُئِلَ رسولُ الله ﷺ عَلى الإسْلامِ شَيْئاً إلاَّ أعْطَاه، وَلَقد جَاءَه رَجُلٌ، فأعطَاه غَنَماً بينَ جَبَلَين، فَرَجَعَ إلى قومِهِ فقَالَ: يا قَوْمِ أسْلِمُوا: فَإنَّ مُحَمَّداً يُعْطِي عَطاءَ مَنْ لاَ يَخْشَى الفَقْرَ، وَإنْ كَانَ الرَّجُلُ لَيُسْلِمُ مَا يُرِيدُ إلاَّ الدُّنْيَا، فَمَا يَلْبَثُ إلاَّ يَسِيراً حَتَّى يَكُونَ الإسْلامُ أحَبَّ إلَيهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا. رواهُ مسلم.

291- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'den İslam -dini- için her ne istendiyse,

onu mutlaka vermiştir. Andolsun ki, Resûlüllah (s.a.v)'e bir adam gelmişti. Ona iki dağ arasını dolduracak kadar koyun verdi. Bu adam kavmine dönünce dedi ki: 'Ey Milletim, Müslüman olunuz. Çünkü Muhammed, fakirliğe düşeceğinden korkmayan bir adamın verdiği gibi veriyor.' Eğer bir adam, dünya-malını- elde etmek için müslüman olduysa, çok geçmeden İslam ona, dünyadan ve dünyanın üzerindeki her şeyden daha sevimli oluyordu." (Müslim)

292 - وعن عُمَرَ رضِيَ الله عنهُ قالَ: قَسَمَ رسولُ اللهِ ﷺ قَسْماً، فَقُلْتُ: يا رسولَ الله! لَغَيْرُ هَؤُلاءِ كَانُوا أَحَقَّ بِهِ مِنْهُم؟ قالَ: «إِنَّهُم خَيَّرُوني أن يَسألُوني بالْفُحشِ، أَوْ يُبَخِّلُوني(1)، وَلَسْتُ بِبَاخِلٍ» رواهُ مسلم(2).

292- Ömer (r.a) 'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir taksim yapmıştı. Ben dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü, bunların dışında bulunanlar, taksim edilen bu mala bunlardan daha layık kişilerdir.' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Onlar beni, ya benden kötülükle isteyip almakla, ya da cimri olma-, dığım halde benî cimrilikle itham etmeleri -arasında- serbest bıraktılar." (Müslim)

293 - وعن أبي هُرَيْرَةَ رضِيَ اللهُ عنه أنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قالَ: «مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ، وَمَا زَادَ اللهُ عَبْداً بِعَفْوٍ إلاَّ عِزّاً، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لله إلاَّ رَفَعَهُ الله عزَّ وَجَلَّ» رواهُ مسلم(1).

293- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sadaka vermek malı eksiltmez. Allah (c.c.) affeden kulun şerefini artırır. Allah (c.c) için tevazu yapan bir kişiyi, Allah (c.c) mutlaka yüceltir." (Müslim)

Fihrist'e dön

294 - وعن عائشة رضي الله عنها أنَّهُمْ ذَبَحُوا شَاةً، فقالَ النبيُّ ﷺ: «مَا بَقِيَ مِنْها؟» قالَت: ما بقي مِنها إلَّا كَتِفُهَا، قالَ: «بَقِيَ كُلُّهَا غَيرَ كَتِفِهَا» رواه الترمذي(1) وقَالَ: حديثٌ حسنٌ.

294- Hz. Âişe (r.a) şöyle rivayet etmiştir;

"Kendileri bir koyun kesmişlerdi. Resûlüllah (s.a.v); 'Ondan-koyundan-geri ne kaldı?'buyurdu. Hz. Âişe dedi ki: 'Ondan, kürek kemiğinden başka bir şey geriye kalmadı.' Bunun üzerine Resûlülîah (s.a.v) şöyle buyurdu: O zaman, kürek kemiğinin dışındakiler -bize- kaldı." (Tİrmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir demiştir.)

295 - وعن أسماءَ بنتِ أبي بكرٍ الصديق رضِيَ الله عنهُما قالَت: قالَ لِي رسولُ الله ﷺ: «لا تُوكِي(2) فَيُوكَى عَلَيْكِ».

295- Ebu Bekir (r.a)'in kızı Esma'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bana dedi ki: Elini-cimrilik yaparak- bağlama; yoksa sana da -rızık kapısı- bağlanır." (Buhari ve Müslim)

296 - وعنه قالَ: قالَ رسُول الله ﷺ: «مَنْ تَصَدَّقَ بِعَدْلِ تَمْرَةٍ(1) مِن كَسْبٍ طَيِّبٍ، وَلَا يَقْبَلُ اللَّهُ إلَّا الطَّيِّبَ، فَإِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُهَا(2) بِيَمِينِهِ، ثُمَّ يُرَبِّيهَا لِصَاحِبِهَا كما يُرَبِّي أَحَدُكُمْ فَلُوَّهُ حتَّى تكونَ مثلَ الجبلِ» متفقٌ عليه(3).

296- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, helal kazancından bir hurma sadaka verirse, kaldı ki Allah sadece temiz -helal- olanı kabul eder, Allah o sadakayı bere-ketiyle kabul eder. Sonra da onu, sizden birinizin tayını büyüttüğü

gibi, sahibi için büyütür de sonunda dağ gibi olur." (Buharı ve Müslim)

CİMRİLİK VE MALA DÜŞKÜNLÜKTEN MEN

297 - وعن جابر رضِيَ الله عنهُ أنَّ رسولَ الله ﷺ قال: «اتَّقُوا الظُّلْمَ، فإنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ القِيامَةِ، واتَّقُوا الشُّحَّ، فإنَّ الشُّحَّ أهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، حَمَلَهُم على أن سَفَكُوا دِمَاءَهم(1) واستَحَلُّوا مَحَارِمَهُم» رواه مسلم(2).

297- Cabir (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Zulümden kaçınınız; çünkü zulüm kıyamet günü -zulmedeni saran- karanlıklar olur. Cimrilikten de sakınınız; çünkü cimrilik sizden öncekileri helak etti. Onları birbirlerinin kanlarını akıtmaya ve haramları helal addetmeye sevk etti. " (Müslim)

BAŞKALARINI KENDİNE TERCİH VE HALKA YARDIM ETME

298 - وعنه قَالَ: قالَ رسُولُ الله ﷺ: «طَعَامُ الاثْنَيْنِ كافي الثَّلاثَةِ، وطَعَامُ الثَّلاثَةِ كافي الأَرْبَعَةِ» متفقٌ عليه(1).

298- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmişir:

Fihrist'e dön

"İki kişinin yemeği üç kişşiye, üç kişinin yemeği de dört kişiye yeterli gelir." (Buhari ve Müslim)

299 - وعن أبي موسى رضي الله عنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «إنَّ الأشعَرِيِّينَ إذَا أرمَلُوا في الغَزْوِ، أو قَلَّ طَعَامُ عِيَالِهِم بالمَدِينَةِ، جَمَعُوا مَا كَانَ عِندَهُم في ثَوبٍ وَاحِدٍ، ثُمَّ اقتَسَمُوهُ بَيْنَهُم في إنَاءٍ وَاحِدٍ بالسَّوِيَّةِ فَهُمْ مِنِّي وَأنَا مِنهُم» متفقٌ عليه.

299- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Eş'rîler, savaşta yiyecekleri bitse veya Medine'de ki ailelerinin yiyeceği azalsa, yanlarında bulunan -erzakları- bir bezin içine toplarlar; sonra da onları bir kapla ölçüp aynı seviyede aralarında paylaşırlardı. Onlar benden, ben de onlardanım." (Buhari ve Müslim)

300 - وعن سهلِ بن سعدٍ رضي الله عنه أن رسولَ الله ﷺ أُتِيَ بِشَرَابٍ، فَشَرِبَ مِنهُ، وَعَن يَمِينِهِ غُلامٌ، وَعَنْ يَسَارِهِ الأشيَاخُ، فقَالَ لِلغُلامِ: «أتَأذَنُ لي أن أُعطِيَ هؤُلاءِ؟» فقَالَ الغُلامُ: لا وَاللهِ يا رسُولَ اللهِ! لا أُوثِرُ بِنَصِيبي مِنكَ أحَداً، فَتَلَّهُ رسولُ الله ﷺ في يَدِهِ، متفقٌ عليه.

300- Sehl b. Sa'd (r.a) şöyle rivayet etmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e içecek bir şey getirmişler, O da ondan içmişti. Sağında bir genç, solunda ise yaşlılar vardı. Genç olana; 'Bunları o yaşlılara vermeme müsaade eder misin?' buyurdu. Genç dedi ki: 'Hayır Ey Allah'ın Resulü! Allah'a yemin ederim ki, senden gelen nasibimi kimseye -vermeye- niyetim yok. ' Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) onu o gencin eline verdi." (Buharı ve Müslim)

Fihrist'e dön

301 - وعن أبي هريرة رضي الله عنه عن النَّبي ﷺ قال: «بَيْنَا أَيُّوبُ عليه السلام يَغْتَسِلُ عُرْيَاناً، فَخَرَّ عَلَيْهِ جَرَادٌ مِنْ(١) ذَهَبٍ، فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَحْتِي في ثَوبِه، فَنَادَاهُ رَبُّهُ عَزَّ وَجَلَّ: يَا أَيُّوبُ! أَلَم أَكُنْ أَغْنَيْتُكَ عَمَّا تَرَى؟ قال: بَلَى وَعِزَّتِكَ، وَلَكِن لا غِنَى بي عَن بَرَكَتِك» رواه البخاري(٢).

301- Ebu Hureyre (r,a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir ara Eyyûb (a.s) çıplak olarak yıkanırken üzerine altından çekirge sürüsü üşüştü. Eyyûb (a.s) da avuçlayıp elbisesini doldurmaya başladı. Bunun üzerine Yüce Allah kendisine şöyle seslendi: 'Ey Eyyûb, ben seni şu gördüklerinden zengin kılmamış mıydım?' Eyyûb; Evet, izzetine yemin olsun ki, senin bereketinden kendimi ihtiyçsız hissedemezdim." (Buharı)

HELALİNDEN KAZANIP, HAYIRLI YERLERE HARCAYARAK ŞÜKREDEN ZENGİN

302 - وعن عبدِ الله بن مسعودٍ رضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «لا حَسَد إلاَّ في اثنَتَينِ: رجُلٌ آتَاهُ الله مَالاً، فَسَلَّطَهُ عَلى هَلَكَتِهِ في الحَقِّ، ورجُلٌ آتاه حِكْمَةً فَهُوَ يَقضي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا» متفقٌ عليه(١) وتقدم شرحه قريباً.

302- Abdullah b. Mes'ud (r.a)'an, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ancak iki kişiye imrenilir. Bunlar; Allah'ın kendisine mal verip de onu Hak yolda tüketmeye muvaffak kıldığı kimse ile, Allah tarafından kendisine hikmet -ilim, irfan- verilip onunla hükmeden ve onu öğreten kimsedir." (Buharı ve Müslim)

303 - وعن ابْنِ عمـر رضِيَ الله عنهمـا عن النبي ﷺ قـال: «لا حَسَـد إلاّ في اثنَتَين: رَجُلٌ آتاهُ الله القُرآنَ، فهُو يقُومُ بِهِ آناءَ اللَّيلِ وآنـاءَ النَّهارِ، وَرَجُـلٌ آتاهُ الله مـالاً، فهُوَ يُنْفِقهُ آناءَ اللَّيْلِ وَآناءَ النَّهارِ» متفقٌ عليه(٢).

303- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüiiah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İki şeye imrenilir. Bunlar; Allah'ın kendisine Kur'an verip de gece gündüz onunla meşgul olan kimse ile, Allah'ın kendisine mal verip de onu gece gündüz -Allah yolunda- harcayan kimsedir."
(Buharı ve Müslim)

ÖLÜMÜ HATIRLAMAK VE ARZULARI AZALTMAK

304 - وعن ابن عمـر رضيَ الله عنهُ قـالَ: أَخَذَ رسُـولُ الله ﷺ بِمَنكِبي فقَـالَ: «كُنْ في الدُّنيَا كَأنَّكَ غَرِيبٌ أو عَابِرُ سَبِيلٍ».

وَكـانَ ابْنُ عُمَـرَ رضِيَ الله عنهُما يقـول: إِذَا أَمسَيتَ، فَـلا تَنـتَظِرِ الصَّبَـاحَ، وَإِذَا أَصْبَحْتَ، فلا تَنتَظِرِ المَسَـاءَ، وَخُذ مِن صِحَّتِكَ لمَرَضِـك، وَمِن حَيَاتِكَ لِمَوتِـكَ. رواهُ البخاري(٣).

304- İbn-i Ömer (r.a) şöyle rivayet etmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) omuzumu tuttu ve şöyle buyurdu: Dünyada sanki bir garip gibi veya bir yolcu gibi yaşa!"
İbn-i Ömer (r.a) şöyle derdi: Akşamladığın zaman sabahı bekleme, sabahladığın zaman da akşamı bekleme. Sıhhatli zamanından hastalıklı günlerin için, hayatından da ölümün için istifade etmeye bak. (Buharı)

Fihrist'e dön

305 - وعن ابن مسعودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ قال: خطَّ النبيُّ ﷺ خطًّا مربّعاً، وخطَّ خطًّا في الوسطِ خارجاً، وخطَّ خُطَطاً صغاراً إلى هذا الذي في الوسطِ من جانبِهِ الذي في الوسطِ، فقالَ: «هذا الإنسانُ، وهذا أجلُهُ مُحيطاً بهِ - أو قد أحاطَ بهِ - وهذا الذي هو خارجٌ أملُهُ، وهذهِ الخُطَطُ الصِّغارُ الأعراضُ، فإن أخطأهُ هذا، نهشَهُ هذا، وإن أخطأهُ هذا نهشَهُ هذا» رواهُ البخاري(1). وهذهِ صورتُهُ:

305- İbn-i Mes'ud (r.a) şöyle demiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir dörtgen çizdi. Ortasından dışarıya doğru bir çizgi daha çizdi. Ortada bulunan bu çizgiye doğru orta tarafından küçük bir takım çizgiler daha ekledi. Sonra şöyle buyurdu: Şu insan, şu da onu kuşatan -veya kuşatmış -ecelidir. Şu dışarıya uzanan insanın arzusudur. Şu küçük çizgiler de arızalardır. Bunların birinden kurtulsa diğeri onu yakalar. Ondan kurtulsa, bu sefer öbürü onu yakalar." (Buharı rivayet etmiştir. Bu, onun çizdiği bir şekildir.)

306 - وعن أبي هريرة رضيَ اللّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «بادِرُوا بالأعمالِ سبعاً، هل تنتظِرُونَ إلاَّ فقراً مُنسِياً، أو غِنىً مُطغِياً، أو مرضاً مُفسِداً، أو موتاً مُجهِزاً، أو الدَّجالَ، فشرُّ غائبٍ يُنتظَرُ، أو السَّاعةَ والسَّاعةُ أدهَى وأمَرُّ؟!» رواهُ الترمذي(1) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

306- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yedi şey-başınıza-gelmeden evvel acele ediniz; Yoksa siz, insana unutkanlık getiren fakirliği mi, azdıran zenginliği mi, insanın dengesini-bozan hastalığı mı, aniden gelen ölümü mü, şerli gaip olarak beklenilen Deccali mi, ya da daha acıklı ve belalı kıyameti mi bekliyorsunuz?" (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir demiştir.)

307 - عن بُرَيْدَةَ، رضِيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: قالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ القُبُورِ فَزُورُوها» رواهُ مسلم(١).

307- Büreyde (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ben sizi kabirleri ziyaret etmekten men etmiştim; artık ziyaret edebilirsiniz." (Müslim)

308 - وعن بُرَيْدَةَ رضِيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُعَلِّمُهُمْ إذا خَرَجُوا إلى المَقابِرِ أنْ يَقُولَ قَائِلُهُم: «السَّلامُ عَلَيْكُمْ أهْلَ الدِّيارِ مِنَ المُؤْمِنِينَ والمُسْلِمِينَ وَإنَّا إنْ شاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، أسْألُ اللَّهَ لَنا وَلَكُمُ العَافِيَةَ» رواهُ مسلم(٢).

308- Büreyde (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

"Resûlüllah (s.a.v) arkadaşlarına, kabristana gittikleri zaman şöyle demelerini öğretiyordu: Ey ahiret yurduna göçen mü'minler, müslümanlar! Selam sizlerin üzerine olsun. înşaallah biz de sizlere kavuşacağız. Allah'dan bize de size de afiyet diliyorum." (Müslim)

BAŞA GELEN BELADAN DOLAYI ÖLÜMÜ İSTEMEMEK

309 - عَنْ أبي هُريرة رضِيَ اللَّهُ عنه أنَّ رسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لا يَتَمَنَّ أحَدُكُمُ المَوْتَ إمّا مُحسِناً، فَلَعَلَّهُ يَزْدادُ، وَإمَّا مُسِيئاً فَلَعَلَّهُ يَسْتَعْتِبُ»(٤) متفقٌ عليه(١) وَهذا لفظُ البخاري.

309- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Sizden biriniz ölümü arzulamasın. Çünkü eğer iyi biri ise iyilikleri artmış olur, eğer kötü biri ise olur ki tevbe eder." (Buharı ve Müslim. Bu lafız Buharı'nin lafzıdır.)

310 - وعن أنس رضيَ اللَّهُ عنه قال: قالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يَتَمَنَّيَنَّ أَحدُكُمُ المَوْتَ لِضُرٍّ أصابَهُ(٣) فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فَاعِلاً، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ أَحْيِنِي ما كَانَتِ الحَياةُ خَيْراً لي، وَتَوَفَّنِي إِذا كَانَتِ الوَفاةُ خَيراً لي» متفقٌ عليه(٨).

310- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:
"Sizden biriniz, kendisine dokunan bir beladan dolayı ölümü arzulamasın. Eğer mutlaka yapacaksa şöyle desin: Allah'ım! Yaşam benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat; ölüm benim için hayırlı olduğu zaman ise beni öldür." (Buhari ve Müslim)

GÜNAHTAN SAKINMAK VE ŞÜPHELİ ŞEYLERİ BIRAKMAK

311 - وعن النُّعمَانِ بن بَشِيرٍ رضيَ اللَّهُ عنهما قالَ: سَمِعْتُ رسُولَ اللَّهِ ﷺ يقُولُ: «إنَّ الحَلاَلَ بَيِّنٌ، وإنَّ الحَرَامَ بَيِّنٌ، وبيْنَهما مُشْتَبِهاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنِ اتَّقى الشُّبهاتِ، اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ في الشُّبهاتِ، وَقَعَ في الحَرامِ، كالرَّاعِي يَرْعى حَوْلَ الحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمىً، أَلا وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مَحَارِمُهُ، أَلَا وَإِنَّ فِي الجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحت صَلَحَ الجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الجَسَدُ كُلُّهُ: أَلا وَهِيَ القَلْبُ» متفقٌ عليه(٤). ورَوَياهُ مِنْ طُرُقٍ بِألفاظٍ مُتَقارِبَةٍ.

311- Nu'man b. Beşîr (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim; Şüphesiz helal

da bellidir, haram da bellidir. Bu ikisinin arasında insanların çoğunun bilmediği şüpheli şeyler vardır. Şimdi, kim şüpheli şeylerden kaçınırsa dinini ve ırzını kurtarmış olur. Kim de şüpheli şeylere dalarsa, harama düşer. Tıpkı korunun etrafında hayvalarını otlatan ve uçuruma düşmesi muhtemel olan çoban gibi. Dikkat edin; her hükümdarın bir korusu vardır. Dikkat edin; Allah'ın korusu da haramlarıdır. Haberiniz olsun; cesedin içinde bir parça et vardır ki, o düzgün olursa cesedin hepsi düzgün olur. Eğer o bozuksa, cesedin hepsi bozuk olur. Biliniz ki o, kalptir." (Buhari ve Müslim)

312- وعن أنس رضيَ اللّهُ عنه أنَّ النبيَّ ﷺ، وَجَدَ تَمْرَةً في الطَّرِيقِ، فقـالَ:
«لَوْلَا أنِّي أخافُ أنْ تَكُونَ مِنَ الصَّدَقَةِ لأكَلْتُها» متفقٌ عليه(١).

312- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yolda bir hurma bulmuştu. Şöyle buyurdu: Eğer ben, bunun sadaka olmasından korkmasaydım mutlaka onu yerdim." (Buhari ve Müslim)

313- وعن النَّوَّاسِ بنِ سَمعانَ رضيَ الله عنه عن النبيِّ ﷺ قالَ: «البِرُّ حُسنُ
الخُلُقِ، وَالإثمُ ما حاكَ في نَفْسِكَ، وَكَرِهْتَ أنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ» رواهُ مسلم(١).

313- Nevvâs b. Sem'an (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İyilik güzel ahlaktır. Günah ise, içine bir şüphe düşüren ve insanların haberdar olmalarını istemediğin şeydir." (Müslim)

314- وعن الحَسَنِ بن عليٍّ رضيَ اللّهُ عنهمـا، قالَ: حَفِظْتُ مِنْ رسُـولِ
اللّهِ ﷺ: «دَعْ مَا يَرِيبُكَ إلى مَا لا يَرِيبُكَ» رواهُ الترمذي(١) وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ

314- Hasan b. Ali (r,a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'den şunu ezberledim: Seni şüpheye düşüren şeyi, şüphe vermeyen şeyle değiş." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

315 ـ وعن عَطِيَّةَ بنِ عُرْوَةَ السَّعْدِيِّ الصَّحَابِيِّ رضِيَ اللَّهُ عَنهُ قالَ: قَالَ رَسُـولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يَبْلُغُ العَبْـدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ المُتَّقِينَ حَتى يَـدَعَ ما لا بَـأْسَ بِـهِ، حَـذَراً لِمَـا بِـهِ بَأْسٌ». رواهُ التِرمذي(٢) وقالَ: حديثٌ حسـنٌ.

315- Atıyye b. Urve es-Sa'di es-Sahabi (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kul, sakıncalı olandan kaçınmak için, sakıncası olmayan şeyi terk etmedikçe muttakîlerden -Allah'dan korkanlardan- olamaz." (Tirmizi rivayet etmiş ve Hadis hasendir demiştir.)

FİTNEDEN VE HARAMDAN SAKINMAK

316 ـ وعن أبي سعيـد الخُدرِيِّ رضِيَ الله عنـهُ قالَ: قـالَ رَجُـلٌ: أيُّ النَّـاسِ أفضَلُ يا رسُولَ الله؟ قالَ: «مُؤْمِنٌ مجَاهِدٌ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ في سَبِيلِ الله» قالَ: ثم من؟ قـالَ: «ثم رَجُلٌ مُعْتَزِلٌ في شِعْبٍ(٥) مِنَ الشِّعَابِ يَعْبُدُ رَبَّهُ».

316- Said el-Hudri (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam; 'Ey Allah'ın Resulü, hangi insan daha üstündür?'diye sordu. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Allah yolunda canıyla malıyla cihat eden mü'mindir. Adam; 'Sonra kim?'dedi. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Sonra, dağ aralıklarından bir aralığa çekilip Rabbine ibadet eden kimsedir."

Fihrist'e dön

317 - وعنهُ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «يُوشِكُ أنْ يَكُونَ خَيْرَ مَالِ المُسْلِمِ غَنَمٌ يَتْبَعُ بِهَا شَعَفَ الجِبَالِ، وَمَوَاقِعَ القَطْرِ(٣) يَفِرُّ بِدِينِهِ مِنَ الفِتَنِ» رواهُ البخاري(٨).

317- Ebu Said el-Hudrî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yakında-öyle fitneler olacaktır ki- bir müslümanın en hayırlı malı, dağ başında birikmiş yağmur suları etrafında otlattığı koyunları olacaktır. Böylelikle dinine uyarak fitnelerden kaçınmış olacaktır." (Buhari)

TEVAZU VE MÜ'MİNLERE ŞEFKATLE MUAMELE ETMEK

318 - وعن عِيَاضِ بن حِمَارٍ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رسولُ الله ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ أَوحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حتى لا يَفْخَرَ أَحَدٌ عَلى أَحَدٍ، وَلَا يَبْغِيَ(١) أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ» رواهُ مسلم(٢).

318- Iyaz b. Hımâr (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah bana, birbirinize tevazu göstermenizi, hiçbir kimsenin diğerine karşı böbürlenmemesini, kimsenin bir başkasına haksızlıkta bulunmamasını vahyetti." (Müslim)

319 - وعَنْ أَبي هُرَيرة رضِيَ الله عنهُ أن رسول الله ﷺ قالَ: «مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ من مال، وما زادَ اللَّهُ عَبداً بِعَفْوٍ إلاَّ عِزّاً، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ» رواهُ مسلم(٤)

319- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)' in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sadaka, malı eksiltmez. Allah, affeden kulun şerefini artırır. Kim Allah için tevazu gösterirse, Allah da onu yüceltir." (Müslim)

320 - وعنهُ قالَ: إنْ كانَتِ الأمَةُ[1] مِن إمَاءِ المَدينةِ لَتَأخُذُ بِيَدِ النبيِّ ﷺ، فَتَنْطَلِقُ بِهِ حَيثُ شَاءَتْ. رواهُ البخاري[2].

320- Enes (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Medine cariyelerinin-kız çocuklarından-biri Resûlüllah (s.a.v)'in elini tutar, onunla birlikte istediği yere giderdi." (Buhari)

321 - وعن أبي رِفَاعَةَ تَمِيمِ بن أُسَيدٍ رضي الله عنهُ قَالَ: انْتَهَيْتُ إلى رسولِ الله ﷺ وهُوَ يَخْطُبُ، فقلتُ: يا رسولَ اللهِ! رجُلٌ غَرِيبٌ جاءَ يَسْألُ عن دينهِ لا يَدرِي مَا دِينُهُ؟ فَأقْبَلَ عَلَيَّ رسولُ الله ﷺ، وَتَرَكَ خُطْبَتَهُ حَتَّى انْتَهَى إليَّ، فَأُتِيَ بِكُرْسِيٍّ، فَقَعَدَ عَلَيهِ، وَجَعَلَ يُعَلِّمُني مِمَّا عَلَّمَه الله، ثُمَّ أتَى خُطْبَتَهُ، فَأتَمَّ آخِرَهَا. رواهُ مسلم[1].

321- Ebu Rifâa Temim b. Üseyd (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) hutbe verirken, yanına kadar sokuldum ve dedim ki: 'Ey Allah'ın Resulü, dinini bilmeyen ama diniyle ilgili bir şeyler sormak için gelen garip bir adam-ım.' Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) bana döndü, hutbesini bırakıp yanıma kadar geldi. Bir sandalye getirdiler, hemen ona oturdu ve bana Allah'ın kendisine öğrettiklerinden öğretmeye başladı. Sonra da hutbesini -okumaya- gitti ve hutbeyi sonuna kadar tamamladı." (Müslim)

322 - وعن أنسٍ رضيَ الله عنهُ أنَّ رسولَ الله ﷺ كَانَ إذَا أكَلَ طَعَاماً لَعِقَ أصَابِعَهُ الثَّلاثَ[2] قالَ: وقال: «إذَا سَقَطَتْ لُقْمَةُ أحَدِكُمْ، فَلْيُمِطْ[3] عَنْهَا الأذى، وَلْيَأكُلْها، وَلاَ يَدَعْهَا للشَّيْطَانِ» وَأمَرَ أنْ تُسْلَتَ القَصْعَةُ قَالَ: «فَإنَّكُمْ لاَ تَدرُونَ في أيِّ طَعَامِكُمُ البَرَكَةُ» رواهُ مسلم[1].

322- Enes (r.a)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir yemek yediğinde üç parmağını da yalardı. Kendisi (s.a.v); 'Sizden birinizin lokması yere düştüğü zaman, üzerine bulaşmış zararlı şeyi giderip temizlesin ve onu yesin; o lokmayı şeytana bırakmasın' buyurmuştur. Yemek tabağının -sünnetlenmesini- silinmesini emretmiş ve şöyle devam etmiştir: Çünkü siz, bereketin yemeğinizin neresinde olduğunu bilemezsiniz." (Müslim)

323 - وعن عَبدِ اللّهِ بن مسعُودٍ رضيَ اللّهُ عنهُ، عن النبيِّ ﷺ قالَ: «لاَ يَدْخُل الجَنَّةَ مَنْ كَانَ في قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ» فقالَ رَجُلٌ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَناً، وَنَعْلُهُ حَسَنَةً؟ قالَ: «إِنَّ اللّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الجَمالَ[1] الكِبْرُ بَطَرُ الحَقِّ وَغَمْطُ النَّاسِ» رواهُ مسلم[2].

323- Abdullah b. Mes'ud (r,a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet etmiştir:

"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez. Ashaptan biri dedi ki: 'Şüphesiz kişi, elbisesinin ve ayakkabısının güzel olmasını sever.' Resûlüllah (s.a.v) da şöyle buyurdu: Allah güzeldir; güzeli sever. Kibir ise, hakkı kabul etmemek ve insanları küçümsemektir." (Müslim)

324- وعنْ سلمةَ بنِ الأكْوعِ رضيَ اللّهُ عنه أنَّ رَجُلاً أَكَلَ عِنْدَ رسولِ اللّهِ ﷺ بِشِمَالِهِ، فقالَ: «كُلْ بِيَمِينِكَ». قالَ: لا أَسْتَطِيعُ! قالَ: «لاَ اسْتَطَعْتَ» مَا مَنَعَهُ إلاَّ الكِبْرُ. قالَ: فَمَا رَفَعَهَا إلى فيهِ. رواهُ مسلم[3].

324- Seleme b. Ekva' (r,a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Resûlüllah (s.a.v)'in huzurunda sol eliyle yedi. Resûlüllah (s.a.v); 'Sağ elinle ye'buyurdu. Adam; 'Gücüm yetmi-

yor'dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v);Güç yettiremez ol'bu-yurdu. Onu, sağ eliyle yemekten sadece kibri alıkoymuştu. Seleme; O kişi artık elini ağzına götüremedi, dedi." (Müslim)

325 - وعن أبي هُريرة رضي اللَّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «لَا يَنْظُرُ اللَّهُ يَوْمَ القِيَامَةِ إِلى مَنْ جَرَّ إِزارَهُ بَطَراً» متفقٌ عليهِ(١).

325- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kibrinden dolayı elbisesinin eteğini sürükleyen kimseye, Allah kıyamet günü -rahmet- nazarıyla bakmayacaktır." (Buhari ve Müslim)

326 - وعنه قال: قالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ثَلاثَةٌ لا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ القِيَامَةِ، وَلَا يُزَكِّيهِمْ، وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ: شَيْخٌ زَانٍ، وَمَلِكٌ كَذَّابٌ، وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ» رواهُ مسلم(٢).

326- Ebu Hureyre (r.a)' dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üç sınıf insanla Allah kıyamet günü konuşmayacak, onları temizlemeyecek, onlara -rahmet- nazarı ile bakmayacak ve onlar için gayet acıklı bir azap vardır. Bunlar; zina eden ihtiyar, yalancı idareci ve kibirli fakirdir," (Müslim)

GÜZEL AHLAK

327 - وعن أنسٍ رضيَ الله عنهُ قالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَحْسَنَ النَّاسِ خُلُقاً. متفقٌ عليهِ(٤).

327- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) insanların en güzel ahlaklısı idi." (Buhari ve Müslim)

328 ـ وعنه قال: مَا مَسِسْتُ دِيباجاً وَلَا حَرِيراً أَلْيَنَ مِنْ كَفِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَا شَمَمْتُ رائحَةً قَطُّ أَطْيَبَ مِنْ رَائحَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَقَدْ خَدَمْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَشْرَ سِنِينَ، فما قالَ لِي قَطُّ: أُفٍّ، وَلا قالَ لِشَيْءٍ فَعَلْتُهُ: لِمَ فَعَلْتَهُ؟ وَلَا لِشَيْءٍ لَمْ أَفْعَلْهُ: أَلا فَعَلْتَ كَذا؟. متفقٌ عليه(1).

328- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ben, Allah Resulünün (s.a.v) elinden daha yumuşak ne bir atlas, ne de bir ipeğe dokunmadım. Resûlüllah (s.a.v)'in kokusundan daha hoş hiçbir koku da koklamadım. Andolsun ki, ben Resûlüllah (s.a.v)'in on yıl hizmetinde bulundum; ama bana asla 'Öf! 'bi-le demedi. Yaptığım bir şey için; Niçin yaptın?, yapmadığım bir şey için de; Şöyle yapsaydın ya! dememiştir." (Buhari ve Müslim)

329 ـ وعن النَّوّاسِ بنِ سمعانَ رضيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: سألتُ رسُولَ اللَّهِ ﷺ عن البِرِّ والإِثمِ فقالَ: «البِرُّ حُسْنُ الخُلُقِ، والإِثْمُ: مَا حَاكَ في صَدْرِكَ، وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ» رواهُ مسلم(1).

329- Nevvâs b. Semân (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir.

"Resûlüllah (s.a.v)'e, iyilik ve günahtan sordum. O da şöyle buyurdu: İyilik; güzel ahlaktır. Günah ise; kalbinde şüphe uyandıran ve insanların haberdar olmalarını istemediğin şeydir." (Müslim)

330 ـ وعن عبدالله بن عمرو بن العاص رضِيَ الله عنهُ قالَ: لَمْ يَكُن رسولُ الله ﷺ فَاحِشاً وَلَا مُتَفَحِّشاً، وَكَانَ يَقُولُ: «إنَّ مِن خِيارِكُم أَحْسَنَكُم أَخْلاقاً» متفقٌ عليه(2).

330- Abdullah b. Ömer b. El-Âs (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmıştır:

"Resûlüllah (s.a.v) kötü sözlü olmamıştır, kötü söz söylemeye de hiç özenmemiştir. O, şöyle buyururdu: Şüphesiz sizin en hayırlılarınız, ahlakça en güzel olanlarınızdır." (Buharı ve Müslim)

331 - وعن أبي هُرَيرة رضيَ الله عنهُ قالَ: سُئِلَ رسولُ الله ﷺ عَنْ أكثرِ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الجَنَّةَ؟ قالَ: «تَقْوَى اللَّهِ وَحُسنُ الخُلُقِ» وَسُئِلَ عَن أكثر مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ، فَقَالَ: «الْفَمُ وَالفَرْجُ».

331- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'a, insanları cennete en çok sokan sebeplerin ne olduğu soruldu? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: 'Allah korkusu ve güzel ahlaktır.' Yine, insanları cehenneme en çok sokan sebeplerin ne olduğu sorulduğunda ise şöyle buyurmuştur: Ağız ve avret yeri." (Tirmizi rivayet etmiş ve hasendir sahihtir demiştir.)

332 - وعن عائشةَ رضيَ اللَّهُ عنهَا، قالَ: سمعتُ رسولَ الله ﷺ يقُول: «إنَّ المُؤْمِنَ لَيُدْرِكُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ الصَّائمِ القَائمِ» رواهُ أبو داود(٢).

332- Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim; Mü'min, güzel ahlakı sayesinde gündüz oruçlu, gece -ibadetten dolayı- ayakta bulunan kimsenin derecesine erer." (Ebu Davud)

HİLİM, ACELECİ OLMAMAK VE MERHAMET

333- وَعَن ابنِ عَبَّاس رَضِيَ اللَّهُ عَنهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله ﷺ لأَشَجِّ عَبْدِ القَيْسِ: «إنَّ فيكَ خَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الحِلْمُ وَالأَنَاةُ»(٣) رَوَاهُ مُسْلم(٤).

333- Ibn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in Eşec Abdülkays'e şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sende, Allah'ın beğendiği iki haslet vardır; Bunlar- yumuşaklık ve aceleci olmamaktır." (Müslim)

334 ـ وعنها أن النبي ﷺ قال: «إنَّ اللَّهَ رفيقٌ يُحِبُّ الرِّفقَ، وَيُعْطِي عَلى الرِّفق
ما لَا يُعْطِي عَلى العُنفِ وَمَا لَا يُعْطِي عَلى ما سِواه» رواهُ مسلم(1).

334- Hz. Âişe (r.a)'dan, Resûlüllah (s,a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah -kullarına karşı-yumuşaktır; yumuşak huyluluğu sever. Sertlik ve onun haricindekilere vermediğini, yumuşaklıkla yapılana verir." (Müslim)

335 - وعنها أن النبيَّ ﷺ قالَ: «إنَّ الرِّفقَ لا يَكُونُ فِي شَيءٍ إلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ
مِنْ شَيءٍ إلَّا شَانَهُ» رواهُ مسلم(2).

335- Hz. Âişe (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yumuşaklık, nerede bulunursa onu süsler. Hangi şeyden soyulup alınırsa, ona da utanma vardır." (Müslim)

336- وعن أنس رضِيَ الله عنه، عن النبي ﷺ قال: «يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا.
وَبَشِّرُوا وَلَا تُنَفِّرُوا» متفقٌ عليه(1).

336- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s,a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin." (Buharı ve Müslim)

337 - وعن عائشة رضِيَ الله عنهَا قالَت: مَا خُيِّرَ رسول الله ﷺ بَينَ أمرَينِ قطُّ إلاَّ أخَذَ أيْسَرَهُمَا، مَا لَم يَكُن إثماً، فَإن كَانَ إثماً، كَانَ أبعَدَ النَّاسِ مِنْهُ، وَمَا انتَقَمَ رسول الله ﷺ لِنَفْسِهِ فِي شَيءٍ قطُّ، إلاَّ أن تُنتَهكَ حُرْمَةُ اللهِ، فَيَنْتَقِمَ للهِ تعالَى. متفقٌ عليه(١).

337- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) iki şey arasında tercih yapmakta serbest kılındığında, bir günah olmadıkça mutlaka onun en kolay olanını alırdı. Eğer bir günah varsa, ona da İnsanların en uzak duranı olurdu. Resûlüllah (s.a.v) kendisi için asla intikam almamıştır. Ancak Allah'ın haram kıldığı hususlar çiğnenmeye başlandığında, işte o zaman Allah İçin intikam alırdı." (Buharı ve Müslim)

338 - وعنها قالت: مَا ضرَبَ رسولُ الله ﷺ شَيْئاً قطُّ بِيَدِهِ، وَلاَ امْرَأَةً وَلاَ خَادِماً، إلاَّ أن يُجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَمَا نِيلَ مِنْهُ شَيءٌ قطُّ فَيَنتَقِمَ مِنْ صَاحِبِهِ، إلاَّ أنْ يُنتَهَكَ شَيءٌ مِنْ مَحَارِمِ اللهِ تَعَالى، فَيَنْتَقِمُ لِلهِ تعالى. رواهُ مسلم(٢).

338- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Allah yolunda cihattan başka hiçbir kimseye, hiçbir kadın veya hizmetçiye eliyle vurduğu asla vaki değildir. Kendisine dokunan bir şeyden dolayı asla intikam almamıştır. Ancak Allah'ın haram kıldığı hususlar çiğnenmeye başlandığında, işte o zaman Allah için intikam alırdı." (Müslim)

339 - وعن ابن مسعود رضي الله عنهُ قالَ: كَأنِّي أنظُرُ إلى رسول الله ﷺ يَحكِي نَبِيّاً مِنَ الأنبياءِ، صَلَوَاتُ اللهِ وَسَلامُه عَلَيهِم، ضَرَبَهُ قومُهُ فَأدْمَوهُ، وَهُوَ يَمسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجهِهِ، ويقول: «اللَّهُمَّ اغفِرِ لِقَومي فَإنَّهُمْ لا يَعْلَمُونَ» متفقٌ عليهِ(١).

339- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Sanki ben, Resûlüllah (s.a.v)'i peygamberlerden bir peygamberin (a.s) başından geçenleri anlatırken görür gibiyim; kavmi o peygamberi dövmüş, kan revan halinde bırakmış, o da yüzünden kanları siliyor ve şöyle dua ediyordu; Allah'ım, kavmimi bağışla, çünkü onlar -ne yaptıklarını- bilmiyorlar!" (Buhari ve Müslim)

EZİYETLERE KATLANMAK

340 - وعن أبي هريرة رضيَ الله عنهُ أن رجلاً قالَ: يا رسـولَ الله إنَّ لي قرابـةً أصِلُهم وَيَقطَعوني، وَأُحسِنُ إليهم وَيُسِيئونَ إليَّ، واحلُمُ عنهم وَيَجهَلُونَ عَليَّ! فقـالَ: «لَئِن كُنْتَ كَما قُلتَ فَكأنَّما تُسِفُّهمُ المَلَّ وَلا يَزَالُ مَعَكَ مِنَ اللّٰهِ تَعالى ظَهيرٌ عَلَيهِم مَا دُمْتَ عَلى ذٰلِكَ» رواه مسلم[٢]. وقد سَبَقَ شَرْحُه في «بَابِ صلة الأرحام».

340- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Resûlüllah (s.a.v)'e şöyle dedi: Ey Allah'ın Resulü, benim bir takım akrabalarım var; ben onlara gidip geliyorum, onlar ise benimle ilişkiyi kesiyorlar. Ben onlara iyilik yapıyorum, onlar ise bana kötülük yapıyorlar. Ben onlara yumuşak davranıyorum, onlar ise bana cahilce hareket ediyorlar!

Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Eğer durum söylediğin gibi ise, sen onlara kızgın kül yedirmiş gibisin. Sen böyle yapmaya devam ettiğin sürece Allah'ın yardımı seninle olmayı sürdürecektir." (Müslim)

DİNİN KESİN EMİRLERİNİ ÇİĞNEMEMEK

341 - وعن أبي مسعود عقبة بن عمرو البدريّ رضيَ الله عنهُ قال: جَاءَ رَجُلٌ إلى النبيّ ﷺ، فقالَ: إني لأَتأخر عَن صَلاةِ الصُّبحِ مِن أجْلِ فُلانٍ مِمَّا يُطِيل بِنَا! فَمَا رَأيتُ النَّبيَّ ﷺ غَضِبَ في مَوعِظَةٍ قَطُّ أشَدَّ مِمَّا غَضِبَ يَومئِذٍ؛ فقالَ: «يَا أيُّهَا النَّاسِ: إنَّ مِنكم مُنَفِّرِين. فَأيُّكم أمَّ النَّاسَ فَليُوجِز[1]؛ فإنَّ مِنْ ورائِهِ الكَبيرَ والصَّغيرَ وذا الحَاجَةِ» متفقٌ عليه[2].

341- Ebu Mes' ud Ukbe b. Amr el-Bedrî (r.a)' dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bir adam Resûlüllah (s.a.v)'e gelip şöyle dedi: Ben, falan adamın namazı uzatmasından dolayı sabah namazında bulunamıyorum.
Ben Resûlüllah (s.a.v)'i o günkü vaazında hiddetlendiği gibi hiçbir vaazda hiddetlendiğini asla görmedim. Şöyle buyurdu: Ey insanlar, şüphesiz sizin içinizde nefret ettirenler bulunmaktadır! Sizden hanginiz insanlara imam olursa kısa tutsun; çünkü arkasında yaşlı, küçük ve ihtiyaç sahibi kimseler bulunmaktadır." (Buhari ve Müslim)

342 - وعن عائشة رضيَ الله عنهَا قالَت: قَدِمَ رسول الله ﷺ مِنْ سَفرٍ، وَقَد سَتَرْتُ سَهوَةً لي بِقِرامٍ فِيه تَمَاثِيلُ، فلمَّا رآهُ رسول الله ﷺ هتكَهُ وَتَلَوَّنَ وَجهُهُ وَقال: «يَا عائِشَةُ! أشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً عِنْدَ اللَّهِ يَومَ القِيَامَةِ الَّذين يُضَاهُونَ بِخَلْقِ اللَّهِ» متفقٌ عليه[1].

342- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir;

"Resûlüllah (s.a.v) bir gün yolculuktan dönmüştü. Ben, kapının girişine üzerinde bir takım resimler bulunan perde örtmüştüm. Resûlüllah (s.a.v) onu görünce perdeyi yırttı, yüzünün rengi değişti

ve şöyle buyurdu: Ey Âişe, kıyamet günü insanların en şiddetli azaba çarptırılacak olanları, Allah'ın yaratıkları hususunda O'nunla boy ölçüşmeye kalkışanlardır." (Buharı ve Müslim)

İDARECİLERİN TEBALARINA YUMUŞAK DAVRANMALARI

343 - وعن ابن عمر رضيَ الله عنهُما قالَ: سمعت رسول الله ﷺ يقُول: «كُلُّكُم رَاعٍ، وَكُلُّكُم مَسؤُولٌ عَنْ رعيَّتِهِ: الإمامُ رَاعٍ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ في أَهْلِهِ وَمَسؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوجِهَا وَمَسؤُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالخَادِمُ رَاعٍ فِي مالِ سَيِّدِهِ وَمَسؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وكُلُّكُم رَاعٍ وَمَسؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ» متفقٌ عليه[1].

343- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken duydum: Hepiniz çobansınız ve hepiniz idareniz altındakilerden sorumlusunuz. Halife çobandır ve idaresi altındakilerden sorumludur. Bir erkek ailesinin çobanıdır ve idaresi altında bulunanlardan sorumludur. Kadın, kocasının evinde çobandır ve korumakla mükellef olduğu şeylerden sorumludur. Hizmetçi, efendisinin malının çobanıdır ve korumakla yükümlü olduğu şeylerden sorumludur. Velhasıl hepiniz çobansınız ve hepiniz idareniz altındakilerden sorumlusunuz." (Buharı ve Müslim)

344 - وعن أبي هُريرة رضيَ الله عنه قالَ: قالَ رسول الله ﷺ: «كَانَت بَنُو إسرائيلَ تَسُوسُهُمُ الأَنبِيَاءُ، كُلَّمَا هَلَكَ نَبِيٌّ خَلَفَهُ نَبِيٌّ، وَإِنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعدي، وَسَيَكُونُ بَعدي خُلَفَاءُ فَيَكثُرُونَ» قالُوا: يَا رسول الله! فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ: «أَوفُوا بِبَيْعَةِ الأَوَّلِ فالأَوَّلِ، ثُمَّ أَعطُوهُم حَقَّهُم وَاسأَلُوا اللَّهَ الَّذي لَكُم، فَإِنَّ اللَّهَ سَائِلُهُم عَمَّا استَرعَاهُم» متفقٌ عليه[2].

Fihrist'e dön

344- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir.

"İsrailoğullarını peygamberler idare etmekte idi. Bir peygamber Ölünce diğer bir peygamber onun yerine geçerdi. Oysa benden sonra peygamber gelmeyecektir. Benden sonra sayıları çok olan halifeler bulunacaktır. Ashab dediler ki: 'Ey Allah'ın Resulü, o zaman bize ne emir buyurursunuz?' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

İlkinden başlamak üzere sırasıyla gelenlerin biatına uyunuz. Sonra da onların hakkını yerine getiriniz. Sizinle ilgili olan şeyleri de Allah'dan isteyiniz. Şüphesiz ki Allah onları, yerine getirmek zorunda oldukları vazifelerden dolayı hesaba çekecektir." (Buharı ve Müslim)

345 - وعن عائِذ بن عمرو رضِيَ الله عنهُ أنَّـهُ دَخلَ على عُبَيْـدِ اللَّهِ بنِ زِيَادٍ، فقالَ له: أيْ بُنَيَّ، إنِّي سَمِعْتُ رسول الله ﷺ يقول: «إنَّ شَرَّ الرِّعَاءِ الحُطَمَةُ» فإيَّاكَ أنْ تَكُونَ مِنْهُم. رواه مسلم.

345- Aiz b. Amr (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Kendisi Ubeydullah b. Ziyâd'ın yanına varıp demiştir ki: 'Ey oğlum, ben Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim:

Şüphesiz idarecilerin en kötüsü, katı kalpli-sert- olanlarıdır.

Sakın ha, sizi onlardan olmaktan sakındırırım!" (Müslim)

ÂDİL İDARECİLERE İTAAT

346- Abdullah b.Amr b.As (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Halkına, ehline ve idare ettikleri kimselere adaletle hükmedenler, Allah katında nurdan minberler üzerinde bulunacaklardır." (Müslim)

347 - وعن عِيَاضِ بن حِمارٍ رضيَ اللَّهُ عَنْهُ قالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يقولُ: «أَهْلُ الجَنَّةِ ثلاثةٌ: ذُو سُلْطانٍ مُقْسِطٌ مُوَفَّقٌ، وَرَجُلٌ رَحِيمٌ رَقِيقُ القَلْبِ لِكُلِّ ذِي قُرْبَى وَمُسْلِمٍ، وَعَفِيفٌ مُتَعَفِّفٌ ذُو عِيالٍ» رواهُ مسلم[3].

347- Iyâz b. Hımâr (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim: Cennet ehli üç çeşittir; Âdil, başarılı hükümdar, bütün müslümanlara ve yakınlarına karşı merhametli, ince kalpli olan kimse ve aile sahibi olduğu halde haya sahibi, istemekten utanan kimse." (Müslim)

348 - وعن ابنِ عمر رضيَ اللَّهُ عنهما عَنِ النبيِّ ﷺ قالَ: «عَلى المَرْءِ المُسْلِمِ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ فِيما أَحَبَّ وَكَرِهَ، إِلَّا أَنْ يُؤْمَرَ بِمَعْصِيَةٍ، فَإِذا أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلا سَمْعَ وَلا طَاعَةَ» متفقٌ عليه[1].

348- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman bir kimsenin, hoşlandığı ve hoşlanmadığı meselelerde, isyan ile emrolunmadığı sürece -başındaki idareciyi- dinleyip itaat etmesi gerekir. Ama -Allah'a-isyan İle emrolunursa, işte o zaman dinleyip itaat etmesi olmaz." (Buharı ve Müslim)

349 - وعنهُ قالَ: كُنَّا إِذا بَايَعْنا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلى السَّمْعِ والطَّاعةِ يَقُولُ لَنَا: «فِيمَا اسْتَطَعْتُمْ» متفقٌ عليه[2].

Fihrist'e dön

349- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Resûlüllah (s.v.a)'e, kendisini dinleyip itaat edeceğimiz hususunda biat verdiğimiz zaman bize şöyle demiştir: Tabii ki gücünüz yettiği kadarıyla." (Buharı ve Müslim)

350- وعَنْ أَنَسٍ رضِيَ اللَّهُ عنه قالَ: قـالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اسْمَعُوا وأَطِيعُوا، وَإِنِ اسْتُعْمِلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ، كَأَنَّ رَأْسَهُ زَبِيبَةٌ» رواهُ البخاري(٣).

350- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Sizin üzerinize, başı kuru üzüm gibi olan Habeş'li bir köle idareci olarak tayin edilmiş olsa , yine de dinleyin ve itaat edin." (Buhari)

351- وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بنِ مَسْعُودٍ رضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّهَا سَتَكُونُ بَعْدِي أَثَرَةٌ، وَأُمُورٌ تُنْكِرُونَـهَا» قالُوا: يا رسُولَ اللَّهِ، كَيْفَ تَأْمُرُ مَنْ أَدْرَكَ مِنَّا ذَلِكَ؟ قالَ: «تُؤَدُّونَ الحَقَّ الَّذِي عَلَيْكُمْ، وَتَسْأَلُونَ اللَّهَ الَّذِي لَكُمْ» متفقٌ عليهِ(١).

351- Abdullah b. Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yakında benden sonra adam kayırma ve hoş karşılamadığınız bir takım işler olacaktır. Ashab dediler ki: Ey Allah'ın Resulü, bizden onlara yetişenlere ne yapmalarını emredersin? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Onların-Sizin üzerinizde bulunan hakları yerine getirirsiniz ve kendi -haklarınızı da- Allah'dan istersiniz." (Buhari ve Müslim)

352 - وعن أبي هريرة رضيَ اللَّهُ عنهُ قَالَ: قـالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَطَـاعَني فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَاني فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ يُـطِعِ الأَمِيرَ فَقَـدْ أَطَاعَني، وَمَنْ يَعْصِ الأَمِيرَ فَقَدْ عَصَاني» متفقٌ عليه[2].

352- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s,a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bana itaat ederse, şüphesiz Allah'a itaat etmiş olur. Kim de bana isyan ederse muhakkak Allah'a isyan etmiş olur. Kim halifeye itaat ederse, şüphesiz bana itaat etmiş olur. Kim de halifeye isyan ederse, muhakkak bana isyan etmiş olur." (Buharı ve Müslim)

KENDİSİNE TEVDİ EDİLMEDİKÇE İDARECİLİĞİ İSTEMEMEK

353- وعن أبي سعيـدٍ عبدِ الـرحمٰن بن سَمُرَةَ رضِيَ الله عنـهُ، قـالَ: قـالَ لي رسُول الله ﷺ: «يا عَبدَ الرَّحمن بن سَمُرَةَ: لا تَسأَلِ الإمارَةَ. فَإنَّـكَ إن أُعْطِيتَهَـا عَن غَيْرِ مَسـألَةٍ أُعِنتَ عَلَيها، وإن أُعطِيتَهَا عَن مَسـألَةٍ وُكِلْتَ إلَيْها، وإذا حَلَفتَ عَلى يَمِينٍ، فَـرأَيتَ غَيرها خَيراً مِنهَا، فَائْتِ الَّذي هُوَ خَيـرٌ، وَكَفِّر عَن يَمِينِك» متفقٌ عليهِ[1].

353- Ebu Saîd Abdurrahman b. Semure (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bana şöyle buyurmuştur: Ey Abdurrahman, Amirlik talep etme! Çünkü, eğer sana sen istemeden verilirse, yardım olunursun. Eğer vazife sana, sen istediğin için verilirse o istediğin şeyle yalnız başına bırakılırsın. Bir mesele hakkında yemin edip de, daha sonra başka bir şeyi ondan daha hayırlı görürsen, o hayırlı

gördüğünü yerine getir ve yemininden dolayı da keffaretini ver." (Buharı ve Müslim)

354 - وعن أبي ذرٍّ رضي الله عنهُ قالَ: قالَ لي رسُول الله ﷺ: «يا أبا ذرٍّ إنِّي أراكَ ضعيفاً، وإنِّي أُحِبُّ لكَ ما أُحِبُّ لِنفسي، لا تَأمَّرَنَّ(١) على اثنَيْنِ ولا تَولَّيَنَّ(٢) مالَ يتيمٍ» رواه مسلم(٣).

354- Ebu Zer (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bana şöyle buyurdu: Ey Eba Zer! Ben seni zayıf görmekteyim. Şüphesiz ki ben, kendim için istediğimi senin için de istiyorum. Sakın, iki kişiye dahi olsa idareci olma! Sakın yetim malına yanaşma!" (Müslim)

355 - عن أبي سعيدٍ وأبي هريرةَ رضيَ الله عنهُما أن رسولَ الله ﷺ قالَ: «ما بَعثَ اللهُ من نبيٍّ، ولا استَخلَفَ من خليفةٍ إلا كانتْ لهُ بِطانَتانِ(١) بِطانةٌ تأمُرُهُ بالمعروفِ وتَحُضُّهُ عليهِ، وبِطانةٌ تأمُرُهُ بالشرِّ وتَحُضُّهُ عليهِ، والمعصومُ من عصَمَ اللهُ» رواهُ البخاري.

355- Ebu Said ve Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c) kimi peygamber göndermişse, kimi halife tayin etmişse, mutlaka onun iki yardımcısı bulunur. Yardımcının biri ona iyiliği emreder ve iyilik yapmasını teşvik eder; diğer yardımcı ise kötülüğü emreder ve onu kötülüğe teşvik eder. Masum; Allah'ın koruduğu kişidir." (Buharı)

356 - عن أبي موسى الأشعريِّ رضيَ الله عنهُ قالَ: دَخلتُ على النبيِّ ﷺ أنا ورجُلانِ من بَني عَمِّي، فقالَ أحدُهُما: يا رسولَ الله! أمِّرنا على بعضِ ما ولَّاكَ اللهُ عزَّ وجلَّ. وقالَ الآخرُ مِثلَ ذلكَ، فقالَ: «إنَّا واللهِ لا نُوَلِّي هذا العملَ أحداً سألَه، أو أحداً حَرَصَ عليهِ» متفقٌ عليه(١).

Fihrist'e dön

356- Ebu Musa el-Eş'arî (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in huzuruna ben ve iki amca oğlu ile birlikte girdik. Onlardan biri dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü, Yüce Allah'ın size emanet ettiği bazı vazifelere bizi âmir teyin ediverseniz!' Diğeri de ona benzer bir şeyler söyledi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu:

Allah'a yemin olsun ki, biz bu işe isteyeni veya ona düşkün olan birini tayin etmiyoruz." (Buharı ve Müslim)

UTANMA HİSSİNE SAHİP OLMAYA TEŞVİK

357- عن ابْنِ عُمَرَ رضِيَ الله عنهُما أَنَّ رسولَ الله ﷺ مَرَّ على رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ وَهُوَ يَعِظُ أَخَاهُ فِي الحَيَاءِ، فَقَالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «دَعْهُ فَإِنَّ الحَياءَ مِنَ الإِيمانِ» متفقٌ عليهِ[٣].

357- Ibn-i Ömer (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Ensardan bir kişinin yanından geçmişti. O kişi, kardeşine haya hakkında nasihatte bulunuyordu. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Onu bırak, şüphesiz haya imandandır." (Buhari ve Müslim)

358 - وعن أبي هُرَيرة رضِيَ الله عنهُ، أنَّ رسول الله ﷺ قالَ: «الإيمانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ، أَوْ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لا إِلَه إلاَّ اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالحَياءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيمَانِ» متفقٌ عليهِ[٥].

358- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İman yetmiş veya altmış küsur şubedir. Onların en üstünü; 'Allah'tan başka hiçbir ilah yok' sözüdür. En aşağı derecesi ise, yoldan -geçenlere- eziyet verecek şeyi kaldırmaktır. Haya ise imandan bir şubedir." (Buharı ve Müslim)

SIRRI MUHAFAZA ETMEK

359 - عن أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ رضيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «إنَّ مِنْ أَشَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ القِيَامَةِ الرَّجُلَ يُفْضِي إلى المَرْأَةِ وَتُفْضِي إِلَيْهِ، ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا» رواهُ مسلم.

359- Ebu Saîd el-Hudri (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü Allah katında derece bakımından insanların en kötüsü, erkek karısına, karısı erkeğine cinsi münasebette bulunup da, sonra bunu yayan kimsedir," (Müslim)

360 - وعن ثابتٍ عن أنس، رضيَ الله عنهُ قال: أتى عَلَيَّ رسولُ الله ﷺ وأنا أَلْعَبُ مَعَ الغِلْمَانِ، فَسَلَّمَ عَلَيْنا، فَبَعَثَني في حَاجَةٍ، فَأَبْطَأْتُ على أُمِّي. فَلَمَّا جِئْتُ قالت: مَا حَبَسَكَ؟ فقلتُ: بَعَثَني رسولُ الله ﷺ لِحَاجَةٍ، قالت: مَا حَاجَتُهُ؟ قلتُ: إنَّها سِرٌّ. قالتْ: لا تُخْبِرَنَّ بِسِرِّ رسول الله ﷺ أحداً. قالَ أنسٌ: وَاللهِ لَوْ حَدَّثْتُ بِهِ أحداً لَحَدَّثْتُكَ بِهِ يا ثابِتُ. رواهُ مسلم، وروى البخاري بَعْضَهُ مُخْتَصَراً.

360- Sabit, Enes(r.a)'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Ben çocuklarla oynarken Resûlüllah (s.a.v) yanıma geldi. Bize selam verdi ve beni bir işini görmeye gönderdi. Bunun üzerine

Fihrist’e dön

ben, anneme dönmekte biraz geciktim. Annemin yanına vardığımda dedi ki: 'Seni geç bırakan da ne?' Ben de dedim ki; 'Resûlüllah (s.a.v) beni bir ihtiyacı için gönderdi.' Annem; 'O'nun ihtiyacı neydi?' dedi. Ben de dedim ki: 'O bir sırdır.O zaman annem; 'Resûlüllah (s.a.v)'in sırrını hiçbir kimseye anlatma!' dedi.

Enes -Sabit'e- şöyle dedi: Allah'a yemin olsun ki, eğer ben onu birine anlatacak olsaydım, elbette sana anlatırdım ey Sabit!" (Müslim rivayet etmiştir. Buharı ise bir kısmını kısaca rivayet etmiştir.)

SÖZÜNDE DURMAK

361 - عن أبي هريرة رضِيَ الله عنهُ، أنَّ رسُول الله ﷺ قال: «آيةُ المُنافِقِ ثلاثٌ: إذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وإذا وَعَدَ أخلَفَ، وإذا اؤتُمِنَ خانَ» متفقٌ عليه(١).

361- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Münafığın alameti üçtür; konuştuğu zaman yalan söyler, söz verdiği zaman sözünden cayar ve bir şey emanet edildiği zaman hainlik eder." (Buharı ve Müslim)

HAYIRLI İŞLERE DEVAM ETMEK

362 - وعن عبد اللَّهِ بن عمرو بن العاص رضِيَ الله عنهُما قالَ: قالَ لي رسول الله ﷺ: «يَا عَبْدَ الله، لاَ تَكُنْ مِثْلَ فُلانٍ، كَانَ يَقُومُ اللَّيلَ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيل» متفقٌ عليه(١).

362- Abdullah b. Amr b. Âs (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bana şöyle buyurdu: Ey Abdullah, sakın falanca gibi olmayasın; o, gece -teheccüd- namazına kalkardı, ama gece kalkmayı bıraktı!" (Buharı ve Müslim)

GÜLER YÜZ GÖSTERİP, TATLI DİLLİ OLMAK

363 - عَنْ عَدِيِّ بن حَاتِمٍ رضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسول الله ﷺ: «اتَّقُوا النَّارَ
وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ» متفقٌ عليه(٢).

363- Adiy b. Hatim (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Velevki yarım hurma ile de olsa, cehennemden korununuz! Onu da bulamayan kimse, güzel bir sözle -korunsun." (Buharı ve Müslim)

364- وعن أبي هُرَيرة رضيَ الله عنه ان النبيَّ ﷺ قالَ: «وَالكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ
صَدَقَةٌ» متفقٌ عليه(٣). وهو بعض حديث تقدم بطوله.

364- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hoş bir kelime dahi sadakadır." (Buharı ve Müslim)

MUHATABA AÇIK SÖZLE KONUŞMAK, GEREKİRSE TEKRARLAMAK

365 - عن أنسٍ رضي الله عنهُ أن النبي ﷺ كَانَ إذا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أعَادَها ثَلاثاً
حَتَّى تُفْهَمَ عَنْهُ، وَإذَا أتَى عَلى قَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ سَلَّمَ عَلَيْهِمْ ثَلاثاً. رواهُ البُخاري(١).

365- Enes (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir kelime konuştuğu zaman, onu üç kere tekrar ederdi; taa ki anlaşılsın. Bir topluluğun yanına geldiği zaman da onlara selam verir ve selamı üçlerdi." (Buhari)

366 - وعن عائشة رضي الله عنها قالت: كَانَ كَلَامُ رسول اللّٰهِ ﷺ كَلاماً فَصْلاً يَفْهَمُهُ كُلُّ مَنْ يَسْمَعُهُ. رواهُ أبو داود(٢).

366- Hz. Âişe (r.a) dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir.

"Resûlüllah (s.a.v)'in konuşması çok açıktı. Dinleyen herkes onun konuşmasını anlayabiliyordu." (Ebu Davud)

367 - عن جَرير بن عبدِ اللّٰهِ رضِيَ الله عنهُ قَالَ: قالَ لِي رسول الله ﷺ في حَجَّةِ الْوَدَاعِ: «اسْتَنْصِتِ النَّاسَ»(١) ثُمَّ قالَ: «لا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّاراً يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ» متفقٌ عليه(٢).

367- Cerir b. Abdullah (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Veda haccında bana 'insanları sustur' dedi ve sonra şöyle devam etti: Sakın benden sonra birbirinizin boynunu vurarak küfre dönmeyiniz!" (Buhari ve Müslim)

NASİHAT VE ONDA ORTA YOLLU OLMAK

368 - عن أبي وَائِلٍ شَقِيقِ بن سَلَمَةَ قالَ: كَانَ ابْنُ مَسْعُودٍ رضِيَ الله عنهُ يُذَكِّرُنا في كُلِّ خَمِيسٍ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحمٰنِ، لَوَدِدْتُ أَنَّكَ ذَكَّرْتَنَا كُلَّ يَوْمٍ، فقالَ: أَما إِنَّهُ يَمْنَعُني مِنْ ذَلِكَ أَنِّي أَكْرَهُ أَنْ أُمِلَّكُمْ وَإِنِّي أَتخَوَّلُكُمْ بِالمَوْعِظَةِ، كَمَا كَانَ رَسول الله ﷺ يَتَخَوَّلُنَا بِهَا مَخَافَةَ السَّآمَةِ عَلَيْنَا. متفقٌ عليه(٢).

368- Ebu Vâil Şakik b. Seleme (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"İbn-i Mes'ud (r.a), her Perşembe bize nasihatte bulunuyordu. Bir adam ona dedi ki: 'Ey Ebâ Abdurrahman, senin bize her gün nasihatte bulunmanı arzu ediyorum.' Bunun üzerine İbn-i Mes'ud şöyle dedi: Beni bundan alıkoyan şey, sizi usandırmış olma endişesidir. Bunun için, tıpkı Resûlüllah (s.a.v)'in bize usanç verme korkusuyla arada bir nasihatte bulunduğu gibi, ben de size arada bir nasihatte bulunuyorum." (Buharı ve Müslim)

369- وعن أبي اليَقْظَان عَمَّار بن يَاسر رضِيَ الله عنهُمَا قال: سَمِعْتُ رسول الله ﷺ يقُول: «إنَّ طُولَ صَلاةِ الرَّجُل، وَقِصَرَ خُطْبَتِهِ، مَئِنَّةٌ مِنْ فِقْهِهِ، فَأَطِيلُوا الصَّلاةَ، وَأَقْصِرُوا الخُطْبَةَ» رواهُ مسلم(1).

369- Ebu Yekzân Ammâr b. Yâsir (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim; kişinin namazının uzun hutbesinin kısa olması anlayışlı olmasının alametidir. O halde namazı uzatınız, hutbeyi kısaltınız. (Müslim)

VAKAR VE AĞIRBAŞLI OLMAK

370- عن عائِشَة رضِيَ الله عنها قالتْ: مَا رَأَيْتُ رسول الله ﷺ مُسْتَجْمِعاً(1) قَطُّ ضَاحِكاً حَتَّى تُرَى مِنْه لَهَوَاتُه، إنَّمَا كَانَ يَتَبَسَّمُ. متفقٌ عليه(2).

370- Hz. Âişe (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben Resûlüllah (s.a.v)'i, küçük dili görünecek şekilde güldüğünü asla görmedim. O sadece gülümsüyordu." (Buharı ve Müslim)

371 - وعن أبي هُرَيْرة رضِيَ الله عنهُ قالَ: سمعتُ رسول الله ﷺ يقُول: «إذا أُقِيمَتِ الصَّلاة، فَلا تأْتُوهَا وَأَنْتُمْ تَسْعَوْنَ، وَأْتُوهَا وَأَنْتُمْ تَمْشُونَ، وَعَلَيْكُمُ السَّكِينَة، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا» متفقٌ عليه(١).

زاد مسلم في روايةٍ له: «فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إذا كَانَ يَعمِدُ(٢) إلى الصَّلاةِ فَهُوَ في صَلاة».

371- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiği rivayet edilmiştir:

"Namaza kalkıldığı zaman ona koşarak gelmeyiniz; yürüyerek geliniz.Size ağırbaşlılık yaraşır. Yetiştiğiniz -rekatleri- kılar, kaçırdığınız -rekatleri de- tamamlarsınız." (Buharİ ve Müslim)

Müslim, rivayetinde şunu eklemiştir: "Sizden biriniz namaz kılmaya niyetlendiği zaman; artık o namazdadır."

372- وعن ابن عباس رضِيَ الله عنهُما أنَّهُ دَفَعَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ يَوْمَ عَرَفَةَ فَسَمِعَ النَّبِيُّ ﷺ وَرَاءَهُ زَجْراً شَدِيداً وَضَرْباً وَصَوْتاً للإبِل، فَأَشَارَ بِسَوْطِهِ إلَيْهِمْ وَقَالَ: «أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ فَإنَّ الْبِرَّ لَيْسَ بِالإيضَاعِ» رواهُ البخاري، وروى مسلم(٣) بعضه.

372- İbn-i Abbas (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ârefe günü Resûlüllah (s.a.v) ile birlikteydik. Birden Resûlüllah (s.a.v) arkadan şiddetli bir gürültü, dayak ve deve sesi işitti. Bunun üzerine kamçı ile onlara işaret ederek şöyle buyurdu: Ey insanlar, ağırbaşlı olunuz. Çünkü İyilik, acele davranmakta değildir." (Buhari rivayet etmiş; Müslim ise bir kısmını rivayet etmiştir.)

373- عن أبي هُرَيرة رضِيَ الله عنهُ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «مَنْ كَانَ يُؤمِنُ بِاللَّهِ وَاليَومِ الآخِرِ فَلْيُكرِمْ ضَيفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤمِنُ بِاللَّهِ وَاليَومِ الآخِرِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ، وَمَنْ كَانَ يؤمِنُ بِاللَّهِ وَاليَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْراً أَوْ لِيَصْمُتْ» متفقٌ عليه(٢).

373- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa misafirine ikram etsin. Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa akrabasıyla ilişkilerini sürdürsün. Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa ya hayır söylesin veya sussun," (Buharı ve Müslim)

374 - وعن أبي شُرَيْح خُوَيلِدِ بن عمرو الخُزَاعِيِّ رضِيَ الله عنهُ قـالَ: سَمِعتُ رسول الله ﷺ يقُول: «مَنْ كان يُؤمِنُ بِاللّهِ وَاليَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكرِمْ ضَيفَهُ جَائِزَتَـهُ» قَالُـوا: وَمَا جَائِزَتُهُ يا رسول الله؟! قالَ: «يومُه وَلَيْلَتُـهُ. والضِّيَافَـةُ ثَلاثَـةُ أيَّامٍ، فمـا كان وَرَاءَ ذلـك فَهو صَدَقَة عليه» متفق عليه(*).

374- Ebu Şureyh Huveylid b. Amr el-Huzâî (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim: Kim Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsa misafirine caizesini versin. Dediler ki: 'Ey Allah'ın Resulü, misafirin caizesi de nedir?' Resûlüllah şöyle buyurdu: Günlüğü ve geceliğidir-ağırlanmasıdır. Misafirlik üç gündür. Bundan fazlası o kişiye sadaka sayılır." (Buhari ve Müslim)

HAYIRLI ŞEYLERİ MÜJDELEMEK VE TEBRİK ETMEK

375 - وعن أبي موسى الأشْعَرِيِّ رضِيَ الله عنهُ، أنَّهُ تَوَضَّأ في بَيْتِـهِ، ثُمَّ خَرَجَ فقال: لألْزَمَنَّ رسول الله ﷺ، وَلأكُونَنَّ مَعَهُ يَوْمِي هَـذا، فَجاءَ المَسْجِدَ، فَسَـأَلَ عَنِ النَّبيِّ ﷺ، فَقالُوا: وَجَّـهَ هاهُنا، قالَ: فَخَرَجْتُ على أثَرِهِ أسْأَلُ عَنْـهُ، حَتَّى دَخَلَ بِئْرَ أرِيسٍ،

فَجَلَسْتُ عِنْدَ الْبَابِ حَتَّى قَضَى رسول الله ﷺ حَاجَتَهُ وَتَوَضَّأَ، فَقُمْتُ إِلَيْهِ، فَإِذَا هُوَ قَدْ جَلَسَ عَلَى بِئْرِ أَرِيسٍ ، وَتَوَسَّطَ قُفَّهَا، وَكَشَفَ عَنْ سَاقَيْهِ وَدَلاَّهُمَا فِي الْبِئْرِ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ثُمَّ انْصَرَفْتُ، فَجَلَسْتُ عِنْدَ الْبَابِ فَقُلْتُ: لأَكُونَنَّ بَوَّابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْيَوْمَ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ فَدَفَعَ الْبَابَ فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: أَبُو بَكْرٍ، فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ، ثُمَّ ذَهَبْتُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا أَبُو بَكْرٍ يَسْتَأْذِنُ، فَقَالَ: «ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ» فَأَقْبَلْتُ حَتَّى قُلْتُ لأَبِي بَكْرٍ: ادْخُلْ وَرَسُولُ اللَّهِ يُبَشِّرُكَ بِالْجَنَّةِ، فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ حَتَّى جَلَسَ عَنْ يَمِينِ النَّبِيِّ ﷺ مَعَهُ فِي الْقُفِّ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ فِي الْبِئْرِ كَمَا صَنَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَكَشَفَ عَنْ سَاقَيْهِ، ثُمَّ رَجَعْتُ وَجَلَسْتُ، وَقَدْ تَرَكْتُ أَخِي يَتَوَضَّأُ وَيَلْحَقُنِي، فَقُلْتُ: إِنْ يُرِدِ الله بِفُلاَنٍ ـ يُرِيدُ أَخَاهُ ـ خَيْراً يَأْتِ بِهِ، فَإِذَا إِنْسَانٌ يُحَرِّكُ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ. فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ، ثُمَّ جِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ وَقُلْتُ: هَذَا عُمَرُ يَسْتَأْذِنُ؟ فَقَالَ: «ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ» فَجِئْتُ عُمَرَ، فَقُلْتُ: أَذِنَ وَيُبَشِّرُكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْجَنَّةِ، فَدَخَلَ فَجَلَسَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الْقُفِّ عَنْ يَسَارِهِ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ، فِي الْبِئْرِ، ثُمَّ رَجَعْتُ فَقُلْتُ: إِنْ يُرِدِ الله بِفُلاَنٍ خَيْراً ـ يَعْنِي أَخَاهُ ـ يَأْتِ بِهِ، فَجَاءَ إِنْسَانٌ فَحَرَّكَ الْبَابَ. فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ. فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ، وَجِئْتُ النَّبِيَّ ﷺ، فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ: «ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ مَعَ بَلْوَى تُصِيبُهُ» فَجِئْتُ فَقُلْتُ: ادْخُلْ وَيُبَشِّرُكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْجَنَّةِ مَعَ بَلْوَى تُصِيبُكَ، فَدَخَلَ فَوَجَدَ الْقُفَّ قَدْ مُلِئَ، فَجَلَسَ وِجَاهَهُمْ مِنَ الشِّقِّ الآخَرِ. قَالَ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ: فَأَوَّلْتُهَا قُبُورَهُمْ. متفقٌ عليه(1).

375- Ebu Musa Eş'arî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bu kişi evinde abdest aldıktan sonra dışarı çıktı ve dedi ki: 'Bu gün Resûlüllah (s.a.v)'in yanından ayrılmayacak, onunla beraber olacağım.' Böylelikle mescide gitti ve Peygamber (a.s) 'ı sordu. Dediler ki: Şu tarafa doğru gitti.

Ebu Musa şöyle devam ediyor; Ben de O'nun izi üzere, kendisini sorarak yola çıktım. Erîs kuyusunun -olduğu bahçeye- girince kapının yanında oturdum. Bu sırada Resûlüllah (s.a.v) def-i hacet yapıp abdest aldı. Ben de kalkıp yanına vardım. O, kuyunun başındaki taşın tam ortasına oturmuştu. Paçalarını sıvayıp, ayaklarını kuyuya sarkıtmıştı. Ben O'na selam verdim ve sonra dönüp kapının yanına oturdum ve -içimden- dedim ki: 'Bu gün Resûlüllah

(s.a.v)'in kapıcısı olacağım.' Derken Ebu Bekir (r.a) geldi ve kapıyı vurdu.

Ben dedim ki:

- Kim o? O da:

- Ebu Bekir, dedi. Bu sefer ben de dedim ki:

- Biraz müsaade ediver. Sonra gidip şöyle dedim:

- Ey Allah'ın Resulü, bu -gelen-Ebu Bekir'dir, izin istiyor. Resûlüllah:

- Ona izin ve kendisini cennetle müjdele! buyurdu. Ben de dönüp Ebu Bekir'e dedim ki:

- Giriver. Allah Resulü sizi cennetle müjdeliyor! Ebu Bekir girdi ve Peygamber (a.s)'ın sağındaki ağız taşına oturdu. Resûlüllah (s.a.v)'in yaptığı gibi paçalarını sıvayıp ayaklarını kuyuya sarkıttı. Sonra ben döndüm ve -kapının yanına- oturdum. Ben kardeşimi abdest alıp bana yetişmek için uğraşırken bırakmıştım. İçimden kardeşimi kastederek- dedim ki: 'Eğer Allah falanca hakkında hayır diliyorsa onu buraya getirir.' Birde ne göreyim! Bir kişi kapıyı sallıyor! Ben dedim ki:

- Kim o? Dedi ki:

- Ömer b. Hattab. Dedim ki:

- Biraz müsaade ediver. Sonra Resûlüllah (s.a.v)'e gittim, kendisine selam verdim ve dedim ki:

- Bu -gelen- Ömer'dir, izin istiyor. Resûlüllah:

- Ona izin ver ve kendisini cennetle müjdele! Derhal Ömer'in yanına gittim ve dedim ki:

- Resûlüllah (s.a.v) izin verdi ve seni cennetle müjdeledi! Ömer içeri-girdi ve Resûlüllah (s.a.v)'in solundaki taşa O'nunla beraber oturdu ve ayaklarını kuyuya sarkıttı. Sonra ben- yine kapıya-döndüm ve kardeşimi kastederek dedim ki: 'Eğer Allah falanca hakkında hayır diliyorsa onu buraya getirir.' Bir de baktım ki, bir kişi kapıyı sallıyor! Dedim ki:

- Kim o? Dedi ki:

- Osman b. Affân. Dedim ki:

- Biraz müsaade ediver. Ben hemen peygamber (a.s.)'a gittim ve onun geldiğini haber verdim. Buyurdu ki:

- Ona izin ve onu, kendisine isabet edecek belalarla birlikte cennetle müjdele! Ben de gittim ve dedim ki:

- Giriver. Reûlüllah (s.a.v) seni, sana isabet edecek belalarla birlikte cennetle müjdeliyor! O da girdi ve kuyunun ağız taşını dolmuş olarak buldu. Bunun üzerine karşılarında başka bir yere oturdu."

Saîd b. Müseyyeb dedi ki: Ben onların -bu duruşlarını- kabirlerine yorumladım. (Buharı ve Müslim)

YOLCULUĞA ÇIKARKEN ARKADAŞI İLE VEDALAŞMAK, ONA DUA ETMEK VE ONDAN DUA İSTEMEK

376 - وعن عُمَرَ بنِ الخطَّاب رضِيَ اللهُ عنهُ قالَ: اسْتَأذَنْتُ النبيَّ ﷺ في العُمْرَةِ، فأذِنَ، وقالَ: «لا تَنْسَنَا يا أُخَيَّ مِنْ دُعَائِكَ». فقالَ كَلِمَةً ما يَسُرُّنِي أنَّ لي بِهَا الدُّنْيَا.

376- Ömer b. Hattab (r.a)'dan, söyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, umre için Resûlüllah (s.a.v)'den izin istedim; o da izin verdi ve şöyle buyurdu: Ey kardeşim, sakın bizi de dualarında unutma! Eğer dünya benim olsa, bu kelime kadar beni memnun edemeyecekti." (Ebu Davud ve Tirmizi)

377 - وعن سالم بن عَبْدِ الله بن عُمَرَ أَنَّ عبدَ اللَّهِ بن عُمَرَ رضِيَ الله عنهُما كَانَ يَقُولُ لِلرَّجُلِ إِذا أَرَادَ سَفَراً: ادْنُ مِنِّي حَتَّى أُوَدِّعَكَ كَمَا كَانَ رَسولُ الله ﷺ يـوَدِّعُنَـا، فيقُولُ: «أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ» رواهُ الترمذي(1)، وقـالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

377- Salim b. Abdullah b. Ömer'den rivayette, Abdullah b. Ömer (r.a), yolculuğa çıkmak isteyen bir adam şöyle derdi:

"Bana yaklaş da, Resûlüllah (s.a.v)'in bizi uğurladığı gibi seni uğurlayayım. Sonra şöyle derdi; Dinini, emanetini ve işlerinin sonuçlarını Allah'a emanet ediyorum." (Tirmizî rivayet etmiş ve Hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

İSTİHARE VE MÜŞAVERE ETMEK

378 - وعن جابرٍ رضِيَ الله عنهُ قالَ: كانَ رسولُ الله ﷺ يُعَلِّمُنَا الاسْتِخَارَةَ في الأُمُورِ كُلِّهَا كالسُّورَةِ مِنَ القُرْآنِ، يَقُولُ: «إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بالأمرِ، فَلْيَرْكَعْ رَكعَتَيْنِ مِنْ غيْرِ الفَـرِيضَةِ، ثُمَّ ليقُـلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِـكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُـدْرَتِكَ، وَأَسْـأَلُـكَ مِنْ فَضْلِكَ العَظِيمِ، فَإِنَّـكَ تَقْدِرُ وَلا أَقْـدِرُ وَتَعْلَمُ وَلا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلاَّمُ الغُيُـوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الأمرَ خَيْرٌ لي في ديني وَمَعاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْـرِي» أَوْ قالَ: «عـاجِلِ أَمْـرِي وَآجِله، فاقْدُرْهُ لي وَيَسِّرْهُ لي، ثُمَّ بَارِكْ لي فِيـهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الأَمْـرَ شَرٌّ لي في دِيني وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمري» أَوْ قالَ: «عَاجِلِ أَمـري وَآجِلِهِ، فاصْـرِفْهُ عَنِّي، وَاصْـرِفني عَنْهُ، واقْدُرْ لِي الخيْرَ حَيْثُ كانَ، ثمَّ أَرْضِنِي بِهِ» قالَ: ويسـمِّي حاجته. رواهُ البخاري(1).

378- Cabir (r.a)'ın, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize, tıpkı Kur'an'dan bir sûre öğretir gibi bütün işlerde istihareyi öğretiyordu. Şöyle buyururdu:

Sizden biriniz bir iş yapmaya karar verirse, farzlardan başka i-ki rekat namaz kılsın ve sonra şöyle desin; 'Allah'ım, senin ilminle

hakkımda hayırlı olanı bana bildirmeni, kudretinle bana güç ve kuvvet vermeni diliyor; senin büyük lütfunu istiyorum. Çünkü sen kudret sahibisin; benim kudretim yoktur. Sen bilirsin; ben bilemem. Sen; gaybleri layıkıyla bilensin. Allah'ım, eğer sen bu işin benim dinim, yaşamım ve işimin sonucu, ya da dünya ve ahiretim hakkında hayırlı olduğunu biliyorsan- ki mutlaka bilirsin- onu bize takdir et, kolay kıl ve bereketli eyle. Eğer sen, bu işin benim dinim, yaşamım ve işimin sonucu, ya da dünya ve ahiretim hakkında şerli olduğunu biliyorsan -ki mutlaka bilirsin- onu benden çevir, beni de ondan çevir. Benim için hayır nerede ise, onu bana takdir et, sonra da ona razı eyle.'

Resûlüllah (s.a.v); duanın akabinde- hacetini aktarır, buyurdu." (Buharı)

İBADET SEVABI ÇOK OLSUN DİYE MESCİTLERE AYRI YOLLARDAN GİDİP GELME

379 - عن جابرٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: كَانَ النبيُّ ﷺ إذا كَانَ يَوْمُ عيدٍ خَالَفَ الطَّرِيقَ. رواهُ البخاري(٢).

379- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bayram günü olduğunda -mescide gidip gelirken- yolu değiştirirdi." (Buhari)

380 - وعن ابنِ عُمَرَ رضِيَ الله عنهما أن رسولَ الله ﷺ كَانَ يَخْرُجُ مِنْ طَرِيقِ الشَّجَرَةِ، وَيَدْخُلُ مِنْ طَرِيقِ الْمُعَرَّسِ(٣)، وَإِذا دَخَلَ مَكَّةَ دَخلَ مِنَ الثَّنِيَّةِ الْعُلْيَا وَيَخْرُجُ مِنَ الثَّنِيَّةِ السُّفْلَى(٤). متفقٌ عليه(٥).

380- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) -Medine'den- Şecere yolundan çıkar, Mu-arras yolundan girerdi. Mekke'ye girdiği zaman ise Seniyyetil-Ul-yâ'dan girer, Seniyyetis-Süflâ'dan çıkardı." (Buharı ve Müslim)

SAĞDAN VE SOLDAN BAŞLAMANIN MÜSTEHAP OLUŞU

381 - وعنها قالتْ: كانَتْ يَدُ رسول الله ﷺ، اليُمْنى لِطُهُورِهِ وَطَعَامِهِ، وَكَانَتِ اليُسْرَى لِخَلَائِهِ وَمَا كَانَ مِنْ أَذىً. حديثٌ صحيحٌ. رواهُ أبو داود(٢) بإسنادٍ صحيحٍ.

381- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in sağ eli yemek ve temizlik içindi. Sol eli ise hela ve rahatsız edici şeyleri gidermek içindi." (Hadis sahihtir. Ebu Davud sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

382 - وعن أُمِّ عَطِيَّةَ رَضِيَ الله عنها أن النَّبيَّ ﷺ قَالَ لَهُنَّ في غَسْلِ ابْنَتِهِ زَيْنَبَ رضِيَ الله عنهَا: «ابْدَأْنَ بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الوُضُوءِ مِنْهَا» متفقٌ عليه(٣).

382- Ümmü Atiyye (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) kızı Zeyneb'in -cenazesini- yıkayacakları zaman yıkayıcılara şöyle buyurmuştur: Sağdan ve abdest azalarından başlayınız." (Buharı ve Müslim)

383- وعن أبي هُرَيرة رضِيَ الله عنهُ أن رسولَ الله ﷺ قالَ: «إذا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ باليُمْنى، وَإِذَا نَزَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشِّمَالِ. لِتَكُنِ اليُمْنى أَوَّلَهُمَا تُنْعَلُ، وَآخِرَهُمَا تُنْزَعُ» متفقٌ عليه(١).

383- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz ayakkabı giyeceği zaman sağından başlasın, Çıkaracağı zaman da solundan başlasın. Böylelikle sağ ayak ilk giyilen ve en son çıkarılan ayak olsun." (Buhari ve Müslim)

384 - وعن أبي هُرَيْرة رضِيَ الله عنهُ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «إذَا لَبِسْتُمْ، وَإذا تَوَضَّأتُمْ، فَابْدَؤُوا بِأَيَامِنِكُمْ» حديث صحيحٌ، رواهُ أبو داوُد والترمذي[٨] بإسناد صحيح.

384- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Giydiğiniz zaman da, abdest aldığınız zaman da sağ taraflarınızla başlayınız." (Ebu Davud ve Tirmizi sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

YEMEK YEMENİN ADABI

385 - عن عُمَرَ بن أبي سَلمَة رضِيَ الله عنهُمَا قالَ: قـالَ لي رسولُ الله ﷺ: «سَمِّ اللّهَ وكُلْ بِيَمِينِكَ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ» متفقٌ عليه[٣]

385- Amr b. Ebu Seleme (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s,a.v) bana şöyle buyurdu: Allah'ın adını an ve sağ elinle ye, bir de önünden ye." (Buhari ve Müslim)

386 - وعن عائشةَ رضيَ الله عنهَا قالَتْ: كـانَ رسولُ الله ﷺ يـأكُلُ طَعَاماً في سِتَّةٍ مِنْ أصحَابِهِ، فَجاءَ أعْرَابِيٌّ، فَأكَلَهُ بِلُقْمَتَيْنِ، فَقَالَ رسولُ الله ﷺ: «أما إنَّهُ لَوْ سَمَّى لَكَفَاكُمْ». رواهُ الترمذي[٣]، وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

Fihrist'e dön

386- Hz. Aişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) arkadaşlarından altı kişi ile bir yemek yiyordu. Bedevinin biri gelip iki lokmada -yemeği- bitirdi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Eğer o besmele çekseydi, mutlaka hepinize yetecekti." (Buharı rivayet etmiş ve hadis hasen-dir, sahihtir demiştir.)

387 - وعن أبي أُمامة رضيَ الله عنهُ أنّ النبيَّ ﷺ كانَ إذا رَفَعَ مَائِدَتَهُ قالَ: «الحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً طَيِّباً» مُبَارَكاً فِيهِ، غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُوَدَّعٍ، وَلَا مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبَّنَا» رواهُ البخاري(*).

387- Ebu Umâme (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) sofrasını kaldırdığı zaman şöyle buyururdu: Hamd Allah'a mahsustur. Rabbimiz! Temiz, mübarek, ihityaçsız kalınamayan, reddolunmayan ve kabule şâyân bir hamd ile seni çok hamd ederiz," (Buharı)

388 - وعن مُعاذِ بن أنسٍ رضِيَ اللّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ الله ﷺ: «مَنْ أكَلَ طَعَاماً فقالَ: الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أطْعَمَنِي هَذا، وَرَزَقَنِيه مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» رواهُ أبو داود، والترمذي(١)، وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

388- Muâz b. Enes (r,a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim yemek yer de 'Beni bu -nimetlerle- doyuran, güç ve kuvvetim olmadığı halde beni bunlarla rızıklandıran Allah'a hamd olsun derse, geçmiş günahlarından bağışlanır." (Ebu Davud ve Tir-mizi rivayet etmiş ve Tirmizİ; hadis hasendir demiştir,)

Fihrist'e dön

389 - عن أبي هُريرة رضِيَ اللّهُ عنهُ قالَ: «مَا عَابَ رَسُولُ الله ﷺ طَعَاماً قَطُّ، إن اشْتَهَاهُ أكَلَهُ، وَإنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ». متفقٌ عليه(٢).

389- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) herhangi bir yemeği asla ayıplamazdı. Eğer iştahı çekerse onu yerdi; canı çekmiyorsa onu bırakırdı." (Buharı ve Müslim)

390 - عن أبي هُريرة رضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «إذا دُعِيَ أحَدُكُمْ، فَلْيُجِبْ؛ فَإنْ كَانَ صَائِماً فَلْيُصَلِّ، وَإنْ كَانَ مُفْطِراً فَلْيَطْعَمْ» رواهُ مسلم(١).

390- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz davet edildiği zaman hemen icabet etsin. Eğer oruçlu ise -davet sahibine- dua etsin; eğer oruçlu değilse yesin."
(Müslim)

391 - عن أبي مسعود البَدْرِيِّ رضِيَ الله عنه قالَ: دَعَا رَجُلٌ النَّبِيَّ ﷺ لِطَعَامٍ صَنَعَهُ لَهُ خَامِسَ خَمْسَةٍ، فَتَبِعَهُمْ رَجُلٌ، فَلَمَّا بَلَغَ البابَ، قالَ النبيُّ ﷺ: «إنَّ هذا تَبِعَنَا، فَإنْ شِئْتَ أنْ تَأْذَنَ لَهُ، وَإنْ شِئْتَ رَجَعَ» قالَ: بل آذَنُ لَهُ يا رسول الله! متفقٌ عليه(٢).

391- Ebu Mes'ud el-Bedrî (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Adamın biri, Resûlüllah (s.a.v)'i hazırladığı yemeğe beş kişinin beşincisi olarak davet etti. Sonra onlara bir kişi daha katıldı. Resûlüllah (s.a.v); 'Bu adam da peşimize takıldı. Eğer dilersen ona izin ver, istersen -geri- dönsün'buyurdu. Adam; bilakis ona izin veriyorum Ey Allah'ın Resulü, dedi." (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

392 - عن عمر بن أبي سَلَمَةَ رضيَ الله عنهما قالَ: كُنْتُ غلاماً في حِجْرِ رسولِ الله ﷺ وَكَانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصَّحْفَةِ، فقالَ لي رسولُ الله ﷺ: «يَا غُلامُ سَمِّ اللَّهَ تَعَالَى، وَكُلْ بِيَمِينِكَ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ» متفقٌ عليه.

392- Ömer b. Ebu Seleme (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v)'in himayesinde küçük bir çocuktum. Sofrada elim tabağın içinde dolaşıyordu. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) bana şöyle buyurdu: Ey çocuk, Allah'ın adını an, sağından ye, bir de önünden ye." (Buhari ve Müslim)

393 - عن جَبَلَةَ بن سُحَيْم قالَ: أصابنا عامُ سَنَةٍ مَعَ ابنِ الزُّبَيْرِ، فَرُزِقْنَا تَمْراً، وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بن عمر رضيَ الله عنهما يَمُرُّ بنا وَنَحْنُ نَأْكُلُ، فيقولُ: لا تُقَارِنُوا، فإنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهى عنِ القِرَانِ، ثم يقولُ: «إلاَّ أَنْ يَسْتَأْذِنَ الرَّجُلُ أَخَاهُ» متفقٌ عليه.

393- Cebele b. Suhaym (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"İbn-i Zübeyr ile beraber bulunuyorken bize kıtlık senesi isabet etmiş, biz bir miktar hurma ile rızıklandırılmıştık. Biz onları yerken Abdullah b. Ömer (r.a) yanımızdan geçiyordu. Bize şöyle dedi: 'İkişer ikişer yemeyin; çünkü Resûlüllah (s.a.v) ikişer ikişer yemeyi yasakladı.' Sonra şöyle devam etti: Ancak kişi kardeşinden izin isterse-yiyebilir." (Buharı ve Müslim)

394 - عن وَحْشِيِّ بن حرب رضيَ الله عنهُ أنَّ أصحابَ رسولِ الله ﷺ قالُوا: يا رسولَ اللَّهِ! إنَّا نَأْكُلُ وَلاَ نَشْبَعُ قالَ: «فَلَعَلَّكُمْ تَفْتَرِقُونَ» قالُوا: نَعَمْ. قالَ: «فَاجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ، وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ» رواهُ أبو دَاوُد.

394- Vahşi b. Harb (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in ashabı dediler ki: Ey Allah'ın Resulü, biz yiyoruz ama doymuyoruz. Resûlüllah (s.a.v): Belki de siz ayrı ayrı yiyorsunuz, buyurdu. Dediler ki: Evet. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Yemeğinizin başında toplanınız ve Allah'ın adını anınız ki yemeğiniz sizin için bereketli kılınsın." (Ebu Davud)

395 - وعن ابن عباس رضِيَ اللّهُ عنهما عن النبيِّ ﷺ قالَ: «الْبَرَكَةُ تَنْزِلُ وَسْطَ الطَّعَامِ، فَكُلُوا مِنْ حَافَتَيْهِ(1) وَلَا تَأْكُلُوا مِنْ وَسْطِهِ» رواهُ أبـو داود، والترمـذي(2)، وقـالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

395- İbn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bereket yemeğin ortasına iner. Onun için yemeğin kenarından yiyiniz, ortasından yemeyiniz." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

396 - عن أبي جُحَيْفَةَ وَهْبِ بنِ عبدالله رضِيَ الله عنـهُ قـالَ: قـالَ رسـولُ الله ﷺ: «لا آكُلُ مُتَّكِئاً» رواهُ البخاري(3).

396- Ebu Cuhfe Vehb b. Abdullah (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ben, yan gelip yaslanarak yemek yemem." (Buharı)

397 - عن ابن عبـاسٍ رضيَ الله عنهُما قـالَ: قـالَ رسـولُ الله ﷺ: «إذَا أكَـلَ أحَدُكُمْ طَعَاماً، فَلا يَمْسَحْ أصَابِعَهُ حَتى يَلْعَقَهَا أو يُلْعِقَهَا» متفقٌ عليه(4).

397- Ibn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz yemek yediği zaman, parmaklarını yalamadıkça veya yalatmadıkça silmesin." (Buhari ve Müslim)

398 - وعن كعْبِ بنِ مالكٍ رضِيَ اللَّهُ عنه قالَ: رَأيْتُ رسول الله ﷺ يأكُلُ بِثلاثِ أصابعَ، فإذا فرَغَ لَعِقَها. رواهُ مسلم[1].

398- Ka'b b. Mâlik (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i üç parmakla yemek yerken gördüm. Yemekten ayrılınca parmaklarını yaladı." (Müslim)

399 - وعن جابرٍ رضِيَ الله عنهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ أمر بِلَعْقِ الأصابِعِ والصَّحْفَةِ، وقالَ: «إنَّكُمْ لا تَدرُونَ في أيِّ طَعَامِكم البَرَكَةُ» رواهُ مسلم[1].

399- Câbir (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) parmakların yalanmasını ve tabakların sıyrılmasını emretti ve şöyle buyurdu: Siz, bereketin yemeğinizin neresinde olduğunu bilemezsiniz." (Müslim)

400 - عن أبي هُرَيرة رضِيَ اللَّهُ عنه قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «طَعَامُ الاثنَينِ كافي الثَّلاثَةِ، وَطَعَامُ الثَّلاثَةِ كافي الأربَعَةِ» متفقٌ عليه[1].

400- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İki kişinin yemeği üç kişiye, üç kişinin yemeği de dört kişiye yeterli gelir," (Buharı ve Müslim)

SU İKRAM ETMENİN VE SU İÇMENİN ÂDABI

401 - عن أنسٍ رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ كانَ يتَنَفَّسُ في الشَّرَابَ ثلاثاً. متفقٌ عليه(١).

401- Enes (r.a)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir şey içerken üç kere nefeslenirdi." (Buharı ve Müslim)

402- وعن ابن عباس رضِيَ الله عنهُما قال: قالَ رسول الله ﷺ: «لا تُشْرَبُوا وَاحِداً كَشُرْبِ البَعِير، وَلكِنِ اشْرَبُوا مَثْنى وَثُلاثَ، وَسَمُّوا إذا أَنْتُمْ شَرِبْتُمْ، وَاحْمَدوا إذا أَنْتُمْ رَفَعْتُمْ» رواهُ الترمذي(٢) وقالَ: حديث حَسَنٌ.

402- İbn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğ rivayet edilmiştir:

"Devenin içtiği gibi bir defada içmeyiniz. Bilakis ikişer ve üçer -nefeste- içiniz. Bir şey içeceğiniz zaman besmele çekiniz ve kaldırdığınızda da hamd ediniz." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

403 - عن أبي سعيدٍ الخدْريِّ رضِيَ الله عنهُ قالَ: نَهى رسول الله ﷺ عن اخْتِنَاثِ الأسْقِيَةِ(١). يَعني: أنْ تُكسَرَ أَفْوَاهُهَا، وَيُشْرَبَ منْها. متفقٌ عليهِ(٢).

403- Ebu Saîd el-Hudrî (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ağzı kırık kaplardan bir şey içmeyi yasaklamıştır." (Buhari ve Müslim)

404 - عن أبي سعيدٍ الخدريِّ رضيَ الله عنهُ أنَّ النبيَّ ﷺ نَهى عَنِ النَّفخِ في الشَّرَابِ، فقالَ رَجُلٌ: القَذَاةُ أراها في الإناءِ؟ فقالَ: «أَهْرِقْهَا» قالَ: إنّي لا أَرْوَى مِنْ نَفَسٍ وَاحِدٍ؟ قالَ: «فَأَبِنِ القَدَحَ(١) إذاً عَنْ فِيكَ» رواهُ الترمذي(٢) وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

404- Ebu Saîd el-Hudrî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) içilen şeyin içine üflemeyi yasaklamıştır. Bir adam dedi ki: Kabın içinde bîr çöp görürsem ne buyurursunuz? Resûlüllah: Onu döküver, buyurdu. Adam; Ben bir nefeste içemiyorum, dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Nefes alacağın zaman kabı ağzından uzaklaştır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

405 - وعن ابن عباس رضِيَ اللَّهُ عنهُما قال: سَقَيْتُ النَّبيَّ ﷺ مِنْ زَمْزَمَ، فَشَرِبَ وَهُوَ قائمٌ. متفقٌ عليه(١).

405- Ibn-i Abbas (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a,v)'e zemzem ikram ettim. Ayakta iken içti." (Buharı ve Müslim)

406 - وعن ابنِ عمر رضيَ اللَّهُ عنهُما قالَ: كنّا نأكُلُ على عَهْدِ رسُولِ اللَّهِ ﷺ وَنَحْنُ نَمْشِي، وَنَشْرَبُ وَنَحن قِيَامٌ. رواهُ الترمذي(٢)، وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

406- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Resûlüllah (s.a.v) zamanında yürürken yerdik, ayakta iken içerdik." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

407 - عن أبي قتادة رضيَ اللّهُ عنه عن النبيِّ ﷺ قال: «ساقي القومِ آخِرُهُمْ». يعني: آخرُهُمْ شُرْبًا. رواه الترمذي(1) وقال: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

407- Ebu Katâde (r,a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir topluma su ikram eden, en son içen olmalıdır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

ALTIN VE GÜMÜŞ KAP KULLANMANIN HARAMLIĞI

408 - وعن عبدالله بنِ زيدٍ رضيَ اللّهُ عنهُ قالَ: أتانا النَّبيُّ ﷺ، فأخْرَجْنا لهُ ماءً في تَوْرٍ مِنْ صُفْرٍ فتوَضَّأَ. رواهُ البُخاري(1).

408- Abdullah b. Zeyd (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize gelmişti. Biz de kendisine bakır kap içinde su çıkardık. Onunla-abdest aldı." (Buhari)

409 - وعن حذيفة رضيَ اللّهُ عنه قالَ: إنَّ النبيَّ ﷺ نَهانا عَنِ الحريرِ والدِّيباجِ(1) والشُّرْبِ في آنيةِ الذَّهَبِ والفِضَّةِ، وقالَ: «هي لَهُمْ في الدُّنْيا، وهيَ لكُمْ في الآخِرَةِ» متفقٌ عليه(2).

409- Huzeyfe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bizi, ipek ve atlas-elbise giymekten, altın ve gümüş kaptan -yiyip içmekten- men etti ve şöyle buyurdu: Bunlar dünyada onların; ahirette ise sizin olacaktır." (Buharı ve Müslim)

BEYAZ GİYİNMENİN MÜSTEHAB OLUŞU

410 - وعن ابنِ عبَّاس رضِيَ اللَّهُ عنهُما أنَّ رسُولَ اللَّهِ ﷺ قال: «الْبَسُوا مِنْ ثِيَابِكُمُ البَيَاضَ؛ فإنَّهَا مِنْ خَيْرِ ثِيَابِكُمْ، وَكَفِّنُوا فِيها مَوْتَاكُمْ» رواهُ أبو داود، والترمذي[3] وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

410- İbn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Beyaz elbisenizi giyiniz; çünkü onlar, elbiselerinizin en hayırlısıdır. Ölülerinizi de onunla kefenleyiniz." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

411 - وعنْ سَمُرَةَ رضِيَ اللَّهُ عنهُ قال: قالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الْبَسُوا البَيَاضَ، فَإنَّهَا أطْهَرُ وَأطْيَبُ، وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ» رواهُ النسائي، والحاكم[1] وقال: حديثٌ صحيحٌ.

411- Semüre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Beyaz elbise giyiniz. Çünkü o daha temiz ve daha hoştur.
Ölülerinizi de onunla kefenleyiniz." (Neseî ve Hâkim rivayet etmiş; hadis sahihtir demiştir.)

412 - وعن جابر رضي الله عنه، أن رسول الله ﷺ دخل يوم فتح مكة وعليه عمامة سوداء. رواه مسلم[2].

412- Cabir (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Fetih günü Mekke'ye üzerinde siyah sarık olduğu halde girmiştir." (Müslim)

413 - وعن عائشة رضي الله عنها قالت: كُفِّنَ رسول الله ﷺ في ثلاثة أثواب بيض سَحُولِيَّةٍ مِنْ كُرْسُفٍ، لَيْسَ فيها قميص ولا عمامة. متفق عليه[1].

413- Hz. Aişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Yemen malı üç parça pamuklu bezle kefenlenmiştir. Bunların arasında gömlek ve sarık bulunmuyordu." (Buharı ve Müslim)

414 - عن أمِّ سلمة رضي الله عنها قالت: كان أحبَّ الثياب إلى رسول الله ﷺ القميصُ. رواه أبو داود، والترمذي[1] وقال: حديث حسن.

414- Ümme Seleme (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in en çok sevdiği elbise gömlek idi." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

GÖMLEK YENLERİNİN VE İZARIN KİBİR VE GURUR İÇİN UZATILIŞI

415 - عن أسماء بنت يزيد الأنصارية رضي الله عنها قالت: كان كُمُّ قميص رسول الله ﷺ إلى الرُّسْغ[1]. رواه أبو داود، والترمذي[2] وقال: حديث حسن.

Fihrist'e dön

415 ـ عن أسماءَ بنتِ يزيدَ الأنصاريَّةِ رضيَ الله عنها قالت: كان كُمُّ قميصِ رسول الله ﷺ إلى الرُّسْغِ(٢). رواهُ أبو داود، والترمذي(٣) وقال: حديثٌ حسنٌ.

415- Esma b. Yezid el-Ensarî(r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in gömleğinin kolu, bileklere kadardı "(Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

416 ـ وعن ابن عمر رضيَ الله عنهما أنَّ النبي ﷺ قالَ: «مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خُيلاءَ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إليهِ يَوْمَ القِيامَةِ» فقالَ أبو بكر: يا رسول الله! إنَّ إزاري يَسْتَرْخي إلَّا أنْ أتعاهَدَهُ، فقالَ لَهُ رسول الله ﷺ: «إنَّكَ لَسْتَ مِمَّنْ يَفْعَلُهُ خُيَلاءَ»

416- İbn-i Ömer (r.a) ' dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim elbisesini kibir için yerde sürürse, Allah kıyamet günü kendisine -rahmet- nazarıyla bakmaz. Ebu Bekir dedi ki: Ey Allah'ın Resulü, ben dikkat etmesem elbisem aşağı sarkar. Resûlüllah (s.a.v) ona şöyle buyurdu: Sen bunu, kibir için yapanlardan değilsin." (Buharı tamamını, Müslim de bazısını rivayet etmiştir.)

417 ـ وعن أبي هُرَيرة رضيَ الله عنهُ أن رسول الله ﷺ قالَ: «لا يَنْظُرُ اللَّهُ يَوْمَ القِيامَةِ إلى مَنْ جَرَّ إزارَهُ بَطَراً»(٥) متفقٌ عليه(١).

417- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah (c.c), elbisesini kibir için süründürene kıyamet günü -rahmet- nazarıyla bakmaz." (Buharı ve Müslim)

Fihrist'e dön

418 - وعن ابن عمر رضي الله عنهما، عن النبي ﷺ قال: «الإسبال في الإزار، والقميص، والعمامة، من جر شيئاً خيلاء لم ينظر الله إليه يوم القيامة» رواه أبو داود والنسائي[1] بإسناد صحيح.

418- Ibn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yerlerde süründürme, elbise, gömlek ve sarıkta olur. Bunları kim kibir için uzatırsa, kıyamet günü Allah o kişiye -rahmet-naza-rıyla bakmaz." (Ebu Davud ve Nesei sahih isnatlarla rivayet etmişlerdir.)

419 - وعن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «إزرة المسلم إلى نصف الساق، ولا حرج - أو لا جناح - فيما بينه وبين الكعبين، فما أسفل من الكعبين فهو النار، ومن جر إزاره بطراً لم ينظر الله إليه».

419- Ebu Saîd el-Hudri (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslümanın entarisi, dizi ile ayağı arasının yarısına kadar -uzamalıdır. Buradan topuklara kadar -uzun- olmasında bir sakınca veya bir günah yoktur. Topuklardan daha aşağısı ise ateştir. Kim de elbisesini kibirden dolayı sürürse, Allah ona -rahmet- nazarıyla bakmaz." (Ebu Davud)

GİYİMDE ORTA YOL TUTTURMAK

420 - عن عمرو بن شعيب عن أبيه عن جده رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «إن الله يحب أن يرى أثر نعمته على عبده» رواه الترمذي[1] وقال: حديث حسن.

Fihrist'e dön

420- Amr b. Şuayb babasından, o da dedesinden (r.a) yaptığı rivayette,

Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah nimetinin eserini kulunun üzerinde görmeyi sever." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

İPEK GİYMENİN ERKEĞE HARAM KILINMASI

421 - عن عمر بن الخطّاب رضِيَ اللّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ اللّهِ ﷺ: «لاَ تَلْبَسُوا الحَرِيرَ؛ فَإنَّ مَنْ لَبِسَهُ في الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ في الآخِرَةِ» متفقٌ عليه(1).

421- Ömer b. Hattâb (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İpek giymeyiniz. Çünkü kim dünyada ipek giyerse, ahirette onu giyemeyecektir." (Buhari ve Müslim)

422 - وعن عليٍّ رضِيَ اللّهُ عنهُ قالَ: رَأَيْتُ رسُولَ اللّهِ ﷺ أَخَذَ حَرِيراً، فَجَعَلَهُ فِي يَمِينِهِ، وَذَهَباً فَجَعَلَهُ في شِمَالِهِ، ثُمَّ قَالَ: «إنَّ هَذَيْنِ حَرَامٌ عَلى ذُكُورِ أُمَّتِي». رواهُ أبو داود(1) بإسنادٍ حسن.

422- Ali (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'ı ipeği sağ eline, altını da sol eline alıp; 'Şüphesiz bu ikisi ümmetimin erkeklerine haramdır' dediğini gördüm." (Ebu Davud hasen bir isnatla rivayet etmiştir.)

UYUZ HASTASININ İPEKLİ GİYMESİNİN CAİZ OLMASI

423 - عن أنس رضي الله عنه قال: رخص رسول الله ﷺ للزبير وعبد الرحمن بن عوف رضي الله عنهما في لبس الحرير لحكة بهما. متفق عليه[3].

423- Enes (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet olunmuştur:

"Resûlüllah (s.a.v),Zübeyr ve Abdurrahman b. Avf (r,a)'a uyuz hastalığına mübtelâ oldukları İçin ipek giymeye ruhsat verdi." (Buhari ve Müslim)

KAPLAN DERİLERİNDEN YATAK VE EĞER YAPMANIN, ÜZERİNDE YATMANIN NEHYİ

424 - عن معاوية رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «لا تركبوا الخز ولا النمار». حديث حسن رواه أبو داود[1] وغيره بإسناد حسن.

424- Muaviye (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İpekli ve kaplan derisinden imal edilmiş eyere binmeyiniz." (Hadis hasendir. Ebu Davud ve diğerleri hasen bir isnatla rivayet etmiştir.)

YENİ ELBİSE GİYİLDİĞİ ZAMAN YAPILACAK DUA

425 - عن أبي سعيد الخُدْرِيِّ رضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: كانَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ إذَا اسْتَجدَّ ثوْباً سَمَّاهُ بِاسْمِهِ - عِمامَةً، أوْ قَمِيصاً، أوْ رِداءً - يَقُولُ: «اللَّهُمَّ لَكَ الحَمْدُ أنْتَ كَسَوْتَنيهِ، أسْألُكَ خَيْرَهُ وَخَيْرَ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ». رواهُ ابو داود، والترمذي(١) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

425- Ebu Saîd el-Hudri (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yeni bir elbise giydiği zaman onu ismiyle -sarık, gömlek veya elbise-diye isimlendirip şöyle buyururdu: Allah'ım, hamd sana mahsustur. Onu bana sen giydirdin. Senden o-nun hayrını ve ona takdir olunanın hayrını dilerim. Onun şerrinden ve ona takdir olunanın şerrinden de sana sığınıyorum." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

UYUMA, YASLANMA, OTURMA, MECLİS VE RÜYA ÂDABI

426- عن الْبَرَاءِ بن عَازِبٍ رضِيَ الله عنهُما قالَ: كَانَ رسول الله ﷺ إذا أوَى إلى فِرَاشِهِ نَامَ عَلَى شِقِّهِ الأيمَنِ، ثُمَّ قَالَ: «اللَّهُمَّ أسْلَمْتُ نَفْسِي إلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أمْرِي إلَيْكَ، وَألْجَأْتُ ظَهْرِي إلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إلَيْكَ، لاَ مَلْجَأ وَلاَ مَنْجَى مِنْكَ إلاَّ إلَيْكَ. آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذي أنْزَلْتَ. وَنَبِيِّكَ الَّذي أرْسَلْتَ». رواهُ البخاري بهذا اللفظ في كتاب الأدب من صحيحه(٢).

426- Berâ b. Azib (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yatağına uzandığı zaman sağ tarafı üzerine yatar, sonra şöyle dua ederdi: Allah'ım, kendimi sana teslim ettim, yüzümü sana çevirdim, işimi sana havale ettim, senden korkarak ve seni arzulayarak sırtımı sana dayadım. Senden başka sığınacak, senden sığınılacak başka bir yer yok; ancak sen varsın. Senin indirdiğin kitaba, gönderdiğin peygambere iman ettim." (Buharı, Sahih' indeki Edeb kitabında bu lafızla rivayet etmiştir.)

427 - وعنه قالَ: قال لي رسول الله ﷺ: «إذا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلاةِ، ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلى شِقِّكَ الأَيْمَنِ، وَقُلْ . . .» وَذَكَرَ نَحْوَهُ، وَفيه: «وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَقُولُ» متفقٌ عليه(١).

427- Berâ b. Âzib (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bana şöyle buyurdu; Yatağına geldiğin zaman namaz için aldığın abdest gibi abdest al, sonra sağ tarafına yat ve şöyle dua et... (Yukarıdaki duanın benzeri bir dua okudu.) Bu dua, söylediğin en son söz olsun." (Buharı ve Müslim)

428 - وعن يَعِيش بن طِخْفَةَ الْغِفَارِيِّ رضِيَ الله عنهُ قَالَ: قالَ أبي: بَيْنَمَا أَنَا مُضْطَجِعٌ في الْمَسْجِدِ عَلى بَطْنِي إذا رَجُلٌ يُحَرِّكُني بِرِجْلِهِ فَقالَ: «إنَّ هذِهِ ضِجْعَةٌ يُبْغِضُهَا اللَّهُ» قالَ: فَنَظَرْتُ، فَإذا رسولُ الله ﷺ. رواهُ أبو داوُد(٢) بإسنادٍ صحيحٍ.

428- Yaîş b. Tıhfe el-Gıfarî(r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Babam şöyle söyledi; Bir ara ben mescitte karnımın üzerine uzanmıştım. Birden, bir adam beni ayağıyla sallıyor ve şöyle diyordu: 'Bü, Allah'ın kızdığı bir yatış tarzıdır. ' Bir de baktım ki ne göreyim! Allah Resulü (s.a.v)." (Ebu Davud sahih isnatla rivayet etmiştir.)

429 - عن عبدِ الله بن زيد رضِيَ الله عنهُما أنَّهُ رأى رسـول الله ﷺ مُسْتَلْقِياً في المَسْجِدِ، وَاضِعاً إحْدَى رِجْلَيْهِ عَلى الأخْرَى. متفقٌ عليه[٧].

429- Abdullah b.Zeyd (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bu zat, Resûlüllah (s.a.v)'i mescitte bir ayağını diğerinin üzerine atmış vaziyette sırt üstü yatarken gördüğünü haber verdi." (Buharı ve Müslim)

430- وعن جابرِ بن سَمُرَةَ رضِيَ الله عنه قـالَ: كان النبيُّ ﷺ إذا صَلَّى الْفَجْـرَ تَرَبَّعَ فِي مَجْلِسِـهِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ حَسْنَـاءَ[٢]. حديثٌ صحيـحٌ، رواهُ ابو داود[٩] وغيـره بأسانيد صحيحة.

430- Cabir b. Semure (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) sabah namazını kıldığı zaman, güneş iyice doğuncaya kadar bağdaş kurup otururdu." (Hadis sahihtir, Ebu Davud ve diğerleri sahih isnatlarla rivayet etmişlerdir.)

431 - وعن ابن عمـر رضِيَ الله عنهُما قـالَ: رأيت رسول الله ﷺ بِفَنـاءِ الكَعْبَةِ مُحْتَبِياً بِيَدَيْهِ هَكَذَا. وَوَصَفَ بيدَيْهِ الاحْتِبَاءَ، وَهُوَ القُرْفُصَاءُ. رواهُ البخاري[١].

431- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i Ka'be'nin avlusunda -dizlerini dikip- elleriyle dizlerini tutup oturduğunu gördüm. İbn-i Ömer eliyle; karnını uyluklarına dayayıp, kaba etleri üzerine oturarak ihtibâyı anlattı." (Buharı)

MECLİS VE OTURMA ÂDABI

432 - عن ابنِ عُمَرَ رضِيَ الله عنهُما قالَ: قالَ رسُولُ الله ﷺ: «لا يُقيمَنَّ أحَدُكُمْ رَجُلاً مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ، وَلَكِنْ تَوَسَّعُوا وَتَفَسَّحُوا» وَكَانَ ابن عُمَرَ إذا قامَ له رَجُل مِنْ مَجْلِسِهِ لَمْ يَجْلِسْ فِيهِ. متفقٌ عليه(1).

432- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz, sakın bir adamı yerinden kaldırıp da sonra onun yerine oturmasın. Ama genişletiniz ve yer açınız.

İbn-i Ömer kendisine yer vermek için kalkan birinin yerine oturmazdı." (Buhari ve Müslim)

433 - وعن أبي هُريرةَ رضِيَ الله عنهُ أنَّ رسولَ الله ﷺ قالَ: «إذا قامَ أحَدُكُمْ مِنْ مَجْلِسٍ، ثُمَّ رَجَعَ إلَيْهِ، فَهُوَ أحَقُّ بِهِ» رواهُ مسلم(2).

433- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz yerinden kalktığı zaman tekrar yerine dönerse, oraya oturmaya kendisi daha layıktır," (Müslim)

434 - وعن أبي عبدِ الله سَلْمَانَ الفارسيِّ رضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ الله ﷺ: «لا يَغْتَسِلُ رَجُلٌ يَوْمَ الجُمُعَةِ، وَيَتَطَهَّرُ ما اسْتَطَاعَ مِنْ طُهْرٍ، وَيَدَّهِنُ مِنْ دُهْنِهِ، أوْ يَمَسُّ مِنْ طِيبِ بَيْتِهِ، ثُمَّ يَخْرُجُ فَلا يُفَرِّقُ بَيْنَ اثْنَيْنِ، ثُمَّ يُصَلِّي ما كُتِبَ لَهُ، ثُمَّ يُنْصِتُ إذا تَكَلَّمَ الإمامُ، إلَّا غُفِرَ لَهُ ما بَيْنَهُ وَبَيْنَ الجُمُعَةِ الأُخْرَى» رواهُ البخاري(3).

434- Ebu Abdullah Selmân el-Fârisî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'İn şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kişi Cuma günü gusül abdestini alır ve gücünün yettiği kadar tam manasıyla temizlenir, yağından biri ile yağlanır veya evi'nin kokularından birini sürer, sonra evinden çıkar ve iki kişinin arasını açmaz, sonra kendisine farz kılınan namazı kılar, sonra da i-mam konuşmaya başladığı zaman susarsa, o Cuma ile diğer Cuma arasındaki günahları mutlaka affolunur." (Buharı)

435 - وعنه عن النبي ﷺ قال: «ما جَلَسَ قومٌ مَجْلِساً لم يَذْكُرُوا الله تعالى فيه، ولم يُصَلُّوا على نَبِيِّهم فيه، إلّا كانَ عليهِمْ تِرَةً؛ فإن شاءَ عذَّبهُم، وإن شاءَ غفَرَ لهُم» رواهُ الترمذي[3] وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

435- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir topluluk, içinde Allah'ın anılmadığı ve orada peygamberlerine salât-ü selâm getirilmediği bir meclise oturursa, bu kendi aleyhlerine bir noksanlık olur. Allah-dilerse onlara azap eder, dilerse onları bağışlar." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadîs hasendir demiştir.)

436 - وعنه عن رسول الله ﷺ قالَ: «مَنْ قَعَدَ مَقْعَداً لم يذكرِ الله تعالى فيه كانَت عليهِ مِنَ اللهِ تِرَةٌ، وَمَنِ اضطَجَعَ مَضْجَعاً لا يَذْكُرُ الله تعالى فيهِ كانتْ عَلَيْهِ مِنَ اللهِ تِرَةٌ» رواهُ أبو داود[1].

436- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir yerde oturur da orada Allah'ı anmazsa, Allah tarafından ona karşı -lütufta- bir noksanlık olur. Kim bir yere yatar da orada Allah'ı anmazsa, Allah tarafından ona karşı -ihsanda- bir noksanlık olur." (Ebu Davud)

Fihrist'e dön

437 ـ وعن أبي هُرَيرة رضِيَ الله عنه قالَ: سمعت رسول الله ﷺ يقُول: «لَم يَبْقَ مِنَ النُّبُوَّةِ إلاّ المُبَشِّرَاتُ» قالُوا: وَمَا المُبَشِّرَاتُ؟ قالَ: «الرُّؤيَا الصَّالِحَةُ» رواهُ البخاري(1).

437- Ebu Hureyre(r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resulüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Peygamberlikten geriye ancak mübeşşirat kalmıştır.Dediler ki: 'Mübeşşirat nedir Ey Allah'ın Resülü?' şöyle buyurdu: Salih rüyadır." (Buhari)

438 ـ وعنه قالَ: قالَ رسول الله ﷺ: «مَنْ رَآني في المَنَامِ فَسَيَرَاني في اليَقَظَةِ ـ أوْ كأنَّمَا رَآني في اليَقَظَةِ ـ لا يَتَمَثَّلُ الشَّيْطَانُ بِي». متفقٌ عليه(1).

438- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resulüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir.'

"Kim beni rüyada görürse, yakında beni uyanık iken de görecektir. Ya da sanki beni uyanık iken görmüş gipidir. şeytan benim suretimegiremez." (Buharive Müslim),

439 ـ وعن أبي قَتَادَةَ رضِيَ الله عنهُ قَالَ: قَالَ النبيُّ ﷺ: «الرُّؤيَا الصَّالِحَةُ ـ في روايةٍ: الرُّؤيا الحَسَنَةُ ـ مِنَ الله، والحُلمُ مِنَ الشَّيطَانِ، فَمَن رَأى شَيئاً يَكرَهُهُ فَلْيَنْفُثْ عَن شِمَالِهِ ثَلاثاً، وليَتَعَوَّذ مِنَ الشَّيطَانِ فإنَّها لا تَضُرُّهُ» متفقٌ عليه(1).

439- Ebu Katade (r.a)' dan Resulüllah (s.a.v) 'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir.:

"Salih rüya, başka bir rivayette de güzel rüya Allah'tandlr.

Kötü rüya ise şeytandandır. Kim hoşlanmadığı bir rüya görürse hemen sol tarafına üç defa tükürsün ve şeytandan -Allah'a- sığınsın. Çünkü ancak böylelikle ona bir zarar veremez." (Buharı ve Müslim)

SELAM VERMENİN VE ONU YAYMANIN FAZİLETİ

440 - وعن عبدالله بن عمرو بن العاص رضيَ الله عنهُما أن رجلاً سأل رسول الله ﷺ: أيُّ الإسْلام خيْرٌ؟ قالَ: «تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرأُ السَّلامَ على مَنْ عَرَفْتَ ومَنْ لَمْ تَعْرِف» متفقٌ عليه(1).

440- Abdullah b.Amr el-Âs (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Adamın biri Resûlüllah (s.a.v)'e 'İslam'ın en hayırlı ameli nedir?' diye bir soru sordu. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Yemek yedirmen, tanıdığına ve tanımadığına selam vermendir," (Buharı ve Müslim)

441 - وعن أبي عُمارة البَرَاءِ بن عازبٍ رضِيَ الله عنهمَا قالَ: أمرنا رسول الله ﷺ بِسَبْعٍ: بِعِيَادَةِ المَرِيضِ، وَاتِّبَاعِ الجَنَائِزِ، وَتَشْمِيتِ العَاطِسِ، وَنَصْرِ الضَّعِيفِ، وَعَوْنِ المَظْلُومِ، وَإِفْشَاءِ السَّلامِ، وَإِبرارِ المقْسِمِ. متفقٌ عليهِ(2)، هذا لفظ إحدى روايات البخاري.

441- Ebu Umâre Berâe b.Azib (r.a) 'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize yedi hususta emir buyurdu; hastayı ziyaret etmek, cenazeyi takip etmek, aksırana 'Allah sana merhamet etsin' demek, zayıfa yardım etmek, mazluma destekçi olmak, sela mı yaymak ve yemin edenin

yeminini yerine getirmesine yardımcı olmak." (Buharı ve Müslim rivayet etmişlerdir. Bu, Buhari rivayetlerinin lafızlarından biridir.)

442 - وعن أبي هريرة رضيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسول الله ﷺ: «لاَ تَدْخُلُوا الجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوَلا أَدُلُّكُمْ عَلى شَيْءٍ إذا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوا السَّلام بَيْنَكُمْ» رواهُ مسلم(1).

442- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size bildireyim mi? Selâmı aranızda yayınız." (Müslim)

SELAMLAŞMANIN ŞEKLİ

443 - عن عِمْرَانَ بن الحُصَيْنِ رضِيَ الله عنهُما قالَ: جاءَ رَجُلٌ إلى النبيِّ ﷺ فقالَ: السَّلامُ عَلَيْكُم، فَرَدَّ عَلَيْهِ ثم جَلَسَ، فقال النبيُّ ﷺ: «عَشْرٌ» ثم جاءَ آخَرُ، فقالَ: السَّلامُ عَلَيْكُم وَرَحْمَةُ الله، فَرَدَّ عَلَيهِ فَجَلَسَ، فقالَ: «عِشْرُونَ» ثم جَاءَ آخَرُ، فقالَ: السَّلامُ عَلَيْكُم وَرَحْمَةُ الله وَبَرَكَاتُهُ، فَرَدَّ عَلَيْهِ فَجَلَسَ، فقالَ: «ثَلاثُونَ». رواهُ أبو داود والترمذي(2) وقالَ: حديث حسن.

443- İmrân b. Husayn (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bir adam Peygamber (a.s)'a gelip dedi ki: 'Esselâmü Aley-küm.' Peygamber (a.s) ' da onun selamını aldı. Sonra oturdu. Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki:

Fihrist'e dön

'On-sevap.' Sonra bir başkası geldi ve 'Esselâmü Aleyküm ve Rahmetüllâhi ' dedi. Peygamber (a.s) onun da selamım aldı ve adam oturdu. Resûlüllah (s.a.v) buyurdu ki: 'Yirmi-sevap.' Sonra diğer bir adam geldi ve 'Esselâmü Aleyküm ve Rahmetüllâhi veberakâtühü'dedi. Peygamber (a.s) onun da selamını aldı. Adam oturdu. Bu sefer Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Otuz-sevap aldı." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

444 - وعن أنس رضي الله عنهُ أن النبيَّ ﷺ كَانَ إذا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أعادَهَا ثلاثـاً حَتى تُفهَمَ عنه، وَإذا أتى عَلى قَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيهم سَلَّم عَلَيهِم ثلاثاً. رواهُ البخاري(*).

444- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir söz söylediği zaman, anlaşılıncaya kadar onu üç defa tekrar ederdi. Bir topluluğa geldiği zaman da onlara selam verir ve selamı üç defa tekrar ederdi." (Buhari)

445 - وعن المِقْدَادِ رضِيَ الله عنهُ في حديثِهِ الطويل قالَ: كُنَّا نَرفَعُ للنَّبيِّ ﷺ نَصيبَهُ مِنَ اللَّبَنِ، فَيَجِيءُ مِنَ اللَّيلِ ، فَيُسَلِّمُ تَسليماً لا يُوقِظُ نَائماً، وَيُسْمِعُ اليَقظَانَ، فَجَاءَ النَّبيُّ فَسَلَّم كما كان يُسَلِّمُ. رواهُ مسلم(1).

445- Mikdad (r.a)'dan rivayet edilen uzun bir hadiste şöyle demiştir:

"Biz, Resûlüllah (s.a.v)'in hissesi olan sütü kaldırır-ayırırdık. Peygamber (a.s) gece gelir, uyuyanı uyandırmayacak, uyanık olana da duyuracak kadar bir sesle selâm verirdi. Peygamber (a.s) -yine-geldi, eskiden olduğu gibi selâm verdi." (Müslim)

SELÂMIN ÂDABI

446 ـ وعن أبي أُمَامَةَ صُدَيِّ بن عَجْلاَنَ البَاهِلِيِّ رضي اللَّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «إنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ بَدَأَهم بالسَّلامِ» رواهُ أبو داود(١) بإسنادٍ جيدٍ.

446- Ebu Umâme Suday b. Aclân el-Bâhili (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"insanların Allah'a en yakın olanı selâm vermeye ilk önce başlayandır." (Ebu Davud iyi bir isnatla rivayet etmiştir.)

447 ـ عن أبي هُرَيرةَ رضيَ الله عنهُ في حديث المسيء صَلاتَهُ أنهُ جاءَ فصلَّى، ثُمَّ جاءَ إلى النبيِّ ﷺ، فسَلَّمَ عليْهِ، فرَدَّ عليْهِ السَّلامَ، فقالَ: «ارْجِعْ فصَلِّ، فإنَّكَ لمْ تُصَلِّ» فرَجَعَ فصَلَّى، ثُمَّ جاءَ فسَلَّمَ على النَّبيِّ ﷺ حتى فعَلَ ذلِكَ ثلاثَ مرَّاتٍ. متفقٌ عليه(١).

447- Ebu Hureyre (r.a)'dan, namazını âdâbıyla kılmayan kimseyle alakalı hadisde şöyle rivayet edilmiştir;

"Bir adam -mescide- gelip namaz kıldı. Sonra Resûlüllah (s.a.v)'in yanına varıp O'na selam verdi. Peygamber (a.s) onun selamını aldı ve şöyle buyurdu: Dön ve -tekrar- namaz kıl; çünkü sen namaz kılmadın! Adam hemen döndü ve namazı yeniden kıldı. Sonra geldi ve Peygamber (a.s)'a selam verdi. Nihayet bu durumu üç defa tekrar etti." (Buhari ve Müslim)

EVİNE GİRDİĞİNDE SELAM VERMENİN MÜSTEHABLIĞI

448 ـ وعن أنسٍ رضيَ الله عنه قالَ: قالَ لي رسولُ الله ﷺ: «يا بُنَيَّ! إذا دَخَلْتَ على أهْلِكَ، فسَلِّمْ، يكُنْ بَرَكَةً عليْكَ، وعلى أهْلِ بيْتِكَ» رواهُ الترمذي(٢) وقال: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ

448- Enes (r.a), Resûlüllah (s.a.v)'in kendisine şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Ey oğulcağızım! Ehlinin yanına girdiğin zaman selam ver ki, senin ve ailenin üzerine bereket olsun." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendİr, sahihtir demiştir.)

ÇOCUKLARA SELAM VERMEK

449 - عن أنس رضيَ الله عنه أنَّهُ مَرَّ عَلى صِبْيانٍ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ، وقالَ: كانَ رسولُ الله ﷺ يَفْعَلُهُ. متفقٌ عليه(١).

449- Enes (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Enes, çocukların yanına uğradı. Onlara selam verdi ve dedi ki: Resûlüllah (s.a.v) böyle yapıyordu." (Buhari ve Müslim)

ERKEĞİN MAHREMİNE VEYA FİTNEDEN UZAK OLAN YABANCI KADINLARA SELAM VERMESİ

450 - عن سَهْلِ بن سَعْدٍ رضِيَ الله عَنْهُ قالَ: كانَتْ فِينا امْرَأةٌ - وفي روايةٍ: كانَتْ لَنا عَجُوزٌ - تأخُذُ مِنْ أصُولِ السِّلْقِ(٢) فتطْرَحُهُ في القِدْرِ، وتُكَرْكِرُ حَبَّاتٍ مِنْ شَعِيرٍ، فإذا صَلَّيْنا الجُمُعَةَ، وانْصَرَفْنا، نُسَلِّمُ عَلَيْها، فتُقَدِّمُهُ إلَيْنا. رواهُ البخاري(٣).

450- Sehl b. Sa'd (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Aramızda bir kadın -başka bir rivayette; ihtiyar bir kadın-bulunuyordu. Pazı köklerini toplar, çömleğe koyup pişirir, biraz da arpa öğütürdü.

Biz Cuma'yı kılıp döndüğümüz zaman kendisine selam verirdik, o da hazırladığı yemeklerden bize takdim ederdi." (Buharı)

451 - وعَنْ أمّ هَانِيءٍ فَاخِتَةَ بِنتِ أبي طالب رضِيَ اللّهُ عَنْهـا قالَتْ: أتَيْتُ النبيَّ ﷺ يَـومَ الفَتْحِ وَهُـوَ يَغْتَسِلُ، وَفَـاطِمَةُ تَسْتُرُهُ بِثَوْبٍ، فَسَلَّمْتُ، وذكَـرتِ الحـديث. رواهُ مسلم(١).

451- Ümmü Hânî Fâhita b. Ebu Talih (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Mekke'nin fethi günü Resûlüllah (s.a.v)'e geldim. Peygamber (a.s) yıkanıyor, Fâtıma da onu bir elbise ile örtüyordu. Ben kendisine selam verdim." (Müslim)

KAFİRLERE İLK ÖNCE SELAM VERMENİN HARAM OLUŞU, ONLARIN SELAMININ ALINIŞI, MÜSLÜMAN VE KAFİRLERDEN OLUŞAN TOPLULUĞA SELAM VERMENİN MÜSTEHAB OLMASI HAKKINDADIR

452 - عن أبي هُرَيْرَةَ رضِيَ الله عنه أنّ رسول الله ﷺ قـالَ: «لا تَبْدَؤُوا اليَهُـودَ ولا النَّصَارَى بِالسَّلامِ، فإذا لقِيتُم أحَدَهُم في طَرِيقٍ فَاضطَرُّوهُ إلى أضْيَقِهِ» رواهُ مسلم(٢)

452- Ebu Hureyre (r.a) 'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu riayet edilmiştir:

"Yahudi ve Hristiyanlara selam vermeye ilk önce siz başlamayınız. Yolda

onlardan biri ile karşılaştığınızda da, yolun kenarından yürümeleri için onları sıkıştırınız." (Müslim)

MECLİSTEN KALKARKEN SELAM VERMENİN MÜSTEHABLIĞI

453 ـ عن أبي هُرَيْرَةَ رضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسول الله ﷺ: «إذا انتهَى أحَدُكُم إلى المَجْلِسِ فَلْيُسَلِّم، فَإذا أرَادَ أنْ يَقُومَ فَلْيُسَلِّمْ، فَلَيْسَتِ الأولى بِأحَقَّ مِنَ الآخِرَة» رواهُ أبو داود، والترمذي(١) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

453- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz bir meclise vardığı zaman selam versin. Oradan ayrılmayı arzuladığı zaman da selam versin. İlk önce verilen selam, sonrakinden daha üstün değildir." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

İZİN İSTEMENİN ÂDABI

454 ـ وعن أبي موسى الأشْعَرِيِّ رضِيَ الله عنهُ قال: قالَ رسول الله ﷺ «الاسْتِئْذانُ ثَلاثٌ، فإنْ أُذِنَ لَكَ(١) وإلاّ فارْجِع» متفقٌ عليه(٢).

454- Ebu Musa el-Eş'ari (r.a)'dan, Resûlüilah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İzin istemek üç defadır. Eğer sana izin verilirse-girersin, ama izin verilmezse hemen dönersin." (Buhari ve Müslim)

455 - وعن كِلْدَةَ بنِ الحَنبل رضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: أتيْتُ النَّبيَّ ﷺ، فَدَخلتُ عَليهِ ولم أُسَلِّم، فقال النبي ﷺ: «ارْجِع فقل: السَّلامُ عَلَيكُم أأدْخُلُ؟» رواهُ أبو داود، والترمذي[1] وقال: حديثٌ حسَنٌ.

455- Kilde b, Hanbel (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v)'e gitmiş ve selam vermeden huzuruna girmiştim. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Dön ve; Eselâmü Aleyküm, gireyim mi?de." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

456 - عن أنَسٍ رضي الله عنه في حديثه المشهور في الإسراء قالَ: قالَ رسول الله ﷺ: «ثُمَّ صَعِدَ بي جِبْرِيلُ إلى السَّماءِ الدُّنيا فاسْتَفْتَحَ، فقِيلَ: مَنْ هذا؟ قالَ: جِبرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعكَ؟ قالَ: مُحَمَّدٌ. ثُمَّ صَعِدَ إلى السَّماءِ الثَّانِيَةِ وَالثَّالِثَةِ وَالرَّابِعةِ وَسَائِرِهِنَّ، وَيُقالُ في بَابِ كُلِّ سَماءٍ: مَنْ هَذا؟ فَيَقُولُ: جِبْرِيلُ» متفقٌ عليه[2].

456- Enes (r.a)'dan, Isrâ ile ilgili meşhur hadisinde şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) şöyle devam etti; sonra Cebrail beni dünya semasına çıkardı ve kapının açılmasını İstedi. Denildi ki. 'Kim o?' O da şöyle dedi: 'Cebrail.' Denildi ki: 'Senin yanındaki kim?' Cebrail; 'Muhammed' dedi. Sonra ikinci, üçüncü, dördüncü ve diğer semalara çıkıldı. Her semanın kapısında; 'Kim o? ' diye sorulduğunda, 'Cebrail' diyordu." (Buhari ve Müslim)

457 - وعن أبي ذَرٍّ رضي الله عنه قالَ: خَرَجْتُ لَيْلَةً من اللَّيالي فإذا رسول الله يَمْشي وَحْدَهُ، فَجَعَلْتُ أمْشي في ظِلِّ القَمَرِ، فالْتَفَتَ فَرَآني فقالَ: «مَنْ هَذا؟» فقلتُ: أبو ذَرٍّ. متفقٌ عليه[1].

457- Ebu Zer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Gecelerden birinde dışarıya çıkmıştım. Bir de ne göreyim, Resûlüllah (s.a.v) yalnız başına yürüyor! Ben de ayın gölgesinde yürümeye başladım. Resûlüllah (s.a.v) dönünce beni gördü ve şöyle buyurdu: Kim o? Ben de dedim ki: Ebu Zer." (Buharı ve Müslim)

458 - وعن جابر رضِيَ الله عنهُ قالَ: أتَيْتُ النبيَّ ﷺ فَدَقَقْتُ البَابَ، فقالَ: «مَنْ ذا؟» فقلتُ: أنا، فقالَ: «أنَا أنَا؟!» كَأنَّهُ كَرِهَها. متفقٌ عليه(٢).

458- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v)'e geldim ve kapıyı çaldım. Buyurdu ki: Kim o? Ben de dedim ki: Benim. Bunun üzerine sanki hoşlanmayarak şöyle buyurdu: Ben, Ben - neymiş?" (Buharı ve Müslim)

AKSIRAN 'ELHAMDÜLİLLAH' DEDİĞİNDE 'YERHAMÜKELLAH' DEMEK

459 - عن أبي هُرَيرةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «إنَّ الله يُحِبُّ العُطَاسَ، وَيَكْرَهُ التَّثَاؤُبَ، فَإذا عَطَسَ أحَدُكُمْ وَحَمِدَ الله تَعالى كانَ حَقّاً على كُلِّ مُسْلِمٍ سَمِعَهُ أن يقولَ لَهُ: يَرْحَمُكَ الله، وَأمَّا التَّثَاؤُبُ فإنَّما هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ، فإذا تَثَاءَبَ أحَدُكُمْ فَلْيَرُدَّهُ ما اسْتَطَاعَ؛ فَإنَّ أحَدَكُمْ إذا تَثَاءَبَ ضَحِكَ مِنْهُ الشَّيْطَانُ» رواهُ البخاري(١).

459- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah aksırmayı sever, esnemekten ise hoşlanmaz. Sizden biriniz aksırdığı ve Allah'a hamd ettiği zaman, onu işiten her müslümanın üzerine 'Allah sana merhamet etsin' demek bir haktır. Esnemek ise ancak şeytandandır. Sizden biriniz esnemeye başladığında, elinden geldiği kadar onu geri çevirmeye

çalışsın. Çünkü sizden biriniz esnediğinde şeytan ona güler." (Buharı)

460 - وعنه عن النبيِّ ﷺ قالَ: «إذا عَطَسَ أحَدُكُمْ فَلْيَقُل: الحَمْدُ لِلَّهِ، وَلْيَقُلْ لهُ أخُوهُ أوْ صَاحِبُهُ: يَرْحَمُكَ الله. فإذا قالَ لهُ: يَرْحَمُكَ الله فَلْيَقُلْ: يَهْدِيكُمُ الله وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ». رواهُ البخاري[2].

460- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz aksırdığı zaman 'Elhamdülillah' desin. Kardeşi veya arkadaşı da ona 'Allah sana merhamet etsin' desin. Aksırana 'Yerhamükellah' dendiğinde de 'Yehdîkümullah ve yuslihu bâleküm' diye mukabelede bulunsun." (Buharı)

461 - وعن أبي موسى رضِيَ الله عنهُ قالَ: سمعت رسول الله ﷺ يقولُ: «إذا عَطَسَ أحَدُكُمْ فَحَمِدَ الله فَشَمِّتُوهُ، فإنْ لَمْ يَحْمَدِ الله فلا تُشَمِّتُوهُ». رواهُ مسلم[1].

461- Ebu Musa (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Sizden biriniz aksırıp da 'Elhamdülillah' dediği zaman, sizde ona 'Yerhamükallah' deyiniz. Eğer Allah'a hamd etmemişse, siz de ona 'Yerhamükallah'demeyiniz. (Müslim)

MUSAFAHA VE GÜLER YÜZLÜ OLMAK

462 - عن أبي الخَطَّابِ قَتَادَةَ قالَ: قلتُ لأنسٍ: أكانَتِ المُصافَحَةُ في أصْحَابِ رسولِ الله ﷺ؟ قالَ: نَعَمْ. رواهُ البخاري[1].

462- Ebu Hattab Katâde (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben Enes'e dedim ki: Resûlüllah (s.a.v)'in ashabı arasında musafaha olur muydu? Dedi ki: Evet." (Buhari)

463 ـ وعن البَرَاءِ رضي الله عنه قال: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «ما مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ فَيَتَصَافَحانِ إلاَّ غُفِرَ لهُمَا قَبْلَ أنْ يَفْتَرِقا» رواهُ ابو داود(١).

463- Berâ (r.a) ' dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İki müslüman karşılaştıklarında musafaha yaparlarsa, ayrılmadan önce günahları bağışlanır." (Ebu Davud)

464 ـ وعن أنسٍ رضي الله عنهُ قالَ: قالَ رَجُلٌ: يا رسولَ اللّه! الرَّجُلُ مِنّا يَلْقى أخاهُ أوْ صَدِيقَهُ، أيَنْحَني لَهُ؟ قالَ: «لا» قالَ: أفَيَلْتَزِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ؟ قالَ: «لا» قالَ: فَيَأخُذُ بِيَدِهِ وَيُصَافِحُهُ؟ قالَ: «نَعَمْ» رواهُ الترمذي(٢) وقال: حديثٌ حسنٌ.

464- Enes (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bir adam 'Ey Allah'ın Resulü, bizden biri kardeşiyle veya arkadaşıyla karşılaştığında ona eğilebilir mi?' dedi. Resûlüllah: 'Hayır'dedi. Adam: Peki ona sarılıp öpebilir mi?' Resûlüllah : 'Hayır'dedi. Adam: 'Elini tutup musafaha edebilir mi?' Resûlüllah: Evet, dedi." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendİr demiştir.)

465 ـ وعن أبي هريرة رضِيَ الله عنهُ قالَ: قبَّلَ النبيُّ ﷺ الحسنَ بن عليٍّ، رضِيَ الله عنهُما، فقالَ الأقْرَعُ بن حَابِس: إنَّ لي عَشَرَةً مِنَ الوَلَدِ ما قَبَّلْتُ مِنْهُمْ أحَداً فقالَ رسولُ الله، ﷺ: «مَنْ لاَ يَرْحَمْ لا يُرْحَمْ!» متفقٌ عليه(٤).

Fihrist’e dön

465- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Hz. Ali'nin oğlu Hasan'ı (r.a) öptü. Akra' b. Habis dedi ki: Benim on tane evladım var; hiç birini öpmedim. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Merhamet etmeyen, merhamet olunmaz." (Buharı ve Müslim)

HASTAYI ZİYARET

466 - عن البَرَاءِ بن عازِبٍ رضِيَ الله عنهُما قالَ: أَمَرَنا رسولُ اللهِ ﷺ بِعِيادَةِ المَرِيضِ، وَاتِّبَاعِ الجَنازَةِ، وَتَشْمِيتِ العَاطِسِ، وَإِبْرَارِ المُقْسِمِ، وَنَصْرِ المَظْلُومِ، وَإِجَابَةِ الدَّاعِي، وَإِفْشَاءِ السَّلامِ. متفقٌ عليه(٦).

466- Berâ b. Azib (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize hasta ziyaretini, cenazeyi takip etmeyi, aksırana 'Yerhamükallah' demeyi, yemin edenin yeminini yerine getirmesi için yardım etmeyi, mazluma yardım etmeyi, davete icabet etmeyi ve selamı yaymayı emretti." (Buharı ve Müslim)

467 - وعن أبي هُرَيرة رضِيَ الله عنهُ أن رسول الله ﷺ قالَ: «حَقُّ المُسْلِمِ عَلى المُسْلِمِ خَمْسٌ: رَدُّ السَّلامِ، وَعِيَادَةُ المَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الجَنَائِزِ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَتَشْمِيتُ العَاطِسِ» متفقٌ عليه(٧).

467- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir müslümanın diğer bir müslüman Üzerine olan hakkı beştir; Selamı almak, hastayı ziyaret etmek, cenazeyi takip etmek, davete katılmak ve

aksırana 'Yerhamukellah' demek." (Buharı ve Müslim)

468 - وعن أبي موسى رضي الله عنه قال: قال رسولُ اللَّهِ ﷺ: «عُودُوا المَرِيضَ، وَأَطْعِمُوا الجَائِعَ، وَفُكُّوا العَانِي» رواهُ البخاري(٣).

468- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurdğu rivayet edilmiştir:

"Hastayı ziyaret ediniz, açı doyurunuz ve esirin -bağını çözünüz- hürriyetini veriniz." (Buharı)

469 - وعن ثَوْبَانَ، رضِيَ اللَّهُ عنهُ، عن النبيِّ ﷺ قالَ: «إنَّ المُسْلِمَ إذا عَادَ أخَاهُ المُسْلِمَ لَمْ يَزَلْ في خُرْفَةِ الجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ» قِيلَ: يا رسولَ اللَّهِ وَمَا خُرْفَةُ الجَنَّةِ؟ قالَ: «جَنَاهَا»(٤) رواهُ مسلم(٥).

469- Sevbân (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir müslüman diğer bir müslüman kardeşini ziyaret ettiğinde, dönünceye kadar cennet hurfesi toplamaya devam eder. Denildi ki: Ey Allah'ın Resulü, cennet hurfesi de nedir? Buyurdu ki: Cennetin olgunlaşmış hurmalarıdır." (Müslim)

470 - وعن عَليٍّ، رضِيَ الله عنهُ، قالَ: سَمِعْتُ رسولَ الله ﷺ، يقولُ: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَعُودُ مُسْلِماً غُدْوَةً(١) إلاَّ صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُمْسِيَ، وَإِنْ عَادَهُ عَشِيَّةً إلاَّ صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ، وَكَانَ لَهُ خَرِيفٌ فِي الجَنَّةِ» رواهُ الترمذي(٢) وقالَ: حديثٌ حسَنٌ.

470- Ali (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Hangi bir müslûman, diğer bir müslümanı sabahleyin ziyaret etse, akşamlayıncaya kadar yetmiş bin melek ona istiğfar eder. O hastayı akşam vakti ziyaret ederse, sabah oluncaya kadar yetmiş bin melek ona istiğfar eder. Ayrıca onun için cennette derilmiş meyveler vardır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

471 - عن عائشة، رضيَ الله عنها، أنّ النبيَّ، ﷺ، كانَ إذا اشْتَكَى الإنْسانُ الشَّيءَ مِنْهُ، أوْ كانَتْ بِهِ قَرْحَةٌ أوْ جُرْحٌ، قالَ النَّبيُّ ﷺ بإصْبَعِهِ هَكذا، وَوَضَعَ سُفْيانُ بْنُ عُيَيْنَةَ الرَّاوي سَبَّابَتَهُ بالأرْضِ ثُمَّ رَفَعَها وقالَ: «بِسْمِ اللَّهِ، تُرْبَةُ أرْضِنا، بِريقَةِ بَعْضِنا، يُشْفَى بِهِ سَقِيمُنا، بِإذْنِ رَبِّنا» متفقٌ عليه[2].

471- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), bir insan bir yerinden şikayet ettiğinde, ya da bir yerinde yara bere çıktığında parmağını şöyle yaparak -Râvî Süfyân b. Uyeyne şehadet parmağını yere koyup kaldırdı- buyururdu ki:

'Bismillahi türbetü erdina, bi-rîkati ba'dina, yüşfâ bihi seki-munâ bi-izni Rabbinâ-Allah'ın ismiyle başlıyorum; yeryüzümüzün toprağı, bazımızın tükürüğü ve Allah'ın izniyle hastamız şifa bulur." (Buharı ve Müslim)

472 - وعنها أن النبيَّ ﷺ كانَ يَعُودُ بَعْضَ أهْلِهِ يَمْسَحُ بِيَدِهِ اليُمْنى ويقولُ: «اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، أذْهِبِ البَأْسَ[3]، وَاشْفِ، أنْتَ الشَّافي لا شِفاءَ إلاَّ شِفاؤُكَ، شِفاءً لا يُغادِرُ سَقَماً» متفقٌ عليه[1].

472- Hz. Âişe (r,a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ehlinden hastalanan bazı kimseleri ziyaret edip sağ eliyle mesheder ve şöyle buyururdu: İnsanların Rabbi olan Allah'ım, bu hastanın-sıkıntısını gideriver ve şifa ihsan eyle. Sen şifa verensin, senin şifadan başka şifa yoktur, hiçbir hastalık kalmayacak şekilde şifa ihsan eyle." (Buharı ve Müslim)

473 - وعن أنسٍ ، رضيَ الله عنهُ، أنه قال لِثابِتٍ رحمه الله : ألا أرْقِيكَ بِرُقْيَةِ رسـول الله ﷺ؟ قالَ: بَلَى، قـالَ: اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ ، مُـذْهِبَ البَأْسِ ، اشْفِ أَنتَ الشَّافي ، لا شافيَ إلاّ أنتَ، شِفاءً لا يُغادِرُ سَقَماً. رواهُ البُخاري(١).

473- Enes (r.a)'dan, kendisinin Sabit'e (r.a) şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in hastaya yaptığı dua ile sana dua edeyim mi? Sabit; Evet, dedi. Enes; İnsanların Rabbi olan, sıkıntı ve acıyı gideren Allah'ım, şifa ihsan eyle! Sen şifa verensin. Senden başka şifa veren yoktur. Hiçbir hastalık kalmayacak şekilde şifa ihsan eyle." (Buhari)

474 - وعنه أنَّ النبيَّ ﷺ دَخَلَ عَلى أعْرابِيٍّ يَعُودُهُ، وَكَانَ إذا دَخَلَ على مَنْ يَعُودُهُ قالَ: «لا بَأْسَ، طَهُورٌ(١) إنْ شَاءَ اللَّهُ» رواهُ البخاري(٢).

474- İbn-i Abbas (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir bedevinin yanına girip kendisini ziyaret etti. Ziyaret ettiği hasta kimselere buyurduğu gibi şöyle buyurdu: Geçmiş olsun, İnşaallah günahlardan temizlenmeye vesile olur." (Buhari)

475 - وعن أبي سعيد الخُدْري رضيَ الله عنهُ أن جِبْرِيلَ أتى النَّبِيَّ ﷺ، فقالَ: يا مُحَمَّدُ! اشْتَكَيْتَ؟ قالَ: «نَعَمْ» قالَ: «بِسْمِ اللَّهِ أرْقِيكَ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أوْ عَيْنِ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ، بِسْمِ اللَّهِ أرْقِيكَ» رواهُ مسلم(٣).

475- Ebu Saîd el-Hudrî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Cebrail (a.s) Peygamber (s.a.v)'e gelerek şöyle dedi: Ey Muhammed! Hastalığından-şikayetin mi var? Resûlüllah: Evet, buyurdu. Bunun üzerine CebâİI şöyle dua etti: Allah'ın ismiyle sana dua ediyorum. Sana eziyet veren her şeyden, herhangi bir kişinin kötülüğünden veya hasedçinin göz değmesinden Allah sana şifa versin. Allah'ın adıyla sana okuyorum." (Müslim)

476 - عن ابن عباس ، رضيَ اللَّهُ عنهُما، أنَّ عليَّ بن أبي طالب، رضيَ اللَّهُ عنهُ خرجَ مِنْ عِنْدِ رسولِ اللَّهِ، ﷺ، في وَجَعِهِ الَّذي تُوُفِّيَ فيهِ، فقالَ النَّاسُ: يَا أَبَا الحَسَنِ! كَيفَ أَصْبَحَ رسولُ اللَّهِ ﷺ؟ قالَ: أَصْبَحَ بِحَمْدِ اللَّهِ بَارِئاً. رواهُ البخاري(٢).

476- İbn-i Abbas (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Hz. Ali b. Tâlib (r.a), Resûlüllah (s.a.v)'in vefat ettiği hastalığı sırasında huzurundan ayrıldığı zaman insanlar dediler ki: Ey Hasan'ın babası, Resûlüllah (s.a.v) nasıl sabahladı? Hz. Ali: Allah'a hamd olsun ki, sabaha iyi olarak ulaştı, dedi." (Buhari)

477 - وعنها قالت: رَأَيْتُ رَسُوْلَ الله ﷺ وَهُوَ بِالمَوْتِ، عِنْدَهُ قَدَحٌ فِيهِ مَاءٌ وَهُوَ يدخِلُ يَدَهُ في القَدَحِ، ثم يَمْسَحُ وَجْهَهُ بالماءِ، ثم يقول: «اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلى غَمَرَاتِ المَوْتِ(١) وَسَكَرَاتِ المَوْتِ»(١) رواهُ الترمذي(٢).

477- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben Resûlüllah (s.a.v)'i ölümü esnasında gördüm; yanında içi su dolu bir bardak bulunuyordu. Elini bardağa sokuyor, sonra su ile yüzünü mesh ediyor ve şöyle buyuruyordu: Allah'ım, Ölüm sıkıntılarına ve ölüm baygınlıklarına karşı bana yardım et." (Tirmizi)

478 - عن عِمرَانَ بن الحُصَيْنِ رضِيَ الله عنهُما أن امْرَأَةً مِنْ جُهَيْنَةَ أَتَتِ النَّبيَّ ﷺ وَهِي حُبْلى مِن الزِّنَا، فقالَت: يا رسولَ اللَّهِ! أَصَبتُ حَدّاً فَأَقِمهُ عَلَيَّ، فَدَعا رسولُ

اللَّهِ ﷺ وَلِيَّهَا، فقال: «أَحْسِنْ إِلَيْهَا، فَإِذَا وَضَعَتْ فَأْتِنِي بِهَا»، فَأَمَرَ بِهَا النَّبِيُّ ﷺ،
فَشُدَّتْ عَلَيها ثِيَابُهَا، ثُمَّ أَمَرَ بِها فَرُجِمَتْ، ثُمَّ صَلَّى عَلَيها. رواهُ مسلم[4].

478- Imrân b. Husayn (r.a)'dan şöyie rivayet edilmiştir:

"Cüheyne kabilesinden bir kadın, zinadan hamile kalmış bir halde Resûlüllah (s.a.v)'e geldi ve dedi ki: Ey Allah'ın Resulü, Had cezasını gerektiren bir suç yaptım, o cezayı bana uygula! Resûlüllah (s.a.v) kadının velisini çağırdı ve ona şöyle buyurdu: Ona iyi bak; çocuğunu doğurunca bana getir. Velisi de- kendisine denileni yaptı. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) kadının elbisesinin üzerine iyice bağlanmasını emretti. Sonra emir verdi de recm olundu. Daha sonra da üzerine -cenaze- namazı kıldı." (Müslim)

479 - عن ابنِ مسعودٍ رضيَ الله عنهُ قالَ: دَخلتُ عَلى النَّبيِّ ﷺ وَهُوَ يُوعَكُ،
فَمَسِسْتُهُ، فقلتُ: إنَّكَ لَتُوعَكُ[5] وَعْكاً شَدِيداً، فقالَ: «أَجَلْ إنِّي أُوعَكُ كما يُوعَكُ
رَجُلانِ مِنكُمْ» متفقٌ عليهِ[6].

479- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) sıtmaya yakalandığı bir sırada huzuruna girdim, kendisine dokundum ve dedim ki: Şüphesiz sen çok şiddetli bir sıtmaya tutulmuşsun! Buyurdu ki: Evet, ben sizden iki kişinin sıtmaya tutulduğu gibi bir sıtmaya tutuldum!" (Buharı ve Müslim)

ÖLÜMÜ YAKLAŞAN BİRİNE 'LÂ İLAHE İLLALLAH' TELKİNİ

480 - عن معاذٍ رضِيَ الله عنهُ قالَ: قالَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «من كَانَ آخِرَ كَلامِهِ
لا إله إلاَّ الله دَخَلَ الجَنَّةَ». رواهُ أبو داود والحاكم[1] وقالَ: صحيحُ الإسناد.

Fihrist’e dön

480- Muaz (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kimin en son sözü 'Lâ ilahe illallah' olursa cennete girer." (Ebu Davud ve Hakim rivayet etmiş; isnadı sahihtir demiştir.)

ÖLÜNÜN GÖZÜ YUMULUNCA OKUNACAK DUA

481 - عن أُمِّ سَلَمَةَ رضِيَ اللَّهُ عنها قالت: دَخَلَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَى أبي سَلَمَةَ وَقَدْ شَقَّ بَصَرُهُ، فَأَغْمَضَهُ، ثُمَّ قالَ: «إنَّ الرُّوحَ إذا قُبِضَ، تَبِعَه الْبَصَرُ» فَضَجَّ نَاسٌ مِنْ أَهْلِهِ(٣)، فقال: «لاَ تَدْعُوا عَلَى أنْفُسِكُمْ إلاَّ بِخَيْرٍ فَإنَّ المَلائِكَةَ يُؤَمِّنُونَ عَلَى مَا تَقُولُونَ» ثُمَّ قَالَ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لأَبِي سَلَمة، وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي المَهْدِيِّينَ(٤)، واخْلُفْهُ(٥) فِي عَقِبِهِ فِي الغَابِرِينَ(٦)، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ! وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَنَوِّرْ لَهُ فيه» رواهُ مسلم(٧).

481- Ümmü Seleme (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Ebu Seleme -vefat ettiğinde- yanına vardı ve açık olan gözünü kapadı, sonra şöyle buyurdu: Şüphesiz ki ruh alınınca göz onun peşi sıra baka kalır. Ailesinden bir kısmı feryad-ı figan ettiler. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Kendinize ancak hayır duada bulununuz. Çünkü melekler, sizin yaptığınız duaya âmin derler. Sonra şöyle devam etti: Allah'ım, Ebu Sele-me'yi affet. Hidayete ermiş kullar arasında derecesini yükselt. Geride kalanlar arasından ona iyi bir halef kıl. Ey âlemlerin Rabbi olan Allah'ım, bizi ve onu affeyle. Kabrini genişlet, kabrini nurlandır." (Müslim)

Fihrist'e dön

ÖLÜNÜN YANINDA SÖYLENECEKLER

482 - عن أمّ سَلَمة رضيَ الله عنها قالَت: قالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «إذا حَضَرْتُمُ المَرِيضَ، أو المَيِّتَ، فَقُولُوا خَيْراً؛ فَإنَّ المَلائِكَةَ يُؤَمِّنُونَ(٨) عَلى مَا تَقُولُون» قالَتْ: فَلَمَّا مَاتَ أَبُو سَلَمَة، أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقُلْتُ: يا رسُولَ الله! إنَّ أَبا سَلَمة قَدْ مَاتَ، قَالَ: «قُولي: اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لي وَلَهُ، وَأَعْقِبْني(١) مِنْهُ عُقْبى حَسَنَة» فقلتُ: فَأَعْقَبَني اللّٰهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ لي مِنْهُ: مُحَمَّداً ﷺ. رواهُ مسلم(٢)

482- Ümmü Seleme (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Siz bir hastanın veya bir ölünün yanında hazır bulunduğunuz zaman hayır konuşun. Çünkü melekler, sizin söylediklerinize âmin diyorlar.
Ümmü Seleme dedi ki: Ebu Seleme vefat ettiği zaman Resûlüllah (s.a.v)'e gittim ve dedim ki: Ey Allah'ın Resulü, Ebu Seleme vefat etti. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Allah'ım, beni ve onu affeyle, onun yerine bana güzel bir karşılık ihsan eyle, diye dua et. Ben de bunu söyledim ve Allah bana ondan daha hayırlı karşılığı, Muhammed'i verdi." (Müslim)

483 - وعن أبي موسى رضيَ الله عنهُ أنَّ رسُولَ اللّٰهِ ﷺ قالَ: «إذا مَاتَ وَلَدُ العَبدِ، قالَ اللّٰهُ تَعالَى لِمَلائِكَتِهِ: قَبَضْتُم وَلَد عَبْدِي؟ فيقولُونَ: نَعَم، فيقولُ: قَبَضتُم ثَمَرَةَ فُؤادِهِ(١)؟ فيقولونَ: نَعَم. فَيَقُولُ: فَمَاذَا قالَ عَبْدِي؟ فيقولُونَ: حَمِدَكَ واسْتَرْجَعَ، فَيَقُولُ اللّٰهُ تعالى: ابْنُوا لِعَبْدي بَيتاً في الجَنَّة، وَسَمُّوهُ بيتَ الحَمدِ» رواهُ الترمذي(٣) وقال: حديثٌ حسنٌ.

483- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kulun çocuğu öldüğü zaman Yüce Allah meleklere şöyle buyurur:

Fihrist'e dön

Kulumun çocuğunu aldınız mı? Onlar: Evet, derler. Yüce Allah: Kulumun kalbinin meyvesini aldınız öyle mi?buyurur. Onlar: Evet, derler. Bu sefer yüce Allah: Kulum ne dedi?diye sorar. Derler ki: Sana hamd etti ve 'İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn- Biz Allah'dan geldik yine ona dönücüleriz- dedi. Bunun üzerine Yüce Allah şöyle buyurur: Kuluma cennette bir köşk bina ediniz ve o binanın adını 'Hamd Evi'diye isimlendiriniz." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

484 - وعن أبي هُريرةَ رضِيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قال: «يقُولُ اللَّهُ تعالى: مَا لِعَبْدِي المُؤْمِنِ عِنْدِي جَزَاءٌ إذا قَبَضْتُ صَفِيَّهُ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيا، ثُمَّ احْتَسَبَهُ؛ إلَّا الجَنَّةُ» رواهُ البخاري(١).

484- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah şöyle buyurur: Mü'min kulumun dünya ehlinden en çok sevdiği birini aldığım zaman sabredip de karşılığını benden beklerse, benim katımda ona verilecek mükafat ancak cennettir." (Buharı)

BAĞIRIP ÇAĞIRMADAN ÖLÜYE AĞLAMANIN CAİZ OLUŞU

485 - عن ابن عُمَرَ رضِيَ الله عنهُما أنَّ رسُولَ اللَّهِ ﷺ عادَ سَعْدَ بنَ عُبادَةَ، وَمَعَهُ عَبْدُ الرَّحْمنِ بْنُ عَوْفٍ، وَسَعْدُ بْنُ أبي وَقَّاصٍ، وَعَبْدُ اللَّهِ بنُ مَسْعُودٍ رضِيَ الله عنهُم، فَبَكى رسولُ اللَّهِ ﷺ، فلمَّا رأى القَوْمُ بُكَاءَ رسولِ اللَّهِ ﷺ، بَكَوْا؛ فقالَ: «ألا تَسْمَعُونَ؟ إنَّ اللَّهَ لا يُعَذِّبُ بِدمْعِ العَيْنِ، وَلا بِحُزْنِ القَلْبِ، وَلَكِنْ يُعَذِّبُ بِهذا أوْ يَرْحَمُ» وَأَشَارَ إلى لِسَانِهِ. متفقٌ عليه(١).

485- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

Fihrist'e dön

"Resûlüllah (s.a.v), beraberinde Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebu Vakkâs ve Abdullah b. Mesûd (r.a) olduğu halde Sa'd b. Ubâ-de'yi hastalığında ziyaret etti. Resûlüllah (s.a.v) ağladı; Resûlüllah (s.a.v)'in ağladığını gören topluluk da ağladı. Bunun üzerine Peygamber (a.s) şöyle buyurdu: Işitiyor musunuz? Allah göz yaşının akması ve kalbin hüzünlenmesi sebebiyle -kulunu- azaba çarptırmaz, Ama -dilini işaret ederek- bunun yüzünden ya azap eder, ya da merhamet eder." (Buharı ve Müslim)

ÖLÜDE GÖRÜLEN ÇİRKİN DURUMLARIN SÖYLENMEMESİ

486 ـ عن أبي رافع أَسْلَمَ مولى رسول اللهِ ﷺ أنَّ رسول الله ﷺ قال: «مَنْ غَسَّلَ مَيْتاً فَكَتَمَ عَلَيْهِ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ أَرْبعينَ مَرَّةً» رواهُ الحاكم(١) وقالَ: صحيح على شرط مسلم.

486- Resûlüllah (s.a.v)'in azatlı kölesi Ebu Râfi' Esleme (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir ölüyü yıkar da -onda gördüğü çirkin halleri- saklarsa, Allah o kimseyi kırk defa bağışlar." (Hakim rivayet etmiş ve Müslim şartı üzere sahihtir demiştir.)

CENAZE NAMAZINI KILMAK, KABRE KADAR YOLCU ETMEK VE KADINLARIN CENAZEYİ TAKİP ETMELERİNİN MEKRUH OLUŞU

487 ـ وعن أبي هُرَيرةَ رضِيَ اللَّهُ عنه قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «مَنْ شَهِدَ الجِنَازَةَ حَتَّىٰ يُصَلَّى عَلَيها، فَلَهُ قِيراطٌ، وَمَنْ شَهِدَهَا حَتَّى تُدْفَنَ، فَلَهُ قِيراطَانِ» قِيلَ: وَمَا القِيراطَانِ؟ قالَ: «مِثْلُ الجَبَلَيْنِ العَظِيمَيْنِ». متفقٌ عليه(١).

Fihrist'e dön

487- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, namazı kılana kadar cenazede hazır bulunursa ona bir kırat; kim de defnedilînceye kadar cenazede hazır bulunursa ona da iki kırat vardır. Denildi ki: İki kırat nedir, Ey Allah'ın Resulü? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: İki büyük dağ kadardır." (Buharı ve Müslim)

488 - وعنه أنَّ رسولَ اللّٰهِ ﷺ قالَ: «مَنِ اتَّبَعَ جِنَازَةَ مُسْلِمٍ إيمَاناً وَاحْتِساباً، وَكَانَ مَعَهُ(١) حَتّى يُصَلَّى عَلَيها وَيُفرَغَ مِنْ دَفنِها، فَإِنَّهُ يَرْجِعُ مِنَ الأَجْرِ بِقِيرَاطَيْنِ كُلُّ قِيرَاطٍ مِثْلُ أُحُدٍ، وَمَنْ صَلَّى عَلَيهَا، ثم رَجَعَ قَبْلَ أَنْ تُدْفَنَ، فَإِنَّهُ يَرجِعُ بِقِيرَاطٍ» رواهُ البخاري(٢).

488- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim inanarak ve sevabını Allah'dan umarak bir müslümanın cenazesini takip eder, hatta cenaze namazını kılar ve defnedilinceye kadar ayrılmazsa, her bir Uhud dağı kadar olan iki kırat mükafatla döner. Kim cenaze namazını kılar ve defnedilmeden geri dönerse o da bir kırat mükafatla döner." (Buharı)

489- وعن أُمِّ عَطِيَّةَ رضِيَ اللّٰهُ عَنها قَالَتْ: «نُهِينَا عَنِ اتِّبَاعِ الجَنَائِزِ، وَلم يُعزَمْ عَلَيْنَا» متفقٌ عليهِ(٤).

489- Ümmü Atiyye (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz, cenazeyi takip etmekten men edildik, ama bu hususta bize bir zorlama yapılmadı." (Buharı ve Müslim)

CENAZE NAMAZI KILANLARIN ÇOKLUĞU, SAFLARI ÜÇ VEYA DAHA FAZLA YAPMALARI

490 - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا مِنْ مَيِّتٍ يُصَلِّي عَلَيهِ أُمَّةٌ(١) مِنَ المُسْلِمِينَ يَبْلُغُونَ مِئَةً كُلُّهُمْ يَشْفَعُونَ لَهُ إِلاَّ شُفِّعُوا فِيهِ» رواهُ مسلم(١).

490- Hz. Âişe (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Herhangi bir cenaze üzerine, müslümanlardan sayıları yüze ulaşan bir cemaat namaz kılıp şefaat getirirlerse, mutlaka ona yaptıkları şefaat kabul olunur." (Müslim)

491 - وعن ابن عباس رضِيَ الله عنهُما قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَا مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَمُوتُ، فَيَقُومُ عَلى جَنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ رَجُلاً لا يُشْرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئاً إِلاَّ شَفَّعَهُم اللَّهُ فِيهِ» رواه مسلم(٢).

491- Ibn-i Abbas (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (sa.v)'i şöyle buyururken işittim: Her hangi bir müslüman ölür de, cenazesine Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayan kırk kişi katılırsa, Allah onların ölen kimse hakkındaki şefaatlerini mutlaka kabul eder." (Müslim)

CENAZE NAMAZINDA OKUNACAK DUALAR

492 - وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِي الصَّلاةِ عَلى الجِنَازَةِ: «اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبُّهَا، وَأَنْتَ خَلَقْتَها، وَأَنْتَ هَدَيْتَهَا لِلإِسْلَامِ، وَأَنْتَ قَبَضْتَ رُوحَهَا، وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِسِرِّهَا وَعَلانِيَتِهَا، جِئْنَاكَ شُفَعَاءَ لَهُ» رواهُ أبو داود(٤).

Fihrist'e dön

492- Ebu Hureyre (r.a) şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) cenaze namazı kılarken şu duayı yapmıştır: Allah'ım! Sen onun Rabbisin, onu sen yarattın, onu Islam'a sen ilettin, onun ruhunu sen aldın, onun gizli ve aşikar yaptıklarını sen bilirsin; ona şefaat etmek için senin huzuruna geldik." (Ebu Davud)

493 - وعن عبد اللَّهِ بن أبي أَوْفى رضِيَ الله عنهُما أَنَّهُ كبَّرَ عَلى جِنَازَةِ ابْنَةٍ لَهُ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ، فَقَامَ بَعْدَ الرَّابِعَةِ كَقَدْرِ مَا بَيْنَ التَّكْبِيرَتَيْنِ يَسْتَغْفِرُ لَهَا وَيَدْعُو، ثُمَّ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصْنَعُ هَكَذَا. رواهُ الحاكم(٧) وقالَ: حديثٌ صحيحٌ.

493- Abdullah b. Ebu Avfâ (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bu zat, kendi kızının cenaze namazını dört tekbirle kıldı. Dördüncü tekbiri aldıktan sonra iki tekbir arasındaki süre kadar ayakta kalıp, onun için istiğfar diledi ve duada bulundu. Sonra da şöyle dedi: Resûlüllah (s.a.v) aynı şekilde yapardı." (Hakim rivayet etmiş ve hadis sahihtir demiştir.)

CENAZEDE ACELE ETMEK

494 - عن أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قالَ: «أَسْرِعُوا بِالجَنَازَةِ، فَإِنْ تَكُ صَالِحَةً، فَخَيْرٌ تُقَدِّمُونَهَا إِلَيْهِ، وَإِنْ تَكُ سِوَى ذَلِكَ، فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ» متفقٌ عليهِ(١).

494- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cenazeyi -yerine ulaştırmada- acele ediniz! Eğer iyi kimse ise, kendisine bir an Önce hayrı takdim etmiş olursunuz. Eğer böyle değilse, bir an önce şerri omuzlarınızdan atmış olursunuz." (Buhari ve Müslim)

495 - عن أبي هُرَيْرَة رضِيَ الله عنهُ، عن النبيِّ ﷺ قال: «نَفْسُ المُؤْمِنِ مُعَلَّقَةٌ بِدَيْنِهِ حَتَّى يُقْضَى عَنْهُ» رواهُ الترمذي(٤) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

495- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mü'minin ruhu, borcu ödeninceye kadar borcundan dolayı bağlı kalır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

KABRİSTANDA NASİHAT

496 - عن علي رَضِيَ اللَّهُ عنه قالَ: كُنَّا في جِنَازَةٍ في بَقِيعِ الْغَرْقَدِ(١) فَأَتَانا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَعَدَ، وَقَعَدْنَا حَوْلَهُ وَمَعَهُ مِخْصَرَةٌ(٢) فَنَكَسَ وَجَعَلَ يَنْكُتُ بِمِخْصَرَتِهِ، ثُمَّ قَالَ: «مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَقَدْ كُتِبَ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ وَمَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ» فقالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلا نَتَّكِلُ عَلى كِتَابِنَا؟ فَقالَ: «اعْمَلُوا، فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ» وذكَرَ تمامَ الحديث.

متفقٌ عليه(٣).

496- Hz. Ali (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz, Bakî' el-Gurkad mezarlığında bir cenazede idik. Resûlüllah (s.a.v) geldi ve oturdu; biz de onun etrafına oturduk. Yanında bir asa vardı. Başını önüne eğmiş, asası ile yere bir takım şeyler çiziyordu. Sonra şöyle buyurdu: Sizden her birinizin cehennemdeki yeri de, cennetteki yeri de mutlaka yazılmıştır. Bunun üzerine ashab dediler ki: Ey Allah'ın Resûlü,o zaman alın yazımıza bakıp her şeyden elimizi çekelim mi? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Çalışınız; hepinize kendiniz için yaratılan şey neyse o müyesser olur." (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

ÖLÜYÜ DEFNETTİKTEN SONRA BİRAZ OTURUP DUA YAPMAK

497 - عن أبي عَمْرو - وقيل: أبـو عبدالله، وقيـل: أبو لَيْلى - عُثْمـانَ بن عَفّانَ
رضِيَ الله عنهُ قالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا فَرَغَ مِنْ دفنِ المَيِّتِ وَقَفَ عَلَيـهِ، وقالَ: «استَغفِـرُوا
لأَخِيكُم وَسَلُوا لَهُ التَّثبِيتَ، فَإِنَّهُ الآن يُسـأَلُ» رواهُ أَبُو داود.

497- Ebu Amr dan, veya Abu Abdullah, ya da Ebu Leyla diye anılan Osman b. Affan (r.a)'dan söyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ölüyü defin işi bittikten sonra başında durdu ve şöyle buyurdu: Kardeşiniz için bağışlanma dileyiniz. Sorulan sorulara-dayanma kuvveti dileyiniz; çünkü o şu an sorgulanmaktadır."" (Ebu Davud)

ÖLÜ İÇİN SADAKA VERMEK, DUA ETMEK VE İNSANLARIN ÖLÜYÜ ÖVMELERİ

498 - وعَنْ عَـائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَـا أَنَّ رَجُـلاً قَـالَ للنَّبِيِّ ﷺ: إِنَّ أُمِّي افتُلِتَتْ
نَفْسُهَا وَأُرَاهَا لَـو تَكَلَّمَتْ تَصَدَّقَتْ، فَهَل لها أَجرٌ إن تَصَدَّقْتُ عَنهَـا؟ قالَ: «نَعَمْ» متفقٌ
عليه.

498- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Resûlüllah (s.a.v)'e şöyle dedi: Annem birden vefat etti. Tahminime göre eğer konuşabilseydi sadaka verecekti. Şimdi benim onun namına sadaka vermemden kendisine bir sevap olur mu? Resûlüllah (s.a.v): Evet, olur buyurdu." (Buharı ve Müslim)

Fihrist'e dön

499 - عن أنس رضي الله عنه قال: مروا بجنازة، فأثنوا عليها خيراً، فقال النبي ﷺ: «وجبت» ثم مروا بأخرى، فأثنوا عليها شراً، فقال النبي ﷺ: «وجبت» فقال عمر بن الخطاب رضي الله عنه: ما وجبت؟ قال: «هذا أثنيتم عليه خيراً، فوجبت له الجنة، وهذا أثنيتم عليه شراً، فوجبت له النار، أنتم شهداء الله في الأرض» متفق عليه[1].

499- Enes (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamberimiz (a.s)'ın önünden bir cemaat- cenaze ile geçtiler. Orada bulunanlar cenazeyi iyilikleriyle övdüler. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v); Vacip oldu, buyurdu. Sonra başka bir cenaze geçti. Resûlüllah (s.a.v) bu sefer de; Vacip oldu, buyurdu. Ömer b.Hattab (r.a) dedi ki: Ne vacip oldu? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Şu, hayırla andığınız kimse ki artık ona cennet vacip oldu. Şu da, kendisini kötülükle andığınız kimse ki,ona da ateş vacip oldu. Çünkü siz, Allah'ın yeryüzündeki şahitlerisiniz." (Buharı ve Müslim)

KÜÇÜK ÇOCUĞU ÖLENLERİN FAZİLETLERİ

500 - عن أنس رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «ما من مسلم يموت له ثلاثة لم يبلغوا الحنث[3] إلا أدخله الله الجنة بفضل رحمته إياهم» متفق عليه[4].

500- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hangi bir müslümanın buluğ çağına ulaşmamış üç çocuğu ölürse, Yüce Allah ölen o çocuklara olan rahmetinden dolayı onu cennete koyar." (Buharı ve Müslim)

501- عَن ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لأَصْحَابِهِ - يَعْنِي لَمَّا وَصَلُوا الحِجْرَ(١): دِيَارَ ثَمُودَ -: «لاَ تَدْخُلُوا عَلى هَؤُلاَءِ المُعَذَّبِينَ إلاَّ أَنْ تَكُونُوا بَاكِينَ، فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا باكِينَ، فَلا تَدْخُلُوا عَلَيْهِمْ؛ لاَ يُصِيبُكُمْ مَا أَصَابَهُمْ» متفقٌ عليه(٢).

501- İbn-i Ömer (r.a)'ın rivayetine göre, Resûlüllah (s.a.v) Semûd diyarındaki Hıcr denilen mevkie ulaştığında ashabına şöyle buyurmuştur:

"Şu azaba uğratılmış kavmin diyarına girmeyiniz; ancak ağlayarak girebilirsiniz. Eğer ağlayamıyorsanız oraya girmeyin ki, onlara isabet eden -belalar- size de isabet etmesin." (Buharı ve Müslim)

YOLCULUK VE KONAKLAMAK

502- عن كعبِ بن مالكٍ، رَضِيَ اللَّهُ عنهُ، أنَّ النبيَّ ﷺ خَرَجَ فِي غَـزْوَةِ تَبُوكَ يَوْمَ الخَمِيسِ، وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يَخْرُجَ يَوْمَ الخَمِيس. متفقٌ عليه(١).

502- Ka'b b. Mâlik (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) Tebûk savaşına Perşembe günü yola çıkmıştır. O, Perşembe günü yola çıkmayı seviyordu." (Buharı ve Müslim)

503 - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْ أَنَّ النَّاسَ يَعْلَمُونَ مِنَ الوَحْدَةِ(٢) ما أَعْلَمُ ما سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وَحْدَهُ» رواهُ البخاري(٣).

503- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Eğer insanlar, tek başına yolculuğa çıkmaktaki mahzurları benim bildiğim gibi bilselerdi, hiç biri geceleyin yalnız başına yürümezdi." (Buharı)

504- وعن عمرِو بن شُعَيْبٍ، عن أبيه، عن جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الرَّاكِبُ شَيطَانٌ، والرَّاكِبانِ شَيطَانَانِ، وَالثَّلاثَةُ رَكبٌ».
رواهُ أبو داود، والترمذي، والنسائي(1) بأسانيد صحيحة، وقال الترمذي: حديثٌ حسنٌ

504- Amr b. Şuayb babasından, o da dedesinden (r,a), Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir yolcu şeytandır-onunla beraberdir. İki yolcu ise çift şeytandır. Üç yolcu ise bir cemaattir." (Ebu Davud, Tirmizi ve Nesei sahih bir isnatla rivayet etmişlerdir. Tirmizi hadis hasendir demiştir.)

505 - عَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ قال: قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا سَافَرْتُم في الخِصْبِ(8) فَأَعْطُوا الإِبِلَ حَظَّهَا مِنَ الأَرضِ، وَإِذَا سَافَرْتُمْ فِي الجَدْبِ، فَأَسْرِعُوا عَلَيْهَا السَّيْرَ، وَبَادِروا بِهَا نِقْيَهَا، وَإِذَا عَرَّسْتُم، فَاجتَنِبُوا الطَّرِيقَ، فَإِنَّهَا طُرُقُ الدَّوَابِّ، وَمَأْوَى الهَوَامِّ بِاللَّيْلِ» رواه مسلم(1).

505- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yeşilliğin, otların- bol olduğu bir yerde yolculuk yaptığınızda, deveye yer yüzündeki yeşilliklerden nasip alma hakkı tanıyınız. Ama çıplak kuru bir arazide yolculuk yaparsanız, takatiniz tükenmeden süratle orayı geçiniz. Gecelediğiniz zaman yol üzerinde konaklamaktan kaçınınız. Çünkü yollar, geceleyin hayvanların ve haşaratın gelip geçtiği ve konakladığı yerlerdir." (Müslim)

506- وعن أبي قتادة، رضي الله عنه، قال: كان رسول الله ﷺ إذا كان في سفر فعرس بليل اضطجع على يمينه، وإذا عرس قبيل الصبح نصب ذراعه، ووضع رأسه على كفه. رواه مسلم(1).

506- Ebu Katâde (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yolculukta geceleyin istirahata çekildiği zaman sağ yanı üzerine uzanırdı. Sabah vaktinin girmesinden az evvel istirahat ederse, kolunu diker ve başını avucunun içine koyardı." (Müslim)

YOL ARKADAŞINA YARDIM ETMEK

507- وعن أبي سعيد الخدري، رضي الله عنه، قال: بينما نحن في سفر إذ جاء رجل على راحلة له، فجعل يصرف بصره يميناً وشمالاً، فقال رسول الله ﷺ: «من كان معه فضل ظهر(1)، فليعد به على من لا ظهر له، ومن كان له فضل زاد، فليعد به على من لا زاد له» فذكر من أصناف المال ما ذكره، حتى رأينا: أنه لا حق لأحد منا في فضل. رواه مسلم(2).

507- Ebu Saîd el-Hudri (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz bir ara yolculukta iken hayvanının üzerinde bir adam çıkıp geldi. Gözünü bir sağa bir sola çevirip duruyordu. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Kimin beraberinde fazla bir bineği varsa, onu bineği olmayana versin. Kimin fazla azığı varsa, onu azığı olmayana versin. Böylelikle mal sınıfından sayabildiği kadar saydı. Hatta biz, bizden birinin malının fazlasında herhangi bir hakkı olmadığını gördük." (Müslim)

YOLCULUK İÇİN BİNEĞE BİNİLDİĞİNDE VE YOLCULUK ESNASINDA DUA YAPMAK

508- وعنِ ابنِ عمرَ، رَضِيَ الله عنهُما، أنَّ رسولَ الله ﷺ كانَ إذا اسْتَوى عَلى بَعيرِهِ خَارِجاً إلى سَفَرٍ، كَبَّرَ ثَلاثاً، ثُمَّ قالَ: «سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هذا وما كُنَّا لَهُ مُقرِنِينَ، وَإنَّا إلى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ. اللَّهُمَّ إنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذا البِرَّ والتَقوى، وَمِنَ العَمَلِ مَا تَرْضى. اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ. اللَّهُمَّ أنتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالخَلِيفَةُ فِي الأَهْلِ. اللَّهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ المَنظَرِ، وَسُوءِ المُنْقَلَبِ فِي المَالِ وَالأَهْلِ وَالوَلَدِ» وَإذا رَجَعَ قَالَهُنَّ وَزَادَ فِيهِنَّ: «آيِبونَ تَائِبونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ» رواهُ مسلم.

508- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yolculuğa çıktığında hayvanının üzerine çıkıp üç kere tekbir getirir, sonra şöyle buyururdu:

Bunları bizim emrimize veren Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim. Yoksa biz bunların üstesinden gelemezdik. Şüphesiz ki biz Rabbimize dönücüleriz. Allah'ım, şüphesiz ki biz bu yolculuğumuzda senden iyilik, takva ve razı olacağın amel diliyoruz. Allah'ım, bu seferimizi bize kolay eyle ve uzakları dürüp yakınlaştır. Allah'ım, sen yolculukta dost, aile efradımız için de vekilsin, Allah'ım, yolculuğun sıkıntısından, üzücü manzara ile karşı karşıya kalmaktan, mal, aile ve çocukta olabilecek sevimsiz değişikliklerden sana sığınıyorum.
Yolculuktan döndüğü zaman bunları söyler ve şunları da eklerdi: Yolculuktan dönmüş bir halde, tövbe edici, ibadet edici ve Rabbimize hamd edicileriz." (Müslim)

Fihrist'e dön

509- وعن عبدالله بن سَرْجِسَ، رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إذا سَافَرَ يَتَعَوَّذُ مِنْ وَعْثَاءِ السفرِ، وَكَآبَةِ المُنْقَلَبِ، وَالحَوْرِ بَعْدَ الكَوْنِ، وَدَعْوَةِ المَظْلُومِ، وَسُوءِ المَنْظَرِ فِي الأَهْلِ وَالمَالِ. رواهُ مسلم[2]. هكذا هو في صحيح مسلم: الحَوْرِ بَعْدَ الكَوْنِ، بالنون، وكذا رواهُ الترمذيُّ، والنسائيُّ. قالَ الترمذي: ويروى «الكَوْرِ» بالراءِ، وَكِلاهُمَا لَهُ وَجْهٌ.

509- Abdullah b. Sercis (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yolculuk yaptığı zaman yolculuğun sıkıntısından, sevimsiz değişikliklerden, yükseldikten sonra aşağı düşmekten, mazlumun bedduasından, aile ve malda olabilecek kötü görünümlerden Allah'a sığınırdı." (Müslim)

510- عن جابرٍ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قَالَ: كُنَّا إِذَا صَعِدْنَا كَبَّرْنَا، وَإِذا نَزَلْنَا سَبَّحْنا. رواهُ البخاري[1].

510- Cabir (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:
"Biz yüksek bir yere çıkarken tekbir getirir, inerken de teşbih ederdik." (Buharı)

511- وعن أبي موسى الأشعَرِيُّ رضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: كُنَّا مَعَ النبيِّ ﷺ في سَفَرٍ، فَكنَّا إذا أشْرَفْنَا عَلى وَادٍ هَلَّلْنَا وَكَبَّرْنَا وَارْتَفَعَتْ أَصْوَاتنا، فقالَ النبيُّ ﷺ: «يَا أَيُّهَا الناسُ ارْبَعُوا عَلى أَنْفُسِكم فَإنَّكم لاَ تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلا غَائِباً. إِنَّهُ مَعَكُم، إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ» متفقٌ عليهِ[8].

511- Ebu Musa el-Eş'arî (r.a)'dan söyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz bir yolculukta Resûlüllah (s.a.v) ile beraber bulunuyorduk. Bir vadiye

tırmanırken tekbir ve tahlil getiriyorduk; seslerimiz de yükseliyordu. Bunun üzerine Resûlüllah (ş.a.v) şöyle buyurdu: Ey insanlar! Sesinizi duyacağınız kadar yükseltiniz; çünkü siz sağır veya yanınızda bulunmayan birine seslenmiyorsunuz. O-Allah- sizinle beraberdir, O hakkıyla işitendir ve -size- çok yakındır." (Buharı ve Müslim)

YOLCULUKTA DUA ETMEK

512 ـ عن أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: قَالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «ثَلاثُ دَعَواتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لاَ شَكَّ فِيهِنَّ(١): دَعْوَةُ المَظلومِ، وَدَعْوَةُ المُسَافِرِ، وَدَعْوَةُ الوَالِدِ عَلى وَلَدِهِ» رواهُ أبو داود، والترمذي(٢) وقالَ: حديثٌ حسنٌ، وليس في رواية أبي داود: «على ولدِهِ».

512- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üç dua vardır ki, kabul olunacağında hiçbir şüphe yoktur; Mazlumun duası, misafirin duası ve ana babanın evladına yaptığı duadır." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir. Ebu Davud rivayetinde 'Evladına' lafzı yoktur.)

İNSANLARDAN VEYA BAŞKALARINDAN KORKULDUĞUNDA YAPILACAK DUA

513- عن أبي موسَى الأشْعَرِيِّ رضِيَ اللَّهُ عنْهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ كانَ إذا خافَ قَوْماً قالَ: «اللَّهُمَّ إنَّا نَجعَلُكَ في نحورِهِمْ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ» رواهُ أبو داود، والنسائي(٣) بإسنادٍ صحيحٍ.

513- Ebu Musa el-Eş'ari (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir topluluktan ürperdiği zaman şöyle buyururdu: Allah'ım, senin korumanı onlara karşı siper yapıyoruz ve onların şerlerinden sana sığınıyoruz." (Ebu Davud ve Nesai sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

İSTİRAHAT ESNASINDA OKUNACAK DUA

514 - عن خَولَةَ بنتِ حَكِيمٍ رَضِيَ اللَّهُ عنهَا قالتْ: سَمِعْتُ رسولَ الله ﷺ يقولُ: «مَنْ نَزلَ مَنزِلاً ثُمَّ قالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. لَمْ يضرُّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنزِلِهِ ذلكَ» رواهُ مسلم[1].

514- Havle b. Hakim (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim; Kim bir yerde konaklar da sonra: 'Yaratıkların şerrinden, Allah'ın tam kelimeleriyle sığınırım' derse, bulunduğu o yerden göç edinceye kadar kendisine hiçbir şey zarar veremez." (Müslim)

MİSAFİRİN İHTİYACINI GÖRDÜKTEN SONRA HEMEN AİLESİNE DÖNMESİNİN MÜSTAHAPLIĞI

515 - عن أبي هُرَيْرَةَ رَضيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قال: «السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ العَذَابِ[1]، يَمْنَعُ أحَدكم طَعَامَهُ، وَشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ[1]، فإذا قَضَى أحَدُكُمْ نَهْمَتَهُ مِنْ سَفَرِهِ، فَلْيُعَجِّلْ إلى أهْلِهِ» متفقٌ عليه[2]. «نَهْمَتَهُ»: مَقْصُودَهُ.

515- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yolculuk, azaptan bir parçadır. Çünkü sizden herhangi birinizin yemeğine, içmesine ve uyumasına mani olmaktadır. O halde herhangi biriniz yolculuktaki maksadını yerine getirdiğinde hemen ailesine dönmekte acele etsin." (Buhari ve Müslim)

YOLCULUKTAN GÜNDÜZ DÖNMENİN MÜSTEHAB, GECE DÖNMENİN İSE MEKRUH OLMASI

516- عن جابرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عنهُ أنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قال: «إذا أطَالَ أحَدُكم الغَيْبَةَ فلا يَطْرُقَنَّ أهْلَهُ لَيْلًا»

516- Cabir (r.a)' dan,Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden birinizin ayrılığı çok uzadığı zaman, ailesinin yanına sakın gece dönmesin." (Buhari ve Müslim)

YOLCULUKTAN DÖNENİN, VATANINI GÖRÜNCE YAPACAĞI DUA

517- وعن أنسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عنهُ قال: أقْبَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ، حَتَّى إذا كُنَّا بِظَهْرِ المَدِينَةِ(٣) قال: «آيِبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدونَ، لِرَبِّنا حَامِدُونَ» فَلَمْ يَزَلْ يَقُولُ ذلكَ حَتَّى قَدِمْنَا المَدِينَةَ. رواه مسلم(٨).

517- Enes (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ile birlikte -yolculuktan- dönüyorduk. Nihayet Medine'nin sırtlarına gelmiştik ki, Resûlüllah (s.a.v); 'Sıhhat afiyet içinde-tövbe ve ibadet yaparak, Rabbimize hamd ederek dönmekteyiz' buyurdu. Tâ Medine'ye gelinceye kadar böyle söylemeye devam etti." (Müslim)

YOLCULUKTAN DÖNENİN, EVVELA MESCİDE UĞRAYIP İKİ REKAT NAMAZ KILMASININ MÜSTEHAPLIĞI

518 - عن كعب بن مالكٍ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ كانَ إذا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأَ بالمَسْجِدِ فَرَكَعَ فِيهِ رَكْعَتَيْنِ. متفقٌ عليه[1].

518- Ka'b b. Mâlik (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yolculuktan döndüğü zaman doğruca mescide gider ve orada iki rek'at namaz kılardı." (Buhari ve Müslim)

KADINLARIN YALNIZ BAŞINA YOLCULUĞUNUN HARAMLIĞI

519- عن أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يَحِلُّ لامْرَأةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَاليَوْمِ الآخِرِ تُسَافِرُ مَسِيرَةَ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ إلاَّ مَعَ ذِي مَحْرَمٍ عَلَيْها» متفقٌ عليه[1]

Fihrist'e dön

519- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının bir gün ve bir gecelik yolculuğa, yanında bir mahremi olmadan çıkması helal değildir." (Buharı ve Müslim)

520 - وعن ابن عباس رَضِيَ اللَّهُ عنهما أنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يقولُ: «لا يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بامْرَأةٍ إلا وَمَعَها ذُو مَحْرمٍ، وَلا تُسَافِرُ المَرْأَةُ إلاَّ مَعَ ذِي مَحْرَمٍ» فقالَ لَهُ رَجُلٌ: يا رسولَ اللَّهِ! إنَّ امْرَأتِي خَرَجَتْ حَاجَّةً، وَإنِّي اكْتُتِبْتُ في غَزْوَةِ كَذا وكَذا؟ قال: «انْطَلِقْ فَحُجَّ مَعَ امْرَأتِكَ» متفقٌ عليه(١).

520- Ibn-i Abbas (r.a)'ın, Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiği rivayet edilmiştir:

"Bir adam, yanında mahremi olmadan hiçbir kadınla yalnız başına kalmasın. Kadın, ancak mahremi ile yolculuk yapabilir. Bir adam ona; 'Ey Allah'ın Resulü, benim karım hac için yolculuğa çıktı, ben ise şu şu savaşa -katılmak- için yazıldım.' Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Git, hanımınla beraber hac yap." (Buharı ve Müslim)

KUR'AN OKUMANIN FAZİLETİ

521 - عن أبي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: سَمِعتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يقولُ: «اقْرَؤُوا القُرْآنَ فإنَّهُ يأتِي يَوْمَ القِيامَةِ شَفِيعاً لأصْحَابِهِ» رَواهُ مُسلِم(٢).

521- Ebu Ümâme (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Kur'an okuyunuz; çünkü Kur'an kıyamet günü Ehl-i Kur'an'a şefaatçi olarak gelecektir." (Müslim)

522 - وعن عثمانَ بنِ عفانَ رَضِيَ اللّهُ عنهُ قال: قالَ رسولُ الله ﷺ: «خَيرُكُم
مَنْ تَعَلَّمَ القُرْآنَ وَعَلَّمَهُ» رَواهُ البُخاري[٦].

522- Osman b. Affân (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir."
(Buharı)

523 - وعن عائِشَةَ رَضِيَ اللّهُ عنهَا قالتْ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «الَّذِي يَقرأُ
القُرْآنَ وَهُوَ ماهِرٌ بِهِ مع السَّفَرَةِ الكِرَامِ البَرَرَةِ، وَالذي يَقرَأُ القُرْآنَ وَيَتَتَعْتَعُ[٧] فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ
شَاقٌ لَهُ أَجْرانِ» متفقٌ عليه[٨].

523- Hz. Âişe (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kur'an'ı okuyan ve onun hakkında maharet sahibi olan kimse, şerefli ve itaatkar olan gezici meleklerle beraberdir. Kur'an'ı okuyan ve zorlandığı için kekeleyen kimseye de iki sevap vardır." (Buharı ve Müslim)

524 - وعن عمرَ بن الخطابِ رضي اللّهُ عنهُ أنَّ النَّبيَّ ﷺ قالَ: «إِنَّ اللّهَ يَرفَعُ
بِهذَا الكِتَابِ أَقوَاماً وَيَضَعُ بِهِ آخَرين» رواهُ مُسلِم[٢].

524- Ömer b. Hattab (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah, bu kitapla bir takım toplumları yükseltir, diğer bir kısım toplumları da alçaltır." (Müslim)

Fihrist'e dön

525 - وعن ابنِ مسعودٍ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ قَرَأَ حَرْفاً مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ حَسَنَةٌ، والحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لا أَقولُ: آلم حَرْفٌ، ولكِن: أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلامٌ حَرْفٌ، ومِيمٌ حَرْفٌ» رواهُ الترمذي[7] وقالَ: حديثٌ حَسَنٌ صحيح.

525- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim Allah'ın kitabından bir harf okursa, ona bir sevap vardır. Her sevap on misli iledir. Ben 'Elif, lam, Mîm tek harftir' demiyorum. Fakat Elif bir harftir, Lam bir harftir, Mim bir harftir."
(Tirmizi rivayet etmiş ve hadis basendir, sahihtir demiştir.)

526 - وعن ابنِ عباسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنهمَا قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الَّذِي لَيسَ في جَوْفِهِ شَيْءٌ مِنَ القُرآنِ كالبَيتِ الخَرِبِ» رواهُ الترمذي[8] وقالَ: حديثٌ حَسَنٌ صحيح.

526- Ibn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sinesinde Kur'an'dan hiçbir şey bulunmayan bir kimse, harap olmuş ev gibidir." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

DEVAMLI KUR'AN OKUMAK, UNUTMAKTAN SAKINMAK

527 - عَنْ أَبي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ عَنِ النَّبيِّ ﷺ قالَ: «تَعَاهَدُوا هَذَا القُرْآنَ[2] فَوالَّذي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَهُوَ أَشَدُّ تَفَلُّتاً مِنَ الإِبِلِ في عُقُلِهَا»[3] متفقٌ عليهِ[1]

527- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şu Kur'an'la -çok okuyarak- sözleşmenizi sağlamlaştırınız. Muhammed'in canı elinde olana yemin olsun ki, Kur'an'ın unutulması, devenin bağından boşalıp kaçmasından daha çabuktur." (Buharı ve Müslim)

528 - وعَن ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عنهمَا انْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «إنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ(١) كَمَثَلِ الإبلِ الْمُعَقَّلَةِ، إنْ عَاهَدَ عَلَيْها، أمْسَكَهَا، وَإنْ أطْلَقَهَا، ذَهَبَتْ» متفقٌ عليهِ(٦).

528- Ibn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kur'an hafızının hali, bağlanmış deve gibidir. Eğer üzerinde durursa onu tutar; ama onu serbest bırakırsa kaçar." (Buharı ve Müslim)

GÜZEL SESLE KUR'AN OKUMAK

529 - عَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قَالَ: سمِعتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ يَقولُ: «مَا أَذِنَ اللَّهُ لِشَيْءٍ مَا أَذِنَ لِنَبِيٍّ حَسَنِ الصَّوْتِ يَتَغَنَّى بِالْقُرْآنِ يَجْهَرُ بِهِ» متفقٌ عليهِ(٣).

529- Ebu Hureyre (r.a)'dan, söyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim; Allah (c.c) hiçbir şeyi, Kur'an'ı aşikare okuyan güzel sesli Peygamberi dinlediği gibi dinlememiştir." (Buharı ve Müslim)

530 - وعَنِ الْبَرَاءِ بنِ عَازبٍ رَضِيَ اللّهُ عنهمَا قالَ: سَمِعْتُ النَبيَّ ﷺ قَرَأَ في الْعِشَاءِ بِالتِّينِ والزَّيْتُونِ، فَمَا سَمِعْتُ أَحَداً أَحْسَنَ صَوْتاً مِنْهُ. مُتفقٌ عليهِ[1].

530- Berâ b. Âzib (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i yatsı namazında 'Vet-tîni vez-zeytûni' yi okurken işittim. Ondan daha güzel sesli hiçbir kimseyi işitmemiştim." (Buharı ve Müslim)

531 - وعَنْ أَبِي لُبَابَةَ بَشِيرِ بنِ عبدِ المُنْذِرِ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ، أنَّ النبيَّ ﷺ قال: «مَنْ لَمْ يَتَغَنَّ بِالْقُرْآنِ فَلَيْسَ مِنَّا» رَواه أبو داود[1] بإسنادٍ جيد.

531- Ebu Lübâbe Beşîr b. Abdülmünzir (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim Kur'an'ı tegannî ile -sesinin güzelleştirerek- okumazsa, bizden değildir." (Ebu Davud iyi bir isnatla rivayet etmiştir.)

BELİRLİ SÛRELERİ VE ÂYETLERİ OKUMAYA TEŞVİK

532 - عَنْ أَبِي سعيدٍ رافعِ بنِ المُعَلَّى رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسولُ اللّهِ ﷺ: «أَلا أُعَلِّمُكَ أَعْظَمَ سُورَةٍ في الْقُرْآنِ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ مِنَ المَسْجِدِ؟» فَأَخَذَ بِيَدِي، فَلَمَّا أَرَدْنَا أَنْ نَخْرُجَ قُلْتُ: يا رَسُولَ اللّهِ! إِنَّكَ قُلْتَ: لأُعَلِّمَنَّكَ أَعْظَمَ سُورَةٍ في الْقُرْآنِ. قَالَ: «الحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ العَالمِينَ هِيَ السَّبْعُ المَثَاني وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذي أُوتِيتُهُ» رواهُ البخاري[2].

532- Ebu Saîd Râff b. Mualla (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) elimden tutup bana: Sana mescitten çıkmadan önce Kur'an'daki en büyük sûreyi öğreteyim mi?buyurdu. Mescitten çıkmak istediğimizde dedim ki: Ey Allah'ın Resulü, Kur'an'daki en büyük sûreyi sana öğreteyim mi?demiştiniz. Şöyle buyurdu: Elhamdülillâhi Rabbil-Âlemîn; o namazda tekrarlanan yedi âyet ve bana verilmiş olan Yüce Kur'an'dır." (Buhari)

533 ـ وعَنْهُ أَنَّ رَجُلاً سَمِعَ رَجُلاً يَقْرَأُ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ يُرَدِّدُهَا فَلَمَّا
أَصْبَحَ جَاءَ إلى رسولِ اللهِ، فَذَكَرَ ذلكَ لَهُ، وَكَانَ الرَّجُلُ يَتَقَالُّهَا(*)، فَقَالَ رسولُ اللهِ ﷺ:
«وَالَّذي نَفْسِي بِيَدِهِ، إنَّهَا لَتَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ» رواهُ البخاري(١).

533- Ebu Saîd el-Hudrî (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir kişi, diğer bir kişiyi sürekli olarak 'Kul Hüvallâhü Ehad' sûresini tekrarlarken işitti. Sabah olunca Resûlüllah (s.a.v) geldi ve ona bu durumu anlattı. Adam, o kişinin yaptığını sanki azımsıyor. gibiydi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Nefsim elinde olana yemin ederim ki, o-sûre- Kur'an'ın üçte birine denktir." (Buhari)

534 - وعَنْ أَبي هُريرةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ في ﴿قُلْ هُوَ
اللَّهُ أَحَدٌ﴾: «إِنَّهَا تَعْدِلُ ثُلُثَ الْقُرْآنِ» رواهُ مُسلِم(١).

534- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in kendisine şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kul Hüvellâhü Ehad sûresi, şüphesiz Kur'an'ın üçte birine denk gelir." (Müslim)

535 - وعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلاً قالَ: يا رسولَ اللَّهِ إني أُحِبُّ هذِهِ السُّورَةَ: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾، قال: «إنَّ حُبَّها أَدْخَلَكَ الجَنَّةَ» رواه الترمذي[1] وقال: حديثٌ حَسَنٌ. ورواه البخاري[2] في صحيحهِ تعليقاً.

535- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam; Ey Allah'ın Resulü, ben Kul Hüvellâhü Ehad sûresini çok seviyorum, dedi. Resûlüllah (s.a.v) de şöyle buyurdu: O sûrenin sevgisi seni cennete sokar." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir. Buharı de Sahih'inde senetsiz rivayet etmiştir.)

536 - وعن أبي هُريرةَ رَضِيَ اللَّهُ عنه أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قال: «لا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ، إنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفِرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذي تُقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ» رواهُ مسلم[8].

536- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Evlerinizi kabirler -gibi ıssız- hale getirmeyin. Şüphesiz ki şeytan, İçinde Bakara sûresi okunan evden kaçar." (Müslim)

537 - وعَنْ أُبَيِّ بنِ كَعْبٍ رَضِيَ الله عَنْهُ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «يا أبا المُنْذِرِ! أتَدْرِي أيُّ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ مَعَكَ أَعْظَمُ؟» قُلْتُ: ﴿اللَّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾، فضَرَبَ في صَدْرِي وَقَال: «لِيَهْنِكَ الْعِلْمُ أَبَا الْمُنْذِرِ» رواهُ مسلم[9].

537- Ubey b. Ka'b (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey Ebâ Münzir, Allah'ın kitabından ezberinde bulunan âyetlerden hangisi daha büyüktür, farkında mısın? Ben ' Allâhü Lâ ilahe illâ Hüvel-Hayyül-Kayyûm' dedim. Bunun üzerine göğsüme vurdu ve şöyle buyurdu: Ey Ebâ Münzir, ilim sana mübarek olsun." (Müslim)

Fihrist’e dön

KUR'AN OKUMAK İÇİN TOPLANMANIN FAZİLETİ

538 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُول اللَّهِ ﷺ: «وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ من بُيوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كتَابَ اللَّهِ، وَيَتَدارَسُونَه بَيْنَهُمْ، إلاَّ نَزَلَتْ عَلَيْهِم السَّكِينَةُ، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَة، وَحَفَّتْهُم المَلائِكَة، وَذَكَرَهُم الله فِيمَنْ عِنْدَه» رواه مسلم(1).

538- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Herhangi bir topluluk Allah'ın evlerinden bir evde toplanıp Allah'ın kitabını okurlar ve onu aralarında müzakere ederlerse, üzerlerine sekînet İner ve onları rahmet kaplar. Melekler onları kuşatır ve Allah o kimseleri katında bulunanlara anlatır." (Müslim)

ABDESTİN FAZİLETİ

539 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ الله عَنه قَالَ: سَمِعْت رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُول: «إنَّ أُمَّتي يُدْعَوْنَ يَوْمَ القِيامَةِ غُرّاً محجَّلِين(3) مِنْ آثارِ الوضوءِ فَمَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُم أَنْ يطِيل غُرَّتَه، فَلْيَفْعَلْ» متفقٌ عليه(4).

539- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim; Şüphesiz ki benim ümmetim kıyamet günü abdest uzuvları parlar bir şekilde -huzura- çağrılırlar. O halde sizden kim parlaklığını artırmaya güç yettiriyorsa hemen yapsın." (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

540 - وعنه قالَ: سَمِعْتُ خَليلي ﷺ يقولُ: «تَبْلُغُ الحِلْيَةُ مِنَ المؤمنِ حَيْثُ يَبْلُغُ الوُضوءُ» رواهُ مسلِم(٥).

540- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ben, Allah Resulü (s.a.v) dostumu şöyle buyururken işittim; Mü'minin -ahiretteki- ziyneti, abdest suyunun ulaştığı yere kadar uzanacaktır," (Müslim)

541 - وعن عثمانَ بن عفانَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الوُضوءَ، خَرَجَت خَطَايَاهُ مِنْ جَسَدِهِ حَتى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفارِهِ» رواه مسلم(١).

541- Osman b. Affân (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim abdest alır; ama abdesti en güzel biçimde alırsa, tırnaklarının altına varıncaya kadar bütün hataları bedeninden çıkıp gider." (Müslim)

542 - وعن أبي هريرةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قال: «إذا تَوَضَّأَ العَبْدُ المُسْلِم - أوِ المُؤْمِنُ - فَغَسَلَ وَجهَهُ، خَرَجَ مِنْ وَجهِهِ كلُّ خَطِيئَة نَظَرَ إليْها بِعَيْنَيْهِ مَعَ المَاءِ، أوْ مَعَ آخِرِ قَطْرِ المَاءِ، فإذا غَسَلَ يَديهِ، خَرَجَ مِنْ يَدَيهِ كُلُّ خَطيئَةٍ كانَ بَطَشَتْها يَدَاهُ مَعَ المَاءِ، أوْ مَعَ آخِرِ قَطْرِ المَاءِ، فَإذا غَسَلَ رِجلَيْهِ، خَرَجَتْ كُلُّ خَطِيئَةٍ مَشَتها رِجلاه مَعَ الماءِ، أوْ مَعَ آخِرِ قَطرِ الماءِ، حَتى يَخرُجَ نَقِيّاً مِنَ الذُّنُوبِ» رواه مسلم(٢).

542- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman- veya mü'min bir kul abdest alıp yüzünü yıkadığı zaman, gözüyle baktığı bütün günahlar suyla birlikte -ya da suyun en son damlasıyla- yüzünden akıp gider. Ellerini yıkadığı zaman,

elleriyle tuttuğu bütün günahlar suyla -ya da suyun en son damla-sıyla- birlikte çıkıp gider. Ayaklarını yıkadığı zaman, ayaklarıyla yürüyerek işlediği bütün hatalar suyla -ya da suyun en son damla-sıyla- birlikte çıkıp gider. Nihayet bütün günahlardan sıyrılmış olur." (Müslim)

543- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيُبْلِغُ - أَوْ فَيُسْبِغُ الوُضُوءَ - ثُمَّ يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ؛ إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوابُ الجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّها شاءَ» رواهُ مسلِم(٢).

543- Ömer b. Hattab (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biri abdest alır; abdestini tamamlar ve sonra 'Eşhedü en-Lâilâhe ilallâh, ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve Resulüh' derse, kendisine cennetin sekiz kapısı da ardına kadar açılır; istediği kapıdan girer." (Müslim)

EZANIN FAZİLETİ

544 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قَالَ: «لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَاءِ(٣) والصَّفِّ الأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهِمُوا عَلَيْهِ لاسْتَهَمُوا عَلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهْجِيرِ لاسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي العَتَمَةِ(١) والصُّبْحِ لأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْواً» متفقٌ عليهِ(٢).

544- Ebu Hureyre (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim; Eğer insanlar ezanda ve ilk saftaki sevabı bilselerdi, sonra da kura ile buraları paylaşmaktan

başka imkanları kalmasaydı, elbette buraları kura ile paylaşırlardı. Eğer -camiye-erken gitmedeki sevabı bilselerdi, oraya varmak için yarış ederlerdi. Eğer yatsı ve sabah namazlarındaki sevabı bilselerdi, sürünerek de olsalar mutlaka bu namazlara gelirlerdi." (Buharı ve Müslim)

545 - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ أَبِي صَعْصَعَةَ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الخُدْرِيَّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ لَهُ: «إِنِّي أَرَاكَ تُحِبُّ الْغَنَمَ وَالْبَادِيَةَ فَإِذَا كُنْتَ فِي غَنَمِكَ - أَوْ بَادِيَتِكَ - فَأَذَّنْتَ لِلصَّلاةِ، فَارْفَعْ صَوْتَكَ بِالنِّداءِ، فَإِنَّهُ لا يَسْمَعُ مَدَى صَوْتِ الْمُؤَذِّنِ(٨) جِنٌّ، وَلَا إِنْسٌ، وَلا شَيْءٌ، إِلَّا شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» قال أبو سعيدٍ: سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللّٰهِ ﷺ.
رواه البخاري(١).

545- Abdullah b. Abdurrahman b. Ebu Sa'saa'dan, Ebu Said el-Hudrî (r.a)'ın kendisine şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Görüyorum ki sen, koyunu ve kır-hayatını- seviyorsun. Eğer sen koyunlarınla veya kırlarda meşgul iken namaz için ezan okursan, sesini çok yükselt. Çünkü müezzinin sesini işiten cin, insan ve her ne şey varsa, mutlaka kıyamet günü ona şahitlik eder." Ebu Said dedi ki: Ben bu hadisi Resûlüllah (s.a.v)'den işittim. (Buharı)

546 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَاءَ، فَقُولُوا كَمَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ» متفقٌ عليه(١).

546- Ebu Said el-Hudri (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ezanı duyduğunuz zaman, müezzinin söylediği gibi siz de söyleyiniz." (Buharı ve Müslim)

547 ـ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ قَالَ حِينَ يَسْمَعُ الْمُؤَذِّنَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبّاً، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولاً، وَبِالْإِسْلَامِ دِيناً، غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ» رواه مسلم(٢).

547- Sa'd b. Ebu Vakkâs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim müezzini duyduktan sonra 'Tek ve ortağı bulunmayan Allah'dan başka hiçbir ilah olmadığına, Muhammed (a.s)'ın O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet ederim. Rab olarak Allah (c.c)'ı, Peygamber olarak Muhammed (a.s)'ı ve din olarak da İslâm'ı seçip razı oldum' derse, günahları bağışlanır." (Müslim)

548 ـ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الدُّعَاءُ لَا يُرَدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ» رواهُ أبو داود والترمذي(١) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

548- Enes (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ezan ile kamet arasında yapılan dua reddolunmaz." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

NAMAZIN FAZİLETİ

549 ـ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ(١) شَيْءٌ؟» قَالُوا: لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا» متفقٌ عليه(٢).

549- Ebu Hureyre (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Söyleyin bakalım, sizden biriniz kapısının önünden akan nehirde günde beş defa yıkansa kendisinde hiç kir kalır mı? Dediler ki: ' Onda kir namına hiçbir şey kalmaz.' Bunun üzerine şöyle buyururdu: İşte beş vakit namaz da böyledir; Allah namaz sayesinde hataları yok eder." (Buhari ve Müslim)

550 - وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الخَمْسِ كَمَثَلِ نَهْرٍ جَارٍ غَمْرٍ عَلَى بَابِ أَحَدِكُم يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ» رواهُ مسلم[1].

550- Cabir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Beş vakit namaz, sizden birinizin kapısının önünden akan ve günde beş defa girip yıkandığı suyu bol bir nehir gibidir." (Müslim)

551 - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلاً أَصَابَ مِنِ امْرَأَةٍ قُبْلَةً، فَأَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَأَخْبَرَهُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَأَقِمِ الصَّلاَةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفاً مِنَ اللَّيْلِ[*] إِنَّ الحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ فقالَ الرَّجُلُ: أَلِيَ هَذا؟ قَالَ: «لِجَمِيعِ أُمَّتِي كُلِّهِمْ» متفقٌ عليه[1].

551- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Adamın biri bir kadını öpmüştü. Hemen Resûlüllah (s.a.v)'e gelip haber verdi. Bunun üzerine Yüce Allah şu âyeti indirdi: 'Gündüzün her iki tarafında, gecenin de gündüze yakın saatlerinde namaz kıl; çünkü iyi ameller, kötülükleri giderir.' (Hud; 114) Adam dedi ki: Bu, sadece bana mı ait? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Ümmetimin hepsi içindir." (Buhari ve Müslim)

Fihrist’e dön

552 - وعن أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ رسولَ الله ﷺ قالَ: «الصَّلَوَاتُ الخَمْسُ، وَالجُمُعَةُ إلى الجُمُعَةِ، كفَّارَةٌ لمَا بَيْنَهُنَّ، ما لم تُغْشَ (٣) الكَبَائِرُ» رواه مسلم (٨).

552- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Beş vakit namaz ve bir Cuma diğer Cumaya kadar, büyük günahlar işlenmedikçe aralarında -işlenen- günahlara keffarettir."
(Müslim)

SABAH VE İKİNDİ NAMAZININ FAZİLETLERİ

553 - عن أبي موسى رضِيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ، قالَ: «مَنْ صَلَّى البَرْدَيْنِ دَخَلَ الجَنَّةَ» متفقٌ عليه (١).

553- Ebu Musa (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim iki serinlik-sabah ve ikindi-namazlarını kılarsa, cennete girer."
(Buharı ve Müslim)

554 - وعن جُنْدُب بن سُفيَانَ رضِيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فَهُوَ في ذِمَّةِ اللَّهِ (١) فَانْظُرْ يا ابنَ آدَمَ! لا يَطلُبَنَّكَ اللَّهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيءٍ» رواهُ مسلم (٢).

554- Cündüb b. Süfyân (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim sabah namazını kılarsa o kişi Allah'ın himayesindedir.

Ey Adem oğlu bak! Sakın Allah senden, zimmetine almasından dolayı bir şey talep etmesin." (Müslim)

555 - وعن بُرَيْدَةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ تَرَكَ صَلاةَ العَصْرِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ» رواهُ البخاري(١).

555- Büreyde (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim ikindi namazını terk ederse, şüphesiz ameli-nin sevabı-yok olmuş olur," (Buharı)

556 - عن أبي هُرَيرةَ رضيَ اللَّهُ عنهُ أنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «مَنْ غَدَا إلى المَسْجِدِ أوْ رَاحَ، أعَدَّ اللَّهُ لهُ في الجَنَّةِ نُزُلاً(١) كُلَّما غَدَا أوْ رَاحَ» متفقٌ عليهِ(٢).

556- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim sabah veya akşam mescide gidip gelirse, sabah akşam her gidiş dönüşünde Allah kendisine cennette bir köşk hazırlar." (Buhari ve Müslim)

557 - وعنهُ أنَّ النَّبيَّ ﷺ قالَ: «مَنْ تَطَهَّرَ في بَيْتِهِ، ثُمَّ مَضَى إلى بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ؛ لِيَقْضِيَ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ، كَانَتْ خُطُوَاتُهُ، إحْدَاهَا تَحُطُّ خَطِيئَةً، وَالأخرى تَرْفَعُ دَرَجَةً» رواهُ مسلم(٣).

557- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim evinde güzelce temizlenir, sonra Allah'ın farzlarından bir farzı eda etmek için Allah'ın evlerinden bir eve giderse, attığı adımlarından biri hata siler; diğeri ise derece yükseltir." (Müslim)

558 - وعن بُرَيدَةَ رضيَ الله عنهُ عنِ النبيِّ ﷺ قالَ: «بشِّروا المَشّائينَ في الظُّلَم إلى المسَاجِدِ بالنور التامِّ يَوْمَ القِيامةِ» رواهُ أبو داود، والترمذي(١).

558- Büreyde (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Karanlıklarda mescitlere sıkça yürüyüp gidenleri, kıyamet günü tam bir aydınlıkla müjdeleyiniz!" (Ebu Davud ve Tirmizi)

559 - وعن أبي سعيد الخدريِّ رضيَ اللّهُ عنهُ عنِ النبيِّ ﷺ قالَ: «إذا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ المَسَاجِدَ فَاشْهَدُوا لَهُ بِالإِيمَانِ، قَالَ اللّهُ عزَّ وجلَّ: ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّهِ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ﴾ الآية. [التوبة: ١٨] رواهُ الترمذي(١) وقال: حديثٌ حسنٌ.

559- Ebu Said el-Hudri (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir adamı mescitlere sıkça gidip gelirken görürseniz, onun imanlı olduğuna şahitlik ediniz. Çünkü Yüce Allah şöyle buyurmuştur: Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman edenler imar eder." Tövbe; 18 (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir.)

NAMAZ VAKTİNİ BEKLEMENİN FAZİLETİ

560 - عنْ أبي هريرَةَ رَضِيَ اللّهُ عنهُ أَنَّ رسولَ الله ﷺ قالَ: «لا يَزَالُ أَحَدُكُمْ في صَلاةٍ مَا دامَتِ الصَّلاةُ تَحْبِسُهُ، لاَ يَمْنَعُهُ أَنْ يَنْقَلِبَ إلى أَهْلِهِ إِلاَّ الصَّلاةُ» متفقٌ عليهِ(٣).

560- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden birinizin ailesinin yanına dönmesine namazdan başka bir mani

Fihrist'e dön

yok iken, namaz -vaktini- kılmak için kendisini bekletmesi, onu namazda yapar." (Buharı ve Müslim)

561- وعن أنس رضِيَ اللّهُ عنهُ أنْ رسولَ اللّهِ ﷺ أخَّرَ لَيْلَةً صَلاةَ الْعِشَاءِ الى شَطْرِ اللَّيْلِ(١) ثُمَّ أقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ بَعْدَ مَا صَلَّى فقالَ: «صَلَّى النَّاسُ وَرَقَدُوا وَلَمْ تَزَالُوا في صَلاةٍ مُنْذُ انْتَظَرْتُمُوهَا» رواهُ البخاري(٢).

561- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir gece yatsı namazını gece yarısına kadar geciktirmişti. Sonra namaz kıldıktan sonra yüzünü bize çevirdi ve şöyle buyurdu: İnsanlar namazlarını kıldılar ve uykuya daldılar. Siz ise namaz kılmayı beklediğiniz sürece namazda olmayı sürdürdünüz." (Buharı)

CEMAATLE NAMAZ KILMANIN FAZİLETİ

562- عن ابنِ عمرَ رضِيَ اللّهُ عنهُمَا انَّ رَسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «صَلاةُ الجَمَاعَةِ أفضَلُ مِنْ صَلاةِ الْفَذِّ(٨) بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً» متفقٌ عليهِ(٩).

562- Ibn-i Ömer (r,a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir." (Buhari ve Müslim)

563- وعنهُ قالَ: أتَى النبيَّ ﷺ رَجُلٌ أعمى، فقالَ: يا رسولَ اللّهِ! لَيْسَ لي قَائِدٌ يَقُودُني إلى المَسْجِد، فَسَألَ رسولَ اللّهِ ﷺ أن يُرَخِّصَ لَهُ فَيُصَلِّي فِي بَيْتِهِ، فَرَخَّصَ لَهُ، فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ فقالَ لَهُ: «هَلْ تَسْمَعُ النِّدَاءَ بِالصَّلاةِ؟» قالَ: نَعَمْ، قالَ: «فَأَجِبْ» رواهُ مسلم(٢).

563- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e bir ağma adam gelip dedi ki: 'Ey Allah'ın Resulü, mescide gidecek kadar bana yardım edecek biri yok?' Böylelikle Resûlüllah (s.a.v)'den namazını evinde kılmak için kendisine ruhsat vermesini istedi. O da ona ruhsat verdi. Dönüp gitmeye koyulduğunda onu çağırdı ve kendisine şöyle buyurdu: Namaz için yapılan çağrıyı -ezanı- duyuyor musun? O da; Evet, dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: O zaman icabet et." (Müslim)

564 - وعن أبي هُرَيرةَ رَضِيَ اللّهُ عنهُ أنَّ رَسُوْلَ اللّهِ ﷺ قالَ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ هَمَمْتُ أن آمُرَ بِحَطَبٍ فَيُحْتَطَبَ، ثُمَّ آمُرَ بالصَّلاةِ فَيُؤَذَّنَ لَها، ثُمَّ آمُرَ رَجُلاً فَيَؤُمَّ النَّاسَ، ثُمَّ أُخَالِفَ إلى رِجَالٍ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بيوتَهمْ» متفقٌ عليه(*).

564- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Nefsim -kudret- elinde olana yemin ederim ki, şuna niyetlendiğim oluyor; Odun -toplanmasını- emredeyim de bir odun yığını oluşturulsun. Sonra birine.namaz için ezan okumasını emrede- -yim, birine de insanlara imamlık yapmasını emredeyim. Daha sonra da -cemaata gelmeyen- adamların peşine düşüp evlerini başlarına yakayım!" (Buhari ve Müslim)

565 - وعن أبي الدرداءِ رضِيَ الله عنهُ قالَ: سَمعت رسولَ اللّهِ ﷺ يقول: «مَا مِن ثَلاثَةٍ في قَرْيَةٍ وَلا بَدْوٍ لا تُقَامُ فِيهِمُ الصَّلاةُ إلَّا قَدِ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطانُ. فَعَلَيْكُمْ بِالجَمَاعَةِ؛ فإنَّمَا يَأْكُلُ الذِّئْبُ مِنَ الغَنَمِ القَاصِيَةَ»(1) رواهُ أبو داود(1) بإسناد حسن.

265- Ebu Derda (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Bir köyde ve beldede üç

kişi bulunup da namazlarını -cemaatle- kılmazlarsa, şeytan onlara mutlaka galip gelir. O halde size cemaati tavsiye ediyorum, Çünkü kurt, sürüden ayrılan koyunu yer." (Ebu Davud sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

SABAH VE YATSI NAMAZLARINDA CEMAATE KATILMAK

566 - وعن أبي هُرَيرةَ رضِيَ اللّهُ عنهُ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي العَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لأَتَوْهُما وَلَو حَبْواً» متفقٌ عليهِ(١). وقد سبق بطوله.

566- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Eğer yatsı ve sabah namazlarındaki -cemaate katılmanın- sevabını bilselerdi, emekleyerek de olsa mutlaka onlara gelirlerdi." (Buhari ve Müslim)

567 - وعنهُ قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «لَيْسَ صَلاةٌ أَثْقَلَ عَلى المُنافِقِينَ مِنْ صَلاةِ الفَجْرِ وَالعِشَاءِ وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهما لأَتَوْهُما وَلَوْ حَبْواً». متفقٌ عليهِ(٢).

567- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Münafıklara sabah ve yatsı namazından daha ağır gelen hiçbir namaz yoktur. Eğer bu iki namazı -cemaatle-kılmanın sevabım bilselerdi, emekleyerek de olsa mutlaka onlara gelirlerdi." (Buhari ve Müslim)

FARZ NAMAZLARA DEVAM ETMEK

568 - وعن ابنِ مسعودٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: سألتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ: «أيُّ الأعمالِ أفضلُ؟ قالَ: «الصَّلاةُ على وقتِها» قلتُ: ثُمَّ أيٌّ؟ قالَ: «برُّ الوالِدَيْنِ» قلتُ: ثمَّ أيٌّ؟ قالَ: «الجهادُ في سبيلِ اللَّهِ» متفقٌ عليه[1].

568- İbn-İ Mes'ud (r.a) 'dan şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e 'Hangi amel daha faziletlidir?'diye sordum. Buyurdular ki: Vaktinde kılınan namazdır, 'Sonra hangisi-dir?'diye sordum. Bu sefer; Ana babaya iyilikte bulunmaktır, buyurdu. 'Daha sonra hangisidir?'dedim. Allah yolunda cihat etmektir, diye cevap verdiler." (Buhari ve Müslim)

569 - وعن ابنِ عمرَ رضيَ اللَّهُ عنهما قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «بُنِيَ الإسلامُ على خمسٍ: شهادةِ أنْ لا إلهَ إلَّا الله، وأنَّ محمداً رسولُ اللَّهِ، وإقامِ الصَّلاةِ، وإيتاءِ الزَّكاةِ، وحجِّ البيتِ، وصومِ رمضانَ» متفقٌ عليه[2].

569- İbn-i Ömer (r.a) 'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İslâm, beş ana esas üzerine bina edilmiştir: Allah'dan başka hiçbir ilah olmadığına ve Muhammed (a.s)'ın O'nun Resulü olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Beytullah'ı haccetmek ve Ramazan orucunu tutmaktır." (Buhariye Müslim)

570 - وعن جابرٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ قالَ: سمعتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ يقولُ: «إنَّ بينَ الرَّجلِ وبينَ الشِّركِ والكفرِ تركَ الصَّلاةِ» رواهُ مسلم[3].

570- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terk etmek vardır."
(Müslim)

571 - وعن شقيق بن عبد الله التابعيِّ المُتَّفَقِ على جلالتِهِ - رَحِمَهُ الله - قالَ: كانَ أصحابُ محمَّدٍ ﷺ لا يَرَونَ شيئاً مِنَ الأعمالِ تَركُهُ كُفرٌ غيرَ الصَّلاةِ. رواهُ الترمذي[1] في كتاب الإيمانِ بإسنادٍ صحيحٍ.

571- Büyüklüğünde ittifak edilen, Tabiîn'den olan Şakîk b. Abdullah (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Muhammed (a.s)'ım arkadaşları, namazdan başka hiçbir amelin terk edilmesini küfür olarak görmezlerdi." (Tirmizi rivayet etmiş ve 'iman Kitabı'nda sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

BİRİNCİ SAFTA NAMAZA DURMANIN FAZİLETİ

572 - عَنْ جابرِ بنِ سَمُرَةَ، رَضِيَ اللهُ عَنهُما، قالَ: خَرَجَ عَلَينا رَسُولُ اللهِ ﷺ فَقالَ: «ألا تَصُفُّونَ كَما تَصُفُّ المَلائِكَةُ عِندَ رَبِّها؟» فَقُلنا: يا رَسُولَ اللهِ وَكَيفَ تَصُفُّ المَلائِكَةُ عِندَ رَبِّها؟ قالَ: «يُتِمُّونَ الصُّفوفَ الأُوَلَ، وَيَتَراصُّونَ في الصَّفِّ» رواهُ مسلم[2].

572- Cabir b. Semure (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) çıkıp yanımıza geldi ve şöyle buyurdu; Sizler, meleklerin Rableri huzurunda nasıl saf tutuyorlarsa öyle saf tutmayı istemez misiniz? Biz 'Ey Allah'ın Resulü, melekler Rablerinin

huzurunda nasıl saf tutuyorlar?diye sorduk. Şöyle buyurdu: Ön safları tamamlarlar ve safları sık tutarlar." (Müslim)

573 - وعن أبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ الله ﷺ قَالَ: «لَوْ يَعلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَاءِ وَالصَّفِّ الأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلاَّ أَنْ يَسْتَهِمُوا عَلَيْهِ لاَسْتَهَمُوا» متفقٌ عليه[1].

573- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Eğer insanlar ezan ve ilk saftaki sevabı bilseler, sonra bunları elde etmeye kuradan başka çareleri kalmasa, mutlaka kura çekerlerdi." (Buharı ve Müslim)

574 - وعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خَيْرُ صُفوفِ الرِّجَالِ أَوَّلُها، وَشَرُّها آخِرُها، وَخَيْرُ صُفوفِ النِّسَاءِ آخِرُها، وَشَرُّها أَوَّلُهَا» رواهُ مسلم[1].

574- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Erkek saflarının en hayırlı olanı ilk saflar, en şerli olanı da son saflardır. Kadı saflarının en hayırlısı son saflar, en şerlisi de ilk saflardır." (Müslim)

575 - وعن أبي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَأَى فِي أَصْحَابِهِ تَأَخُّراً، فَقَالَ لَهُمْ: «تَقَدَّمُوا فَأْتَمُّوا بِي، وَلْيَأْتَمَّ بِكُمْ مَنْ بَعْدَكُم، لاَ يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ حَتى يُؤَخِّرَهُمُ الله» رواهُ مسلم[2].

575- Ebu Said el-Hudri (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir: "Resûlüllah (s.a.v) ashabının geride kaldıklarını görünce kendilerine şöyle buyur-

muştur: Öne doğru ilerleyiniz ve bana Öyle uyunuz. Sizden sonra gelenler de size- göre- uysunlar. Bir topluluk böyle geri kalmaya devam ettikçe Allah da onları geri bırakır." (Müslim)

576- وعن أبي مسعودٍ، رَضِيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: كانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ يَمْسَحُ مَناكِبَنا في الصَّلاةِ، وَيَقُولُ: «اسْتَوُوا وَلا تَخْتَلِفوا فَتَخْتَلِفَ قُلُوبُكُمْ، لِيَلِنِي مِنْكُمْ أُولُو الأَحْلامِ [7] وَالنُّهَى، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ» رواهُ مسلم [8].

576- Ebu Mes'ud (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) namazda omuzlarımıza dokunur ve şöyle buyururdu: Safları düzeltiniz, yamuk yumuk yapmayınız; sonra kalpleriniz de yamuk yumuk olur. Sizden aklı başında olanlar benim peşime dursun. Sonra onların peşinden gelenler; daha sonra da onların peşinden gelenler dursun." (Müslim)

FARZ NAMAZLARLA BİRLİKTE KILINAN SÜNNETLER

577- عَنْ أُمِّ المؤمِنِينَ أُمِّ حَبِيبَةَ رَمْلَةَ بِنتِ أبي سُفيانَ، رضِيَ اللَّهُ عنهُمَا، قالَتْ: سَمِعْتُ رسولَ اللَّهِ ﷺ يقولُ: «مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّي لِلَّهِ تَعالَى كُلَّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطوعاً غَيْرَ الفَرِيضَةِ، إلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتاً في الجَنَّةِ! أوْ: إلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في الجَنَّةِ» رواهُ مسلم [1].

577- Mü'minlerin annesi Ümmü Habîbe Remle b.Ebu Süfyan (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim: Müslüman bir kul, farzların haricinde her gün Allah rızası için on iki rekat nafile namaz kılarsa, Allah (c.c) onun için cennette mutlaka bir ev yapar-ya da onun için cennette bir ev bina edilir." (Müslim)

578 - وعَن ابن عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَهَا، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الجُمُعَةِ، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ المَغْرِبِ، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ العِشَاءِ. متفقٌ عليه[1].

578- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben Resûlüllah (s.a.v) ile beraber Öğleden evvel iki rekat, öğleden sonra da iki rekat, Cumadan sonra iki rekat, akşamdan sonra iki rekat ve yatsıdan sonra da iki rekat namaz kıldım." (Buhari ve Müslim)

SABAH NAMAZINDAN ÖNCE KILINAN İKİ REKAT SÜNNETİN MÜEKKED -KUVVETLİ-OLUŞU

579- عن عائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لَا يَدَعُ أَرْبَعاً قَبْلَ الظُّهْرِ، وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الغَدَاةِ[2]. رواهُ البخاري[1].

579- Hz, Âise (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) öğleden önce dört rekat ve akşamdan önce de iki rekat namaz kılmayı hiç terk etmezdi." (Buhari)

580 - وَعَنْهَا قَالَتْ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ ﷺ عَلى شيءٍ مِنَ النَّوَافِلِ أَشَدَّ تَعَاهُداً مِنْهُ
عَلَى رَكْعَتَي الفَجْرِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

580- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) nafilelerden hiç birisine sabah namazının iki rekat -sünneti- kadar devam etmemiştir." (Buharı ve Müslim)

SABAH NAMAZININ SÜNNETİNİ HAFİFÇE KILMAK

581- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ
بَيْنَ النِّدَاءِ وَالإِقَامَةِ مِنْ صَلاةِ الصُّبْحِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

581- Hz. Âişe (r.a)'dan, şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) sabah namazında ezanla kamet arasında iki rekat hafif bir namaz kılardı." (Buharı ve Müslim)

582- وعَنِ ابنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي مِنَ
اللَّيْلِ مَثْنَى مَثْنَى، ويُوتِرُ بِرَكْعَةٍ مِن آخِرِ اللَّيْلِ، ويُصَلِّي الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلاةِ الغَدَاةِ، وَكَأَنَّ
الأَذَانَ(٣) بِأُذُنَيْهِ. متفقٌ عليه(٤).

582- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) geceleyin ikişer ikişer namaz kılar, gecenin sonunda da bir rekat daha ekleyerek vitir kılardı. Sabah namazından

önce ise, sanki kamet eli kulağındaymış gibi ecele bir şekilde iki rekat -sünnet- kılardı." (Buharı ve Müslim)

583- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ رَكْعَتَيِ الفَجْرِ، فَلْيَضْطَجِعْ عَلَى يَمِينِهِ».
رَوَاهُ أبو داود والترمذي(1) بأسانيدَ صحيحةٍ. قالَ الترمذي: حديثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

583- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz sabah namazının iki rekat -sünnetini- kıldığında sağ tarafı üzerine uzanıversin." (Ebu Davud ve Tirmizi sahih isnatlarla rivayet etmişler; Tirmizi hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

ÖĞLE NAMAZININ SÜNNETİ

584 - عَنِ ابنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَهَا. متفقٌ عليهِ(*).

584- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v) ile beraber iki rekat öğleden Önce, iki rekat da öğleden sonra namaz kıldım." (Buhari ve Müslim)

585- وَعَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ لا يَدَعُ أَرْبَعاً قَبْلَ الظُّهْرِ. رَوَاه البخاريُّ(1).

585- Hz. Âi şe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) öğlenin-farzından- önce dört rekat namaz kılmayı asla terk etmezdi." (Buharı)

İKİNDİ NAMAZININ SÜNNETİ

586 - عَنْ عليٍّ بنِ أبي طَالِبٍ، رضِيَ اللّهُ عَنْهُ، قالَ: كانَ النَّبي ﷺ يُصَلِّي قَبْلَ العَصْرِ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ، يَفْصِلُ بَيْنَهُنَّ بِالتَّسْلِيمِ عَلَى المَلائِكَةِ المقرَّبِينَ، وَمَنْ تَبِعَهُمْ مِنَ المسْلِمِينَ وَالمؤْمِنِينَ. رواهُ الترمذي(٦) وقالَ: حديثٌ حَسَنٌ.

586- Ali. b. Ebu Talib (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ikindi namazının farzından önce dört rekat sünnet kılar, ikisinin arasını -huzuru ilahiye-yakınlaştırılmış meleklerle onlara uyan müslümanlara ve mü'minlere selam vererek ayırırdı." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

587 - وعنْ عَليٍّ بن أبي طالبٍ، رَضِيَ اللّهُ عنهُ، أنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يُصلِّي قَبْلَ العَصرِ رَكْعَتَيْنِ. رَوَاه أبو داود(٨) بإسنادٍ صحيحٍ.

587- Ali b. Ebu Talib (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ikindi namazının farzından evvel iki rekat namaz kılardı." (Ebu Davud)

AKŞAMIN FARZINDAN ÖNCEKİ VE SONRAKİ SÜNNETLER

588 - وَعَنْ عَبْدِ اللّهِ بنِ مُغَفَّلٍ، رَضِيَ اللّهُ عنهُ، عَنِ النَّبيِّ ﷺ، قَالَ: «صَلُّوا قَبْلَ المَغْرِبِ» ثُمَّ قالَ في الثَّالثة: «لِمَنْ شاءَ» رواهُ البخاري(٩).

588- Abdullah b. Muğaffel (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Akşam namazından önce namaz kılın. 'Üçüncü defa tekrar edişinde; İsteyen kimse -kılsın' buyurdu." (Buhari)

589- وعَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي عَلَى عَهْدِ رسولِ اللَّهِ ﷺ رَكعَتَيْنِ بعدَ غُروبِ الشَّمسِ قَبلَ المَغرِبِ، فقيلَ: أَكَانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّاهُمَا؟ قالَ: كَانَ يَرانَا نُصَلِّيهِمَا فَلَمْ يَأْمُرْنَا وَلَم يَنْهَنا. رَوَاهُ مُسْلِمٌ(*).

589- Enes (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Resûlüllah (s.a.v)'in zamanında, güneş battıktan sonra akşamın farzından önce iki rekat namaz kılardık. Denildi ki: 'Resûlüllah (s.a.v) de onları kılar mıydı?' Enes (r.a): Bizleri kılarken görürdü; bize ne kılmayı emrederdi, ne de yasaklardı, dedi." (Müslim)

590- وعنه قَالَ: كُنَّا بِالمَدِينَةِ فإذا أَذَّنَ المُؤَذِّنُ لِصَلاةِ المَغرِبِ، ابْتَدَرُوا السَّوَارِيَ، فَرَكَعُوا رَكعَتَيْنِ، حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ الغَرِيبَ لَيَدخُلُ المَسجِدَ فَيَحْسَبُ أَنَّ الصَّلاةَ قَدْ صُلِّيَتْ من كَثْرَةِ مَنْ يُصَلِّيهِمَا. رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٦).

590- Enes (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Medine'de bulunduğumuz sırada müezzin akşam namazı için ezan okuduğu zaman, cemaat- hızla direklerin önlerine varıp iki rekat namaz kılarlardı. O kadar ki, yabancı biri mescide girse, namaz kılanların çokluğundan dolayı -farz- namaz kılınmış sanırdı." (Müslim)

CUMANIN SÜNNETİ

591 - وَعَنْ أَبِي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رسولُ الله ﷺ: «إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمُ الجُمُعَةَ، فَلْيُصَلِّ بَعْدَهَا أَرْبَعاً» رواهُ مسلم(١).

591- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz cumayı kıldığınız zaman, ondan sonra dört rekat daha namaz kılsın." (Müslim)

592 - وَعَنِ ابنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كانَ لا يُصَلِّي بَعْدَ الجُمُعَةِ حَتَّى يَنْصَرِفَ، فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ فِي بَيْتِهِ. رواهُ مسلم[٢].

592- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) cumanın -farzından- sonra dönünceye kadar namaz kılmaz; eve vardığında iki rekat namaz kılardı." (Müslim)

SÜNNET VE NAFİLE NAMAZLARININ EVDE KILINMASI

593 - عَنْ زَيدِ بنِ ثابتٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قالَ: «صَلُّوا أَيُّها النَّاسُ في بُيُوتِكُمْ؛ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلاةِ صَلاةُ المَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلاَّ المَكْتُوبَةَ» متفقٌ عليهِ[٣].

593- Zeyd b. Sabit (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey insanlar, evlerinizde namaz kılınız. Çünkü, farzların haricinde en faziletli namaz, kişinin evinde kıldığı namazdır." (Buhari ve Müslim)

594 - وَعَنِ ابنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قالَ: «اجْعَلُوا مِنْ صَلاتِكُمْ في بُيُوتِكُمْ، وَلاَ تَتَّخِذُوهَا قُبُوراً»[١] متفقٌ عليهِ[٥].

Fihrist'e dön

594- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resâlûllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Namazlarınızın bir kısmını evinizde kılınız. Oraları kabirlere çevirmeyiniz." (Buhari ve Müslim)

595 - وَعَنْ جَابِرٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ صَلاتَهُ فِي مَسْجِدِهِ، فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيباً مِنْ صَلاتِهِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلاتِهِ خَيْراً» رواهُ مسلم(١).

595- Cabir (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz namazını mescidde eda ettiği zaman, namazından evine de bir pay ayırsın. Çünkü Yüce Allah, kıldığı namazdan dolayı onun evinde hayır yaratır." (Müslim)

VİTİR NAMAZINA TEŞVİK, ONUN MÜEKKED SÜNNET OLUŞU VE VAKTİNİN AÇIKLANMASI

596 - عَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: الوِتْرُ لَيْسَ بِحَتْمٍ كَصَلاةِ المَكْتُوبَةِ، وَلَكِنْ سَنَّ رسولُ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ وِتْرٌ(١) يُحِبُّ الوِتْرَ، فَأَوْتِرُوا يَا أَهْلَ القُرْآنِ!». رواهُ أبو داود والترمذي(٢) وقَالَ: حديثٌ حسنٌ.

596- Hz. Ali (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Vitir, farz namazlar gibi bir farz değildir. Ama Allah Resulü (s,a.v) sünnet kılmış ve şöyle buyurmuştur: Allah tektir, teki sever; o halde Ey Kur'an Ehli, vitir namazını kılınız." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

597 ـ وَعَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْها، قَالَتْ: مِنْ كُلِّ اللَّيْلِ قَدْ أَوْتَرَ رسولُ اللَّهِ ﷺ، مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ، وَمِنْ أَوْسَطِهِ، وَمِنْ آخِرِهِ، وَانْتَهَى وِتْرُهُ إِلَى السَّحَرِ. متفقٌ عليهِ[٢].

597- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) her gece mutlaka vitir kılmıştır; ama gecenin başında, ama ortasında, ama sonunda mutlaka kılmıştır. Vitir kılması seher vaktinde sona ererdi." (Buharı ve Müslim)

KUŞLUK NAMAZININ FAZİLETİ

598 - عَنْ أَبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي ﷺ بِصِيَامِ ثَلاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهرٍ، وَرَكْعَتَي الضُّحَى، وَأَنْ أُوتِرَ قَبلَ أَنْ أَرْقُدَ. متفقٌ عليهِ[١].

598- Ebu Hureyre (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir;

"Dostum Muhammed (a.s), bana her aydan üç gün oruç tutmayı, iki rekat kuşluk namazını ve yatmadan evvel vitir kılmamı tavsiye etti." (Buhari ve Müslim)

599 ـ وعَنْ عائِشةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قالتْ: كانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ يُصَلِّي الضُّحَى أَرْبَعاً، وَيَزِيدُ مَا شَاءَ اللهُ. رَواهُ مسلم[١].

599- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) kuşluk namazını dört rekat olarak kılar; Allah'ın dilediği kadar da artırdığı olurdu." (Müslim)

Fihrist'e dön

600 - عن زيدِ بنِ أَرْقَمَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّهُ رَأَى قَوْماً يُصَلُّونَ مِنَ الضُّحَى،
فقالَ: أَمَا لَقَدْ عَلِمُوا أَنَّ الصَّلاةَ في غَيْرِ هذِهِ السَّاعَةِ أَفْضَلُ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهُ ﷺ، قالَ:
«صَلاةُ الأَوَّابِينَ(٢) حِينَ تَرْمَضُ الفِصَالُ» رواهُ مسلم(٨).

600- Zeyd b. Erkam (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bu kişi, kuşluk namazı kılan bir topluluk gördü ve -içinden-şöyle dedi: Bu kimseler, bu saatten başka bir zamanda namaz kılmanın daha faziletli olduğunu bilmiyorlar mı? Şüphesiz Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur; Evvâbîn'in namazı, deve yavrularının ayaklarının sıcaktan yandığı zamandır." (Müslim)

MESCİDİ SELAMLAMA NAMAZI KILMAYA TEŞVİK

601 - عن أَبي قتادةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «إِذا دَخَلَ
أَحَدُكُمُ المَسْجِدَ، فَلا يَجْلِسْ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ» متفقٌ عليهِ(١).

601- Ebu Katâde (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz mescide girdiği zaman, iki rekat namaz kılmadan evvel oturmasın." (Buharı ve Müslim)

602 - وعن جابرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ، وَهُوَ في المَسْجِدِ،
فَقَالَ: «صَلِّ رَكْعَتَيْنِ» متفقٌ عليهِ(٢).

602- Cabir (r.a)'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben, Resûlüllah (s.a.v) mescitte iken yanına gitmiştim. Bana 'iki rekat namaz kıl' buyurdu." (Buharı ve Müslim)

ABDEST ALDIKTAN SONRA İKİ REKAT NAMAZ KILMANIN FAZİLETİ

603 - عن أبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ لِبِلالٍ: «يَا بِلالُ! حَدِّثْنِي بِأَرْجَى عَمَلٍ (٣) عَمِلْتَهُ فِي الإِسْلامِ، فَإِنِّي سَمِعْتُ دَفَّ نَعْلَيْكَ بَيْنَ يَدَيَّ فِي الجَنَّةِ» قَالَ: مَا عَمِلْتُ عَمَلاً أَرْجَى عِنْدِي مِنْ أَنِّي لَمْ أَتَطَهَّرْ طُهُوراً فِي سَاعَةٍ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ إِلاَّ صَلَّيْتُ بِذَلِكَ الطُّهُورِ مَا كُتِبَ لِي أَنْ أُصَلِّيَ. متفقٌ عليه (١). وهذا لفظُ البخاري.

603- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in Bilal'a şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey Bilal! Islâm'la müşerref olduktan sonra yaptığın en ümit verici ameli bana anlat; çünkü ben cennette benim önümde senin ayak seslerini işittim. Bilal şöyle dedi: Bana göre en ümit verici amelim şu ki; gece veya gündüz abdest aldığımda, bu abdestimle bana lütfedildiği kadar namaz kıldım." (Buhari ve Müslim rivayet etmiştir. Bu lafız Buhari'nin lafzıdır.)

CUMA NAMAZI VE CUMA GÜNÜNÜN FAZİLETİ

604 - وعَنْ أَبِي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قالَ: قَالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمُ الجُمُعَةِ: فِيهِ خُلِقَ آدم، وَفيه أُدْخِلَ الجَنَّةَ، وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا» رواهُ مسلم (١).

604- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üzerine güneş doğan en hayırlı gün Cuma günüdür. Çünkü Âdem o günde yaratıldı, o gün cennete sokuldu ve o gün cennetten çıkarıldı." (Müslim)

605 - وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قالَ: «الصَّلَواتُ الخَمْسُ وَالجُمُعَةُ إلى الجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ إلى رَمَضَانَ، مُكَفِّرَاتٌ مَا بَيْنَهُنَّ إذا اجْتُنِبَتِ الكَبَائِرُ» رواهُ مسلم(٢).

605- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Beş vakit namazlar, bir Cuma ile gelecek Cuma, bir Ramazan ile gelecek Ramazan, büyük günahlardan kaçınıldığı takdirde aralarında işlenmiş günahlara keffaret olur." (Müslim)

606 - وَعَنْهُ وعَنِ ابنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ، أَنَّهُما سَمِعَا رسولَ اللَّهِ ﷺ يقولُ على أعْوَادِ مِنْبرِهِ: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الجُمُعَاتِ، أَوْ لَيَخْتِمَنَّ(٣) اللَّهُ عَلى قُلُوبِهِمْ، ثُمَّ لَيَكُونُنَّ مِنَ الغَافِلِينَ» رواهُ مسلمٌ(٤).

606- Ebu Hureyre ve İbn-i Ömer (r.a)'dan, bu iki zatın Resûlüllah (s.a.v)'i minberi üzerinde şöyle buyururken işittikleri rivayet edilmiştir:

"Topluluklar, ya Cuma-namaz-larını terk etmekten vazgeçerler, ya da Allah onların kalpleri üzerine mühür vurur da sonra gafillerden olurlar." (Müslim)

607 - وعن أبي سعيدٍ الخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ، أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ قالَ:
«غُسْلُ يَوْمِ الجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلى كلِّ مُحْتَلِمٍ» متفقٌ عليهِ[1].

607- Ebu Said el-Hudri (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cuma günü yıkanmak, ergenlik çağına ulaşmış herkesin üzerine vaciptir." (Buhari ve Müslim)

608- وَعَنْ سَمُرَةَ، رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ تَوَضَّأَ يَوْمَ الجُمُعَةِ، فَبِهَا وَنِعْمَتْ[3]، وَمَن اغْتَسَلَ فَالغُسْلُ أَفْضَلُ» رواهُ أبو داود، والترمذي[4] وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

608- Semure (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Kim Cuma günü abdest alırsa ne iyi! Ama kim yıkanırsa, gusül abdesti alması daha faziletlidir." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demiştir.)

609- وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّهِ ﷺ ذكَرَ يَوْمَ الجُمُعَةِ، فَقَالَ: «فِيها سَاعَةٌ لا يُوافِقُها عَبْدٌ مُسلِمٌ، وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسأَلُ اللّهَ شَيئاً، إلاَّ أَعْطَاهُ إِيَّاه» وَأَشارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا، متفقٌ عليهِ[2].

609- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Cuma gününü anlatıp şöyle buyurdu: Onda öyle bir saat var ki, müslüman bir kul namaza kalktığında Allah'tan bir şey isterken o saate denk gelse, istediği şeyi ona mutlaka verir." Resûlüllah (s.a.v) bu sırada o anın çok kısa olduğunu eliyle işaret etti. (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

610 ـ وَعَنْ أَوسِ بنِ أَوسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْـهُ، قَالَ: قَـالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
«إِنَّ مِنْ أَفضَلِ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الجمُعَةِ؛ فأَكثِرُوا عَليَّ مِنَ الصَّلاةِ فِيهِ؛ فَإِنَّ صَلاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ». رواهُ أبو داود[1] بإسنادٍ صحيحٍ.

610- Evs b. Evs (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz sizin en hayırlı günlerinizden biri de Cuma günüdür. O halde, o günde bana çok sık salat-ü selâm getiriniz. Çünkü sizin salat-ü selâmınız banaz arz edilir." (Ebu Davud sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

NİMETE KAVUŞUNCA VEYA BELANIN DEFİ İÇİN ŞÜKÜR SECDESİ YAPMANIN MÜSTEHAPLIĞI

611 - عَنْ سَعْدِ بنِ أَبي وَقَّاصٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْـهُ، قَالَ: خَـرَجْنَا مَـعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، مِن مَكَّةَ نُرِيدُ المَدِينَةَ، فَلَمَّا كُنَّا قَرِيباً مِن عَزْوَرَاءَ[*] نَزَلَ ثُمَّ رَفَعَ يَدَيْهِ، فَـدَعَا اللَّهَ سَاعَةً، ثُمَّ خَرَّ سَاجِداً، فَمَكَثَ طَوِيلاً، ثُمَّ قامَ فَـرَفَعَ يَـدَيْهِ سَـاعَةً، ثُمَّ خَـرَّ ساجِـداً ـ فَعَلَهُ ثَلاثاً ـ وَقَـالَ: إِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي، وَشَفَعْتُ لأُمَّتِي، فَـأَعْطَانِي ثُلُثَ أُمَّتِي، فَخَـرَرتُ ساجِـداً لِرَبِّي شُكْراً، ثُمَّ رَفَعتُ رَأْسِي، فَسَأَلْتُ رَبِّي لِأُمَّتِي، فَأَعْطَانِي ثُلُثَ أُمَّتِي، فَخَرَرتُ ساجِداً لِرَبِّي شُكْراً، ثُمَّ رَفَعتُ رَأْسِي، فَسَـأَلْتُ رَبِّي لأُمَّتِي، فَأَعْـطَانِي الآخرَ، فَخَـرَرتُ سَاجِـداً لِرَبِّي» رَواهُ أَبو دَاودَ[1].

611- Sa'd b. Ebu Vakkas (r.a)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz, Resûlüllah (s.a.v) ile beraber Medine'ye gitmek üzere

Mekke'den çıktık. Azverâ'nın yakınlarında bir yerde bineğinden indi, sonra ellerini kaldırıp Yüce Allah'a bir süre dua etti. Sonra secdeye kapandı ve uzun bir müddet böyle kaldı. Sonra kalktı ve iki elini kaldırıp bir zaman dua etti. Sonra yine secdeye kapandı. Bu işi üç kere tekrar etti ve şöyle buyurdu:

Şüphesiz ben Rabbimden istedim ve ümmetime şefaatçi oldum. Bana ümmetimin üçte birini verdi. Bunun üzerine Rabbime şükretmek için secdeye kapandım, sonra kafamı kaldırdım ve Rabbimden istedim. Bana ümmetimin üçte birini verdi. Ben de derhal Rabbime şükretmek için secdeye kapandım, sonra kafamı kaldırdım ve Rabbimden yine istedim. Bu sefer bana kalan diğerlerini verdi. Ben de Rabbim için secdeye kapandım." (Ebu Davud)

GECE İBADETİNİN FAZİLETİ

612 - وَعَن عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ حَتَّى تَتَفَطَّرَ(1) قَدَمَاهُ، فَقُلْتُ لَهُ: لِمَ تَصنَعُ هذا يا رَسُولَ اللَّهِ! وَقَد غُفِرَ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ؟ قَالَ: «أَفَلَا أَكُونُ عَبْداً شَكُوراً؟» متفقٌ عليه(2).

612- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) gece ibadet için o kadar ayakta kalırdı ki nihayet ayakları şişerdi. Ben kendisine dedim ki: Ey Allah'ın Resulü, niye böyle yapıyorsun; oysa senin geçmiş-gelecek bütün hataların affedilmiştir. Şöyle buyurdu: Şükreden bir kul olmayayım mı?" (Buhari ve Müslim)

613 - وَعَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ، ﷺ طَرَقَهُ وفاطِمَةَ لَيْلاً، فَقَالَ: «ألا تُصَلِّيَانِ؟» متفقٌ عليه(1).

613- Hz. Ali (r.a)'den şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüliah (s.a.v) Hz. Ali ve Fâtıma'nın gece kapısını çalar ve şöyle buyururdu: Namaz kılmayacak mısınız?" (Buhari ve Müslim)

614- وَعَن عبدِ اللَّهِ بنِ عَمْرو بنِ العاصِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَا عَبْدَاللَّهِ! لا تكن مِثْلَ فُلانٍ: كانَ يَقُومُ اللَّيْلَ فَتَرَكَ قِيامَ اللَّيلِ» متفقٌ عليهِ(٨).

614- Abdullah b. Amr b.Âs (r.a)'dan Resûlüliah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ey Abdullah, sakın gece -ibadeti- için kalkıp da, sonra gece kalkmayı bırakan falanca gibi olma!" (Buhari ve Müslim)

615 - وعنِ ابنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَ النَّبيِّ ﷺ رَجُلٌ نَامَ لَيْلَةً حَتَّى أَصبَحَ! قَالَ: «ذَاكَ رَجُلٌ بَالَ الشَّيْطَانُ في أُذُنَيْهِ - أو قال: في أُذنِهِ -» متفقٌ عليهِ(١).

615- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüliah (s.a.v)'in huzurunda gece sabaha kadar uyuyup da -sabah namazına kalkmayan- bir adamdan bahsedilince şöyle buyurdu: O adam var ya, işte onun her iki kulağına da şeytan işemiştir." (Buhari ve Müslim)

616- وعن عبدِ اللَّهِ بنِ سلام، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبيَّ ﷺ قالَ: «أيُّها النَّاسُ أَفْشُوا السَّلامَ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ، وَصَلُّوا باللَّيْلِ وَالناسُ نِيامٌ، تَدخُلُوا الجَنَّةَ بِسَلامٍ». رواهُ الترمذي(٣) وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

Fihrist'e dön

616- Abdullah b. Selam (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Ey insanlar! Selâmı yayınız, yemek yediriniz, insanlar uyurken gece namaz kılınız; böylelikle cennete girersiniz." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

617- وَعَنْ أَنَسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُفْطِرُ مِنَ الشَّهْرِ حَتَّى نَظُنَّ أَنْ لاَ يَصُومَ مِنْهُ، وَيَصُومُ حَتَّى نَظُنَّ أَنْ لا يُفْطِرَ مِنْهُ شَيْئاً؛ وَكَانَ لاَ تَشَاءُ أَنْ تَرَاهُ مِنَ اللَّيْلِ مُصَلِّياً إِلاَّ رَأَيْتَهُ، وَلاَ نَائِماً إِلاَّ رَأَيْتَهُ. رواهُ البخاريُّ(٣).

617- Enes (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) ayın bir kısmında o kadar iftar etmeye devam ederdi ki, biz o ayda hiç oruç tutmayacak sanırdık. Ayın kimi günlerinde o kadar oruç tutardı ki, biz o ayda hiç iftar etmeyecek sanırdık. Kendisini namaz kılarken görmeyi aklımdan geçirmediğim gecenin bir vaktinde -namaz-kılarken gördüm. Uyurken göreceğimi ummadığım bir vakitte de uyurken gördüm." (Buhari)

618- وَعَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ رَسولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يُصَلِّي إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً - تَعْنِي فِي اللَّيْلِ - يَسْجُدُ السَّجْدَةَ مِنْ ذَلِكَ قَدْرَ مَا يَقْرَأُ أَحَدُكُمْ خَمْسِينَ آيَةً قَبْلَ أَن يَرْفَعَ رَأْسَهُ، وَيَرْكَعُ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلاةِ الفَجْرِ، ثُمَّ يَضْطَجِعُ عَلى شِقِّهِ الأَيْمَنِ حَتَّى يَأْتِيَهُ المُنَادِي للصَّلاةِ. رواهُ البخاري(١).

618- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) geceleyin on bir rekat namaz kılardı. Kıldığı bu namazın secdesinde o kadar dururdu ki, sizden biriniz başını kaldırmadan önce elli ayet okuyabilirdi. Sabah namazının farzından evvel de iki rekat namaz kılardı. Sonra müezzin kendisine gelip namaz için

Fihrist'e dön

çağrıda bulunmadan evvel sağ yanı üzerine uzanırdı." (Buharı)

619 - وَعَنِ ابنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ، قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ لَيْلَةً، فَلَمْ يَزَلْ قَائِماً حَتَّى هَمَمْتُ بِأَمْرِ سُوءٍ. قِيلَ: مَا هَمَمْتَ؟ قَالَ: هَمَمْتُ أَنْ أَجْلِسَ وَأَدَعَهُ. متفقٌ عليه(١).

619- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben bir gece Resûlüllah (s.a.v) ile beraber namaz kılıyordum. Namazda ayakta kalmaya o kadar devam etti ki, nihayet yakışıksız bir iş yapmayı dahi aklımdan geçirdim. İbn-i Mes'ud'a; 'Aklından geçen ne idi?' denildiğinde şöyle dedi: Oturup, O'nu ayakta terk etmeyi düşündüm." (Buharı ve Müslim)

620 - وَعَنْ جَابِرٍ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: أَيُّ الصَّلاةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «طُولُ القُنُوتِ» رواهُ مسلم(٢).

620- Cabir (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e 'Hangi namaz daha faziletlidir?'diye sorulduğunda şöyle buyurmuştur: Ayakta kalışın uzun olduğu namazdır." (Müslim)

621 - وَعَنْ جَابِرٍ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ، يَقُولُ: «إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً، لا يُوافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللّٰهَ تعالى خَيْراً مِن أَمْرِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، إِلاَّ أَعْطَاهُ إِيَّاهُ، وَذلكَ كلَّ لَيْلَةٍ» رواهُ مسلم(٢).

621- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim; Gecede öyle

bir saat vardır ki, müslüman bir kul o saate rastlar da Yüce Allah'tan dünya ve ahiret işiyle ilgili ne hayır isterse, mutlaka o istediği ona verilir. Bu saat, her gecede bulunmaktadır." (Müslim)

622- وَعَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: كانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إذا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ افتَتَحَ صَلاتَهُ بِرَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ. رواهُ مسلم(1).

622- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) gecenin bir kısmında kalktığı zaman, namazını hafif iki rekatla açardı." (Müslim)

623 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إذا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ، فَاسْتَعْجَمَ القُرآنُ على لِسَانِهِ، فَلَم يَدرِ مَا يَقُولُ، فَلْيَضْطَجِعْ» رواهُ مُسْلِمٌ(2).

623- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz gece kalktığı zaman Kur'an diline garip gelir ve ne dediğini bilemezse, hemen yatsın." (Müslim)

RAMAZÂN GECELERİNDE İBADET EDİP TERAVİH KILMAK

624- عَنْ أبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إيماناً واحْتِساباً غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» متفقٌ عليهِ(3).

624- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim inanarak ve sevabını -Allah'dan- umarak Ramazanda -ibadete- kalkarsa, geçmiş günahları bağışlanır." (Buhari ve Muslini)

625 - وَعَنْهُ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُرَغِّبُ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَأْمُرَهُمْ فِيهِ بِعَزِيمَةٍ(1)، فَيَقُولُ: «مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَاناً وَاحْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(2).

625- Ebu Hureyre (r.a) ' dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) zorlayıcı bir emir buyurmaksızın Ramazanda -ibadete- kalkmaya teşvik eder ve şöyle buyururdu: Kim inanarak ve sevabını -Allah'dan- umarak Ramazanda-ibadete- kalkarsa, geçmiş günahları bağışlanır." (Müslim)

KADİR GECESİNİN İHYASI VE HANGİ GECEDE OLDUĞU

626 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَاناً وَاحْتِسَاباً، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» مُتَّفَقٌ عليهِ(1).

626- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim inanarak ve sevabını -Allah'dan- bekleyerek Kadir gecesinde -ibadete- kalkarsa, geçmiş bütün günahları affolunur."
(Buhari ve Müslim)

627 - وَعَنِ ابنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رِجَالاً مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ أُرُوا لَيْلَةَ القَدْرِ فِي المَنَامِ فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَرَى رُؤْيَاكُمْ قَدْ تَوَاطَأَتْ[2] فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ، فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّيهَا، فَلْيَتَحَرَّهَا فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ» مُتفقٌ عليه[1].

627- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in ashabından bir kısım adamlar, rüyalarında Kadir gecesini son yedi -gece-de gördüler. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Görüyorum ki rüyanız son yedi güne denk gelmektedir. O halde kim onu araştırıyorsa, son yedi günde araştırsın." (Buhari ve Müslim)

628 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُجَاوِرُ[1] فِي العَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، وَيَقُولُ: «تَحَرَّوْا لَيْلَةَ القَدْرِ فِي العَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ» مُتفقٌ عليه[2].

628- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Ramazanın son on gününde itikafa girer ve şöyle buyururdu: Kadir gecesini, Ramazanın son on gününde arayınız." (Buhari ve Müslim)

629 - وَعَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، يَجتَهِدُ فِي رَمضانَ مَا لاَ يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهِ، وفي العَشْرِ الأَوَاخِرِ منه، مَا لاَ يَجْتَهِدُ في غَيْرِهِ. رواهُ مُسلمٌ[3].

629- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Ramazanda, diğer aylarda gösterdiği gayretten daha fazla gayret gösterirdi. Ramazanın son on gününde ise, diğer günlerde gösterdiği çalışmadan daha fazla çalışma yapardı." (Müslim)

MİSVAKIN FAZİLETİ VE YARATILIŞ ÖZELLİĞİ

630- عَنْ أبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ، أنَّ رَسُولَ الله ﷺ قَالَ: «لَوْلَا أَنْ أشُقَّ عَلى أُمَّتي ـ أوْ عَلى النَّاس ـ لأمَرْتُهُمْ بِالسِّوَاكِ مَعَ كلِّ صَلاةٍ» مُتفقٌ عليهِ(١).

630- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Eğer ümmetimin veya insanların üzerine meşakkat vermeyecek olsaydım, onlara her namazla birlikte misvakı emrederdim."
(Buhari ve Müslim)

631- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنَّا نُعِدُّ لِرَسُولِ اللّٰهِ ﷺ سِوَاكَهُ وَطَهُورَهُ، فَيَبْعَثُهُ اللهُ(١) مَا شَاءَ أَن يَبْعَثَهُ مِنَ اللَّيلِ، فَيَتَسَوَّكُ، وَيَتَوَضَّأُ وَيُصَلِّي. رَوَاهُ مُسلمٌ(٢).

631- H.z. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Resûlüllah (s.a.v)'in misvakın ve taharet suyunu hazırlardık. Allah O'nu geceleyin ne vakit kalkmasını dilediyse o vakit kaldırırdı. O da misvak kullanır, abdest alır ve namaz kılardı." (Müslim)

632 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «الفِطْرَةُ خَمْسٌ، أَوْ خَمْسٌ مِنَ الفِطْرَةِ: الخِتَانُ، وَالاسْتِحْدَادُ، وَتَقْلِيمُ الأَظْفَارِ، وَنَتْفُ الإِبْطِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ» متفق عليه.

632- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yaratılış-tan gelen- hasletler beştir veya beş şey yaratılıştandır; Sünnet olmak, avret mahallini traş etmek, tırnakları kesmek, koltuk altlarını kesmek ve bıyıkları kısaltmak." (Buhari ve Müslim)

633 - وَعَنِ ابنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «أَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللِّحَى» متفق عليه.

633- Ibn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bıyıklarınızı kısaltınız, sakalınızı uzatınız." (Buhari ve Müslim)

ZEKATIN KUVVETLİ VACİP OLUŞU VE FAZİLETİ HAKKINDADIR

634 - وَعَنِ ابنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «بُنِيَ الإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحَجِّ البَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ» متفق عليه.

634- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İslam, beş ana temel üzerine kurulmuştur; Allah'dan başka ilah

olmadığına ve Muhammed (a.s)'ın O'nun kulu ve Resulü olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Allah'ın evini ziyaret edip haccetmek ve Ramazanda oruç tutmak," (Buharı ve Müslim)

635 - وَعَنِ ابنِ عَبَّاسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ بَعَثَ مُعَاذاً رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، إلى اليَمَنِ فَقَالَ: «ادْعُهُمْ إلى شَهَادَةِ أَنْ لا إلَهَ إلاَّ اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ، فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى افتَرَضَ عَلَيهِمْ خَمسَ صَلواتٍ في كُلِّ يَوْمٍ وَلَيلَةٍ، فَإِنْ هُمْ أَطاعُوا لِذَلِكَ فَأَعْلِمْهُمْ أَنَّ اللَّهَ افتَرَضَ عَلَيهِم صَدَقَةً تُؤخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ، وَتُرَدُّ عَلى فُقَرائِهِم» مُتَّفَقٌ عليه[1].

635- İbn-i Abbas (r.a)'dan söyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Muâz (r.a)'ı Yemen'e gönderdi ve şöyle tembih etti: Onları, Allah'dan başka ilah olmadığına ve benim Allah'ın Elçisi olduğuma şehadet etmeye çağır. Eğer onlar sana bu hususta itaat ederlerse, o zaman Allah'ın kendilerine her gün ve her gecede beş vakit namaz farz kıldığını bildir. Eğer onlar sana bu meselede de itaat ederlerse, o zaman Allah'ın kendilerine zenginlerinden alınıp fakirlerine verilecek sadakayı-zekatı-farz kıldığını bildir." (Buhari ve Müslim)

636- وَعَن ابنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حتى يَشهدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذا فَعَلوا ذَلِكَ، عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إلاَّ بِحَقِّ الإِسْلامِ، وَحِسَابُهُمْ عَلى اللَّهِ» مُتفقٌ عَليه[2].

636- İbn-i Ömer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanlarla, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed (a.s)'ın Allah'ın Elçisi olduğuna şehadet edinceye, namaz kılıp zekat verinceye kadar savaşmakla emrolundum. Bunları yaptıkları zaman, İslam'ın hakkı hariç benden kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. Onların -gizli- hesapları ise Allah'a aittir." (Buharı ve Müslim)

637- وَعَنْ أَبي أيوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَجُلاً قالَ للنَّبيِّ ﷺ: أَخْبِرْني بِعَمَلٍ يُدْخِلُني الجَنَّةَ. قالَ: «تَعْبُدُ اللَّهَ لاَ تُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، وَتُقِيمُ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَتَصِلُ الرَّحِمَ» مُتَّفَقٌ عَلَيهِ.

637- Ebu Eyyub (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

"Bir adam Resûlüllah (s.a.v)'e şöyle dedi: Beni cennet sokacak bir ameli bana haber ver. O da şöyle buyurdu: Allah'a ibadet edersin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmazsın, namazı kılarsın zekatı verirsin ve akrabayla ilişkilerini sürdürürsün." (Buhari ve Müslim)

638- وَعَنْ أَبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ أَعرَابِيّاً أَتى النَّبيَّ ﷺ فَقالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ دُلَّنِي عَلى عَمَلٍ إذا عَمِلْتُهُ، دَخَلْتُ الجَنَّةَ. قَالَ: «تَعْبُدُ اللَّهَ لاَ تُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، وَتُقِيمُ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكاةَ المَفْرُوضَةَ، وَتَصُومُ رَمَضانَ» قَالَ: وَالَّذي نَفْسِي بِيَدِهِ، لاَ أَزِيدُ عَلى هٰذا. فَلَمَّا وَلَّى، قَالَ النَّبيُّ ﷺ: «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إلى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إلى هٰذَا» متفقٌ عليه[1].

638- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir bedevî Peygamber (a.s)'a gelip şöyle dedi; Ey Allah'ın Resulü, yaptığım zaman beni cennete sokacak bir ameli bana göster. Resûlüllah (s.a.v) de şöyle buyurdu: Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ibadet edersin, namaz kılarsın, farz kılınan zekatı verirsin ve Ramazan orucunu tutarsın.

Adam dedi ki: Nefsim elinde olana yemin ederim ki$_t$ bunun üzerine hiçbir şey eklemeyeceğim. Adam dönüp gidince Peygamber (a.s) şöyle buyurdu: Kimi cennet ehli bir kişiye bakmak sevindirirse şu adama baksın." (Buharı ve Müslim)

RAMAZAN ORUCUNUN FARZİYETİ VE FAZİLETİ

639 - وَعَنْ سهلِ بنِ سعدٍ رضيَ اللَّهُ عنهُ عنِ النَّبيِّ ﷺ، قالَ: «إنَّ في
الجَنَّةِ بَاباً يُقالُ لَهُ: الرَّيَّانُ، يَدْخُلُ مِنهُ الصَّائمُونَ يومَ القِيامةِ، لا يدخلُ مِنْهُ أحدٌ غيرهم،

639- Sehl b. Sa'd (r.a)"dan Peygamber (a.s)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cennette bir kapı vardır ki ona 'Reyyân' denilir. Kıyamet günü o kapıdan sadece oruç tutanlar girer; onlardan başkası giremez. Denilir ki: 'Oruç tutanlar nerede?' Onlar kalkarlar; onlardan başka hiçbir kimse o kapıdan giremez. Onlar girince kapı kapanır ve o kapıdan başka hiçbir kimse giremez." (Buharı ve Müslim)

640 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبيِّ ﷺ، قالَ: «مَنْ صَامَ
رَمَضَانَ إيمَاناً واحْتِسَاباً، غُفِرَ لَهُ ما تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» متفقٌ عليهِ[1].

640- Ebu Hureyre (r.a)'dan Peygamber (a.s)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim inanarak ve sevabını -Allah'dan- umarak Ramazan orucu tutarsa, geçmiş bütün günahları affolunur." (Buhari ve Müslim)

641- وعنهُ أنَّ رسولَ اللّهِ ﷺ، قالَ: «صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ، وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ، فَإِنْ غُبِّيَ(١) عليكم، فأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ ثَلاثِينَ» متفقٌ عليه(٥) وهذا لفظ البخاري.

641- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ayı -Ramazan hilalini- gördüğünüz zaman oruç tutunuz; ayı -Şevval hilalini- gördüğünüz zaman iftar ediniz. Eğer hava üzerinize bulutlu olursa, Şaban ayını otuza tamamlayınız." (Buhari ve Müslim. Bu lafız Buhari'nindir.)

RAMAZAN AYINDA HAYIRLARI ÇOĞALTMAK

642 - عَن ابنِ عَباسٍ، رَضِيَ اللّهُ عَنْهُما، قالَ: كانَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ أجوَدَ النّاسِ(٦)، وَكَانَ أَجْوَدُ مَا يَكُونُ فِي رَمضانَ حِينَ يَلْقَاهُ جِبرِيلُ، وَكَانَ جِبرِيلُ يَلقَاهُ فِي كُلِّ لَيلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ القُرْآنَ، فَلَرَسُولُ اللّهِ ﷺ حِيْنَ يَلقَاهُ جِبرِيلُ أَجْوَدُ بِالخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ المُرْسَلَةِ» متفقٌ عليه(٧).

642- Ibn-i Abbas (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) insanların en cömert olanı idi. En cömert olduğu zaman, Ramazanda Cebrail ile karşılaştığı zaman olurdu. Cebrail O'nunla Ramazanın her gecesinde buluşup O'na Kur'an'ı okurdu. Resûlüllah (s.a.v), hele Cebrail kendisiyle karşılaştığı zaman yağmur yüklü bulutlardan daha cömert olurdu." (Buhari ve Müslim)

643 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّهُ عَنهَا قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ إذا دَخَلَ العَشرُ أَحْيَا اللّيْلِ، وَأَيْقَظَ أَهْلَهُ، وَشَدَّ المئزَرَ» متفقٌ عليهِ(٨).

643- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Ramazanın son on günü girdiği zaman gece ibadetle geçirir, ailesini uyandırır ve onlardan elini eteğini çekerdi." (Buharı ve Müslim)

ORUÇ TUTULMASI SAKINCA OLAN VE OLMAYAN GÜNLER

644- عن أبي هُريرةَ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عن النبيِّ ﷺ، قالَ: «لا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكم رَمَضانَ بِصَومِ يَومٍ أَوْ يَومَيْنِ، إلاَّ أَنْ يَكونَ رَجُلٌ كانَ يَصُومُ صَوْمَهُ، فَلْيَصُمْ ذَلِكَ اليَوْمَ» متَّفقٌ عليهِ(١).

644- Ebu Hureyre (r.a)'dan Peygamber (a.s)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz Ramazanı bir gün veya iki gün önceden -oruç tutarak- karşılamasın. Ancak bir kişinin -adeti üzere- tutmayı sürdürdüğü oruç başka; o takdirde o gün orucunu tutsun." (Buharı ve Müslim)

645- وَعَن ابنِ عباسٍ، رضِيَ اللهُ عَنهُمَا، قالَ: قالَ رسولُ اللهِ ﷺ: «لاَ تَصُومُوا قَبْلَ رَمَضانَ، صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ، وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ، فَإِنْ حَالَتْ دُونَهُ غَيَايَةٌ فَأَكْمِلُوا ثَلاثِينَ يَوماً» رواهُ الترمذي(١): وقال: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

645- İbn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ramazandan önce oruç tutmayınız. Ayı gördüğünüzde oruç tutunuz; ayı gördüğünüzde de iftar ediniz. Eğer ay bulutun arkasında kalırsa, o zaman orucu otuza tamamlayınız." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

RAMAZAN HİLALİ GÖRÜLDÜĞÜNDE OKUNACAK DUA

646- عَنْ طَلْحَةَ بنِ عُبَيْدِ اللَّهِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النبيَّ ﷺ، كَانَ إذا رَأى الهِلالَ قالَ: «اللَّهُمَّ أَهِلَّهُ عَلَيْنا بِالأَمْنِ وَالإيمانِ، وَالسَّلامَةِ والإسْلامِ، رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ، هِلالُ رُشْدٍ(1) وَخَيْرٍ» رواهُ الترمذي(2) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

646- Talha b. Ubeydullah (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) hilali gördüğü zaman şöyle buyururdu; Allah'ım, onu bize emniyet, iman, selamet ve Islam hilali kıl. Benim de Rabbim, senin de Rabbin Allah'dır. Mübarek ve hayırlı bîr ay ol." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir,)

SAHUR YEMEĞİNİN FAZİLETİ

647 - عَنْ أَنسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «تَسَحَّرُوا، فَإِنَّ في السُّحُورِ بَرَكَةً» متفقٌ عليهِ(1).

647- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sahur yemeği yiyiniz; çünkü sahur yemeğinde bereket vardırr (Buharı ve Müslim)

648- وَعَن ابن عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قالَ: كانَ لرسولِ اللَّهِ ﷺ مُؤَذِّنَانِ: بلالٌ، وَابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ. فَقَالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ بِلالاً يُؤَذِّنُ بِلَيْلٍ، فَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُؤَذِّنَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ» قَالَ: وَلَمْ يَكُنْ بَيْنَهُمَا إِلاَّ أَنْ يَنْزِلَ هٰذا وَيَرْقَى هٰذا. متفقٌ عليه(٨).

648- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüilah (s.a.v)'in iki tane müezzini vardı; Bilal ve İbn-i Ümmi Mektum. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur; Bilal geceleyin ezan okuyor. O halde İbn-i Ümmi Mektum ezan okuyuncaya kadar yiyiniz ve içiniz."
Ibn-i Ömer şöyle demiştir: İki ezan arasında birinin inip, diğerinin çıkmasından başka bir zaman bulunmuyordu. (Buharı ve Müslim)

ORUÇ AÇMADA ACELE ETMEK

649- عَنْ سَهْلِ بنِ سَعْدٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «لاَ يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلوا الفِطْرَ» متفقٌ عليه(١).

649- Sehl b. Sa'd (r.a)'dan Resûlüilah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanlar, oruçlarını açmada acele ettikleri sürece hayır üzere olmayı sürdüreceklerdir." (Buharı ve Müslim)

650- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «قَالَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ: «أَحَبُّ عِبَادِي إِلَيَّ أَعْجَلُهُمْ فِطْراً» رواهُ الترمذي[1] وقالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

650- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah şöyle buyuruyor: Bana en sevimli gelen kullarım, iftar etmekte acele davrananlardır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

651- وَعَنْ سَلْمَانَ بنِ عَامِرٍ الضَّبِّيِّ الصَّحَابِي، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِذَا أَفْطَرَ أَحَدُكُمْ، فَلْيُفْطِرْ عَلَى تَمْرٍ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ، فَلْيُفْطِرْ عَلَى مَاءٍ فَإِنَّهُ طَهُورٌ». رَوَاهُ أبو داودَ، والترمذي[1] وقالَ: حديثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

651- Sahabi Selman b. Amir ed-Dabıyy (r.a) 'dan Peygamber (a.s)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz orucunu açacağı zaman hurma ile açsın. Eğer hurma bulamazsa su ile açsın; çünkü su temizdir." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

ORUÇLUNUN ÇİRKİN SÖZ VE İŞLERDEN SAKINMASI

652- عنْ أبي هُريرة رضيَ اللّٰهُ عنهُ قالَ: قالَ رسولُ اللّٰهِ ﷺ: «إِذا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحدِكُمْ، فَلا يَرْفُثْ وَلَا يَصْخَبْ، فَإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ، أَوْ قَاتَلَهُ، فَلْيَقُلْ: إِنِّي صَائِمٌ» متفقٌ عليهِ[1].

652- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz oruçlu iken kötü söz söylemesin, bağırıp çağırmasın. Eğer kendisine birisi söverse veya onunla kavgaya kalkışırsa 'Ben oruçluyum' desin." (Buhari ve Müslim)

653 - وعنهُ قالَ: قالَ النبيُّ ﷺ: «مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ والعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلّٰهِ حَاجَةٌ في أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ» رواهُ البخاري(*).

653- Ebu Hureyre (r.a)'dan Peygamber (a.s)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim yalan sözü ve yalanla iş yapmayı terk etmezse, onun yemesini ve içmesini bırakmasına Allah'ın bir ihtiyacı yoktur." (Buhari)

ORUÇLA İLGİLİ MEVZULAR

654 - عَنْ أَبي هريرةَ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ، عَنِ النبيِّ ﷺ، قالَ: «إذا نَسِيَ أَحَدُكُمْ، فأَكَلَ، أو شَرِبَ، فَلْيُتِمَّ صَومَهُ؛ فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللّٰهُ وَسَقَاهُ». متفقٌ عليه(١).

654- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz oruçlu olduğunu unutup yer ve içerse orucunu tamamlasın. Çünkü onu Allah yedirmiş ve içirmiştir." (Buhari ve Müslim)

655 - وَعَنْ عائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنها، قالَتْ: كانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُدْرِكُهُ الفَجْرُ وَهُوَ جُنُبٌ مِنْ أَهْلِهِ، ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُومُ. متفقٌ عليه[1].

655- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in, ailesine -yaklaşmasından- dolayı cünüp olarak tan yerinin ağardığı olurdu. Sonra yıkanır ve oruç tutardı." (Buharı ve Müslim)

MUHARREM, ŞABAN VE HARAM AYLARDA ORUÇ TUTMAK

656 - عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَفْضَلُ الصِّيامِ بَعْدَ رَمَضانَ: شَهْرُ اللَّهِ المحَرَّمُ، وَأَفْضَلُ الصَّلاةِ بَعْدَ الفَرِيضَةِ: صَلاةُ اللَّيْلِ» رواهُ مسلمٌ[3].

656- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ramazandan sonra en faziletli oruç Allah'ın ayı olan Muharrem'de tutulan oruçtur. Farzlardan sonra en faziletli namaz da, gece namazıdır." (Müslim)

657 - وَعَنْ عَائشَةَ، رَضِيَ الله عَنْهَا، قَالتْ: لَمْ يَكنِ النبيُّ ﷺ يَصُوم مِنْ شَهْرٍ أَكْثَرَ مِنْ شَعْبَانَ، فَإِنَّهُ كَانَ يَصُومُ شَعْبَانَ كلَّه. وفي روايةٍ: كَانَ يَصُومُ شَعبانَ إلاَّ قَلِيلاً. متفقٌ عليه[4].

657- H.z Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) hiçbir ayda Şaban ayında tuttuğu oruçtan daha çok oruç

tutmazdı. Çünkü O, Şaban ayının hepsini oruçlu geçirirdi."

Diğer bir rivayette: "Şaban ayının çok azı hariç, o ayda hep oruç tutardı." (Buharı ve Müslim)

658 - عن ابن عبّاسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنهُمَا، قَالَ: قَالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا مِنْ أيامٍ العَمَلُ الصَّالِحُ فِيها أَحَبُّ إلى اللَّهِ مِنْ هٰذِهِ الأَيامِ» يعني: أيامَ العشرِ، قالُوا: يا رسولَ اللَّهِ! ولا الجهادُ في سبيلِ اللَّهِ؟ قالَ: «وَلاَ الجهادُ في سَبِيلِ اللَّهِ، إلاَّ رَجلٌ خَرَجَ بِنَفْسِهِ، وَمَالِهِ، فَلَم يَرجعْ مِنْ ذَلِكَ بِشَيءٍ» رواهُ البخاريُّ(١).

658- İbn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bu günlerde, yani Zilhicce'nin ilk on gününde yapılan iyi amel, Allah'a göre diğer günlerde yapılan amellerden çok daha sevimlidir. Ashab; 'Ey Allah'ın Resulü, Allah yolunda yapılan cihat da mı sevimli değil?'dediler. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Allah yolunda yapılan cihat dahi değil. Ancak Allah yolunda canıyla ve malıyla cihada çıkmış, ama bunlardan hiç birisini geriye getirememiş olan başka," (Buhari)

AREFE GÜNÜ VE MUHARREMİN DOKUZ VE ONUNCU GÜNÜ TUTULAN ORUCUN FAZİLETİ

659 - عَنْ أبي قتَادَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قالَ: سُئِلَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ؟ قالَ: «يكَفِّرُ السَّنَةَ المَاضِيَةَ وَالبَاقِيَةَ» رواهُ مسلِمٌ(١).

659- Ebu Katâde (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e Arefe günü oruç tutmaktan soruldu da şöyle buyurdu:

O gün tutulan oruç geçmiş ve gelecek senenin bütün günahlarına keffaret olur." (Müslim)

660 - وعَنِ ابنِ عباسٍ رضيَ اللَّهُ عنهما، أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ صامَ يومَ عاشوراءَ، وأمَرَ بصيامِهِ. متفقٌ عليه(٣).

660- Ibn-i Abbas (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Aşure günü oruç tuttu ve o gün oruç tutulmasını emir buyurdu." (Buhari ve Müslim)

661 - وعنْ أبي قَتادَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ سُئِلَ عَنْ صِيامِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، فَقَالَ: «يُكَفِّرُ السَّنَةَ المَاضِيَةَ» رواهُ مُسْلِمٌ(٤).

661- Ebu Katâde (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir;

"Resûlüllah (s.a.v) Âşûre gününün orucundan sual edildi de şöyle buyurdu: Geçmiş senenin-günahlarına-keffaret olur." (Müslim)

ŞEVVAL AYINDA ALTI GÜN ORUÇ TUTMANIN MÜSTEHABLIĞI

662 - عَنْ أَبي أيوبَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ، ثُمَّ أَتبَعَهُ سِتاً مِنْ شَوَّالٍ، كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ» رواهُ مُسْلِمٌ(٧).

662- Ebu Eyyub (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim Ramazan ayında oruç tutar sonra ona Şevval ayından altı gün daha eklerse, bütün sene oruç tutmuş gibi olur." (Müslim)

PAZARTESİ VE PERŞEMBE GÜNLERİ ORUÇ TUTMAK

663- عن أبي قَتَادَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ سُئِلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الاثْنَيْنِ فَقَالَ: «ذلكَ يَوْمٌ وُلِدْتُ فيهِ، وَيَوْمٌ بُعِثْتُ، أَوْ أُنزِلَ عَلَيَّ فِيهِ»(٤) رواهُ مسلمٌ(٥).

663- Ebu Katâde (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Pazartesi günü oruç tutmaktan sual edildi de şöyle buyurdu: O öyle bir gündür ki, ben o gün dünyaya geldim,o gün ben peygamber olarak gönderildim veya o gün bana vahiy indirilmeye başlandı." (Müslim)

664- وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عنهُ، عَنْ رسولِ اللَّهِ ﷺ، قالَ: «تُعْرَضُ الأعْمَالُ يَوْمَ الاثْنَيْنِ والخَمِيسِ، فَأُحِبُّ أَنْ يُعْرَضَ عملي وَأَنَا صَائِمٌ» رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ(١) وقالَ: حَديثٌ حَسَنٌ، ورواهُ مُسلمٌ(٢) بغيرِ ذِكرِ الصَّوْمِ.

664- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Amelle-huzura- Pazartesi ve Perşembe günleri arz olunur. Ben, amelimin -Yüce Allah'a- arz olunurken oruçlu olmayı severim." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir. Müslim ise 'Oruç' lafzını zikretmeden rivayet etmiştir.)

HER AY ÜÇ GÜN ORUÇ TUTMANIN MUSTEHAB OLUŞU

665- وعن أبي هُرَيرةَ، رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ، قالَ: أوْصَاني خَليلي ﷺ بِثَلاثٍ: صِيَامِ ثَلاثَةِ أيَّامٍ مِن كلِّ شَهرٍ، ورَكعَتَي الضُّحى، وأن أوتِرَ قَبْلَ أنْ أنامَ. مُتفقٌ عليه(٢).

665- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Dostum Resûlüllah (s.a.v) bana üç şeyi vasiyet etti; Her aydan üç gün oruç tutmak, iki rekat kuşluk namazı ve yatmadan evvel vitir namazı kılmak." (Buhari ve Müslim)

666 - وَعَنْ أبي الدَّرْدَاءِ، رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ، قالَ: أوْصَاني حَبِيبي ﷺ بِثلاثٍ لَنْ أدَعَهُنَّ مَا عِشْتُ: بِصِيَامِ ثَلاثَةِ أيَّامٍ مِن كُلِّ شَهْرٍ، وَصَلاةِ الضحَى، وَبِأنْ لاَ أنَامَ حَتى أوتِرَ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٣).

666- Ebu Derda (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Dostum Resûlüllah (s.a.v) bana, yaşadığım sürece asla bırakamayacağım üç şeyi vasiyet etti: Her aydan üç gün oruç tutmak, kuşluk namazı ve vitir namazı kılmadan uyumamam." (Müslim)

667 - وَعَنْ عَبدِ اللَّهِ بن عَمْرو بنِ العاصِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنهُما، قَالَ: قالَ رسولُ الله ﷺ: «صوْمُ ثلاثةِ أيَّامٍ مِنْ كلِّ شهرٍ صوْمُ الدهْرِ كُلِّه» مُتَّفقٌ عليهِ(٤).

661- Abdullah b. Amr b.As (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'în Şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her aydan üç gün oruç tutmak, bütün seneyi oruçla geçirmek gibidir." (Buharı ve Müslim)

668 ـ وَعَنْ أبي ذَرٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إذا صُمْتَ مِنَ الشَّهْرِ ثَلاثاً، فَصُمْ ثَلاثَ عَشْرَةَ، وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ، وَخَمْسَ عَشْرَةَ» رواهُ الترمِذيُّ(1) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

668- Ebu Zer (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir aydan üç gün oruç tuttuğun zaman, on üç, on dört ve on beşinci günlerinde tut." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

ORUÇLUYA İFTAR ETTİRMENİN FAZİLETİ

669 ـ عَنْ زَيدِ بنِ خالِدٍ الجُهَنِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النبيِّ ﷺ، قَالَ: «مَنْ فَطَّرَ صَائِماً، كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ، غَيْرَ أَنَّهُ لا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شيءٌ». رواهُ الترمذيُّ(2) وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

669- Zeyd b. Halid el-Cüheyni (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'İn şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir oruçluya iftar ettirirse, oruç tutanın sevabı kadar kendisine sevap verilir; bununla beraber o oruçlunun sevabından da hiçbir şey eksilmez." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

Fihrist'e dön

670 - وَعَنْ أُمِّ عُمَارَةَ الأَنْصَارِيَّةِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْها، أنَّ النبيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا، فَقَدَّمَتْ إِلَيْهِ طَعَاماً، فقَالَ: «كُلِي» فَقَالَتْ: إِنِّي صَائِمَةٌ، فقالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الصَّائِمَ تُصَلِّي عَلَيْهِ المَلائِكَةُ إذا أُكِلَ عِنْدَهُ حَتَّى يَفْرُغوا» وَرُبَّما قالَ: «حَتَّى يَشْبَعُوا» رواهُ الترمذيُّ(٣) وقال: حديثٌ حسنٌ.

670- Ümmü Umâre el-Ensarî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (s.a.v) onun yanına varmış, o da Resûlûllah'a yemek ikram etmişti. Peygamber (a.s); 'Sen de ye' buyuranca, kadın; 'Ben oruçluyum' demişti. Bunun üzerine Resûlûllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Oruçlunun huzurunda yemek yenince, yiyenler yemekten ayrılıncaya kadar melekler o oruçluya dua ederler." Ravi demiştir ki: Peygamberimiz (s.a.v) çok kere 'Doyuncaya kadar...' buyurmuştur." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

İTİRAFIN FAZİLETİ

671 - عَنِ ابنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: كانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ يَعْتَكِفُ العَشْرَ الأَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ. مُتفقٌ عليه(٧).

671- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlûllah (s.a.v) Ramazanın son on gününde itikafa girerdi." (Buhari ve Müslim)

672 - وَعَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أنَّ النبيَّ ﷺ كانَ يَعْتَكِفُ العَشْرَ الأَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ، حَتَّى تَوَفَّاهُ اللَّهُ تعالَى، ثُمَّ اعْتَكَفَ أَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ. متفقٌ عليه(٨).

البخاري(١)

Fihrist'e dön

672- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), Yüce Allah ruhunu alıncaya kadar Ramazanın son on günü itikafa girerdi. Ondan sonra da eşleri itikafa girmişlerdir." (Buharı ve Müslim)

HACCIN FAZİLETİ VE VACİPLERİ

673 ـ وَعَنِ ابنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «بُنِيَ الإسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّداً رسولُ اللَّهِ، وإقَامِ الصَّلَاةِ، وإيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَحِجِّ البَيْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ» متفقٌ عليه[1].

673- İbn-i Ömer (r.a) 'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İslam beş ana temel üzerine bina edilmiştir; Allah'dan başka" ilah olmadığına ve Muhammed (a.s)'ın Allah'ın Elçisi olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, Allah'ın evini haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak." (Buhari ve Müslim)

674 ـ وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: خَطَبَنَا رسولُ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: «يا أيُّهَا النَّاسُ! قَدْ فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الحَجَّ فَحُجُّوا» فَقَالَ رَجُلٌ: أَكُلَّ عَامٍ يا رسولَ اللَّهِ؟! فَسَكَتَ، حَتَّى قَالَهَا ثَلَاثاً. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْ قُلْتُ نَعَمْ لَوَجَبَتْ، وَلَمَا اسْتَطَعْتُمْ» ثُمَّ قَالَ: «ذَرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ، وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيءٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، وَإِذَا نَهَيْتُكُم عَنْ شَيْءٍ فَدَعُوهُ» رواه مسلمٌ[2].

674- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize hutbe vererek şöyle buyurdu:

Ey insanlar! Şüphesiz ki Allah sizin üzerinize haccı farz kıldı; o halde haccediniz. Bir adam; 'Ey Allah'ın Resulü, her sene mi?dedi. Resûlüllah (s.a.v) sustu. O adam sorusunu üç kere tekrarladı. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: 'Eğer ben 'Evet' deseydim mutlaka vacip olurdu, ama güç yettiremezdiniz.' Sonra şöyle devam etti: Sizi kendinize bıraktığım sürece beni serbest bırakınız. Çünkü sizden öncekilerin helak olmasına sebep; çok sual sormaları ve peygamberlerine muhalefet etmeleri olmuştur. Onun için ben size bir şeyi emrettiğim zaman gücünüz yettiği kadarını yerine getiriniz. Sizi bir şeyden men ettiğimde, onu da terk ediniz." (Müslim)

675 - وعنهُ قالَ: سَمِعْتُ رسُولَ اللَّهِ ﷺ، يقولُ: «مَنْ حَجَّ، فَلَم يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَيَومَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ» متفقٌ عليهِ(٢).

675- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim hacceder, kötü söz söylemez ve günah işlemezse, annesinden doğduğu gün gibi -memleketine- döner." (Buhari ve Müslim)

676 - وَعَنْهُ أَنَّ رسولَ اللَّهِ ﷺ، قالَ: «العُمْرَةُ إلى العُمْـرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَـا بَيْنَهُمَا، والحَجُّ المَبْرُورُ لَيْـسَ لَهُ جَزَاءٌ إلاَّ الجَنَّةَ» متفقٌ عليهِ(١).

676- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir umre diğer umreye kadar; arada geçen günahlara keffarettir. Kabul olunmuş olan bir haccın karşılığı İse, ancak ve ancak cennettir." (Buhari ve Müslim)

677 - وَعَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يَعْتِقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْداً مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ» رواهُ مسلمٌ(٣).

677- Hz. Âişe (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ın, Arefe gününden daha fazla cehennemden kul âzât ettiği bir gün yoktur." (Müslim)

678 - وَعَنْهُ أَنَّ امرَأَةً قَالَتْ: يا رَسُولَ اللَّهِ! إنَّ فَرِيضَةَ اللَّهِ عَلى عِبَادِهِ في الحَجِّ، أَدْرَكَتْ أَبي شَيخاً كَبِيراً، لا يَثْبُتُ على الرَّاحِلَةِ، أَفَأَحُجُّ عَنهُ؟ قَالَ: «نَعَم». متفقٌ عليهِ(٥).

678- Ibn-i Abbas (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir kadın Resûlüllah (s.a.v)'e şöyle dedi; Ey Allah'ın Resulü, Allah'ın kulları üzerine farz kıldığı hac ibadeti, babama binek üzerinde duramayacak kadar İhtiyarlamış İken yetişti. Onun yerine haccedebilir miyim? Resûlüllah (s.a.v); Evet, buyurdu." (Buhari ve Müslim)

CİHADIN FAZİLETİ

679- عَنْ أَبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سُئِلَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الأعمالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «إِيمانٌ بِاللَّهِ وَرَسولِهِ» قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: «الجِهَادُ في سَبِيلِ اللَّهِ» قِيلَ: ثُمَّ مَاذَا؟ قال: «حَجٌّ مَبْرُورٌ» متفقٌ عليهِ(١).

679- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) hangi amel daha faziletlidir diye sorulduğunda şöyle buyurmuştur: Allah'a ve Resulüne iman etmektir. Sonra hangisidir,

denildiğinde; Allah yolunda cihat etmektir, buyurmuştur. Daha sonra hangisidir, denildiğinde ise; kabul olunmuş hacdır, buyurmuştur." (Buhari ve Müslim)

680- وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عنهُ، قَالَ: قُلْتُ: يا رَسُولَ اللهِ! أيُّ العَمَلِ أفضَلُ؟ قَالَ: «الإيمَانُ بِاللَّهِ، وَالجِهَادُ في سَبِيلِهِ» مُتفقٌ عَلَيْهِ(٣).

680- Ebu Zer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben dedim ki; Ey Allah'ın Resulü, hangi amel daha faziletlidir? Şöyle buyurdu: Allah'a iman ve O'nun yolunda cihat etmektir." (Buharı ve Müslim)

681 - وَعَنْ أَنَسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «لَغَدْوَةٌ في سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ رَوْحَةٌ(١)، خَيْرٌ مِن الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا» متفقٌ عليه(٢).

681- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'İn şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sabahın köründe veya akşamın karanlığında Allah yolunda yürümek, dünya ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır." (Buhari ve Müslim)

682- وَعَنْ سَهلِ بنِ سَعْدٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «رِباطُ يَوْمٍ في سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا، وَمَوْضِعُ سَوْطِ أَحَدِكُمْ مِنَ الجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا، والرَّوْحَةُ يَرُوحُها العَبْدُ في سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالى، أَوِ الغَدْوَةُ، خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا» متفقٌ عليه(٣).

682- Sehl b. Sa'd (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Fihrist'e dön

"Allah yolunda bir gün nöbet tutmak, dünyadan ve dünyanın içinde bulunan her şeyden daha hayırlıdır. Sîzden birinizin kamçısının cennetteki yeri, dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır. Kulun Allah (c.c) yolunda sabah erkenden veya akşamleyin yola çıkıp yürümesi, dünyadan ve dünyanın içinde bulunan her şeyden daha hayırlıdır." (Buharı ve Müslim)

683 ـ وَعَنْ سَلْمَانَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «رِبَاطُ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ، وَإِنْ مَاتَ فِيهِ جَرَى عَلَيْهِ عَمَلُهُ الَّذِي كَانَ يَعْمَلُ، وَأُجْرِيَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ، وَأَمِنَ الفَتَّانَ»(٨) رواهُ مُسلمٌ(٩).

683- Selman (r.a)'dan, Resûlüliah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Bir gün ve bir gece sınırlarda nöbet tutmak, bir ay oruç tutmak ve ibadete kalkmaktan daha hayırlıdır. Eğer nöbette ölürse, yaptığı amelin sevabı- kendisi için devam ettirilir. Rızkı kendisine döndürülür ve kabir azabından emin olur." (Müslim)

684 ـ وَعَنْ فَضَالَةَ بن عُبَيْدٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، قَالَ: «كُلُّ مَيِّتٍ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلَّا المُرَابِطَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَإِنَّهُ يُنْمِي لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ القِيَامَةِ، وَيُؤَمَّنُ مِن فِتْنَةِ القَبْرِ» رواهُ أبو داود، والترمذيُّ(١) وَقَالَ: حديثٌ حَسَنٌ صحيحٌ.

684- Fedâle b. Ubeyd (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her ölünün ameline mühür vurulur. Ancak Allah yolunda sınırlarda gözcülük yapanlar hariç. Çünkü onun ameli, kıyamet gününe kadar artırılır ve kabir azabından emin kılınır." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

685 - وَعَنْ عُثْمَانَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، يَقُولُ: «رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَنَازِلِ» رواهُ الترمذيُّ[2] وقالَ: حديثٌ حسنٌ صَحِيحٌ.

685- Osman (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittim; Allah yolunda bir gün sınırlarda nöbet tutmak diğer yerlerde bin gün nöbet tutmaktan daha hayırlıdır." (Tirmizİ rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

686 - وَعَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ فُوَاقَ نَاقَةٍ[3] وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَمَنْ جُرِحَ جُرْحاً فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَو نُكِبَ نَكْبَةً[4]، فَإِنَّهَا تَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَأَغْزَرِ مَا كَانَتْ: لَوْنُهَا الزَّعْفَرَانُ، وَرِيحُهَا كَالْمِسْكِ». رواهُ أبو داودَ، والترمذيُّ[1] وقَالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

686- Muaz (r.a)'dan

"Müslüman bir kişi Allah yolunda deve sağılacak kadar savaş etse, onu cennet vacip olur. Kim Allah yolunda bir yara alır veya bir sıkıntıya maruz kalırsa, kıyamet günü olduğundan daha kanlı bir şekilde gelir; kanının rengi zağferan rengi, kokusu ise misk kokusu gibidir." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

687 - وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مِنْ خَيْرِ مَعَاشِ النَّاسِ لَهُم رَجُلٌ مُمْسِكٌ بِعِنَانِ فَرَسِهِ[1] فِي سَبِيلِ اللَّهِ، يَطِيرُ عَلَى مَتْنِهِ[2] كُلَّمَا سَمِعَ هَيْعَةً، أَوْ فَزْعَةً طَارَ عَلَيهِ، يَبْتَغِي الْقَتْلَ وَالْمَوْتَ مَظَانَّهُ[3] أَو رَجُلٌ فِي غُنَيْمَةٍ فِي رَأْسِ شَعَفَةٍ مِن هذه الشَّعَفِ[4] أَو بَطْنِ وادٍ من هذِهِ الأَوْدِيَةِ يُقِيمُ الصَّلاةَ، وَيُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَيَعْبُدُ رَبَّهُ حَتَّى يَأْتِيَهُ الْيَقِينُ[5] لَيْسَ مِنَ النَّاسِ إِلَّا فِي خَيْرٍ» رواهُ مسلمٌ[1].

687- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanların hayırlı geçim şekillerinden biri de, Allah yolunda atının dizginini tutan ve her ne zaman savaş veya bir feryat işittiğinde atının sırtında uçarcasına koşan, döğüş veya ölüm ihtimali olan yerlere isteyerek atlayan adamınkidir. Ya da şu tepelerden bir tepenin veya şu vadilerden bir vadinin içinde koyun sürüsünün başına bulunup da namazını kılan, zekatını veren ve kendisine ölüm gelinceye kadar Rabbisine ibadet eden adamın yaşamıdır. İşte bu şekilde yaşayan insan ancak hayırdadır." (Müslim)

688 - وَعَنْ أبي سَعِيدٍ الخُدْرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبّاً، وبالإسْلامِ دِيناً، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولاً، وَجَبَت لَهُ الجَنَّةُ» فَعَجِبَ لَهَا أبو سَعِيدٍ، فَقَالَ: أعِدْها عَليَّ يا رَسُولَ اللَّهِ! فأعَادَهَا عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: «وأُخْرَى يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا العَبْدَ مِئَةَ دَرَجَةٍ فِي الجَنَّةِ، ما بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّماءِ وَالأرْضِ» قالَ: وما هِيَ يا رسولَ اللَّهِ؟! قالَ: «الجِهادُ في سَبِيلِ اللَّهِ، الجِهادُ في سَبِيلِ اللَّهِ» رواهُ مُسلمٌ(1).

688- Ebu Said el-Hudri (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim Allah'ı Rab, İslam'ı din ve Muhammed (a.s)'ı Peygamber olarak tanıyıp razı olursa, ona cennet vacip olur. Bu söz Ebu Said'in hoşuna gitti ve dedi ki: Ey Allah'ın Resulü, onu bize tekrarlasanız? Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) onu tekrarladı, sonra şöyle buyurdu: Diğer bir iş daha var ki, Allah ondan dolayı kulunu cennette yüz derece yükseltir; her iki derece arasında yer ile gök arası kadar mesafe vardır. Ebu Said: Ey Allah'ın Resulü, o nedir?diye sorunca şöyle buyurdu: Allah yolunda cihattır, Allah yolunda cihattır." (Müslim)

689 - وَعَنْ أبي عَبْسٍ عبدِ الرَّحمنِ بنِ جَبْرٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قالَ: قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ما اغْبَرَّت قَدَمَا عَبْدٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَمَسَّهُ النَّارُ» رواهُ البُخارِيُّ(1).

Fihrist'e dön

689- Ebu Abs Abdurrahman b. Cebr (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kulun ayakları Allah yolunda tozlanırsa, artık ona cehennem ateşi dokunmaz." (Buhari)

690 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا يَلِجُ النَّارَ رَجُلٌ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ حَتَّى يَعُودَ اللَّبَنُ فِي الضَّرْعِ، وَلَا يَجْتَمِعُ عَلَى عَبْدٍ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدُخَانُ جَهَنَّمَ» رواهُ الترمذيُّ(1) وقالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

690- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah yolunda ağlayan kişiye ateş, sağılan süt tekrar memeye dönmedikçe dokunamaz. Bir kulun üzerinde, Allah yolundaki toz ile cehennem dumanı bir arada toplanmaz." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

691 - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «عَيْنَانِ لَا تَمَسُّهُمَا النَّارُ: عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» رواهُ الترمذيُّ(2) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

691- Ibn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururkert işittiğini söylediği rivayet edilmiştir:

"İki göz vardır ki, onlara ateş dokunmayacaktır; Allah korkusundan dolayı ağlayan göz ile, Allah yolunda nöbet tutarak geceleyen gözdür." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

692 - وَعَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا(1) فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا» متفقٌ عليهِ(2).

692- Zeyd b. Halid (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim Allah yolundaki bir gaziyi silahlandırırsa, şüphesiz gaza etmiş olur. Kim bir gazinin ailesini hayırla görüp gözetirse, şüphesiz gaza etmiş olur." (Buharı ve Müslim)

693 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بنِ عَمرِو بنِ العاص، رَضِيَ الله عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «يَغْفِرُ اللَّهُ للشهيدِ كُلَّ ذَنْبٍ إِلَّا الدَّيْنَ» رواه مسلمٌ(٢).

693- Abdullah b. Amr b.As (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah şehidin, borcu hariç bütün günahlarını affeder." (Müslim)

694 - وَعَنْ أَنَس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ طَلَبَ الشَّهَادَةَ صَادِقاً أُعطِيَها» ولَو لم تُصِبْهُ» رواهُ مسلم(١).

694- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim samimiyetle şehitliği isterse, şehit olmasa bile kendisine o -sevap- verilir." (Müslim)

695 - وَعَنْ أَبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تَتَمَنَّوْا لِقَاءَ العَدُوِّ، وَاسْأَلُوا اللَّهَ العَافِيَةَ، فإذا لَقِيتُمُوهُم، فَاصبِرُوا» متفقٌ عليهِ(٢).

695- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sakın düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyiniz ve Allah'dan afiyet isteyiniz. Ama düşmanla karşılaştığınız zaman da sabrediniz." (Buhari ve Müslim)

696 – عن أبي هريرة رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ قال: قال رَسُول اللَّه ﷺ: «الشُّهَدَاءُ خَمْسَةٌ: الْمَطْعُونُ وَالْمَبْطُونُ وَالْغَرِيقُ وَصَاحِبُ الْهَدْمِ وَالشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» متفق عليه.

696- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şehitler beş çeşittir; Tauna tutulmuş, ishal olmuş, boğulmuş, göçük altında kalmış ve Allah yolunda şehit olmuş kimseler." (Buhari ve Müslim)

697 – وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إلى رسول اللَّهِ ﷺ، فَقَالَ: يا رسولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إنْ جَاءَ رَجُلٌ يُرِيدُ أَخْذَ مَالي؟ قال: «فَلا تُعْطِهِ مَالَكَ» قَالَ: أَرَأَيْتَ إنْ قَاتَلَنِي؟ قَالَ: «قَاتِلْهُ» قَالَ: أَرَأَيْتَ إنْ قَتَلَنِي؟ قَالَ: «فَأَنْتَ شَهِيدٌ» قَالَ: أَرَأَيْتَ إنْ قَتَلْتُهُ؟ قَالَ: «هُوَ فِي النَّارِ» رواهُ مسلمٌ[1].

697- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bir adam Resûlüllah (s.a.v)'e gelip şöyle dedi; Ey Allah'ın Resulü, bir adam gelip benim malımı almak istiyor, ne dersiniz? Resûlüllah (s.a.v); Ona malını verme, dedi. Adam; Eğer beni öldürürse?, dedi. Resûlüllah (s.a.v); Sen de onu öldür, buyurdu. Adam; Eğer o beni öldürürse?diye sorunca, Resûlüllah (s.a.v); sen o zaman şehit olursun buyurdu. Adam; Eğer ben onu öldürürsem?deyince, Resûlüllah (s.a.v); o zaman o cehennem ateşindedir" buyurdu. (Müslim)

KÖLE AZAD ETMENİN FAZİLETİ

698 – وَعَنْ أَبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ لي رسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً مُسْلِمَةً أَعْتَقَ اللَّهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهُ عُضْواً مِنْهُ مِنَ النَّارِ حَتَّى فَرْجَهُ بِفَرْجِهِ» مُتفقٌ عليه[2].

Fihrist'e dön

KÖLE AZAD ETMENİN FAZİLETİ

698- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in kendisine söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim müslüman bir köle azad ederse, Allah da o kölenin her bir azasına karşılık o kişinin her bir azasını cehennem ateşinden azad eder; hatta kölenin avret mahalline karşılık azad edenin avret mahalli bile azad edilir." (Buharı ve Müslim)

699 ـ وَعَنْ أبي ذَرٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أيُّ الأعْمَالِ أفْضَلُ؟ قَالَ: «الإيمَانُ بِاللَّهِ، وَالجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ» قَالَ: قُلْتُ: أيُّ الرِّقَابِ أفْضَلُ؟ قَالَ: «أنْفَسُهَا عِنْدَ أهْلِهَا، وَأكْثَرُهَا ثَمَناً» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(1).

699- Ebu Zer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben dedim ki; Ey Allah'ın Resulü, hangi ameller daha faziletlidir? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Allah'a iman ve Allah yolunda cihat etmektir. Dedim ki; Kölelerin hangisini azad etmek daha faziletlidir? Şöyle buyurdu: Sahibinin yanında en güzel ve en pahalı olanıdır." (Buhari ve Müslim)

KÖLELERE İYİLİK ETMENİN FAZİLETİ

700 - وَعَنِ المَعْرُورِ بنِ سُوَيْدٍ قَالَ: رَأيْتُ أبَا ذَرٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَعلَيهِ حُلَّةٌ(1)، وَعَلَى غُلامِهِ مِثْلُهَا، فَسَألْتُهُ عَنْ ذَلِكَ، فَذَكَرَ أنَّهُ سَابَّ رَجُلاً عَلى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَعَيَّرَهُ بِأُمِّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إنَّكَ امْرُؤٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ(1): هُمْ إخْوَانُكُمْ وَخَوَلُكُمْ(2) جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحتَ أيدِيكُمْ، فَمَنْ كَانَ أخُوهُ تَحتَ يَدِهِ؛ فَلْيُطعِمْهُ مِمَّا يَأكُلُ، وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ، وَلاَ تُكَلِّفُوهُم مَا يَغلِبُهُم، فإن كَلَّفْتُمُوهُم فَأعِينُوهُم»(8). متفقٌ عليه(9).

700- Ma'rur b. Suveyd (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ebu Zer (r.a)'ı gördüm; kendisinin ve kölesinin üzerinde değerli bir elbise bulunuyordu. Kendisine bundan sorduğumda şöyle anlattı; O, Resûlüllah (s.a.v) zamanında bir adama sövmüş, annesini de ayıplamıştı. Bunun üzerine Peygamber (a.s); Sen, içinde cahiliyyet izleri bulunan bir kimsesin. Onlar sizin kardeşleriniz ve hizmetçilerinizdir. Allah onları elinizin altına koymuştur. Kimin elinin altında kardeşi varsa, yediğinden ona da yedirsin, giydiğinden ona da giydirsin. Başaramayacakları şeyi kendilerine yüklemeyiniz; eğer yüklemişseniz siz de onlara yardım ediniz." (Buhari ve Müslim)

701 - وَعَنْ أبي هُـرَيْـرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْـهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَـالَ: «إذا أتى أحَدَكُم خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ، فَـإنْ لم يُجلِسْهُ مَعَـهُ، فَلْيُناوِلْـهُ لُقْمَةً أوْ لُقْمَتَيْنِ أوْ أكْلَةً أوْ أكْلَتَيْنِ؛ فَإنَّهُ وَلِيَ عِلاجَهُ» رواهُ البخاري(1).

701- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden birinize hizmetçisi yemeğini getirdiği zaman, onu kendisiyle beraber yemeğe oturtmuyorsa ona bir lokma veya iki lokma, ya da bir iki yemelik ikram etsin. Çünkü o yemeğin hazırlayıcısı odur." (Buhari)

702 - عَنِ ابنِ عُمَـرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أنَّ رَسُـولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «إنَّ العَبْـدَ إذا نَصَحَ لِسَيِّدِهِ، وَأحْسَنَ عِبَادَةَ اللَّهِ، فَلَهُ أجْرُهُ مَرَّتَيْنِ» مُتَّفَقٌ عَلَيهِ(1).

702- Ibn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir köle efendisine karşı iyi davranır ve Allah'a karşı olan ibadetlerini en güzel biçimde yaparsa, onun sevabı iki kat daha fazla olur." (Buhari ve Müslim)

703 - وَعَنْ أَبي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لِلْعَبْدِ المَمْلُوكِ المُصْلِحِ أَجْرَانِ». وَالَّذِي نَفْسُ أَبي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ لَوْلا الجِهَادُ في سَبِيلِ اللَّهِ، وَالحَجُّ، وَبِرُّ أُمِّي، لأَحْبَبْتُ أَنْ أَمُوتَ وَأَنَا مَمْلُوكٌ. مُتَّفَقٌ عليهِ(٢).

703- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Efendisine bağlı kalıp ona iyi davranan bir köle için iki kat sevap vardır," Ebu Hureyre'nin nefsi elinde bulunana yemin olsun ki, eğer Allah yolunda cihad, hac ve anneme iyilik yapmak olmasaydı, köle olarak ölmeyi yeğlerdim." (Buhari ve Müslim)

704 ـ وَعَنْ أَبي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لِلْمَمْلُوكِ الَّذِي يُحْسِنُ عِبَادَةَ رَبِّهِ، وَيُؤَدِّي إلى سَيِّدِهِ الَّذي عليهِ مِنَ الحَقِّ وَالنَّصِيحَةِ وَالطَّاعَةِ أَجْرَانِ» رواهُ البخاريُّ(١).

704- Ebu Musa el-Eş'arİ (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Rabbine ibadetini güzelce yapan ve efendisine karşı üzerindeki hakkı, bağlılığı ve itaati yerine getiren köleye iki kat sevap vardır." (Buhari)

FİTNE VE KARGAŞA DEVRİNDE İBADET YAPMAK

705 - عَنْ مَعْقِلِ بنِ يَسَارٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «العِبَادَةُ في الهَرْجِ كَهِجْرَةٍ إليَّ». رواهُ مُسْلِمٌ(٦).

705- Ma'kıl b. Yesar (r,a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Anarşi ve fitne döneminde ibadet etmek, bana hicret etmek gibidir." (Müslim)

ALIŞVERİŞ

706 - وَعَنْ أبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَجُلاً أَتى النَّبِيَّ يَتَقَاضَاهُ(١) فأَغْلَظَ
لَهُ، فَهَمَّ بِهِ أَصْحَابُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «دَعُوهُ فَإِنَّ لِصَاحِبِ الحَقِّ مَقَالاً»(٢) ثُمَّ قَالَ:
«أَعْطُوهُ سِنّاً مِثْلَ سِنِّهِ» قالُوا: يا رسولَ اللَّهِ لاَ نَجِدُ إِلاَّ أَمْثَلَ مِنْ سِنِّهِ(٣)، قالَ: «أَعْطُوهُ فَإِنَّ
خَيْرَكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٤).

706- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Peygamber (a.s)'a gelip ondan alacağını istedi ve kendisine kaba davrandı. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v)'in ashabı o kişiye -hak ettiğini-bildirmeye kalkıştıklarında Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Onu bırakın. Çünkü hak sahibinin konuşma hakkı bulunmaktadır. Sonra şöyle devam etti; Ona devesinin yaşında benzeri bir deve veriniz. Dediler ki: Ey Allah'ın Resulü, onu bulamayız, ama daha yaşlı olanı var. Bu sefer Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Onu veriniz. Çünkü sizin en hayırlınız, borcunu en güzel şekilde ödeyeninizdir." (Buhari ve Müslim)'

700 - وَعَنِ المَعْرُورِ بنِ سُوَيْدٍ قَالَ: رَأَيْتُ أَبَا ذَرٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَعليهِ
حُلَّةٌ(٥)، وَعَلَى غُلامِهِ مِثْلُهَا، فَسَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِكَ، فَذَكَرَ أَنَّهُ سَابَّ رَجُلاً عَلى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ
ﷺ، فَعَيَّرَهُ بِأُمِّهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِنَّكَ امْرُؤٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ(٦): هُمْ إِخْوَانُكُمْ وَخَوَلُكُمْ(٧)
جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحتَ أَيدِيكُمْ، فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحتَ يَدِهِ؛ فَلْيُطعِمْهُ مِمَّا يَأْكُلُ، وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا
يَلْبَسُ، وَلاَ تُكَلِّفُوهُم مَا يَغلِبُهُم، فإن كَلَّفْتُمُوهُم فَأَعِينُوهُم»(٨). متفقٌ عليهِ(٩).

707- Cabir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Satışta, alışta ve borcunu öderken müsamahakar davranan kişiye Allah rahmet etsin." (Buhari)

708 - وَعَنْ أبي قَتَادَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنَجِّيَهُ اللَّهُ مِنْ كُرَبِ يَوْمِ القِيَامَةِ، فَلْيُنَفِّسْ[8] عَنْ مُعْسِرٍ أَوْ يَضَعْ عَنْهُ» رواهُ مسلمٌ[9].

708- Ebu Katâde (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'ı şöyle buyururken işittiği rivayet edilmiştir:

"Kimi, Allah'ın kıyamet gününün sıkıntılarından kurtarması sevindirirse, darda kalmış olan kimseye nefes aldırsın ya da borcundan indirim yapsın." (Müslim)

709 - وَعَنْ أبي صَفْوَانَ سُوَيْدِ بنِ قَيْسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: جَلَبْتُ أنَا وَمَخْرَمَةُ الْعَبْدِيُّ بَزّاً مِنْ هَجَرَ[*]، فَجَاءَنَا النَّبِيُّ ﷺ، فَسَاوَمَنَا بِسَرَاوِيلَ، وَعِنْدِي وَزَّانٌ يَزِنُ بالأجْرِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِلْوَزَّانِ: «زِنْ وَأَرْجِحْ» رواهُ أبو داودَ، والترمذيُّ[1] وقَالَ: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

709- Ebu Safvân Suveyd b. Kays (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben ve Mahreme el-Abdi, Hacer beldesinden bir bez getirmiştik. Birden Resûlüllah (s.a.v) bize geldi ve bizden bir şalvarlık -bez- için pazarlık yaptı. Benim yanımda ise ücretle tartan bir tartıcı vardı. Resûlüllah (s.a.v) o tartıcıya şöyle buyurdu: Tart ve bir miktar da ilave et," (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

İLMİN FAZİLETİ

710- وَعَنْ مُعَاوِيَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ يُرِدِ اللَّهُ
بِهِ خَيْراً يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ» مُتَّفَقٌ عَلَيهِ[1].

710- Muaviye (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kime Allah hayır dilerse, onu dinde fakih -dinin inceliklerini anlayan âlim- yapar." (Buhari ve Müslim)

711 - وَعَنِ ابنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا
حَسَدَ إلاَّ فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالاً فَسَلَّطَهُ عَلى هَلَكَتِهِ فِي الحَقِّ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ
الحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِي بِهَا، وَيُعَلِّمُهَا» مُتَّفَقٌ عَلَيهِ[1]

711- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İki kişiden başkasına haset -gıpta- etmek caiz değildir. Bunlar; Allah'ın kendisine mal verip de onu hak yolda harcamaya muvaffak kıldığı kimse ile Allah'ın kendisine hikmet ihsan edip de onunla hükmeden ve onu öğreten kimsedir." (Buhari ve Müslim)

712 - وَعَنْ أَبِي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «وَمَنْ سَلَكَ
طَرِيقاً يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْماً، سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ[2] طَرِيقاً إلى الجَنَّةِ» رواهُ مسلمٌ[1].

712- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim ilim aramak için bir yola girerse, Allah da ona cennetin yolunu kolaylaştırır." (Müslim)

Fihrist'e dön

713 - وَعَنْ أنسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ خَرَجَ في طَلَبِ العِلمِ ، فهوَ في سَبيلِ اللَّهِ حتى يَرجِع» رواهُ التِرْمِذيُّ وَقَالَ: حديثٌ حَسَنٌ[٨].

713- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim ilim öğrenmek İçin -evinden- çıkarsa, dönünceye kadar o kişi Allah yolundadır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

714 - وَعَنْ أبي أُمَامَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «فَضْلُ العَالِمِ على العَابِدِ كَفَضْلي عَلى أَدْنَاكُمْ»[١] ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إنَّ اللَّهَ وَمَلائِكَتَهُ وَأَهْلَ السَّمٰوَاتِ وَالأَرْضِ حَتَّى النَّمْلَةَ في جُحْرِهَا وَحَتَّى الحُوتَ لَيُصَلُّونَ عَلى مُعَلِّمي النَّاسِ الخَيْرَ» رواهُ الترمذي[١] وقَالَ: حديثٌ حَسَنٌ.

714- Ebu Umâme (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir âlimin ibadet eden bir kişiye olan üstünlüğü, benim sizin en aşağınıza olan üstünlüğüm gibidir. Resûlüllah (s.a.v) şöyle devam etti; Şüphesiz ki Allah ve melekleri, yer ve göklerin ehli, hatta deliğindeki karınca bile ve hatta balıklar bile insanlara hayrı öğretenler için dua ederler." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

715 - وَعَنِ ابنِ مَسْعُودٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «نَضَّرَ[٢] اللَّهُ امرأً سَمِعَ مِنَّا شَيْئاً، فَبَلَّغَهُ كَمَا سَمِعَهُ، فَرُبَّ مُبَلَّغٍ أَوْعى مِنْ سَامِعٍ». رواهُ الترمذيُّ[١] وَقَالَ: حديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ.

715- îbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiğini söylediği rivayet edilmiştir:

Fihrist'e dön

"Bizden bir şey işitip de onu işittiği gibi ulaştıran kimsenin Allah yüzünü ağartsın. Çünkü nice ulaştırılan kimseler vardır ki, duyanlardan daha iyi anlayıp muhafaza ederler." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

HAMD VE ŞÜKÜR

716- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ أُتِيَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ بِقَدَحَيْنِ مِنْ خَمْرٍ وَلَبَنٍ فَنَظَرَ إِلَيْهِمَا فَأَخَذَ اللَّبَنَ. فَقَالَ جِبْرِيلُ ﷺ: «الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَاكَ لِلفِطْرَةِ(١) لَوْ أَخَذْتَ الخَمْرَ غَوَتْ أُمَّتُكَ» رواهُ مسلم(٢).

716- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s)'a Miraç gecesi süt ve şaraptan oluşan iki kadeh getirildi. Her ikisine de baktı ve sütü aldı. Bunun üzerine Cabrâil (a.s) şöyle dedi; Seni fıtrata ulaştıran Allah'a hamd olsun. Eğer sen şarabı alsaydın ümmetin azardı." (Müslim)

717- وَعَنْهُ عَنْ رسولِ اللَّهِ قالَ: «كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لا يُبْدَأُ فِيهِ بِـ: الحَمْدُ لِلَّهِ فَهُوَ أَقْطَعُ»(٣) حديثٌ حَسَنٌ، رواهُ أبو داود(٤) وَغيرُهُ.

717- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'a hamd olsun, cümlesi ile başlanmayan her Önemli iş -bereketten-kesiktir." (Hadis hasendir, Ebu Davud ve başkaları rivayet etmiştir.)

718 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ لَيَرْضَى عَنِ العَبْدِ يَأْكُلُ الأَكْلَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا، وَيَشْرَبُ الشَّرْبَةَ(٧)، فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا» رواهُ مسلم(٨).

718- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz Allah, bir yiyecek yiyip de kendisine hamd eden ve bir içecek içip de kendisine hamd eden kulundan mutlaka razı olur." (Müslim)

RESULÜLLAH (S.A.V)'A DUA ETMEK

719 - وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بنِ عَمرٍو بنِ العاصِ ، رضِيَ اللّٰهُ عَنهُمَا أنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ يقُولُ: «مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلاةً، صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْراً» رواهُ مسلم(1).

719- Abdullah b. Amr b. El-As (r.a)'ın Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiğini söylediği rivayet edilmiştir:

"Kim benim üzerime bir salat-ü selâm getirirse, Allah da kendisine bundan dolayı on defa rahmet eder." (Müslim)

720 - وَعَنِ ابنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قَالَ: «أوْلَى النَّاسِ بِي يَوْمَ القِيَامَةِ أكْثَرُهُمْ عَلَيَّ صَلاةً» رواهُ الترمذي(2) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

720- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü bana insanların en yakın olanları, bana en çok salat-ü selâm getirenleridir." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

721 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «رَغِمَ(1) أنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ» روا الترمذي(2) وقالَ: حديثٌ حسنٌ.

721- Ebu Hureyre (r.a) 'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yanında benim adım anıldığı'halde bana salat-ü selâm getirmeyen kişinin burnu -yerde- sürünsün." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

722 ـ وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيداً، وَصَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ» رواهُ أبو داود[1] بإسنادٍ صحيحٍ.

722- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kabrimi bayram yeri yapmayınız ve bana salat-ü selâm getiriniz. Çünkü sizin salat-ü selâmınız nerede olursanız olun bana ulaşır." (Ebu Davud sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

ZİKRİN FAZİLETİ

723 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ، حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمٰنِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ» متفقٌ عليه[1].

723- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İki kelime var ki, dile hafif ama mizanda -tartıda- ağırdır. Rahmân'a da sevimli gelmektedir. Bunlar; Sübhânellahi ve biham-dihi, Sübhânellahil-Âzim'dir." (Buhari ve Müslim)

Fihrist’e dön

724 - وعَنْـهُ رضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قـالَ: قالَ رسُـولُ اللَّهِ ﷺ: «لأنْ أقُولَ: سُبْحَـانَ اللَّهِ، وَالحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أكْبَرُ، أحَبُّ إلَيَّ مِمَّا طَلَعَت عليـهِ الشَّمْسُ» رواهُ مسلمٌ[1].

724- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Benim için, Sübhânellahi, vel-hamdülillahi, velâ ilahe illâhü vallâhü ekber' demem, üzerine güneş doğan her şeyden daha sevimlidir." (Müslim)

725- وَعنهُ أنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قـالَ: «مَنْ قَالَ لا إلَـهَ إلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَـرِيكَ لَهُ، لَهُ المُلكُ، وَلَهُ الحَمْدُ، وَهُوَ على كُلِّ شيءٍ قَدِيرٌ، في يَـومٍ مِئَـةَ مَرَّةٍ كَـانَتْ لَهُ عَـدْلَ عَشرِ رِقَابٍ[3] وَكُتِبَتْ لَهُ مِئَةُ حَسَنَةٍ، وَمُحِيت عَنْهُ مِئَـةُ سَيِّئَةٍ، وَكَـانت لهُ حـرزاً مِنَ الشَّيطَانِ يَومَهُ ذَلِكَ حتىٰ يُمسي، وَلَم يَأْتِ أحدٌ بِأفضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إلَّا رَجلٌ عَمِلَ أكثَـرَ مِنه» وقـالَ: «مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، في يَوْمٍ مئَـةَ مَـرَّةٍ، حُطَّتْ خَـطَايَاهُ، وَإِنْ كَـانَتْ مِثْلَ زَبَـدِ البَحْرِ»[4] متفقٌ عليهِ[5].

725- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir gün içinde yüz kere'Lâ ilahe illallâhü vahdehu lâ şerike leh. Lehül mülkü velehül hamdü ve hüve ala külli şey'in kadîr' derse, onun için on köle azad etmeye denk olur, ona yüz sevap yazılır ve onun yüz günahı da silinir. Bu dua, onun için o gün akşama kadar şeytandan koruyan bir sığınak olur ve hiçbir kimse bu zikri en fazla tekrar edenden daha faziletli bir amel ile gelemez." Şöyle devam etti:

"Kim bir gün içinde yüz kere 'Sübhânellahi ve bihamdihi' derse, deniz köpüğü kadar bile olsa onun tüm hataları silinir."
(Buhari ve Müslim)

726 - وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ الأَنصارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عن النبيِّ ﷺ قالَ: «مَنْ قالَ لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ المُلْكُ، وَلَهُ الحَمْدُ، وَهُوَ عَلى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، عَشْرَ مَرَّاتٍ، كانَ كَمَنْ أَعْتَقَ أَرْبَعَةَ أَنْفُسٍ مِن وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ» متفقٌ عليه[1].

726- Ebu Eyyub el-Ensarî (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim on defa 'Lâ ilahe illallahü vahdehu lâ şerîke leh. Lehül mülkü ve lehülhamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr' derse, İsmail (a.s)'ın evladından dört kişi azad etmiş gibi olur." (Buhari ve Müslim)

727 - وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَلا أُخْبِرُكَ بِأَحَبِّ الكَلامِ إِلى اللَّهِ؟ إِنَّ أَحَبَّ الكَلامِ إِلى اللَّهِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ» رواهُ مسلمٌ[2].

727- Ebu Zer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'a en sevimli gelen sözü sana haber vereyim mi? Şüphesiz ki Allah'a en sevimli gelen söz, Sübhânellahi ve bihamdih'i sözüdür." (Müslim)

728 - وَعَنْ أَبِي مَالِكٍ الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «الطُّهُورُ[1] شَطْرُ الإِيمانِ، وَالحمدُ لِلَّهِ تَمْلأُ المِيزانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَالحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلآنِ - أَوْ تَمْلأُ - مَا بَيْنَ السَّمواتِ وَالأَرْضِ» رواهُ مسلمٌ[2].

728- Ebu Malik el-Eş'arî (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Temizlik imanın yarısıdır. 'Elhamdülillah' sözü mizanı –tartıyı-

doldurur. 'Siibhânellahi velhamdülillâhi' cümlesi ise, göklerin ve yerin arasını doldurur-ya da doldururlar." (Müslim)

729 - وَعَنْ كعْب بنِ عُجْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رسولِ اللَّهِ ﷺ قال:
«مُعَقِّبَاتٌ(١) لاَ يَخِيبُ قَائِلُهُنَّ - أَوْ فَاعِلُهُنَّ - دُبُرَ كُلِّ صَلاةٍ مَكْتُوبَةٍ: ثلاثٌ وثلاثون تَسْبِيحَةً،
وَثلاثٌ وثلاثون تَحْمِيدَةً، وأربعٌ وثلاثون تكبِيرَةً» رواهُ مسلمٌ(٢).

729- Ka'b b. Ucre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Farz kılınan namazların arkasından otuz üç defa Sübhânellâh, otuz üç defa Elhamdülillah ve otuz üç defa Allahü Ekber diyen -veya bunu yapan- mahrum bırakılmaz." (Müslim)

730- وعَنْ عائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ في
رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي» متفقٌ عليهِ(٢).

730- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) rüku ve secdede sıkça şu cümleyi söylerdi; Sübhâneke Allahümme Rabbena ve bihamdike, Allahümmeğfirlî." (Buhari ve Müslim)

731- وَعَنِ ابنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «فأَمَّا
الرُّكوعُ فَعَظِّموا فيهِ الرَّبَّ عَزَّ وَجَلَّ، وأَمَّا السُّجُودُ فَاجْتَهِدُوا في الدُّعَاءِ، فَقَمِنٌ(١) أَنْ
يُسْتَجَابَ لَكُم» رواهُ مسلمٌ(٢).

731- Ibn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Rükua vardığınızda orada Rabbi tazim ediniz. Secdeye vardığınız da ise orada dua etmeye çalışınız; çünkü duanız orada kabul olunur." (Müslim)

732 - وَعَنهُ أنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ في سُجُودِهِ: «اللّٰهُمَّ اغفِرْ لي ذَنْبِي كُلَّهُ: دِقَّهُ وَجِلَّهُ(١)، وَأوَّلَه وَآخِرَهُ، وَعَلانِيَتَهُ وَسِرَّهُ» رواهُ مسلمٌ(٢).

732- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in secdede şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allahümmeğfirlî zenbî küllehu, dikkahu ve cillehu, ve evvelühû ve âhiruhû, ve alâniyetehû ve sirrehû." (Müslim)

OTURARAK, YAN YATARAK, ABDESTSİZ, CÜNÜP VE ADETLİ İKEN ZİKRETMEK

733 - وَعَنْ عائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ يَذكُرُ اللّٰهَ تَعالى عَلى كُلِّ أحيَانِهِ. رواهُ مسلم(١).

733- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) her vakit Allah'ı anardı." (Müslim)

734 - وَعن ابْنِ عبّاسٍ رضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا عنِ النَّبيِّ ﷺ قالَ: «لو أنَّ أحَدَكُمْ إذا أرادَ أنْ يأتِيَ أهْلَهُ قالَ: بِسْمِ اللّٰهِ، اللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيطَانَ ما رزقْتَنا، فَإنَّهُ إنْ يُقَدَّرْ بَيْنَهُمَا وَلَدٌ في ذٰلِكَ، لم يَضُرَّهُ شَيطانٌ» متفقٌ عليه(٣).

734- İbn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz ailesine yaklaşmak istediğinde 'Allah'ın adıyla başlarım, Allah'ım, bizi şeytandan şeytanı da bize nasip edeceğinden uzak eyle' derse ve aralarındaki bu ilişkiden bir çocuk takdir edilirse, şeytan o çocuğa asla bir zarar veremez." (Buhari ve Müslim)

UYKUNUN ADABI

735 ـ عن حُذَيْفَةَ، وأبي ذَرٍّ رضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قالاَ: كـانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، إذا أَوَى إلى فِرَاشِهِ قالَ: «بِاسمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وأَحْيَا» وَإذا اسْتَيْقَظَ قالَ: «الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيانا بعدَ مَا أَمَاتَنَا وَإليْهِ النُّشُورُ» رواهُ البخاري[1].

735- Huzeyfe ve Ebu Zer (r.a)'dan şöyle dedikleri rivayet edil miştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yatağına girdiğinde 'Allah'ım senin adınla ölür, senin adınla yaşarım' der, uyandığı zaman da 'Bizleri öldürdükten sonra dirilten Allah'a hamd olsun, dönüp yine ona varacağız, buyururdu." (Buhari)

ZİKİR HALKALARINA DEVAM VE ÖZÜRSÜZ ORADAN AYRILMAMAK

736 ـ وعنهُ وعَنْ أَبي سعيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قالا: قـالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يَقْعُدُ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إلاَّ حَفَّتْهُمُ المَلائِكَةُ، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ[1] وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمنْ عِنْدَهُ» رواه مسلم[2].

736- Ebu Hureyre ve Ebu Said (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ı anmak üzere oturan bir topluluğu melekler kuşatır, onları rahmet kaplar, onların üzerlerine sekinet iner ve Allah onları katında bulunanlar arasında yâd eder." (Müslim)

737- وعن أبي واقِدٍ الحارِثِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، بَيْنَما هُوَ جَالِسٌ في المَسْجِدِ، وَالنَّاسُ مَعَهُ، إذ أَقْبَلَ ثَلاَثَةُ نَفَرٍ، فَأَقْبَلَ اثْنَانِ إلى رَسُولِ الله ﷺ، وَذَهَبَ وَاحِدٌ، فَوَقَفَا على رسول الله ﷺ. فَأَمَّا أَحَدُهُما فرأى فُرْجَةً في الحَلْقَةِ، فَجَلَسَ فيها، وأمَّا الآخرُ فَجَلَسَ خَلْفَهُم، وأَمَّا الثالثُ فَأَدبَرَ ذَاهِباً. فَلَمَّا فَرَغَ رسُولُ اللَّهِ ﷺ، قال: «ألا أُخْبِرُكم عَنِ النَّفَرِ الثَّلاثَةِ: أمَّا أحَدُهم، فأَوى إلى اللَّهِ، فآوَاهُ اللَّهُ إِلَيْهِ، وأمَّا الآخرُ فَاسْتَحْيَا، فَاسْتَحْيَا اللَّهُ مِنْهُ، وأمَّا الآخَرُ، فَأَعْرَضَ، فَأَعْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ» متفقٌ عليه(٣).

737- Ebu Vâkıd el-Haris b. Avf (r.a)'dan şöyle rivayet edil miştir:

"Bir ara Resûlüllah (s.a.v) insanlarla beraber mescidde otururken birden üç kişi çıkıp geldi. Gelenlerden ikisi Resûlüllah (s.a.v)'e yöneldi, biri ise gitti. Gelenler Resûlüllah (s.a.v)'in huzurunda durdular. Onlardan birisi halkada bir boşluk gördü ve oraya oturdu. Diğeri ise onların arkasına oturdu. Üçüncüsü ise arkasını dönüp gitti. Resûlüllah (s.a.v) meşguliyetini bitirince şöyle buyurdu; Dikkat edin! Size -gelen- şu üç kişi hakkında haber vereyim mi? Onlardan birisi Allah'a sığındı, Allah da onu korudu. Diğeri ise -halkayı sıkıştırmaktan- utandı, Allah da -onu mahrum kılmaktan- utandı. Öbürüne gelince; yüz çevirip gitti, Allah da ondan yüz çevirdi." (Buhari ve Müslim)

SABAH AKŞAM ALLAH'I ANMAK

738 - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «من قال حين يصبح وحين يمسي: سبحان الله وبحمده مئة مرة، لم يأت أحد يوم القيامة بأفضل مما جاء به، إلا أحد قال مثل ما قال أو زاد» رواه مسلم.

738- Ebu Hureyre (r.a) 'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim sabaha erdiğinde ve akşama ulaştığında yüz kere 'Sübhaânellâhi ve bihamdihi' derse, kıyamet günü onun söylediğinin aynısını veya daha fazlasını söyleyen hariç, hiçbir kimse onun getirdiği mükafattan daha faziletli bir şey ile gelemez." (Müslim)

739 - وعنه عن النبي ﷺ أنه كان يقول إذا أصبح: «اللهم بك أصبحنا، وبك أمسينا، وبك نحيا، وبك نموت، وإليك النشور». وإذا أمسى قال: «اللهم بك أمسينا، وبك نحيا، وبك نموت، وإليك النشور».

رواه أبو داود، والترمذي وقال: حديث حسن.

739- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) sabaha erince 'Allah'ım, senin lütfunla sabaha erdik, senin lütfunla akşama ulaştık, senin lütfunla yaşar, senin lütfunla ölürüz ve dönüşümüz sanadır' buyururdu. Akşama ulaştığında ise 'Allah'ım, senin lütfunla akşamlar, senin lütfunla yaşar, senin lütfunla ölürüz ve dönüşümüz sanadır' buyururdu." (E-bu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

740 - وعن عبد الله بن خبيب - بضم الخاء المعجمة - رضي الله عنه قال: قال لي رسول الله ﷺ: «اقرأ: قل هو الله أحد، والمعوذتين حين تمسي وحين تصبح، ثلاث مرات تكفيك من كل شيء» رواه أبو داود والترمذي وقال: حديث حسن صحيح.

Fihrist'e dön

740- Abdullah b. Hubeyb (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in kendisine şöyle buyurduğunu söylediği rivayet edilmiştir:

"Akşamladığın ve sabahladığın zaman üç kere 'Kul hüvallâhü ehad' ve 'Felak-Nâs' sûrelerini oku; sana her şeye karşı yeterli gelir." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmişlerdir. Tirmizi hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

YATARKEN OKUNACAK DUA

741- وعنْ حُذَيفةَ وأبي ذرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنهما أنَّ رسُولَ اللَّهِ ﷺ كانَ إذَا أوَى إلى فِرَاشِهِ قالَ: «باسْمِكَ اللَّهُمَّ أحْيَا وَأَمُوتُ» رواهُ البخاري[1].

741- Huzeyfe ve Ebu Zer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yatağına uzandığı zaman şöyle buyururdu: Allah'ım, senin adınla yaşar, senin adınla ölürüm." (Buhari)

742 - وَعَنْ عليٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ له وَلِفاطِمةَ، رَضِيَ اللَّهُ عنهما: «إذَا أوَيْتُمَا إلى فِراشِكُمَا ـ أوْ: إذَا أخَذْتُمَا مَضَاجِعَكُما ـ فَكَبِّرَا ثَلاثاً وَثَلاثِينَ، وَسَبِّحَا ثَلاثاً وَثَلاثِين، وَاحْمَدَا ثَلاثاً وَثَلاثِينَ» متفقٌ عليه[1].

742- Alî (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in kendisine ve Fatıma'ya (r.a) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yatağınıza girdiğiniz zaman -ya da yatacağınız yere uzandığınızda- otuz üç kere tekbir getiriniz, otuz üç kere tesbih ediniz ve otuz üç kere de hamd ediniz." (Buhari ve Müslim)

743 ـ وعن أبي هُرَيرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عنهُ، قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «إذا أوَى أحَدُكُم إلى فِرَاشِهِ، فَلْيَنْفُضْ فِرَاشَهُ بِدَاخِلَةِ إزارِهِ(1) فإنَّهُ لا يَدْرِي مَا خَلَفَهُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: باسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي، وَبِكَ أرْفَعُهُ، إنْ أمْسَكْتَ نَفْسِي فارْحَمْها، وإنْ أرْسَلْتَها، فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ» متفقٌ عليه(2).

743- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz yatağına uzanacağı zaman, elbisesinin iç tarafıyla yatağını silksin. Çünkü orada kendisinden önce -hangi canlının- dolaştığını bilemez. Sonra da şöyle desin; Rabbim, senin isminle yanım üzere yatarım ve senin isminle oradan kalkarım. Eğer ruhumu alırsan ona merhamet et. Eğer onu salıverirsen, iyi kullarını korudun gibi onu da koru!" (Buhari ve Müslim)

DUANIN FAZİLETİ

744- وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ:
«الدُّعَاءُ هوَ العِبَادَةُ».
رَوَاهُ أبو دَاودَ، والترمذيُّ(1)، وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

744- Numan b. Beşir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dua etmek bir ibadettir." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

745 ـ وَعَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَسْتَحِبُّ الجَوامِعَ مِنَ الدُّعَاءِ، وَيَدَعُ مَا سِوَى ذَلِكَ. رَوَاهُ ابو دَاودَ(2) بإسْنَادٍ جَيِّدٍ.

745- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s,a.v) duanın özlü olanını sever; onun dışındakileri terk ederdi." (Ebu Davud güzel bir senetle rivayet etmiştir.)

746 - وعن ابنِ مسعودٍ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الهُدَى، وَالتُّقَى، وَالعَفَافَ، والغِنَى» رَوَاهُ مُسْلِمٌ[1].

746- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ım, senden hidayet, takva, iffet ve zenginlik-kanaat- istiyorum." (Müslim)

747 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بِنِ عمرِو بنِ العاصِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اللَّهُمَّ مُصَرِّفَ القُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلى طَاعَتِكَ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ[2].

747- Abdullah b.Amr b.As (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kalpleri dilediği yöne çeviren Allah'ım, kalplerimizi sana itaate çevir." (Müslim)

748- وَعَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «اللَّهمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ التي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلِ الحَيَاةَ زِيادَةً لي في كُلِّ خيرٍ، وَاجْعَلِ المَوْتَ رَاحَةً لي مِنْ كُلِّ شَرٍّ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ[*].

748- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ım! Işimin koruyucu olan dinimi iyi eyle. İçinde yaşadığım dünyamı saadetli kıl. Dönüşümün içinde olacağı ahiretimi de hayırlı eyle. Hayatı benim için her türlü iyiliği artırmaya vesile eyle. Ölümü de benim için her türlü kötülükten rahatlama sebebi yap." (Müslim)

749- وَعَنِ ابنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ مِنْ دُعاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوالِ نِعْمَتِكَ، وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ، وَفُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ، وَجَمِيعِ سَخَطِكَ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(1).

749- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in dualarında şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ım! Ihsan ettiğin nimetinin yok olmasından, verdiğin afiyetin bozulmasından, ansızın gelen belandan ve her türlü öfkenden sana sığınırım." (Müslim)

750- وَعَنْ زِيادِ بْنِ عِلاقَةَ عن عَمِّه، وهو قُطْبَةُ بنُ مالِكٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِن مُنْكَرَاتِ الأخلاقِ، وَالأعْمَالِ، وَالأهْوَاءِ» رَوَاهُ الترمذيُّ(2) وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

750- Ziyad b. Ilâka amcası Kutbe b. Malik (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu söylediği rivayet edilmiştir:

"Allah'ım! Çirkin ahlaktan, çirkin amellerden ve çirkin emellerden sana sığınıyorum." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

751- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الجُوعِ، فإنَّهُ بِئْسَ الضَّجِيعُ، وَأَعُوذُ بِكَ من الخِيَانَةِ، فَإِنَّهَا بِئْسَتِ البِطَانَةُ» رَوَاهُ أبو داودَ(1) بإسنادٍ صحيحٍ.

751- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ım! Açlıktan sana sığınıyorum; çünkü o ne kötü arkadaştır! Hainlikten de sana sığınıyorum; çünkü o ne çirkin bir huydur!" (Ebu Davud, sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

752- وَعَنْ عِمْرَانَ بنِ الحُصَيْنِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُما، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ عَلَّمَ أَبَاهُ حُصَيْناً كَلِمَتَيْنِ يَدْعُو بهما: «اللَّهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي، وَأَعِذْنِي مِن شَرِّ نَفْسِي».
رَوَاهُ الترمذيُّ[1] وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

752- Imrân b. Husayn (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) Imrân'ın babası Husayn'a dua edeceği şu iki kelimeyi Öğretmiştir; Allah'ım! Hidayet üzere bulunmayı bana ilham eyle ve beni nefsimin şerrinden koruyuver." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

753- وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كَانَ مِنْ دُعَاءِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ[2]، وَعَزَائِمَ مَغفِرَتِكَ، وَالسَّلامَةَ مِن كُلِّ إِثْمٍ، وَالغَنِيمَةَ مِن كُلِّ بِرٍّ، وَالفَوزَ بِالجَنَّةِ، وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ».
رواهُ الحاكم[1] أبو عبدِ اللّهِ، وَقَالَ: حَدِيثٌ صَحِيحٌ على شرط مسلمٍ.

753- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'in dualarından biri de şudur; Allah'ım! Ben senden rahmetinin gereklerini, affının sonuçlarını, bütün günahlardan arınmayı, her türlü iyilikten paylarımı, cenneti kazanarak kurtuluşa ermeyi ve ateşten kurtulmayı istiyorum." (Hakim Ebu Abdullah rivayet etmiş ve hadis, Müslim'in şartı üzere sahihtir demiştir.)

ARKADAN DUA ETMENİN FAZİLETİ

754 - وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَدْعُو لأَخِيهِ بِظَهْرِ الغَيْبِ إِلاَّ قَالَ المَلَكُ وَلَكَ بِمِثْلٍ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٢).

754- Ebu Derda (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Müslüman bir kul, kardeşinin arkasından ona dua ettiği zaman, mutlaka bir melek 'Aynısı sana da olsun' der." (Müslim)

755 - وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ: «دَعْوَةُ المَرْءِ المُسْلِمِ لأَخِيهِ بِظَهْرِ الغَيْبِ مُسْتَجَابَةٌ، عِنْدَ رَأْسِهِ مَلَكٌ مُوَكَّلٌ كُلَّمَا دَعَا لأَخِيهِ بِخَيْرٍ قَالَ المَلَكُ المُوَكَّلُ بِهِ: آمِينَ، وَلَكَ بِمِثْلٍ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(١).

755- Ebu Derdâ (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kişinin müslüman kardeşinin arkasından yaptığı dua kabul edilir. Yanı başında görevli bir melek, her ne zaman kardeşi için dua ederse; Âmin, aynısı sana da olsun, der." (Müslim)

DUAYA MAHSUS MESELELER

756 - عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ صُنِعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ، فَقَالَ لِفَاعِلِهِ: جَزَاكَ اللَّهُ خَيْراً، فَقَدْ أَبْلَغَ فِي الثَّنَاءِ»(٢).
رَوَاهُ الترمذي(٣) وقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

756- Usâme b. Zeyd (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim, kendisine bir iyilik yapıldığında yapan kişiye 'Allah seni hayır ile mükafatlandırsın' derse, şüphesiz fazlasıyla teşekkür etmiş olur." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

757 - وَعَنْ أبي هُرَيرةَ رَضِيَ اللّهُ عَنهُ أنَّ رَسُولَ اللّهِ ﷺ قالَ: «أقْرَبُ مَا يَكُونُ العَبْدُ مِن رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ، فَأكْثِرُوا الدُّعَاءَ» رَواهُ مُسلِمٌ(٥).

757- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kulun Rabbine en yakın olduğu hal secde halidir. O halde secdede iken çok dua yapınız." (Müslim)

758 - وَعَنْ أبي أُمَامَةَ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ قالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللّهِ ﷺ: أيُّ الدُّعَاءِ أسْمَعُ؟ قَالَ: «جَوْفَ اللَّيْلِ(٨) الآخِرِ وَدُبُرَ الصَّلَوَاتِ المَكْتُوبَاتِ» رواهُ التِرمذي(٩) وقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

758- Ebu Umâme (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüliah (s.a.v)'e 'Hangi dua kabul edilmeye daha layıktır? ' diye sorulduğunda şöyle buyurmuştur; Gecenin son üçte birinde ve farz namazların arkasından yapılan dualar kabul edilmeye daha layıktır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

EVLİYANIN KERAMETİ VE ONLARIN FAZİLETİ

759 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ قالَ: قَالَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ: «لَقَدْ كَانَ فِيمَا قَبْلَكُم مِنَ الأُمَمِ نَاسٌ مُحَدَّثُونَ، فَإنْ يَكُ فِي أُمَّتِي أحَدٌ، فإنَّهُ عُمَرُ» رواهُ البخـاري، ورواهُ مُسلِم(١) من روايةِ عائِشَةَ، وفي روايتِهما قالَ ابنُ وَهْبٍ: «مُحَدَّثُونَ» أيْ: مُلْهَمُونَ.

759- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz sizden önceki ümmetler arasında kendilerine ilham olunan insanlar bulunmaktaydı. Eğer onlardan benim ümmetimin içinde de biri varsa, muhakkak o Ömer'dir." (Buhari) Müslim de Hz. Âişe'den rivayet etmiştir.

760 ـ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا حَضَرَتْ أُحُدٌ دَعَانِي أَبِي مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ: مَا أُرَانِي(1) إِلَّا مَقْتُولاً فِي أَوَّلِ مَنْ يُقْتَلُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ، وَإِنِّي لا أَتْرُكُ بَعْدِي أَعَزَّ عَلَيَّ مِنْكَ غَيْرَ نَفْسِ رَسُولِ اللّٰهِ ﷺ، وَإِنَّ عَلَيَّ دَيْناً فَاقْضِ، وَاسْتَوْصِ بِأَخَوَاتِكَ خَيْراً. فَأَصْبَحْنَا، فَكَانَ أَوَّلَ قَتِيلٍ، وَدَفَنْتُ مَعَهُ آخَرَ فِي قَبْرِهِ، ثُمَّ لَمْ تَطِبْ نَفْسِي أَنْ أَتْرُكَهُ مَعَ آخَرَ، فَاسْتَخْرَجْتُهُ بَعْدَ سِتَّةِ أَشْهُرٍ، فَإِذَا هُوَ كَيَوْمِ وَضَعْتُهُ غَيْرَ أُذُنِهِ، فَجَعَلْتُهُ فِي قَبْرٍ عَلَى حِدَةٍ. رواهُ البخاري (*) .

760- Cabir b. Abdullah (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Uhud savaşı başlarken bir gece babam beni çağırdı ve dedi ki; Ben kendimi, Peygamber (a.s)'ın ashabı arasından ilk öldürülecekler arasında görmekteyim. Şüphesiz ki ben, Resûlüllah (s.a.v)'in zatından başka bana senden daha yakın birini ardıma bırakmıyorum. Üzerimde kalan borç var; onu Öde. Kız kardeşlerine hayrı tavsiye et.

Sabaha ulaştığımızda -babam- ilk öldürülen kişi oldu. Onunla beraber kabrine başka birini daha defnettim. Sonra, babamı kabrinde başka birisiyle beraber bırakmayı içim almadı ve ben tam altı ay sonra onu -kabrinden- çıkardım. Bir de ne göreyim; kulağı haricinde o -ilk gün ki kabre- koyduğumuz gibi! Onu tek başına başka bir kabre koydum." (Buhari)

761 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ خرجَا مِنْ عِنْدِ النَّبِيِّ ﷺ فِي لَيْلَةٍ مُظْلِمَةٍ وَمَعَهُمَا مِثْلُ المِصْبَاحَيْنِ بَيْنَ أَيْدِيهِمَا، فَلَمَّا افتَرَقَا، صَارَ مَعَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنهما وَاحِدٌ حَتى أَتَى أَهْلَهُ.

761- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Karanlık bir gecede, Peygamber (a.s)'ın arkadaşlarından iki kişi Peygamber (a.s)'ın yanından çıktılar. Onlarla birlikte önlerinde kandile benzer iki ışık bulunuyordu. Ayrıldıklarında, ailelerinin yanına varıncaya kadar her biriyle beraber bir ışık onları aydınlattı." (Buhari)

762 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: مَا سَمِعْتُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ لِشَيءٍ قَطُّ: إِنِّي لأَظُنُّهُ كَذا إلَّا كَانَ كَمَا يَظُنُّ. رَوَاهُ البُخَارِي(٢).

762- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ben -babam- Ömer (r.a)'ın bir şeyle ilgili olarak; Ben onu şöyle zannediyorum, deyip de o şeyin öyle olmadığını hiç duymadım." (Buhari)

GIYBETİN HARAMLIĞI

763 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ، فَلْيَقُلْ خَيْراً، أَوْ لِيَصْمُتْ» مُتفقٌ عليه(١).

وَهَـذا الحَدِيثُ صَرِيحٌ فِي أَنَّـهُ يَنْبَغِي أَنْ لا يَتَكَلَّمَ إِلَّا إِذا كَانَ الكَلامُ خَيْراً، وَهُوَ الَّذي ظَهَرَتْ مَصْلَحَتُهُ، وَمَتَى شَكَّ فِي ظُهُورِ المَصْلَحَةِ، فَلا يَتَكَلَّمْ.

763- Ebu Hureyre (r.a)'dan Peygamber (a.s)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, ya hayır söylesin, ya da sussun." (Buharı ve Müslim)

764 - وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لِحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ(٣) أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ» متفقٌ عليه(٤).

764- Sehl b. Sa'd (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bana iki dudağının arasıyla iki bacağının arasını garanti -ederse, ben de ona cenneti garanti ederim." (Buhari ve Müslim)

765 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مَا يَتَبَيَّنُ فِيهَا، يَزِلُّ بها إلى النار أبعد مما بين المشرق والمغرب» متفق عليه(٥).

765- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'ı şöyle buyururken işittiği rivayet edilmiştir:

"Bir kul düşünmeden bir kelime konuşur da, ondan dolayı cehennemin doğusuyla batısı arası mesafeden daha uzak bir yere kayar gider," (Buhari ve Müslim)

766 - وَعَن ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تُكْثِرُوا الْكَلامَ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ: فَإِنَّ كَثْرَةَ الْكَلامِ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالى قَسْوَةٌ لِلْقَلْبِ، وَإِنَّ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْقَلْبُ الْقَاسِي» رواهُ الترمذي(٢).

766- Ibn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

'Allah'ı anmaktan başka çok söz konuşmayınız. Çünkü Allah'ı anmaksızın çok konuşmak, kalbin katılaşmasına sebep olur. Şüphesiz insanların Allah'a en uzak olanı katı kalpli olanlarıdır." (Tirmizi)

767 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ، وَشَرَّ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ» رَوَاه التِّرمِذِي(٢) وقال: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

767- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah kimi, iki dudağı arasında bulunan -dilinin- şerriyle iki bacağı arasında bulunan -azalarının- şerrinden korursa, cennete girer." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

768 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ، فَإِنَّ الأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكَفِّرُ اللِّسَانَ، تَقُولُ: اتَّقِ اللَّهَ فِينَا، فَإِنَّمَا نحنُ بِكَ: فَإِنِ اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنا وَإِنِ اعْوَجَجْتَ اعْوَجَجْنَا» رواهُ الترمذي(٥).

768- Ebu Said el-Hudri (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Âdem oğlu sabaha eriştiğinde uzuvlarının hepsi dilin -şerrini- örtmek için derler ki; Bizim hakkımızda Allah'dan kork, çünkü biz sana bağlıyız. Eğer sen doğru olursan, biz de doğru oluruz. Eğer sen eğri büğrü olursan, biz de eğri büğrü oluruz!" (Tirmizi)

769 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ: دَمُهُ وَعِرضُه وَمَالُهُ» رواهُ مُسلِم(٣).

769- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her müslümanın kanı, namusu ve malı diğer müslümana haramdır." (Müslim)

GIYBET DİNLEMENİN HARAMLIĞI

770 - وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ رَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ، رَدَّ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» رواهُ الترمذي(1) وقالَ: حديثٌ حَسَنٌ.

770- Ebu Derdâ (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir kardeşinin haysiyet ve namusunun çiğnenmesine karşı çıkarsa, Allah da kıyamet günü cehennem ateşini onun yüzünden uzaklaştırır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

771 - وَعَنْ عِتْبَانَ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي حَدِيثِهِ الطَّوِيلِ الْمَشْهُورِ الَّذِي تقدَّمَ في بَابِ الرَّجاءِ(7) قَالَ: قَامَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فَقَالَ: «أَيْنَ مالِكُ بْنُ الدُّخْشُمِ؟» فَقَالَ رَجُلٌ: ذٰلِكَ مُنَافِقٌ لا يُحِبُّ اللَّهَ وَلاَ رَسُولَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لاَ تَقُلْ ذٰلِكَ، أَلا تَرَاهُ قَدْ قَالَ: لا إِلٰهَ إِلاَّ اللَّهُ يُرِيدُ بِذٰلِكَ وَجْهَ اللَّهِ؟ وإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ على النَّارِ مَنْ قَالَ: لا إِلٰهَ إِلاَّ اللَّهُ يَبْتَغِي بِذٰلِكَ وَجْهَ اللَّهِ» مُتفقٌ عليهِ(8)

771- İtbân b. Mâlik (r.a)'dan 'Ümit ehli olma' kısmında anlatılan meşhur uzun hadiste şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) namaza kalktığında; Mâlik b. Duhşüm nerede?diye sual buyurdu. Bir adam dedi ki; O Allah'ı ve Resulünü sevmeyen bir münafıktır. Bunun üzerine Peygamber (a.s) şöyle buyurdu:

Öyle söyleme! Sen onun Allah rızasını gözeterek 'Lâ ilahe illallah' dediğini görmüyor musun? Şüphesiz ki Allah, rızasını kazanma maksadıyla 'Lâ ilahe illallah' diyene cehennem ateşini haram kılmıştır.' (Buharı ve Müslim)

772 - وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي حَدِيثِهِ الطَّوِيلِ فِي قصة تَوْبَته وقد سَبَقَ في باب التَّوْبَة[1]، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَهُوَ جَالِسٌ فِي القَوْمِ بِتَبُوكَ: «مَا فَعَلَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ؟» فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَلِمَةَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! حَبَسَهُ بُرْدَاهُ، وَالنَّظَرُ فِي عِطْفَيْهِ. فَقَالَ لَهُ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: بِئْسَ مَا قُلْتَ، وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ إِلَّا خَيْراً، فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ. متفقٌ عليه[2].

772- Ka'b b. Mâlik (r.a)'dan Tövbe kıssasını anlatan uzun hadisinde tövbe bölümünde geçmiştir- şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) Tebûk harbine katılan bir toplulukla otururken; 'Ka'b b. Mâlik ne yaptı?' buyurdu? Seleme oğullarından bir adam dedi ki; Ey Allah'ın Resulü, hırkalarını giyinerek etrafa bakınıp durması onu -savaşa katılmaktan- alıkoydu. Bunun üzerine o kişiye Muaz b. Cebel (r.a); 'Ne kötü bir söz söyledin! Ey Allah'ın Resulü, Allah'a yemin olsun ki onun hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyoruz' dedi. O zaman Resûlüllah (s.a.v) sükut eyledi." (Buharı ve Müslim)

773 - وَعَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا أَظُنُّ فُلَاناً وَفُلَاناً يَعْرِفَانِ مِنْ دِينِنَا شَيْئاً». رواهُ البخاريُّ[3]. قَالَ اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ أَحَدُ رُوَاةِ هذا الحَدِيثِ: هَذَانِ الرَّجُلَانِ كَانَا مِنَ المُنَافِقِينَ.

773- Hz. Âişe (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ben şu kişiyle şu kişinin dinimiz hakkında bir şey bildiklerini sanmıyorum." (Buharı) Bu hadisi rivayet edenlerden biri olan Leys b. Sa'd dedi ki; O iki kişi münafıklardandı.

774 ـ وَعَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ،
فقلتُ: إنَّ أَبَا الجَهْمِ وَمُعَاوِيَةَ خَطَبَانِي؟ فقالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «أَمَّا مُعَاوِيَةُ، فَصُعْلُوكٌ(١) لا
مَالَ له، وأمَّا أَبُو الجَهْمِ، فَلا يَضَعُ العَصَا عَنْ عَاتِقِهِ» متفقٌ عليه(٢).

774- Fâtıma b. Kays (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s)'a geldim ve dedim ki; Ebu Cehm ve Muaviye bana evlenme teklif etti-ne buyurursunuz? Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Muaviye'ye gelince, malı olmayan bir fakirdir. Ebu Cehm ise, asayı omuzundan indirmez." (Buharı ve Müslim)

775 ـ وعنْ عائشةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قالتْ: قالتْ هِنْدُ امْرَأَةُ أبي سُفْيَانَ للنبيِّ
ﷺ: إنَّ أبا سُفْيَانَ رجُلٌ شَحِيحٌ(٧) وَلَيْسَ يُعْطِينِي ما يَكْفِينِي وولَدِي إلَّا ما أَخَذْتُ مِنه، وهوَ
لا يَعْلَمُ. قالَ: «خُذِي ما يَكْفِيكِ ووَلَدَكِ بالمَعْرُوفِ» متفقٌ عليهِ(٨).

775- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir.

"Ebu Süfyan'ın karısı Hind Peygamber (a.s)'a gelip; 'Şüphesiz Ebu Süfyan cimri bir adamdır. Benim kendisinin bilgisi dışında aldığımdan başka, bana ve çocuklarıma yetecek kadar bir şey bana vermiyor?diye şikayet etti. Peygamber (a.s); Sana ve çocuklarına yetecek kadarını iyilikle al, buyurdu." (Buhari ve Müslim)

SÖZ GEZDİRMENİN HARAMLIĞI

776 ـ وَعَن ابنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُما أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِقَبْرَيْنِ فقال:
«إِنَّهُمَا يُعَذَّبانِ، وما يُعَذَّبَانِ في كَبِيرٍ! بَلى إنَّهُ كَبِيرٌ: أمَّا أَحَدُهُمَا، فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ،
وَأَمَّا الآخَرُ فَكَانَ لا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ»(١) متفقٌ عليه(٢)

776- Ibn-i Abbas (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'in iki kabre uğrayıp şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hiç şüphesiz bu iki kabirde yatanlar azap olunuyorlar. Kendilerine göre-büyük bir suçtan dolayı azap olunmuyorlar. Evet, onların işledikleri suç çok büyüktür. Onlardan birisi; söz gezdirirdi. Diğeri ise; idrar sıçramasından sakınmazdı." (Buharı ve Müslim)

777- وعنِ ابنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «ألا أُنَبِّئُكُمْ ما العَضْهُ؟ هِيَ النَّمِيمَةُ، القَالَةُ بَيْنَ النَّاسِ» رواهُ مُسلِمٌ(4).

777- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Adh'ın ne olduğunu size haber vereyim mi? O, insanların arasını -bozmak- için söylenmiş sözdür, nemîmedir," (Müslim)

KORKU, ANARŞİ VE BENZERİ BİR SEBEP OLMADAN HALKIN KONUŞMALARINI İDARECİLERE JURNALLEMEK

778 - وعنِ ابنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ قالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يُبَلِّغُنِي أحَدٌ مِن أصْحَابِي عَنْ أحَدٍ شَيْئاً، فإنِّي أُحِبُّ أنْ أخْرُجَ إلَيْكُمْ وأنَا سَلِيمُ الصَّدْرِ» رواهُ أبُو داوُدَ، والترمذيّ.

778- Ibn-i Mes ud (r.a) 'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir.

"Kimse bana, sahabilerimle ilgili hiçbir söz taşımasın. Çünkü ben,

sizin karşınıza kırgın olmayan bir kalp ile çıkmayı seviyorum" (Ebu Davud ve Tirmizi)

İKİ YÜZLÜLÜĞÜN KÖTÜLENMESİ

779 ـ وعن أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ(٢): خِيَارُهُمْ في الجاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ في الإِسْلامِ إذا فَقُهُوا(٣)، وَتَجِدُونَ خِيَارَ النَّاسِ في هٰذا الشَّأْنِ(٤) أَشَدُّهُمْ لَهُ كَرَاهِيَةً، وَتَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ، الَّذي يَأْتِي هَؤُلاءِ بِوَجْهٍ، وَهَؤُلاءِ بِوَجْهٍ» متفقٌ عليه(٥).

779- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanları madenler gibi -çok farklı değerde- bulursunuz. Onların cahiliyet devrinde hayırlıları, Islam'ı iyi anladıkları takdirde Islamda da hayırlıdırlar. Insanların -devlet- işlerinde en hayırlı olanları, oralara karşı en isteksiz olanları bulacaksınız. İnsanların en şerlilerini de, ötekilere karşı başka bir yüzle, berikilere karşı da başka bir yüzle davranan iki yüzlüleri bulacaksınız." (Buharı ve Müslim)

780 - وَعَنْ محمدِ بنِ زَيْدٍ أَنَّ نَاساً قَالُوا لِجَدِّهِ عبدِ اللَّهِ بنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُما: إنَّا نَدْخُلُ عَلى سَلاطِينِنا(٦) فَنَقولُ لَهُمْ بِخِلافِ ما نَتَكَلَّمُ إذا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِمْ. قالَ: كُنَّا نَعُدُّ هٰذا نِفَاقاً عَلى عَهْدِ رَسولِ اللَّهِ ﷺ. رواهُ البخاري(٧).

780- Muhammed b. Zeyd'den şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir kısım insanlar dedesi Abdullah b. Ömer (r.a) 'a dediler ki; Biz sultanlarımızın yanına girdiğimiz zaman onlara, yanlarından ayrıldığımızda yaptığımız konuşmanın aksini söylüyoruz. Abdullah

b. Ömer (r.a)'da dedi ki; Biz bunu, Resûlüllah (s.a.v) zamanında münafıklık sayardık." (Buharı)

YALANIN HARAM OLUŞU

781 - وَعَنْ ابنِ مسعودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إلى البِرِّ[٨]، وإنَّ البِرَّ يَهْدِي إلى الجنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقاً، وَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إلى الفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلى النَّارِ، وَإِنَّ الرجلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّاباً» متفقٌ عَلَيْهِ[٩].

781- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete ulaştırır. Bir adam, doğru konuşa konuşa nihayetinde Allah indinde çok doğru yazılır. Yalan günaha, günah da ateşe ulaştırır. Bir adam yalan konuşa konuşa nihayetinde Allah indinde çok yalancı yazılır." (Buhari ve Müslim)

782 - وَعَنْ عَبدِ اللَّهِ بنِ عَمْرِو بنِ العَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ النبيَّ ﷺ قالَ: «أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ، كانَ مُنَافِقاً خالِصاً، وَمَنْ كانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ، كانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْ نِفاقٍ حَتَّى يَدَعَهَا: إذَا اؤْتُمِنَ خانَ، وإذا حدَّثَ كَذَبَ، وإذا عاهَدَ غَدَرَ، وَإذا خاصَمَ فَجَرَ» متفقٌ عليه[١].

782- Abdullah b.Amr b.Âs (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dört haslet vardır ki, kimde onlar bulunursa halis münafık olur.

Kimde bunlardan biri bulunursa, onu bırakıncaya kadar münafıklıktan bir haslet kendinde bulunmuş olur.
Bunlar; Kendisine bir şey emanet edilince hainlik eder, konuştuğunda yalan konuşur, söz verdiğinde sözünden cayar ve muhakeme olduğu zaman doğruluktan sapar." (Buharı ve Müslim)

SÖYLEYECEĞİ VE HİKAYE EDECEĞİ ŞEYLERİ SAĞLAM KAYNAĞA DAYAMAK

783 - وعنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْـهُ أنَّ النبيَّ ﷺ قَالَ: «كفى بـالمَرءِ كَـذِباً أنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ ما سَمِعَ» رواهُ مُسْـلِمٌ[1].

783- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Her duyduğunu anlatması, kişiye yalan olarak yeter." (Müslim)

784 - وعنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قـالَ: قالَ: رَسُـولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ حَـدَّثَ عَنِّي بِحَدِيثٍ يَرَى أنَّهُ كذِبٌ، فَهُوَ أحَدُ الكَاذِبِينَ» رواهُ مُسلِمٌ[1].

784- Semure (r.a) 'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yalan olduğunu göre göre kim benden bir hadis anlatırsa, o da yalancılardan biridir." (Müslim)

Fihrist'e dön

YALAN ŞAHİTLİK ETMEK BÜYÜK HARAMDIR

785 - وعن أبي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «ألا أُنَبِّئُكُم بِأَكْبَرِ الكَبائِرِ؟» قُلْنَا: بَلَى يا رسولَ اللَّهِ! قَالَ: «الإِشْرَاكُ بِاللهِ، وعُقُوقُ الوَالِدَيْنِ» وكانَ مُتَّكِئاً فَجَلَسَ، فقال: «ألا وقَوْلُ الزُّورِ!» فما زالَ يُكَرِّرُهَا حتى قلنا: لَيْتَهُ سَكَتَ. متفقٌ عليه(1).

785- Ebu Bekre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dikkat edin! Size büyük günahların en büyüğünü haber vereyim mi? Biz de dedik ki; 'Evet Ey Allah'ın Resulü.' Şöyle buyurdu; 'Allah'a şirk koşmak ve anne babaya isyan etmektir.' Bunun söylerken dayanmakta idi. Doğrulup oturdu ve şöyle buyurdu; 'Dikkat edin! Bir de yalan söz ve yalan şahitliktir.' Bunu o kadar tekrar ediyordu ki, nihayet biz; 'Keşke sussa' dedik." (Buhari ve Müslim)

İNSANA VEYA HAYVANA LANET ETMENİN HARAMLIĞI

786 - عنْ أبي زَيْدٍ ثابتِ بنِ الضَّحاكِ الأنصاريِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وهو من أهْلِ بَيْعَةِ الرِّضوانِ قال: قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَن حَلَفَ على يَمِينٍ بِمِلَّةٍ غَيْرِ الإِسْلامِ، كاذِباً مُتَعَمِّداً، فَهُوَ كما قالَ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ، عُذِّبَ بِهِ يَوْمَ القِيامَةِ، وَلَيْسَ عَلى رَجُلٍ نَذْرٌ فِيما لا يَمْلِكُهُ، وَلَعْنُ المُؤْمِنِ كَقَتْلِهِ» متفقٌ عليه(1).

786- Ebu Zeyd Sabit b. Dahhâk el-Ensarî (r.a)'dan -bu zat Rıdvan biatını yapanlardandı- Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Kim yalan yere Islam milletinden -dininden- başka bir millet-din-üzerine

yemin ederse, o kişi dediği gibi olur. Kim kendi canına bir şeyle kıyarsa, kıyamet günü onunla azap olunur. Bir kişinin, sahibi olmadığı bir şeyi adaması olmaz. Mü'mine lanet okumak, onu öldürmek gibidir." (Buharı ve Müslim)

787- وعن أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لاَ يَنْبَغِي لِصِدِّيقٍ أَنْ يَكُونَ لَعَّاناً» رواهُ مُسلِم[٣].

787- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sıddık -çok doğru- olana lanetçi olması yakışmaz." (Müslim)

788 - وعَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لاَ تَلاعَنُوا بِلَعْنَةِ الله، وَلا بِغَضَبِهِ، وَلا بِالنَّارِ» رواهُ أبو داودَ، والترمذي[٥] وقالا: حديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ

788- Semure b. Cündüb (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah'ın laneti, gazabı ve ateşi ile birbirinize lanet edip durmayınız." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve Tirmizi, hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

HAKSIZ YERE MÜSLÜMANA SÖVMENİN HARAMLIĞI

789 ـ وَعَنِ ابنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «سِبَابُ المُسْلِمِ فُسُوقٌ[١] وَقِتَالُهُ كُفْرٌ» متفقٌ عليهِ[٢].

789- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslümana sövmek fasıklıktır-haktan sapmadır, onu öldürmek ise küfürdür." (Buharı ve Müslim)

790 ـ وعَنْ أبي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يقولُ: «لا يرمي رَجُلٌ رَجُلاً بِالفِسْقِ أَوِ الكُفْرِ، إِلاَّ ارتَدَّت عليْهِ، إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كذلكَ» رواهُ البخاريُّ(١١).

790- Ebu Zer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Bir kişi diğer bir kişiye fasıklık veya küfür isnat ettiği zaman, eğer onda böyle bir haslet yoksa, o isnat ettiği şeyler kendisine döner." (Buhari)

791 ـ وعنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قالَ: «المُتَسَابَّانِ مَا قَالا(١) فَعَلى البَادِي مِنْهُما حتَّى يَعْتَدِيَ المَظْلُومُ» رواهُ مُسلِم(٢).

791- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Birbirine sövmeye başlayan iki kişinin söyledikleri, mazlum olan haddi aşmadığı sürece, sövmeye ilk başlayanın üzerinedir."
(Müslim)

HAKSIZ YERE VE DİNİ BİR MASLAHAT OLMADAN ÖLÜYE SÖVMEK

792 ـ وعن عائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْها قالَتْ: قالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تَسُبُّوا الأمْوَاتَ؛ فَإِنَّهُمْ قَدْ أَفْضَوا إلى ما قَدَّمُوا»(١) رواه البخاري(٢).

792- Hz. Âişe (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sakın Ölülere sövmeyiniz. Çünkü onlar önden gönderdiklerine kavuşmuşlardır." (Buharı ve Müslim)

YARATIKLARA EZİYET ETMEKTEN MEN

793 - وعنْ عبدِ اللّهِ بنِ عَمرِو بنِ العاصِ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُمَا قالَ: قالَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ: «المُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ المُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَالمهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَا نَهَى اللّهُ عَنْهُ» متفقٌ عليهِ(٨).

793- Abdullah b. Amr b.As (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Müslüman; müslümanların elinden ve dilinden emniyette olduğu kimsedir. Muhacir ise; Allah'ın yasakladıklarından kaçınan kimsedir." (Buhari ve Müslim)

794 ـ وعنه قالَ: قالَ رسولُ اللّهِ ﷺ: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُزَحْزَحَ(١) عَنِ النَّارِ، وَيُدْخَلَ الجَنَّةَ، فَلْتَأْتِهِ مَنِيَّتُهُ وَهُوَ يُؤْمِنُ بِاللّهِ وَاليَوْمِ الآخِرِ، وَلْيَأْتِ إلى النَّاسِ الذي يُحِبُّ أَنْ يُؤْتَى إِلَيْهِ» رواهُ مُسلم(١). وَهُوَ بَعْضُ حَديثٍ طويلٍ سَبَقَ في بَابِ طَاعةِ وُلاةِ الأُمُورِ(٢).

794- Abdullah b. Amr b. As (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete sokulmayı arzuluyorsa, ölümü kendisine Allah'a ve ahiret gününe iman eder bir halde gelsin. Bir de kendisine yapılmasını istediği şeyi insanlara yapsın." (Müslim)

Fihrist'e dön

BİRBİRİNE BUĞZ ETMEK, İLİŞKİYİ KESMEK VE SIRT ÇEVİRMEKTEN MEN

795 - وعنْ أنسٍ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ أنَّ النبيَّ ﷺ قَالَ: «لا تَبَاغَضُوا، وَلا تَحَاسَدُوا، وَلا تَدابَرُوا، وَلا تَقَاطَعُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللّهِ إخواناً، وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أنْ يَهْجُرَ أخَاهُ فَوقَ ثَلاثٍ» متفقٌ عليه(3).

795- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Biribirinize karşı kin beslemeyiniz, birbirinize haset etmeyiniz, birbirinize sırt çevirmeyiniz ve ilişkilerinizi kesmeyiniz; Allah'ın kulları kardeş olunuz! Bir müslümana, kardeşinden üç gün ayrı -dargın- kalması helal değildir." (Buharı ve Müslim)

796 - وعنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ أنَّ رَسُولَ اللّهِ ﷺ قَالَ: «تُفْتَحُ أبْوَابُ الجَنَّةِ يَوْمَ الاثْنَيْنِ وَيَوْمَ الخَمِيسِ، فَيُغفَرُ لِكُلِّ عَبدٍ لا يُشْرِكُ بِاللّهِ شَيئاً، إلاَّ رَجُلاً كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أخِيهِ شَحْنَاءُ فَيقَالُ: أنظِرُوا(1) هَذَيْنِ حَتَّى يَصطَلِحَا! أنظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصطَلِحَا!» رواهُ مُسلِم(2).

796- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Pazartesi ve Perşembe günleri cennet kapıları açılır. Kardeşiyle arasında kin ve düşmanlık bulunan kişi hariç, Allah'a şirk koşmayan bütün kullar bağışlanır, Meleklere-denilir ki; Bu ikisi barışıncaya kadar bekleyiniz, bu ikisi barışıncaya kadar bekleyiniz- bağışlamayı durdurunuz." (Müslim)

HASEDİN HARAMLIĞI

797 - وعن أبي هريرة رضي الله عنه أن النبي ﷺ قال: «إياكم والحسد،
فإن الحسد يأكل الحسنات كما تأكل النار الحطب» أو قال: «العشب» رواه أبو داود[1].

797- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizi haset etmekten sakındırıyorum! Çünkü haset, ateşin odunu -ya da otu- yiyip bitirdiği gibi iyilikleri yer bitirir." (Ebu Davud)

AYIP ARAŞTIRMAKTAN VE BAŞKASININ DUYMASINI HOŞLANMADIĞI SÖZÜ DİNLEMEKTEN MEN

798 - وعن معاوية رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول: «إنك
إن اتبعت عورات المسلمين أفسدتهم، أو كدت أن تفسدهم» حديث صحيح.
رواه أبو داود[1] بإسناد صحيح.

798- Muavıye (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Gerçek şu ki, eğer sen müslümanların ayıplarını araştırırsan, onları ifsat etmiş ya da az kalsın onları ifsat edecek hale gelirsin." (Ebu Davud, sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

799 - وعن ابن مسعود رضي الله عنه أنه أتي برجل فقيل له: هذا فلان
تقطر لحيته خمراً، فقال: إنا قد نهينا عن التجسس، ولكن إن يظهر لنا شيء، نأخذ به.
حديث صحيح. رواه أبو داود[1] بإسناد على شرط البخاري ومسلم.

799- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir gün ona bir adam getirilir ve denilir ki; Bu falanca var ya, bunun sakalından şarap damlıyor! Bunun üzerine İbn-i Mes'ud; Şüphesiz ki biz, ayıp araştırmaktan men olunduk. Ama bize ortaya çıkan bir şey olursa, sahibini onunla sorumlu tutarız." (Ebu Davud)

GEREKSİZ YERE KÖTÜ ZANDA BULUNMAMAK

800 - وعنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ؛
فإِنَّ الظَّنَّ أَكذَبُ الحَدِيثِ» متفقٌ عليهِ(٢).

800- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'İn şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizi zandan sakınınyorum! Çünkü zan, en yalan sözdür." (Buhari ve Müslim)

MÜSLÜMANLARI HOR GÖRMENİN HARAMLIGI

801 - وعنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «بِحَسْبِ
امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحقِرَ أَخَاهُ المُسْلِمَ». رواهُ مُسلم(٣)، وقد سبق قريباً بطوله.

801- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kişiye, müslüman kardeşini hor görmesi şer olarak yeter." (Müslim)

802 - وعن ابنِ مسعودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عن النبيِّ ﷺ قال: «لا يدخلُ الجنَّةَ مَنْ كانَ في قلبِهِ مثقالُ ذرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ» فقالَ رجلٌ: إنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أنْ يكونَ ثوبُهُ حَسَناً، ونَعْلُهُ حَسَنَةً، فقال: «إنَّ اللَّهَ جميلٌ يُحِبُّ الجمالَ، الكِبْرُ بَطَرُ الحقِّ، وغَمْطُ النَّاسِ» رواهُ مسلم[3].

802- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan bir kişi cennete giremez. Bir adam; Ama insan elbisesinin ve ayakkabısının güzel olmasını arzular, dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.av) şöyle buyurdu; Şüphesiz ki Allah güzeldir; güzeli sever. Kibir ise, hakkı reddetmek ve insanları hor görmektir." (Müslim)

MÜSLÜMANLARIN FELAKETİNE SEVİNMENİN HARAMLIĞI

803 - وعنْ وَاثِلة بنِ الأسْقَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قالَ: قالَ رسولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تُظْهِرِ الشَّماتَةَ[1] لأخيكَ، فيَرْحَمُهُ اللَّهُ ويَبْتَلِيكَ» رواهُ الترمذيّ[2] وقال: حديثٌ حَسَنٌ.

وفي البابِ حديثُ أبي هريرةَ السابقُ في بابِ التَّجَسُّسِ[8]: «كُلُّ المُسْلِمِ على المُسْلِمِ حَرَامٌ» الحديث.

803- Vasile b. Eska' (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kardeşinin felaketinden dolayı sevinç gösterme. Sonra Allah ona acır; seni de belaya çarptırır." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

Fihrist'e dön

ŞERİATIN AÇIK HÜKÜMLERİYLE SABİT OLAN ŞEYLERE DİL UZATMANIN HARAMLIĞI

804 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَـالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «اثْنَتَـانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ[1]: الطَّعْنُ فِي النَّسَـبِ، وَالنِّيَاحَةُ[2] عَلى المَيِّتِ» رواهُ مُسلِم[3].

804- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanların arasında yaygın iki huy vardır ki, onlar kendileri için -nimete- küfürdür. Bunlar; Nesebe dil uzatıp sövmek ve ölülere yüksek sesle ağlayıp feryâd-ı figan etmektir." (Müslim)

ALDATMA VE HİLEDEN NEHİY

805 - وَعَنْ أَبِي هُـرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْـهُ أَنَّ رَسُـولَ اللهِ ﷺ قَـالَ: «مَنْ حَمَـلَ عَلَيْنَا السِّلاحَ فَلَيْسَ مِنَّا، وَمَنْ غَشَّنَا فَلَيْـسَ مِنَّا» رَواهُ مُسلِم[4].

805- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bize karşı silah taşırsa, bizden değildir. Kim bizi aldatırsa, bizden değildir." (Müslim)

806 - وَعَنِ ابْنِ عُمَـرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَـا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنِ النَّجْشِ[5]. متفقٌ عليه[6].

806- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s), almaya niyeti olmadığı halde müşteri kızıştırmak için malın fiyatını artırmayı yasaklamıştır." (Buharı ve Müslim)

807 - وَعَنْهُ قَالَ: ذَكَرَ رَجُلٌ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ يُخْدَعُ فِي الْبُيُوعِ ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ بَايَعْتَ، فَقُلْ لا خِلابَةَ» متفقٌ عليه(٢).

807- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e bir adam alış verişte aldatıldığını anlattı. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Sen kiminle alış veriş yaparsan 'İslamda aldatma yoktur'de." (Buharı ve Müslim)

SÖZDEN CAYMANIN HARAMLIĞI

808 - وعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ العَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُما أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فيه، كانَ مُنافِقاً خالِصاً، وَمَنْ كانَتْ فيه خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ، كانَ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفاقِ حَتَّى يَدَعَهَا: إِذا اؤْتُمِنَ خَانَ، وَإِذا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذا عَاهَدَ غَدَرَ، وَإِذا خَاصَمَ فَجَرَ» متفقٌ عليه(١).

808- Abdullah b. Amr b.As (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dört huy kimde varsa o halis münafıktır. Kimde bu dört huydan sadece biri varsa, onu terk edinceye kadar kendisinde münafıklıktan bir huy kalmış olur. Bunlar; Bir şey emanet edildiği zaman hainlik eder. Konuştuğu zaman yalan söyler. Söz verdiğinde sözünden cayar ve biriyle mücadeleye kalkıştığında haktan ayrılır." (Buhari ve Müslim)

809 - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ، وَابْنِ عُمَرَ، وَأَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالُوا: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «لِكُلِّ غادِرٍ(١) لِواءٌ(٢) يَوْمَ القِيَامَةِ، يُقَالُ: هٰذِهِ غَدْرَةُ فُلانٍ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

809- İbn-i Mes'ud, İbn-i Ömer ve Enes (r.a)'dan Resûlüilah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet günü sözünden cayan herkes için dikilecek bir bayrak vardır ve denilir ki; Bu, sözünden cayan falancanın bayrağıdır." (Buhari ve Müslim)

810 - وعنْ أبي هُريرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ عنِ النبيِّ ﷺ قَالَ: «قَالَ اللَّهُ تعالى: ثَلاثَةٌ أَنا خَصْمُهُمْ يَوْمَ القِيامَةِ: رَجُلٌ أَعْطَى بي ثُمَّ غَدَرَ، وَرَجُلٌ بَاعَ حُرّاً فَأَكَلَ ثَمَنَهُ، وَرَجُلٌ اسْتَأْجَرَ أَجِيراً، فَاسْتَوْفَى مِنْهُ، وَلَمْ يُعْطِهِ أَجْرَهُ» رَواهُ البخاري[3].

810- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah şöyle buyurmuştur; Ben kıyamet günü üç kişinin hasmıyım. Benim adımı söyleyerek verdiği sözden cayan adam, hür bir kişiyi satıp parasını yiyen adam ve bir işçiyi ücret karşılığında kiralayıp ondan faydanan, ama parasını vermeyen adam." (Buhari)

İYİLİĞİ BAŞA KAKMANIN MENİ

811 - وعنْ أبي ذَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ عنِ النَّبيِّ ﷺ قَالَ: «ثَلاثَةٌ لا يُكَلِّمُهمْ اللَّهُ يَوْمَ القِيامَةِ، وَلا يَنْظُرُ إِلَيهِمْ، وَلا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذابٌ أَليمٌ» قالَ: فَقَرأَها رسولُ اللَّهِ ﷺ ثَلاثَ مَرَّاتٍ. قالَ أَبو ذَرٍّ: خابُوا وَخَسِرُوا مَنْ هُمْ يَا رسولَ اللَّهِ؟! قال: «المُسْبِلُ، وَالمَنَّانُ، وَالمُنَفِّقُ سِلْعَتَهُ بِالحَلِفِ الكَاذِبِ» رواهُ مُسلِم[8].

811- Ebu Zer (r.a) 'dan Resûlüilah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üç sınıf insan vardır ki Allah onlarla kıyamet günü konuşma-yacak

onlara -rahmet- nazarıyla bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır." -Ebu Zer (r.a); Resûlüllah (s.a.v) bunu üç kez tekrar etti, dedi- Bunun üzerine Ebu Zer şöyle der; Ey Allah'ın Resulü, zarara ziyana uğrayıp pişman olan o adamlar da kim? Şöyle buyurur; Elbisesini yerlerde sürüyen, yaptığı iyiliği başa kakan ve yalan yere yemin ederek malının satışında sürüm sağlayandır." (Müslim)

ÖVÜNME VE HADDİ AŞMANIN NEHYİ

812- وَعَنْ عِياضِ بْنِ حِمَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالى أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حَتَّى لا يَبْغِيَ أَحَدٌ عَلى أَحَدٍ، ولا يَفْخَرَ أَحدٌ على أَحَدٍ» رواهُ مُسلِم(٢).

812- Iyâz b. Hımâr (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Şüphesiz ki Allah bana, hiçbir kimsenin diğerine azgınlık yapmayıp, birinin diğerine karşı üstünlük taslamayacağı kadar birbirinize tevazu göstermenizi vahyetti." (Müslim)

813- وَعَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذا قَالَ الرَّجُلُ: هَلَكَ النَّاسُ، فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ» رَواهُ مُسلِم(٣)

813- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir adam 'İnsanlar helak oldu'dediği zaman, o kişi onların en çok helak olanı olmuş olur." (Müslim)

MÜSLÜMANLAR ARASINDA ÜÇ GÜNDEN FAZLA DARGIN DURMANIN HARAMLIĞI

814 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تَقَاطَعُوا، وَلَا تَدابَرُوا، وَلا تَبَاغَضُوا، وَلا تَحَاسَدُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَاناً، وَلا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوقَ ثَلاثٍ» متفقٌ عليه[1].

814- Enes (r.a)'dan Resülüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ilişkilerinizi kesmeyiniz, birbirinize sırt çevirmeyiniz, birbirinize haset etmeyiniz; Ey Allah'ın kulları kardeş olunuz! Bir müslümana, kardeşinden -dargın olarak- üç günden fazla ayrı kalması helal değildir." (Buhari ve Müslim)

815 - وَعَنْ أَبِي أَيُّوب رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُـولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاثِ لَيَالٍ: يَلْتَقِيَانِ، فَيُعرِضُ هذا وَيعرِضُ هذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلامِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[1].

815- Ebu Eyyub (r.a)'dan Resülüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir müslümana, kardeşinden -dargın olarak- üç günden fazla ayrı kalması helal değildir; karşılaştıkları zaman biri bu tarafa, diğeri de öbür tarafa dönmektedirler. Onlardan en hayırlısı, selam -verip konuşmaya- ilk başlayandır." (Buhari ve Müslim)

816 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رضـي اللَّهُ عَنْهُ قَـالَ: قال رَسُـولُ اللَّهِ ﷺ: «تُعْرَضُ الأَعْمَـالُ في كُلِّ اثْنَيْنِ وَخَميسٍ، فَيَغْفِـرُ اللهُ لِكُلِّ امْـرِىءٍ لا يُشْرِكُ بِـاللَّهِ شَيْئاً، إلاَّ امـرأً كَانَت بَيْنَهُ وَبَيْنَ أخِيهِ شَحْنَاءُ، فَيَقُولُ: اتْرُكُوا هٰذَينِ حَتَّى يَصْطَلِحَا» رَوَاهُ مُسلِم[2].

Fihrist’e dön

816- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ameller Pazartesi ve Perşembe günleri huzura arzolunur. Kardeşiyle arasında düşmanlık bulunan kişi hariç, Allah'a ortak koşmayan her kişiyi Cenab-ı Allah affeder. Allah (c.c) ; Şu iki kişiyi barışıncaya kadar bırakınız, buyurur." (Müslim)

817 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاثٍ، فَمَنْ هَجَرَ فَوْقَ ثَلاثٍ، فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ».
رَوَاهُ أَبو دَاود[1] بإِسْنَادٍ عَلى شَرْطِ البُخَارِي ومُسلم.

817- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir müslümana, kardeşinden -dargın olarak- üç günden fazla ayrı kalması helal değildir. Kim üç günden fazla dargın kalır da ölürse, cehennem ateşine girer." (Ebu Davud, Buharı ve Müslim şartı üzere sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

ÜÇ KİŞİDEN İKİSİNİN,
ÜÇÜNCÜDEN İZİN ALMADAN GİZLİCE
FISILDAŞMALARININ NEHYİ

818 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: «إِذا كَانُوا ثَلاثَةً، فَلا يَتَنَاجَى اثْنَانِ دُونَ الثَّالِثِ» متفقٌ عَلَيْهِ[1].

818- Ibn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üç kişi bir araya geldiğinde, ikisi diğer üçüncüyü bırakıp da kendi arasında fısıldaşmasın." (Buharı ve Müslim)

819 - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا كُنْتُمْ ثَلاثَةً، فَلا يَتَنَاجَى اثْنَانِ دُونَ الآخَرِ حَتَّى تَخْتَلِطُوا بِالنَّاسِ؛ مِنْ أَجْلِ أَنَّ ذَلِكَ يُحْزِنُهُ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٢).

819- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Siz üç kişi olduğunuz zaman iki kişi, insanlara karışıp dağılıncaya kadar diğer üçüncü kişiyi bırakarak fısıldaşmasın. Çünkü bu durum onu üzer." (Buharı ve Müslim)

MAZERETSİZ ÇOCUK, KADIN, KÖLE VE HAYVANI TERBİYEYİ AŞAN MİKTARDA CEZALANDIRMAK

820 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «عُذِّبَتِ امْرَأَةٌ فِي هِرَّةٍ سَجَنَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ، فَدَخَلَتْ فِيهَا النَّارَ، لا هِيَ أَطْعَمَتْهَا وَسَقَتْهَا، إِذْ حَبَسَتْهَا، وَلا هِيَ تَرَكَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ خَشَاشِ الأَرْضِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٤).

820- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kadın, ölünceye kadar bir kediyi hapsettiğinden dolayı azap olundu ve bu yüzden ateşe girdi. Onu hapsettiği zaman ona

Fihrist'e dön

hiçbir şey yedirmemiş, içirmemiş ve yer haşerelerini yemesi için serbset de bırakmamış idi." (Buhari ve Müslim)

821 - وَعَنْهُ أَنَّهُ مَرَّ بِفِتْيَانٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ نَصَبُوا طَيْراً وَهُمْ يَرْمُونَهُ، وَقَدْ جَعَلُوا لِصَاحِبِ الطَّيْرِ كُلَّ خَاطِئَةٍ مِنْ نَبْلِهِمْ، فَلَمَّا رَأَوْا ابْنَ عُمَرَ تَفَرَّقُوا، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: مَنْ فَعَلَ هٰذا؟ لَعَنَ اللَّهُ مَنْ فَعَلَ هٰذا، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَعَنَ مَنِ اتَّخَذَ شَيْئاً فِيهِ الرُّوحُ غَرَضاً.
متفقٌ عليه(1).

821- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"İbn-i Ömer (r.a), Kureyş'ten kuş dikip ona atış yapan iki gencin yanına uğramıştı. Hedefi vuramayan her atış için kuş sahibine bir şeyler ödüyorlardı. İbn-i Ömer'i gördüklerinde dağılıp ayrıldılar. Bunun üzerine İbn-i Ömer şöyle dedi; Bunu kim yaptı? Bunu yapana Allah lanet etsin! Şüphesiz ki Allah Resulü (s.a.v) canlı bir varlığı hedef yapana lanet etmiştir." (Buhari ve Müslim)

822 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ تُصْبَرَ الْبَهَائِمُ.
متفقٌ عليه(2).

822- Enes (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) hayvanların hapsedilerek-telef-edilmesini yasakladı." (Buhari ve Müslim)

823 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ ضَرَبَ غُلاماً لَه حَدّاً لم يَأْتِهِ، أَوْ لَطَمَهُ، فَإِنَّ كَفَّارَتَهُ أَنْ يُعْتِقَهُ» رَوَاهُ مُسْلِم(1).

823- Ibn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir köleyi işlemediği bir suçtan dolayı cezalandırır veya tokatlarsa, onun keffareti o köleyi azad etmesidir," (Müslim)

BİT VE BENZERİ DAHİ OLSA CANLIYA ATEŞLE İŞKENCE ETMENİN HARAM OLUŞU

824 - عَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ في بَعْثٍ فَقَالَ: «إن وَجَدْتُم فُلاناً وَفُلاناً» لِرَجُلَيْنِ مِنْ قُرَيْشٍ سَمَّاهُمَا «فَأَحْرِقُوهُمَا بِالنَّارِ» ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حِينَ أَرَدْنَا الخُرُوجَ: «إنِّي كُنْتُ أَمَرْتُكُمْ أَنْ تُحْرِقُوا فُلاناً وَفُلاناً، وَإِنَّ النَّارَ لا يُعَذِّبُ بِهَا إلا اللَّهُ، فَإِنْ وَجَدْتُمُوهُمَا فَاقْتُلُوهُمَا» رواه البخاري (٥).

824- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bizi bir askeri birlik ile gönderirken Kureyş'ten iki kişinin ismini vererek şöyle buyurdu; Falan ve falanı yakalarsanız onları ateşle yakınız!

Sonra yola çıkmaya koyulduğumuzda Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Ben size falan ve falanı yakmanızı emretmiştim. Ancak ateşle yalnız Allah azap eder; dolayısıyla eğer onları bulursanız öldürünüz!" (Buhari)

825 - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ في سَفَرٍ، فانْطَلَقَ لِحَاجَتِهِ، فَرَأَيْنَا حُمَّرَةً مَعَهَا فَرْخَانِ، فَأَخَذْنَا فَرْخَيْهَا، فَجَاءَتِ الحُمَّرَةُ فَجَعَلَتْ تَعْرِشُ (٦)، فَجَاءَ النَّبِيُّ ﷺ فَقَالَ: «مَنْ فَجَعَ هَذِهِ بِوَلَدِهَا؟ رُدُّوا وَلَدَهَا إِلَيْهَا» وَرَأَى قَرْيَةَ نَمْلٍ قَدْ حَرَّقْنَاهَا، فَقَالَ: «مَنْ حَرَّقَ هَذِهِ؟» قُلْنَا: نَحْنُ. قَالَ: «إِنَّهُ لا يَنْبَغِي أَنْ يُعَذِّبَ بالنَّارِ إِلَّا رَبُّ النَّارِ» رواه أبو داود (١) بإسناد صحيح.

825- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz bir seferde Resûlüllah (s.a.v) ile beraberdik. Kendisi bir

ihtiyacını görmeye gitmişti. Biz yanında iki yavrusu olan bir serçe kuşu gördük ve yavrularını aldık. Ana serçe geldi ve bizim başımızda dolaşmaya başladı. Bir de Peygamber (a.s) çıkıp geldi ve şöyle buyurdu; 'Yavrusunu alarak bunu feryat ettiren hanginizdir? Yavrusunu ona geri veriniz.'

Bir keresinde de karınca yuvasını yakarken gördü ve şöyle buyurdu; 'Burayı kim yaktı?' Dedik ki; 'Biz yaktık. 'Bunun üzerine şöyle devam etti; Şüphesiz ki ateşin Rabbi olandan başkasının ateş ile azap etmesi doğru değildir." (Ebu Davud, sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

ALACAKLININ HAKKINI, İMKANI OLAN ZENGİNİN VERMEYİŞİNİN HARAM OLUŞU

826 ـ وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَطْلُ الغَنِيِّ ظُلْمٌ، وَإِذَاأُتبِعَ أَحَدُكُم عَلى مَلِيءٍ(٢) فَلْيَتْبَعْ» مُتَفَقٌ عَلَيْهِ(٣).

826- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Zenginin, borcunu ödememesi zulümdür. Sizden birinizin -alacağı- bir zengine havale edilirse havaleyi kabul etsin." (Buhari ve Müslim)

HİBE ETTİĞİ ŞEYDEN DÖNMENİN UYGUNSUZLUĞU

827 ـ عنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الَّذِي يَعُودُ فِي هِبَتِهِ كَالكَلبِ يَرجعُ في قَيْئِهِ» متفقٌ عَلَيْهِ(١) وفي روايةٍ: «العَائِدُ في هِبَتِهِ كالعَائِدِ في قَيْئِهِ».

827- Ibn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hibesinden dönen kimse, kusmuğuna dönüp -yiyen- köpek gibidir." (Buhari ve Müslim)

Diğer bir rivayet de şöyledir: "Hibesine dönen, kusmuğuna dönüp -yiyen- gibidir."

828 ـ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَمَلْتُ عَلَى فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَضَاعَهُ الَّذِي كَانَ عِنْدَهُ، فَأَرَدتُ أَنْ أَشْتَرِيَهُ، وَظَنَنْتُ أَنَّهُ يَبِيعُهُ بِرُخْصٍ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: «لا تَشْتَرِهِ وَلا تَعُدْ فِي صَدَقَتِكَ وَإِن أَعْطَاكَهُ بِدِرْهَمٍ، فَإِنَّ العَائِدَ فِي صَدَقَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ» مُتَفَقٌ عَلَيْهِ(*).

828- Ömer b. Hattab (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Allah yolunda -mücahidin birine- bir at hibe ettim. At onun yanında iken ona bakamayıp zayıflatmıştı. Onu satın almak istedim ve çok ucuza alabileceğimi sanıyordum. Bu durumu Peygamber (a.s)'a sorduğumda şöyle buyurdu; Onu sana bir dirheme bile verse sakın satın alma, sadakana geri dönme. Çünkü sadakasına dönen, kusmuğuna dönüp -yiyen- kimse gibidir." (Buhari ve Müslim)

YETİM MALINI YAĞMALAMANIN HARAMLIĞI

829 ـ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «اجْتَنِبُوا السَّبْعَ المُوبِقَاتِ» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: «الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ اليَتِيمِ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ المُحْصَنَاتِ المُؤْمِنَاتِ الغَافِلاتِ» متفقٌ عَلَيْهِ(1).

829- Ebu Hureyre (r.a)'dan Peygamber (a.s)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Helak eden yedi husustan kaçınınız! Ashab; 'Onlar nelerdir Ey Allah'ın Resulü?' dediler. Şöyle buyurdular; Allah'a ortak koşmak, sihir yapmak, haksız yere Allah'ın haram kıldığı cana kıymak, faiz yemek, yetim malı yemek, düşmanla karşılaşıldığı o zor günde geri kaçmak ve hiçbir şeyden habersiz iffetli mü'min kadınlara iftira etmektir." (Buharı ve Müslim)

FAİZİN NE KADAR BÜYÜK BİR HARAM OLUŞU

830 - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ آكِلَ الرِّبَا وَمُوكِلَهُ. رَوَاهُ مُسْلِم(١).

830- İbn-i Mes' ud (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) faiz yiyene de yedirene de lanet etmiştir."
(Müslim)

RİYANIN HARAMLIĞI

831 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
«قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ، مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ فِيهِ مَعِي غَيْرِي،
تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ» رَوَاهُ مُسْلِم(١)

831- Ebu Hureyre (r.a)'dan, Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiğini rivayet etmiştir:

"Ben, ortaklığa ihtiyacı olmayanların en zenginiyim. Kim benden başka birini bana ortak koşarak bir amel yaparsa, onu da ortak koştuğunu da başbaşa bırakırım." (Müslim)

832 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ نَاساً قَالُوا لَهُ: إِنَّا نَدْخُلُ عَلى سَلاطِينِنَا فَنَقُولُ لَهُمْ بِخِلافِ مَا نَتَكَلَّمُ إِذا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِمْ؟ قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: كُنَّا نَعُدُّ هٰذا نِفَاقاً عَلى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. رَواهُ البخاري(1).

832- İbn-i Ömer (r.a)'dan rivayette bir takım insanlar kendisine gelip söyle demişlerdir;

"Biz sultanlarımızın huzuruna girdiğimizde onlara, yanlarından çıktığımızda konuştuklarımızın tersini söylüyoruz -ne dersin? İbn-i Ömer (r.a) şöyle demiştir;

Biz bunu, Resûlüllah (s.a.v) zamanında münafıklık sayardık." (Buhari)

833 - وعَنْ جُنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «مَنْ سَمَّعَ سَمَّعَ اللَّهُ بِهِ، وَمَنْ يُرَائِي يُرَائِي اللَّهُ بِهِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(1).

833- Cündüb b. Abdullah b. Süfyan (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim -yaptığı iyiliği- işittirirse, Allah da onun -ayıplarını-işittirir. Kim riya -için amel- yaparsa, Allah da onun iki yüzlülüğünü ortaya çıkarır." (Buhari ve Müslim)

RİYA SANILAN AMA RİYA OLMAYAN HUSUSLAR

834 - عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: أَرَأَيْتَ الرَّجُلَ يَعْمَلُ العَمَلَ مِنَ الخَيْرِ، وَيَحْمَدُهُ النَّاسُ عَلَيْهِ؟ قَالَ: «تِلْكَ عَاجِلُ بُشْرَى المُؤْمِنِ» رَواهُ مُسْلِمٌ(2).

834- Ebu Zer (r.a) ' dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e denildi ki; Bir adam hayırlı bir amel yapar ve insanlar da ondan dolayı bu kişiyi methederse, bu duruma ne dersiniz? Şöyle buyurdu; Bu durum, mü'minin peşin müjdelenmesidir." (Müslim)

DİNİ BİR MAZERET OLMADAN YABANCI KADINA VEYA TÜY BİTMEMİŞ DELİKANLIYA BAKMANIN HARAMLIĞI

835 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «كُتِبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ نَصِيبُهُ مِنَ الزِّنَى مُدْرِكٌ ذَلِكَ لا مَحَالَةَ: الْعَيْنَانِ زِنَاهُمَا النَّظَرُ، وَالأُذُنَانِ زِنَاهُمَا الاسْتِمَاعُ، وَاللِّسَانُ زِنَاهُ الْكَلامُ، وَالْيَدُ زِنَاهَا الْبَطْشُ، وَالرِّجْلُ زِنَاهَا الخُطَى، وَالْقَلْبُ يَهْوَى وَيَتَمَنَّى، وَيُصَدِّقُ ذَلِكَ الْفَرْجُ أَوْ يُكَذِّبُهُ». متفقٌ عَلَيْهِ[1].

835- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Âdem oğluna zinadan yana nasibi yazılmıştır, imkanı yok o bu fiili mutlaka yapacaktır. İki gözün zinası; -harama- bakmaktır. İki kulağın zinası; -çirkin sözleri- dinlemektir. Dilin zinası; -çirkin sözleri- konuşmaktır. Elin zinası; -haramı- tutmaktır. Ayağın zinası; -haram yerlere- atılan adımlardır. Kalb ise; zaten zinaya meyli vardır ve onu arzular. Tenasül uzuvları da bu durumu ya doğrular, ya da yalanlar." (Buhari ve Müslim)

836 - وَعَنْ أَبِي طَلْحَةَ زَيْدِ بْنِ سَهْلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا قُعُوداً بِالأَفْنِيَةِ[2] نَتَحَدَّثُ فِيهَا فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فَقَامَ عَلَيْنَا فَقَالَ: «مَا لَكُمْ وَلِمَجَالِسَ الصُّعُدَاتِ؟ اجْتَنِبُوا مَجَالِسَ الصُّعُدَاتِ» فَقُلْنَا: إِنَّمَا قَعَدنَا لِغَيْرِ مَا بَأْس، قَعَدْنَا نَتَذَاكَرُ، وَنَتَحَدَّثُ. قَالَ: «إِمَّا لا فَأَدُّوا حَقَّهَا: غَضُّ البَصَرِ، وَرَدُّ السَّلامِ، وَحُسْنُ الكَلامِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ[1].

836- Ebu Talha Zeyd b. Sehl (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir;

"Bizler evin avlusunda oturup konuşuyorduk. Bir den Resûlüllah (s.a.v) çıkıp geldi ve karşımızda durup şöyle buyurdu; Size ne oluyor ki, yolların üzerinde oturup duruyorsunz? Yol üzerindeki toplanmalardan kaçınınız. Biz de dedik ki; 'Biz, sakıncası olmayan bir şey için oturduk; oturduk müzakere ediyorduk, bir şeyler konuşuyorduk.' Bunun üzerine şöyle buyurdu; Eğer mutlaka oturacaksanız, o zaman oranın hakkını verin. O hak da- gözleri yummak, selam almak ve güzel sözler konuşmaktır." (Müslim)

837 - وَعَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ نَظَرِ الفَجْأَةِ(٥) فَقَالَ: «اصْرِفْ بَصَرَكَ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٦).

837- Cerîr (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e ani bakmaktan sordum, şöyle buyurdu; Bakışını hemen çevir!" (Müslim)

YABANCI KADINLA BAŞBAŞA KALMANIN HARAMLIĞI

838 - وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالدُّخولَ عَلى النِّسَاءِ»، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصارِ: أَفَرَأَيْتَ الحَمْوَ؟ قَالَ: «الْحَمْوُ المَوْتُ» مُتفَقٌ عَلَيْهِ(١)

838- Ukbe b. Âmir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kadınların yanına girmekten kaçınınız. Ensardan bir kişi;

'Kadının kocası tarafından olan erkek yakınlarına -kaynı vs.- ne dersıniz?dedi. Bunun üzerine şöyle buyurdu; Koca tarafından olan yakınları ile başbaşa kalmak ise ölümdür." (Buhari ve Müslim)

839- وعن ابنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُـولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لاَ يَخْلُوَنَّ أَحَدُكُمْ بِامْرَأَةٍ إِلاَّ مَعَ ذِي مَحْرَمٍ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(1).

839- İbn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz mahremi dışında bir kadınla sakın başbaşa kalmasın." (Buhari ve Müslim)

GİYİM VE HAREKETLERDE ERKEĞİN KADINA, KADININ DA ERKEĞE BENZEMELERİNİN HARAMLIĞI

840 - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ الْمُخَنَّثِينَ(1) مِنَ الرِّجَالِ، وَالْمُتَرَجِّلاتِ مِنَ النِّساءِ. رَوَاهُ الْبُخارِي(1).

840- İbn-i Abbas (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) -giyim ve davranışlarında- kadınlara benzemeye çalışan erkeklere ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlara lanet etmiştir." (Buhari)

841- وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الرَّجُـلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ الْمَرْأَةِ، وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ. رَوَاهُ أبو داود بإسناد صحيح(2).

Fihrist'e dön

841- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) kadın elibesesi giyen erkeğe ve erkek elbisesi giyen kadına lanet etmiştir." (Ebu Davud, sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

ŞEYTAN VE KAFİRLERE BENZEMENİN YASAKLANIŞI

842 - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «لَا تَأْكُلُوا بِالشِّمَالِ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٤).

842- Cabir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sol -elle- yemeyiniz. Çünkü şeytan sol eliyle yer, sol eliyle içerdi." (Müslim)

843 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَصْبِغُونَ، فَخَالِفُوهُمْ» متفق عليه(٦).

843- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz Yahudiler ve Hristiyanlar -saçlarını- boyamazlar. Siz ise onlara aykırı hareket ediniz." (Buhari ve Müslim)

ERKEK VE KADININ SAÇINI SİYAHA BOYAMASININ YASAKLIĞI

844 - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أُتِيَ بِأَبِي قُحَافَةَ وَالِدِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ وَرَأْسُهُ وَلِحْيَتُهُ كَالثَّغَامَةِ(١) بَيَاضاً، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «غَيِّرُوا هذا وَاجْتَنِبُوا السَّوَادَ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٢).

844- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ebu Bekir (r.a)'ın babası Ebu Kuhâfe, Mekke'nin fethi günü başı ve sakalı kar gibi beyaz bir halde getirilir. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurur; Bu -beyaz- saçları değiştiriniz ve siyaha boyamaktan da kaçınınız." (Müslim)

BAŞIN BİR KISMINI TIRAŞ EDİP BİR KISMINI BIRAKMANIN YASAKLIĞI TIRAŞ ETMENİN KADINA DEĞİL DE ERKEĞE MÜBAH OLUŞU

845 - عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ القَزَعِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٣).

845- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmişti:

"Resûlüllah (s.a.v) başın bir kısmının tıraş edilip bir kısmının bırakılmasını yasaklamıştır." (Buharı ve Müslim)

Fihrist'e dön

846 - وَعَنْهُ قَالَ: رَأَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَبِيّاً قَدْ حُلِقَ بَعْضُ شَعْرِ رَأْسِهِ وَتُرِكَ بَعْضُهُ، فَنَهَاهُمْ عَنْ ذٰلِكَ وَقَالَ: «احْلِقُوهُ كُلَّهُ، أَوِ اتْرُكُوهُ كُلَّهُ».

رَوَاهُ أَبُو دَاوُد(٤) بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ عَلَى شَرْطِ الْبُخَارِيِّ وَمُسْلِم.

846- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v), başının saçlarının bir kısmının tıraş edilip bir kısmının bırakıldığı küçük bir çocuk gördü. Onları böyle yapmaktan yasaklayarak şöyle buyurdu; Ya hepsini tıraş ediniz, ya da hepsini bırakınız." (Ebu Davud, sahih bir isnatla Buhari ve Müslim şartı üzere rivayet etmiştir.

PERUK TAKMANIN, DÖVME YAPTIRMANIN, DİŞLERİ İNCELTMENİN VE SEYREKLEŞTİRMENİN HARAM OLUŞU

847 - وَعَنْ أَسْمَاءَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّ ابْنَتِي أَصَابَتْهَا الْحَصْبَةُ، فَتَمَرَّقَ شَعْرُهَا، وَإِنِّي زَوَّجْتُهَا، أَفَأَصِلُ فِيهِ؟ فَقَالَ: «لَعَنَ اللَّهُ الْوَاصِلَةَ وَالْمَوْصُولَةَ» متفقٌ عليه(١).

847- Esma (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir kadın Peygamber (a.s)'a gelip; 'Ey Allah'ın Resulü, kızıma kızamık isabet etti ve saçları döküldü. Ben ise onu evlendirdim; ona emanet saç -peruk- takabilir miyim? Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Allah peruk takana da takdırana da lanet etmiştir." (Buharı ve Müslim)

848 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لَعَنَ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ، وَالْوَاشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ. مُتفقٌ عليه(٢).

848- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) emanet saç -peruk- takana ve takdırana, vücuduna dövme yapana ve yaptırana lanet etmiştir." (Buhari ve Müslim)

SAKAL, BAŞ VE DİĞER UZUVLARDAKÎ BEYAZ KILLARI, GENÇLERİN YÜZÜNDEN ÇIKAN İLK ¸ TÜYLERİ YOLMANIN YASAKLANIŞI

849 - عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لا تَنْتِفُوا الشَّيْبَ، فَإِنَّهُ نُورُ الْمُسْلِمِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» حديثٌ حَسَنٌ، رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، والتِّرْمِذِيُّ، وَالنَّسَائِيُّ(1) بِأَسَانِيدَ حَسَنَةٍ. قَالَ التِّرْمِذِيُّ: هُوَ حَدِيثٌ حَسَنٌ.

849- Amr b. Şuayb babasından, o da dedesinden (r.a) Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Ak tüyleri koparmayınız. Çünkü onlar kıyamet günü müslümanın nuru olacaktır." (Hadis hasendir, Ebu Davud, Tirmizi ve Neseî hasen isnatlarla rivayet etmişlerdir. Tirmizi, hadis hasendir demiştir.)

850 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(2).

850- Hz. Âişe (r.a) 'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bizim emrimize -dinimize- uygun olmayan bir iş yaparsa, o yaptığı reddedilmiştir." (Müslim)

Fihrist'e dön

ÖZÜRSÜZ SAĞ ELLE TEMİZLENMENİN VE AVRET MAHALLİNİ TUTMANIN MEKRUH OLUŞU

851 - عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ، فَلَا يَأْخُذَنَّ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ، وَلَا يَسْتَنْجِ بِيَمِينِهِ، وَلَا يَتَنَفَّسْ فِي الإِنَاءِ». متفقٌ عليه[3].
وَفِي الْبَابِ أَحَادِيثُ كَثِيرَةٌ صَحِيحَةٌ.

851- Ebu Katâde (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz işediği zaman tenasül aletini sağ eliyle tutmasın, sağ eliyle kurulanıp temizlenmesin ve kabın içine nefes vermesin," (Buharı ve Müslim)

ÖZÜRSÜZ MEST VE AYAKKABIYI BİR TEKİYLE GİYMENİN VE BUNLARI AYAKTA GİYMENİN MEKRUH OLUŞU

852 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يَمْشِ أَحَدُكُمْ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ، لِيَنْعَلْهُمَا جَمِيعاً، أَوْ لِيَخْلَعْهُمَا جَمِيعاً».

852- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz tek ayakkabı ile yürümesin; ya ikisini de birden giysin, ya da ikisini de çıkarsın." (Buharı ve Müslim)

853 - وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِذَا انْقَطَعَ شِسْعُ(١) نَعْلِ
أَحَدِكُمْ، فَلَا يَمْشِ فِي الْأُخْرَى حَتَّى يُصْلِحَهَا» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٢).

853- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Sizden birinizin ayakkabısının bağı koptuğunda, onu düzeltinceye kadar diğer bir teki ile yürümesin." (Müslim)

YATARKEN ATEŞ, KANDİL VS. ŞEYLERİ YANAR HALDE BIRAKMANIN YASAKLANIŞI

854 - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا تَتْرُكُوا النَّارَ فِي
بُيُوتِكُمْ حِينَ تَنَامُونَ» متفقٌ عَلَيْهِ(١).

854- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Uyuyacağınız zaman evlerinizde -yanan- ateş bırakmayınız." (Buhari ve Müslim)

855- وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: احْتَرَقَ بَيْتٌ بِالْمَدِينَةِ
عَلَى أَهْلِهِ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا حُدِّثَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِشَأْنِهِمْ قَالَ: «إِنَّ هَذِهِ النَّارَ عَدُوٌّ لَكُمْ،
فَإِذَا نِمْتُمْ، فَأَطْفِئُوهَا» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٢).

855- Ebu Musa el-Eşarî (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Bir gece Medine'de bir ev, hane halkıyla birlikte tutuşup yanmıştı. Onların durumu Resûlüllah (s.a.v)'e anlatılınca şöyle buyurdu; Şüphesiz ki bu ateş, sizin düşmanınızdır. Uyuyacağınız zaman onu söndürünüz," (Buhari ve Müslim)

FAYDASIZ İŞ VE SÖZLERDE ZORLUK YÜKLENMENİN YASAKLANIŞI

856 - وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نُهِينَا عَنِ التَّكَلُّفِ. رَوَاهُ الْبُخَارِي(١).

856- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Faydasız hususlarda- meşakkat yüklenmekten men olunduk." (Buhari)

857 - وَعَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ: دَخَلْنَا عَلى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ: يَاأَيُّهَا النَّاسُ مَنْ عَلِمَ شَيْئاً فَلْيَقُلْ بِهِ، وَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُ أَعْلَمُ، فَإِنَّ مِنَ الْعِلْمِ أَنْ تَقُولَ لِمَا لا تَعْلَمُ: اللَّهُ أَعْلَمُ(٢). قَالَ اللَّهُ تَعَالى لِنَبِيِّهِ ﷺ: ﴿قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ﴾ رَواه البخاري(١).

857- Mesrûk' dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Abdullah b. Mes'ud (r.a)'ın huzuruna girdiğimizde şöyle dedi; Ey İnsanlar! Kim bir şey biliyorsa onu söylesin; eğer bilmiyorsa 'En doğrusunu Allah bilir' desin. Çünkü bilmediğin hususta 'Allah daha iyi bilir' demen de ilimdendir. Yüce Allah Peygamberine (s.a.v) şöyle buyurmuştur; Ey Habibim de ki, ben bundan dolayı sizden bir ücret istemiyorum ve ben size -kendi kafasından- bir şey de yükleyenlerden de değilim." (Buhari)

Fihrist’e dön

ÖLÜYE YÜKSEK SESLE AĞLAMANIN, SAÇ BAŞ YOLMANIN VEYA BU MAKSATLA SAÇ KAZITMANIN, KENDİ HELAKİ İÇİN DUA ETMENİN HARAM OLUŞU

858 - عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «الْمَيِّتُ
يُعَذَّبُ فِي قَبْرِهِ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ». متفقٌ عَلَيْهِ(٢).

858- Ömer b. Hattab (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ölü, kendisi için ağlanıp feryâd-ı figan edilmesinden dolayı kabrinde azap görür-rahatsız olur." (Buhari ve Müslim)

859 - وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «لَيْسَ مِنَّا
مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ، وَشَقَّ الْجُيُوبَ، وَدَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ» متفقٌ عَلَيْهِ(٣).

859- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim -ölü için- yanaklarına vurur, yakalarını yırtar ve cahiliye âdeti üzere bağırıp çağırırsa bizden değildir." (Buharİ ve Müslim)

860 - وَعَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ
يَقُولُ: «مَنْ نِيحَ عَلَيْهِ، فَإِنَّهُ يُعَذَّبُ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

860- Muğîre b. Şu'be (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiği rivayet edilmiştir:

"Kimin -Ölümüne- yüksek sesle ağlanır ve feryâd-ı figan edilirse

kıyamet günü kendisine böyle ağlanıldığı için azap olunur." (Buharı ve Müslim)

861 - وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ نُسَيْبَةَ - بِضَمِّ النُّونِ وَفَتْحِهَا - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَخَذَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ الْبَيْعَةِ أَنْ لَا نَنُوحَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٣).

861- Ümmü Atiyye Nuseybe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bizimle biat ettiği zaman, ölünün arkasından feryat etmeyeceğimize dair bizden söz aldı." (Buharı ve Müslim)

862 - وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أُغْمِيَ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. فَجَعَلَتْ أُخْتُهُ تَبْكِي، وَتَقُولُ: وَاجَبَلَاهُ، وَاكَذَا، وَاكَذَا: تُعَدِّدُ عَلَيْهِ. فَقَالَ حِينَ أَفَاقَ: مَا قُلْتِ شَيْئاً إِلَّا قِيلَ لِي: أَنْتَ كَذَلِكَ؟!. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ(١).

862- Numan b. Besir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Abdullah b. Ravâha (r.a)'a baygınlık geldi. Bunun üzerine kız kardeşi; 'Vâ cebelâhü -vah dağım, dayanağım! Şöyle şöyle...' diye sayıyordu. Abdullah ayıldığı zaman şöyle dedi; Sen ne dedinse, bana 'Sen öyle misin?' denildi."

KÂHİN, MÜNECCİM VE GAİPTEN HABER VEREN, ÇAKIL TAŞI, ARPA VS. ŞEYLERLE FAL BAKANLARA GİTMENİN HARAM OLUŞU

863 - وَعَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ أَبِي عُبَيْدٍ، عَنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ ﷺ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ قَالَ: «مَنْ أَتَى عَرَّافاً(٢) فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ، فَصَدَّقَهُ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةُ أَرْبَعِينَ يَوْماً» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٣).

863- Safiyye b. Ebu Ubeyd'den, ondan da Peygamber (a.s)'ın bazı eşlerinin söylediklerine göre Resûlüllah (s.a.v) 'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Kim gelecekten haber veren birine gidip ona bir şey sorar ve onu tasdik ederse, o kişinin kırk günlük kıldığı namaz kabul olunmaz." (Müslim)

864 - وَعَنْ قَبِيصَةَ بن الْمُخَارِقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
يَقُولُ: «الْعِيافَةُ، وَالطِّيَرَةُ، والطَّرْقُ، مِنَ الْجِبْتِ». رَوَاهُ أبو داود(1) بإسنادٍ حَسَن.

864- Kabîse b. Muhârik (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiği rivayet edilmiştir:

"Kuş ötmesinde uğur veya uğursuzluk aramak, kuş uçmasıyla ve ufak taşlarla fal bakmak sihir çeşitlerindendir." (Ebu Davud, sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

865 - وَعَنْ أبي مَسْعُود الْبَدرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهى عَنْ
ثَمَنِ الْكَلْبِ، وَمَهْرِ الْبَغِيِّ(2) وَحُلْوَانِ الْكَاهِن. متفقٌ عليه(3).

865- Ebu Mes'ud el-Bedrî(r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) köpek satışından elde edilen parayı, zina parasını ve falcının kazancını yasaklamıştır." (Buharı ve Müslim)

UĞURSUZ SAYMANIN YASAK EDİLİŞİ

866 - عَنْ أَنَس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا عَدْوَى وَلا
طِيَرَةَ وَيُعْجِبُني الْفَأْلُ» قَالُوا: وَمَا الْفَأْلُ؟ قَال: «كَلِمَةٌ طَيِّبَةٌ» متفقٌ عَلَيْه(1).

866- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hastalıkda -kendiliğinden- bulaşma olmaz. Kuş uçmasında da uğursuzluk yoktur. Fe'l ise benim hoşuma gider. Asahab; 'Fe'l nedir?'dediklerinde, 'Güzel söz' buyurdu." (Buhari ve Müslim)

867- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا عَدْوَى
وَلا طِيَرَةَ، وَإِنْ كَانَ الشُّؤْمُ فِي شَيْءٍ فَفِي الدَّارِ وَالمَرْأَةِ وَالفَرَسِ» مُتفقٌ عَلَيْهِ(*).

867- Ibn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hastalıkda -kendiliğinden- bulaşma olmaz. Kuş uçmasında da uğursuzluk uğursuzluk yoktur. Eğer bir şeyde uğursuzluk olsaydı, evde, kadında ve atta olurdu." (Buhari ve Müslim)

868- وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لَا يَتَطَيَّرُ. رَوَاهُ أَبُو داود(١)
بإسنادٍ صَحِيحٍ.

868- Büreyde (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) kuş uçmasında uğursuzluk aramazdı." (Ebu Davud, sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

HAYVAN RESMİ YAPMANIN HARAMLIĞI

869- عن ابن عمر رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُما أن رَسُول اللَّهِ ﷺ قال: «إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ
هَذِهِ الصُّوَرَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ القِيَامَةِ، يُقَالُ لَهُمْ: أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ» (٦) متفق عليه.

869- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bu -canlı- resimleri yapanlara kıyamet günü azap edilir ve kendilerine denilir ki; Yarattıklarınıza can verin bakalım!" (Buharı ve Müslim)

870 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ سَفَرٍ وَقَدْ سَتَرْتُ سَهْوَةً لِي بِقِرَامٍ فِيهِ تَمَاثِيلُ فَلَمَّا رَآهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، تَلَوَّنَ وَجْهُهُ، وَقَالَ: «يَا عَائِشَةُ أَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ القِيَامَةِ الَّذِينَ يُضَاهُونَ بِخَلْقِ الله» قَالَتْ: فَقَطَعْنَاهُ، فَجَعَلْنَا مِنْهُ وِسَادَةً أَوْ وِسَادَتَيْنِ. مُتفقٌ عَلَيْهِ(٢).

870- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bir yolculuktan dönmüştü. Ben ise, üzerinde resimler bulunan bir perde ile evin önündeki sofayı örtmüştüm. Resûlüllah (s.a.v) bunu görünce yüzünün rengi değişti ve şöyle buyurdu; Ey Âişe! Kıyamet günü Allah indinde insanların en şiddetli azaba çarptırılacak olanları, Allah'ın yarattığına benzetmeye çalışanlardır. Hz. Âişe dedi ki; Bunun üzerine onu parçalara ayırdık ve ondan bir veya iki yastık -yüzü- yaptık." (Buharı ve Müslim)

871 - وَعَنْ أَبِي طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لا تَدْخُلُ المَلائِكَةُ بَيْتاً فِيهِ كَلْبٌ وَلا صُورَةٌ» متفقٌ عَلَيْهِ(١).

871- Ebu Talha (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İçinde köpek ve -canlı- resmi bulunan bir eve melekler asla girmez." (Buharı ve Müslim)

872 ـ وعن ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: وَعَدَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ جِبْرِيلُ أَنْ يَأْتِيَهُ، فَرَاثَ عَلَيْهِ حَتَّى اشْتَدَّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَخَرَجَ فَلَقِيَهُ جِبْرِيلُ فَشَكَا إِلَيْهِ، فَقَالَ: إِنَّا لا نَدْخُلُ بَيْتاً فِيهِ كَلْبٌ وَلا صُورَةٌ. رَوَاهُ البخاري(٢).

872- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cebrail (a.s) Resûlüllah (s.a.v)'e geleceğini vaad etmişti. Fakat gecikince Resûlüllah (s.a.v)'e beklemek ağır gelmiş ve dışarı çıkmıştı. Hemen Cebrail kendisini karşıladı. Resûlüllah (s.a.v) gecikmesinden dolayı şikayetini belirtince Cebrail şöyle dedi: Biz, içinde köpek ve -canlıya ait- resim bulunan bir eve asla girmeyiz." (Buhari)

AV, DAVAR VE ZİRAAT HARİCİNDE KÖPEK BESLEMENİN HARAMLIĞI

873 - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
«مَنِ اقْتَنَى كَلْباً إِلَّا كَلْبَ صَيْدٍ أَوْ مَاشِيَةٍ(١) فَإِنَّهُ يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِهِ كُلَّ يَوْمٍ قِيرَاطَانِ»
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٢)

873- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittim; Kim -av veya sürü köpeği hariç- köpek beslerse, o kişinin sevabından her gün iki kırat eksilir," (Buhari ve Müslim)

874 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَمْسَكَ
كَلْباً، فَإِنَّهُ يَنْقُصُ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ عَمَلِهِ قِيرَاطٌ إِلَّا كَلْبَ حَرْثٍ أَوْ مَاشِيَةٍ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

874- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim -ziraat ve sürü köpeği hariç- köpek barındırırsa, o kişinin amelinden her gün bir kırat eksilir." (Buhari ve Müslim)

DEVE VE BAŞKA HAYVANLARA ÇAN TAKMANIN, YOLCULUKTA ÇAN VE KÖPEK TAŞIMANIN MEKRUH OLUŞU

875- عَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تَصْحَبُ الْمَلائِكَةُ(1) رِفْقَةً فيهَا كَلْبٌ أَوْ جَرَسٌ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(2).

875- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Melekler, yanlarında köpek veya çan bulunduran bir gruba arkadaşlık etmezler." (Müslim)

876- وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «الْجَرَسُ مَزَامِيرُ الشَّيْطَانِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(1).

876- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Çan, şeytanın çalgılarındandır." (Müslim)

PİSLİK YİYEN DEVEYE BİNMENİN MEKRUH; AMA TEMİZ YEM YİYİP DE ETİ TEMİZLENİRSE 0 ZAMAN MEKRUH OLMAYIŞI

877 - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْجَلَّالَةِ فِي الإِبِلِ أَنْ يُرْكَبَ عَلَيْهَا. رواه أبو داود(*) بإسناد صحيح.

877- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) pislik yiyen devenin üzerine binmeyi yasak etmiştir." (Ebu Davud,sahih isnatla rivayet etmiştir.)

Fihrist'e dön

MESCİDE TÜKÜRMEKTEN MEN VE BU GİBİ ŞEYLERİ TEMİZLEYİP MESCİDİ TEMİZ TUTMAYI SAĞLAMANIN EMREDİLİŞİ

878 - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْبُصَاقُ فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ، وَكَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا» مُتفقٌ عَلَيْهِ(١).

878- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mescide tükürmek büyük bir hatadır. Onun keffareti ise gömülmesidir." (Buharı ve Müslim)

879 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَأَى فِي جِدَارِ الْقِبْلَةِ مُخَاطاً، أَوْ بُزَاقاً، أَوْ نُخَامَةً، فَحَكَّهُ. مُتفقٌ عَلَيْهِ(١).

879- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) -mescidin- kıble duvarında balgam veya tükürük, ya da sümük gördü; hemen onu kazıdı." (Buhari ve Müslim)

MESCIDDE ÇEKİŞME, BAĞIRMA, KAYBINI ARAMA, ALIŞ VERİŞ VEYA KİRA İŞLERİ İLE MEŞGUL OLMANIN MEKRUH OLUŞU

800 - وعنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ» متفقٌ عليه(٢).

Fihrist'e dön

880- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'i şöyle buyururken işittiği rivayet edilmiştir:

"Kim mescidde kaybettiği bir şeyini arayan birini işitirse, 'Allah onu sana geri getirmesin' desin. Çünkü mescidler bunun için yapılmamıştır." (Müslim)

881 - وَعَنْهُ أنَّ رَسُولَ اللّهِ ﷺ قَالَ: «إذا رَأَيْتُمْ مَنْ يَبِيعُ أوْ يَبْتَاعُ في المَسْجِدِ، فَقُولُوا: لا أرْبَحَ اللّهُ تِجَارَتَكَ، وَإذا رَأَيْتُمْ مَنْ يَنْشُدُ ضَالَّةً فَقُولُوا: لا رَدَّهَا اللّهُ عَلَيْكَ».

رَوَاهُ الترمذيّ(٥) وقال: حديثٌ حَسَنٌ.

881- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mescidde bir şey satan veya satın alan birini gördüğünüz zaman 'Allah senin ticaretine kâr vermesin' deyiniz. Mescidde kaybettiği bir şeyi arayan birini gördüğünüzde de 'Allah onu sana geri getirmesin' deyiniz." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

882 - وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ أنَّ رَجُلاً نَشَدَ في المَسْجِدِ فَقَالَ: مَنْ دَعَا إلى الجَمَلِ الأحْمَرِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللّهِ ﷺ: «لا وَجَدْتَ؛ إنَّما بُنِيَتِ المَسَاجِدُ لِمَا بُنِيَتْ لَهُ».

رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٦).

882- Büreyde (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam mescidde kaybettiği bir şeyi arayarak 'Kim bana kırmızı deveyi gösterecek?' demişti. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Bulamayasın! Şüphesiz ki mescidler ne için yapılmışsa, onun için yapılmıştır- o maksatla kullanılır." (Müslim)

SOĞAN, SARIMSAK, PIRASA VS. KÖTÜ KOKULU YİYECEKLERİ YİYİP, KOKUSUNU GİDERMEDEN MAZERETSİZ MESCİDE GİTMENİN YASAKLANIŞI

883- عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ ـ يَعْنِي الثُّومَ ـ فَلا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنا» مُتفقٌ عَلَيْهِ(٢).

883- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bu ağaçtan -yani sarımsak ağacından- yerse, bizim mescidimize sakın yaklaşmasın." (Buharı ve Müslim)

884- وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ خَطَبَ يَوْمَ الجُمُعَةِ فَقَالَ في خُطْبَتِهِ: ثُمَّ إنَّكُمْ أيُّهَا النَّاسُ تَأْكُلُونَ شَجَرَتَيْنِ مَا أُرَاهُمَا إلاَّ خَبِيثَتَيْنِ البَصَلَ، وَالثُّومَ. لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إذا وَجَدَ رِيحَهُمَا مِنَ الرَّجُلِ في المَسْجِدِ أَمَرَ بِهِ، فَأُخْرِجَ إلى البَقِيعِ، فَمَنْ أَكَلَهُمَا، فَلْيُمِتْهُمَا طَبْخاً. رَوَاهُ مُسْلِمٌ(١).

884- Ömer b. Hattab (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Kendisi Cuma günü hutbe vermiş ve hutbesinde şöyle buyurmuştur;
Ey İsanlar! Siz şu iki ağaçtan; soğan ve sarımsak ağacından yiyorsunuz. Oysa ben onları hoş görmemekteyim. Şüphesiz ki ben Resûlüllah (s.a.v)'i, bu ikisinin kokusunu mescidde bir adamda duyduğu zaman emredip Bakî mezarlığına çıkartıldığını gördüm. O halde onları kim yerse, onların -kokularını- pişirerek öldürsün." (Müslim)

CUMA GÜNÜ İMAM HUTBEDE İKEN DİZLERİ DİKİP, ELLERİ BAĞLAYARAK OTURMANIN MEKRUH OLUŞU

885- عَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ الجُهَنِيِّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ، نَهَى عَنِ الحِبْوَةِ(١) يَوْمَ الجُمُعَةِ وَالإِمَامُ يَخْطُبُ. رَوَاهُ أبو داود، والترمذيّ(٢) وَقَالا: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

885- Muaz b. Enes el-Cühenî (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s), Cuma günü imam hutbe verirken dizler dikip elleri bağlayarak oturmayı yasaklamıştır." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş; hadis hasendir demişlerdir.)

KURBAN KESECEK OLANIN, ZİLHİCCENİN İLK ON GÜNÜ GİRDİĞİNDE KURBAN KESİNCEYE KADAR SAÇ VE TIRNAKLARINI KESMESİNİN YASAKLANIŞI

886- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ كَانَ لَهُ ذِبْحٌ يَذْبَحُهُ، فَإِذَا أَهَلَّ هِلالُ ذِي الحِجَّةِ، فَلا يَأْخُذَنَّ مِنْ شَعْرِهِ وَلا من أَظْفَارِهِ شَيْئاً حَتَّى يُضَحِّيَ» رَوَاهُ مُسْلِم(٣).

886- Ümmü Seleme (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kimin kesecek bir kurbanı varsa, Zilhicce hilali göründüğünde kurbanını kesinceye kadar saçından ve tırnaklarından hiçbir şey almasın." (Müslim)

Fihrist'e dön

MAHLUKAT ADINA YEMİN ETMENİN YASAKLANIŞI

887 - عَنِ ابْنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى
يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، فَمَنْ كَانَ حَالِفاً، فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ، أَوْ لِيَصْمُتْ» مُتفقٌ عَلَيْهِ[1].

887- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah sizleri, babalarınız adıyla yemin etmekten men etmiştir. Artık kim yemin edecekse Allah adına yemin etsin ya da sussun." (Buhari ve Müslim)

888 - وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمنِ بنِ سَمُرَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ: «لا تَحْلِفُوا بِالطَّوَاغِي، وَلا بِآبَائِكُمْ» رَواهُ مُسلِمٌ[2].

888- Abdurrahman b. Semure (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Putlara ve babalarınıza yemin etmeyiniz." (Müslim)

YALANDAN BİLEREK YEMİN ETMENİN BÜYÜK HARAM OLUŞU

889 - عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى
مَالِ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقِّهِ، لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ» قَالَ: ثُمَّ قَرَأَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ
ﷺ مِصْدَاقَهُ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَناً قَلِيلاً﴾
[آل عمران: ٧٧] إلى آخرِ الآيَةِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[1].

889- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim yemin ederek müslüman bir kişinin malını haksız yere -gasp ederse- gazabına uğramış olarak Allah'a kavuşur.

Ibn-i Mes'ud şöyle dedi: Sonra Resûlüllah (s.a.v) delil olarak bize Yüce Allah'ın kitabından -şu ayeti- okudu; Şüphesiz Allah'a verdikleri sözlerine ve yeminlerine karşılık az bir karşılık satın alanlar var ya, işte onlar için ahirette bir nasip yoktur. Allah kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Onlar için çok acıklı bir azap vardır." Âl-i İmran;77 (Buharı ve Müslim)

890 - وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ إِيَاسِ بْنِ ثَعْلَبَةَ الحَارِثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنِ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينِهِ، فَقَدْ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ، وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ» فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: وإِنْ كَانَ شَيْئاً يَسِيراً يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «وَإِنْ كَانَ قَضِيباً مِنْ أَرَاكٍ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٧).

890- Ebu Umâme İyâs b. Sa'lebe el-Harisi (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim yemin ederek müslüman bir kişinin hakkını gasbederse, şüphesiz Allah ona cehennemi vacip, cenneti de haram kılar. Bir adam; 'Ey Allah'ın Resulü, basit bir şey olsa yine öyle mi?'diye sorunca şöyle buyurdu; Velev ki misvak ağacından bir dal parçası olsun!" (Müslim)

YEMİN EDİP DE SONRA BAŞKA BİR ŞEYİ DAHA HAYIRLI GÖRDÜĞÜ İÇİN YEMİNİNİN TERSİNİ YAPAN KİŞİNİN KEFFARET VERMESİNİN MENDUP OLUŞU

891 - عَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَإِذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ، فَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْراً مِنْهَا، فَائْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ، وَكَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

891- Abdurrahman b. Semure (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in kendisine şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir şey üzerine yemin eder de sonra ondan daha hayırlısını görürsen, o hayırlı olanı yerine getir; yemininden dolayı da keffaret ver." (Buhari ve Müslim)

892 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ، فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْراً مِنْهَا، فَلْيُكَفِّرْ عَنْ يَمِينِهِ، وَلْيَفْعَلِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٢).

892- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim bir şeye yemin eder de sonra ondan daha hayırlısını görürse, yemininden dolayı keffaret versin ve o hayırlı olan şeyi yapsın." (Müslim)

YEMİN-İ LAĞVIN BAĞIŞLANMASI VE BUNDAN DOLAYI KEFFARET GEREKMEMESİ

893 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أُنْزِلَتْ هٰذِهِ الآيَةُ: ﴿لاَ يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ﴾ فِي قَوْلِ الرَّجُلِ: لاَ وَاللَّهِ، وَبَلَى وَاللَّهِ. رَوَاهُ البخاري(٢).

893- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Allah sizi yeminlerinizdeki lağvden -dil sürçmesinden- dolayı sorumlu tutmaz.... âyeti, bir adamın 'Vallahi hayır, vallahi evet' diye söylediği yemininden dolayı indirilmiştir."

894 - وَعَنْ أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ يَقُولُ: «الحَلِفُ مَنْفَقَةٌ لِلسِّلْعَةِ[2]، مَمْحَقَةٌ لِلْكَسْبِ» متفقٌ عَلَيْهِ[1].

894- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Yemin malın satılmasını artırır; ama kazancın -bereketini-yok eder." (Buharı ve Müslim)

895 - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا يُسْأَلُ بِوَجْهِ اللَّهِ إلاَّ الجَنَّةُ» رَواهُ أبو داود[1].

895- Cabir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Allah rızası adına sadece cennet istenebilir." (Ebu Davud)

896 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : «مَنِ اسْتَعَاذَ بِاللَّهِ، فَأَعِيذُوهُ، وَمَنْ سَأَلَ بِاللَّهِ، فَأَعْطُوهُ، وَمَنْ دَعَاكُمْ، فَأَجِيبُوهُ، وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفاً فَكَافِئُوهُ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا مَا تُكَافِئُونَهُ، فَادْعُوا لَهُ حَتَّى تَرَوْا أَنَّكُمْ قَدْ كَافَأْتُمُوهُ» حديثٌ صَحِيحٌ رَوَاهُ أَبُو دَاود، والنسائي[1] بأسانيدِ الصحيحين.

896- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim Allah adıyla sığınırsa, onu koruyunuz. Kim Allah adına bir şey isterse, ona veriniz. Kim sizi davet ederse, icabet ediniz. Kim size bir iyilik yaparsa, onun karşılığını veriniz. Eğer karşılığını vereceğiniz bir şey bulamazsanız, karşılığını verdiğinize kani oluncaya kadar kendisine dua ediniz." (Ebu Davud ve Neseî, Buhari ve Müslim'in isnadlarıyla rivayet edilmiştir.)

HÜKÜMDARA ŞEHİNŞAH -PADİŞAHLAR PADİŞAHI- DEMENİN HARAM OLUŞU

897 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ أَخْنَعَ[1] اسْمٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ تَسَمَّى مَلِكَ الأَمْلاكِ» متفق عَلَيْهِ[2].

897- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Aziz ve Celil olan Allah indinde en alçak isim, 'Padişahlar padişahı' adıyla isimlendirilen adamın ismidir." (Buhari ve Mülim)

FASIK, BÎDATÇI VE BENZERLERİNE "EFENDİ" GİBİ BENZERİ SÖZLERLE SESLENMENİN YASAKLANIŞI

898 - عن بُرَيْدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تَقُولُوا لِلْمُنَافِقِ سَيِّدٌ، فَإِنَّهُ إِنْ يَكُ سَيِّداً، فَقَدْ أَسْخَطْتُمْ رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ» رَوَاهُ أبو داود[1] بإسنادٍ صحيحٍ.

898- Büreyde (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sakın münafık birine 'Beyefendi' demeyiniz; çünkü eğer o 'Beyefendi' yapılarak büyütülürse, gerçekten Yüce Rabbinizi kızdırmış olursunuz." (Ebu Davud, sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

Fihrist'e dön

SITMAYA SÖVMENİN MEKRUH OLUŞU

899 - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ على أُمِّ السَّائِبِ - أَوْ أُمِّ الْمُسَيَّبِ - فَقَالَ: «مَالَكِ يَا أُمَّ السَّائِبِ - أَوْ يَا أُمَّ الْمُسَيَّبِ - تُزَفْزِفِينَ؟!» قَالَتْ: الْحُمَّى لا بَارَكَ اللَّهُ فِيهَا، فَقَالَ: «لا تَسُبِّي الْحُمَّى، فَإِنَّهَا تُذْهِبُ خَطَايَا بَنِي آدَمَ، كَمَا يُذْهِبُ الْكِيرُ(٥) خَبَثَ الْحَدِيدِ» رواه مُسْلِمٌ(٦).

899- Cabir (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Ümmü Sâib veya Ümmü Müseyyeb'in yanına varıp, 'Ey Ümmü Sâib veya Ümmü Müseyyeb! Sana ne oluyor ki, böyle titreyip duruyorsun?'diye sordu. Dedi ki; 'Allah artırmasın, sıtmaya tutulmuşum!' Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; Sakın sıtmaya sövme. Çünkü o hastalık, körüğün demirin pasını giderdiği gibi Âdem oğlunun hatalarını gidermektedir." (Müslim)

RÜZGÂR ESTİĞİNDE SÖYLENECEK SÖZ VE ONA SÖVMENİN MENİ

900 - عَنْ أبي الْمُنْذِرِ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تَسُبُّوا الرِّيحَ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ مَا تَكْرَهُونَ، فَقُولُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أُمِرَتْ بِهِ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُمِرَتْ بِهِ» رَوَاهُ التِرمذيّ(١) وقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

900- Ebu Münzir Übey b.Ka'b (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sakın rüzgâra sövmeyiniz. Hoşlanmadığınız bir durum gördüğünüz zaman şöyle deyiniz;

Allah'ım! Senden bu rüzgârın hayırlısını, rüzgârda bulunan hayrı ve kendisine verilen emrin hayırlısını istiyoruz. Yine bu rüzgârın şerrinden, rüzgârda bulunan şerden ve kendisine verilen emrin şerrinden sana sığınıyoruz." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir demiştir.)

901 - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ يقول:
«الريح من روح الله، تأتي بالرحمة، وتأتي بالعذاب، فإذا رأيتموها فلا تسبوها، وسلوا
الله خيرها، واستعيذوا بالله من شرها» رواه أبو داود(1) بإسناد حسن.

901- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Rüzgâr Allah'ın rahmetindendir; kah rahmet getirir, kah azap getirir. Rüzgârı gördüğünüz zaman ona sövmeyiniz. Allah'dan hayrını isteyiniz ve onun şerrinden de Allah'a sığınınız." (Ebu Davud, hasen bir isnatla rivayet etmiştir.)

HOROZA SÖVMENİN MEKRUHLUĞU

902 - عن زيد بن خالد الجهني رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ:
«لا تسبوا الديك، فإنه يوقظ للصلاة» رواه أبو داود(1) بإسناد صحيح.

902- Zeyd b. Halid el-Cüheni (r.a)'dan Resûlüliah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Horoza sövmeyiniz; çünkü o namaz için uyandırır." (Ebu Davud, hasen bir isnatla rivayet etmiştir.)

ŞU YILDIZ SEBEBİYLE YAĞMURA KAVUŞTUK DEMENİN YASAKLANIŞI

903 - عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحُدَيْبِيَةِ فِي إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ، فَقَالَ: «هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ؟» قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: «أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي، وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا، فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ» متفقٌ عَلَيْهِ(*).

903- Zeyd b. Halid (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Hudeybiye'de gece yağan yağmurun ardından bize sabah namazı kıldırdı. Namazdan ayrılınca insanlara döndü ve şöyle buyurdu;

'Rabbinizin size ne buyurduğunu biliyor musunuz?' Dediler ki; 'Allah ve Resulü en iyisini bilir.' Bunun üzerine şöyle devam etti;

Kullarımdan bir bölümü bana iman ederek sabahladı, diğer bölümü de kafir olarak sabahladı. 'Allah'ın lütfü ve rahmeti sebebiyle yağmur yağdırıldı' diyen kişi var ya, işte o bana iman etmiş, yıldızı inkar etmiştir. Ama 'Şu şu yıldız sebebiyle yağmur yağdırılmıştır' diyen kişiye gelince, işte o beni inkar etmiş, yıldıza iman etmiştir." (Buhari ve Müslim)

MÜSLÜMANA "EY KAFİR" DEMENİN HARAM OLUŞU

904 - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ: يَا كَافِرُ، فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا، فَإِنْ كَانَ كَمَا قَالَ وَإِلَّا رَجَعَتْ عَلَيْهِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(1).

Fihrist'e dön

904- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kişi kardeşine 'Ey kâfir ' dediği zaman, bu söz onlardan birine döner. Eğer dediği gibi ise -tamam o kişi kâfirdir- Ama öyle değilse, söylediği söz kendi aleyhine döner." (Buharı ve Müslim)

ÇİRKİN SÖZ SÖYLEMENİN VE DİLİ BUNLARA ALIŞTIRMANIN MENİ

905 - عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ، وَلا اللَّعَّانِ، وَلا الْفَاحِشِ، وَلا الْبَذِيِّ» رَوَاهُ التِرمذيّ(3) وقال: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

905- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mü'min dürten-iğneleyen, lanetliyen, kötü sözlü ve hayasız biri değildir." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

906- وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا كَانَ الْفُحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ، وَمَا كَانَ الْحَيَاءُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ» رَوَاهُ التِرمذيّ(1) وقال: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

906- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hangi şeyde çirkinlik varsa mutlaka onu lekeler. Hangi şeyde de haya varsa mutlaka onu süsler." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir demiştir.)

İNSANLARLA ANLAMAYACAĞI YABANCI KELİMELERLE KONUŞMAK EDEBİYAT YAPMAK VE GRAMERE GİRMEKTEN KAÇINMAK

907 - عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «هَلَكَ الْمُتَنَطِّعُونَ» قَالَهَا ثَلاثاً. رَواهُ مُسْلِمٌ(*).

907- İbn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Işlerde ileri gidenler-konuşmalarında edebi yönden derine inip anlaşılamayacak uslüp kullananlar helak oldular." Resûlüllah (s.a.v) bu sözü üç kere tekrar etmiştir. (Müslim)

908 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ العَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْبَلِيغَ مِنَ الرِّجَالِ الَّذِي يَتَخَلَّلُ بِلِسَانِهِ كَمَا تَتَخَلَّلُ الْبَقَرَةُ».
رَواهُ أبو داود، والترمذيّ(١)، وقال: حديثٌ حَسَنٌ.

908- Abdullah b. Amr b.Âs (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Allah, sığırın diliyle otları evirip çevirmesi gibi, sözü ağzında geveleyerek belagat taslayan kişiye çok kızar." (Ebu Davud ve Tırmizi)

"NEFSİM PİSLENDİ" DEMENİN MEKRUH OLUŞU

909 - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ خَبُثَتْ نَفْسِي، وَلٰكِنْ لِيَقُلْ: لَقِسَتْ نَفْسِي» متفقٌ عليه(١).

Fihrist’e dön

909- Hz. Âişe (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu ivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz sakın 'Nefsim kirlendi' demesin. Ama 'Nefsim kötüleşti' desin." (Buhari ve Müslim)

ÜZÜME "KERM" DEMENİN MEKRUH OLUŞU

910 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تُسَمُّوا الْعِنَبَ الْكَرْمَ، فَإِنَّ الْكَرْمَ الْمُسْلِمُ» متفق عَلَيْهِ[1]. وهذا لفظ مُسْلِم .

910- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üzümü 'Kerm' ismiyle isimlendirmeyiniz. Çünkü Kerm, müslümanın kalbidir." (Buharİ ve Müslim. Bu lafız Müslim'indir.)

911 - وَعَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا تَقُولُوا: الْكَرْمُ، وَلَكِنْ قُولُوا: الْعِنَبُ، وَالْحَبَلَةُ» رواه مُسلِم[1].

911- Vâil b. Hucr (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üzüme-Kerm demeyiniz; ama üzüm ve üzüm asması deyiniz." (Müslim)

Fihrist’e dön

NİKAH GİBİ MEŞRU BİR MAZARET OLMADAN BİR KADININ GÜZELLİKLERİNİ BİR ERKEĞE ANLATMANIN YASAKLIĞI

912 - عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تُبَاشِرِ
الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ، فَتَصِفَهَا لِزَوْجِهَا كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا» متفقٌ عَلَيْهِ.

912- Ibn-i Mes'ud (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sakın bir kadın başka bir kadınla yakın ilişkiye girmesin; sonra o kadını kocasına anlatır da, kocası sanki ona bakıyor gibi olur." (Buharı ve Müslim)

İNSANIN "ALLAH'IM DİLERSEN BENİ BAĞIŞLA" DEMESİNİN MEKRUH OLUŞU, KESİN İFADELERLE DUA ETMENİN GEREĞİ HAKKINDADIR

913- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لا يَقُولَنَّ
أَحَدُكُم: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ: اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ، لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ، فَإِنَّهُ لا مُكْرِهَ
لَهُ» متفقٌ عَلَيْهِ.

913- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyur duğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz sakın 'Allah'ım dilersen beni bağışla. Allah'ım dilersen bana merhamet et' demesin. İsteğini kararlılıkla ortaya koysun. Çünkü Allah'ı zorlayan hiçbir şey yoktur," (Buharı ve Müslim)

914 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ، فَلْيَعْزِمِ الْمَسْأَلَةَ، وَلَا يَقُولَنَّ: اللَّهُمَّ إِنْ شِئْتَ فَأَعْطِنِي، فَإِنَّهُ لَا مُسْتَكْرِهَ لَهُ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٢).

914- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz dua ettiği zaman isteğini kararlılıkla ortaya koysun. 'Allah'ım dilersen bana ver' demesin. Çünkü Allah'ı zorlayacak hiçbir şey yoktur." (Buharı ve Müslim)

"ALLAH VE FALANCA DİLERSE" DEMENİN MEKRUH OLUŞU

915 - عَنْ حُذَيْفَةَ بنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لَا تَقُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ، وَلَكِنْ قُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ، ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ» رَوَاهُ أَبُو دَاوُد بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ(٣).

915- Huzeyfe b. Yeman (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sakın 'Allah dilerse, bir de falanca dilerse' demeyiniz; ama 'Allah dilerse, sonra da falanca dilerse' deyiniz." (Ebu Davud sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

YATSIDAN SONRA KONUŞMANIN MEKRUH OLUŞU

916 - عَنْ أَبِي بَرْزَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَكْرَهُ النَّوْمَ قَبْلَ الْعِشَاءِ وَالْحَدِيثَ بَعْدَهَا. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

916- Ebu Berze (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) yatsıdan evvel uyumayı ve yatsıdan sonra da konuşmayı hoş görmüyordu." (Buharı ve Müslim)

917 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ صَلَّى العِشَاءَ في آخِرِ حَيَاتِهِ، فَلَمَّا سَلَّمَ، قَالَ: «أَرَأَيْتَكُمْ لَيْلَتَكُمْ هٰذِهِ؟ فَإِنَّ عَلَى رَأْسِ مِئَةِ سَنَةٍ لا يَبْقَى مِمَّنْ هُوَ عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ اليَوْمَ أَحَدٌ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[1].

917- İbn-i Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) hayatının sonlarında bir ara yatsı namazı kıldırmış ve selam verince de şöyle buyurmuştur; Şu gecenizi görüyorsunuz değil mi? Şüphesiz yüz senenin başında, bu gün yeryüzünde bulunanlardan hiçbir kimse -hayatta- kalmayacaktır." (Buhari ve Müslim)

DİNİ BİR MAZERETİ BULUNMAYAN BİR KADININ, KOCASI ÇAĞIRDIĞI ZAMAN YATAĞINDAN KAÇINMASININ HARAM OLUŞU

918 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا، لَعَنَتْهَا المَلائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[2].

918- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kişi hanımını yatağına çağırdığı zaman kadın yüz çevirir

ve kocası kendisine kızarak gecelerse, sabahlayıncaya kadar melekler o kadına lanet ederler." (Buhari ve Müslim)

KOCASI YANINDA BULUNAN BİR KADININ ONDAN İZİN ALMADAN ORUÇ TUTMASININ HARAM OLUŞU

919- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لا يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ(١) إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلا تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ» متفقٌ عَلَيْهِ(٢).

919- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir kadına, kocası yanında iken ondan izin almadan -nafîle-oruç tutması helal değildir, Kadın-kocasının izni olmadan bir kimseyi kocasının evine alması da helal değildir." (Buhari ve Müslim)

CEMAATİN İMAMDAN EVVEL BAŞINI RÜKU VE SECDEDEN KALDIRMASININ HARAM OLUŞU

920- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «أَمَا يَخْشَى أَحَدُكُمْ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الإِمَامِ أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ؟ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ صُورَتَهُ صُورَةَ حِمَارٍ» متفقٌ عَلَيْهِ(١).

920- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz başını imamdan önce kaldırdığı zaman Allah'ın, başını merkep başı gibi yapmasından, ya da suretini merkep suretine çevirmesinden çekinmez mi?" (Buharı ve Müslim)

NAMAZDA ELİ BÖĞÜRE KOYMANIN MEKRUH OLUŞU

921- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نُهِيَ عَنِ الخَصْرِ فِي الصَّلاةِ. مُتفقٌ عَلَيْهِ[1].

921- Ebu Hureyre (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Namazda eli böğüre koymaktan yasaklandık." (Buharı ve Millim)

YEMEĞİN HAZIR VE NEFSİN DE İŞTAH DUYDUĞU BİR ZAMAN DA YA DA ABDEST SIKIŞIK İKEN NAMAZ KILMANIN KERAHATİ

922- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لا صَلاةَ بِحَضْرَةِ طَعَامٍ، وَلا هُوَ يُدَافِعُهُ الأَخْبَثَانِ» رَوَاهُ مُسْلِم[2].

922- Hz. Âişe (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Yemek hazır iken namaz kılınmaz. Büyük veya küçük abdest kendisini zorluyor iken de namaz kılınmaz." (Müslim)

NAMAZDA GÖZÜ GÖĞE DİKMENİN YASAK OLUŞU

923- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَرْفَعُونَ أَبْصَارَهُمْ إِلَى السَّمَاءِ فِي صَلاتِهِمْ» فَاشْتَدَّ قَوْلُهُ فِي ذَلِكَ حَتَّى قَالَ: «وَلَيَنْتَهُنَّ عَنْ ذَلِكَ، أَوْ لَتُخْطَفَنَّ أَبْصَارُهُمْ» رَوَاهُ البخاري(٣).

923- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bazı cemâate ne oluyor ki, namaz içinde gözlerini göğe kaldırıyorlar?" Resûlüllah (s.a.v)'in bu husustaki sözü o kadar ağırlaştı ki, sonunda şöyle buyurdu; "Ya böyle yapmaktan vazgeçerler, ya da gözlerinin -nuru- alınır." (Buhari)

NAMAZDA ÖZÜRSÜZ YERE BAŞI ETRAFA ÇEVİRMENİN KERAHATİ

924- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الالْتِفَاتِ فِي الصَّلاةِ، فَقَالَ: «هُوَ اخْتِلاسٌ يَخْتَلِسُهُ الشَّيْطَانُ مِنْ صَلاةِ الْعَبْدِ» رَوَاهُ الْبُخَارِي(١).

924- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v)'e namazda etrafla ilgilenmeyi sorduğumda şöyle buyurdu; O, öyle bir kapmadır ki, şeytan onunla kulu namazdan çekip kapmaktadır." (Buharı)

925 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِيَّاكَ وَالالْتِفَاتَ فِي الصَّلاةِ؛ فَإِنَّ الالْتِفَاتَ فِي الصَّلاةِ هَلَكَةٌ، فَإِنْ كَانَ لا بُدَّ، فَفِي التَّطَوُّعِ لا فِي الْفَرِيضَةِ». رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ(٤) وقال: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

925- Hz. Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'İn kendisine şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Namazda etrafla meşgul olmaktan sakın! Çünkü namazda etrafla meşgul olup bakınmak, helak edicidir. Eğer elinde olma yarak vazgeçemiyorsa, o zaman nafile namazlarda yapsın, farzlar da değil." (Tirmizi rivayet etmiş ve hadis hasendir, sahihtir de miştir.)

KABİRLERE KARŞI NAMAZA DURMANIN YASAKLANIŞI

926 - عَنْ أَبِي مَرْثَدٍ كَنَّازِ بْنِ الْحُصَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لا تُصَلُّوا إِلَى الْقُبُورِ، وَلا تَجْلِسُوا عَلَيْهَا» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(١).

926- Ebu Mersed Kennâz b. Husayn (r.a)dan Resûlüllah(s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Kabirlere karşı namaz kılmayınız ve kabirlerin üzerlerine oturmayınız." (Müslim)

Fihrist'e dön

NAMAZ KILANIN ÖNÜNDEN GEÇMENİN HARAM OLUŞU

927 - عَنْ أَبِي الجُهَيْمِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الحَارِثِ بْنِ الصِّمَّةِ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْ يَعْلَمُ المَارُّ بَيْنَ يَدَيِ المُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ لَكَانَ أَنْ يَقِفَ
أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ» قَالَ الرَّاوِي: لا أَدْرِي قَالَ أَرْبَعِينَ يَوْماً، أَوْ أَرْبَعِينَ
شَهْراً، أَوْ أَرْبَعِينَ سَنَةً. متفقٌ عليه(١).

927- Ebu Cuheym Abdullah b. Haris b. Sımme el-Ensari (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Namaz kılanın önünden geçen kimse, üzerine ne kadar sorumluluk aldığını eğer bilseydi, onun Önünden geçmektense kırk gün beklemesi daha hayırlı olurdu." Rivayet eden dedi ki; Kırk gün mü, kırk ay mı veya kırk sene mi dediğini bilemiyorum. (Buhari ve Müslim)

MÜEZZİN KAMETE BAŞLADIKTAN SONRA SÜNNET, NAFİLE VEYA BAŞKA BİR NAMAZA BAŞLAMANIN MEKRUH OLUŞU

927 - عَنْ أَبِي الجُهَيْمِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الحَارِثِ بْنِ الصِّمَّةِ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَوْ يَعْلَمُ المَارُّ بَيْنَ يَدَيِ المُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ لَكَانَ أَنْ يَقِفَ
أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ» قَالَ الرَّاوِي: لا أَدْرِي قَالَ أَرْبَعِينَ يَوْماً، أَوْ أَرْبَعِينَ
شَهْراً، أَوْ أَرْبَعِينَ سَنَةً. متفقٌ عليه(١).

928- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Namaz için kamete başlanıldığı zaman, farz namazından başka bir namaz -kılmak- yoktur." (Müslim)

SADECE CUMA GÜNÜ ORUÇ TUTMANIN VEYA SADECE CUMA GECESİNDE NAFİLE NAMAZ KILMANIN MEKRUH OLUŞU

929 ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لاَ تَخُصُّوا لَيْلَةَ الجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلا تَخُصُّوا يَوْمَ الجُمُعَةِ بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الأَيَّامِ إِلاَّ أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ» رَوَاهُ مُسلِم(1)

929- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s,a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Geceler arasında sadece Cuma gecesini ibadet etmeye ayırmayınız. Günler arasında da sadece Cuma gününü oruç tutmaya ayırmayınız. Ancak o gün sizden birinizin tuttuğu oruca rastlamışsa o başka." (Müslim)

930 - وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لا يَصُومَنَّ أَحَدُكُمْ يَوْمَ الجُمُعَةِ إِلاَّ يَوْماً قَبْلَهُ أَوْ بَعْدَهُ» متفقٌ عَلَيْهِ(2).

930- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz sadece Cuma günü oruç tutmasın. Ancak bir gün öncesiyle veya bir gün sonrasıyla birlikte tutulabilir." (Buharı ve Müslim)

Fihrist'e dön

İKİ VEYA DAHA FAZLA GÜN YİYİP İÇMEDEN ORUÇ TUTMANIN HARAM OLUŞU

931 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنِ الْوِصَالِ. متفقٌ عَلَيْهِ(١).

931- Ebu Hureyre ve Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet olunmuştur;

"Peygamber (a.s) peşpeşe aralıksız tutulan orucu yasaklamıştır." (Buharı ve Müslim)

932 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ عَنِ الْوِصَالِ. قَالُوا: إِنَّكَ تُوَاصِلُ؟ قَالَ: «إِنِّي لَسْتُ مِثْلَكُمْ، إِنِّي أُطْعَمُ وَأُسْقَى» مُتفقٌ عَلَيْهِ(١)، وهذا لَفْظُ الْبُخاري.

932- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) hiç iftar edilmeden aralıksız tutulan orucu yasaklamıştı. Bunun üzerine ashab dediler ki; 'Ama sen ara vermeden tutuyorsun?' Bunun üzerine Peygamber (a.s) şöyle buyurdu; Ben sizin gibi değilim. Çünkü ben -Rabbim tarafından- yedirilip içiriliyorum." (Buharı ve Müslim. Bu Buharı'nin lafzıdır.)

KABİR ÜZERİNE OTURMANIN HARAM OLUŞU

933 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «لأَنْ يَجْلِسَ أَحَدُكُمْ عَلى جَمْرَةٍ، فَتُحْرِقَ ثِيَابَهُ، فَتَخْلُصَ إِلى جِلْدِهِ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَجْلِسَ عَلى قَبْرٍ» رَوَاهُ مُسْلِم(٢).

933- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden birinizin kor üzerine oturup da -ateşin- elbisesini yakması ve cildine ulaşması, kabir üzerine oturmasından kendisi için daha hayırlıdır," (Müslim)

KABİRLERİ KİREÇLEMEK VE ÜZERLERİNE BİNA YAPMANIN YASAKLANIŞI

934 - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُجَصَّصَ الْقَبْرُ،
وَأَنْ يُقْعَدَ عَلَيْهِ، وَأَنْ يُبْنَى عَلَيْهِ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ(1).

934- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) kabirlerin badana edilmesini, üzerlerine oturulmasını ve üsüerine bina yapılmasını yasaklamıştır." (Müslim)

KÖLENİN EFENDİSİNDEN KAÇMASININ BÜYÜK HARAM OLUŞU

935- عَنْ جَرِيرِ بْنِ عبدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَيُّمَا
عَبْدٍ أَبَقَ، فَقَدْ بَرِئَتْ مِنْهُ الذِّمَّةُ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(1).

935- Cerir b. Abdullah (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Hangi köle -efendisinden- kaçarsa, artık zimmet ondan uzaklaşmış olur." (Müslim)

936- وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ: «إذا أَبَقَ الْعَبْدُ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةٌ» رَواهُ مُسْلِم[٢].

936- Cerir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir köle kaçtığı zaman, kıldığı namazı kabul olunmaz." (Müslim)

DİNİ CEZALARDA SUÇLUYA İLTİMAS GEÇMENİN HARAM OLUŞU

937- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ قُرَيْشاً أَهَمَّهُمْ شَأْنُ الْمَرْأَةِ الْمَخْزُومِيَّةِ الَّتي سَرَقَتْ فَقَالُوا: مَنْ يُكَلِّمُ فِيهَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ؟ فَقَالُوا: وَمَنْ يَجْتَرِئُ عَلَيْهِ إلاَّ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، حِبُّ[١] رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَكَلَّمَهُ أُسَامَةُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَتَشْفَعُ في حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ تَعَالى؟» ثُمَّ قَامَ فَاخْتَطَبَ، ثُمَّ قَالَ: «إنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ قَبْلَكُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا إذا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكُوهُ، وَإذا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ، أَقَامُوا عَلَيْهِ الحَدَّ، وَايْمُ اللَّهِ لَوْ أَنَّ فاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا». متفقٌ عَلَيْهِ[٢].

937- Hz. Âişe (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Manzum kabilesinden hırsızlık yapan bir kadının durumu Kureyş'e ağır geldi ve dediler ki; 'Kim bu kadınla alakalı olarak Resûlüllah (s.a.v) ile konuşabilir?' Bir kısmı da; 'Bu işe ancak Resûlüllah (s.a.v)'in sevgilisi Usâme b. Zeyd cesaret edebilir' dediler. Ve Usâme Resûlüllah (s.a.v) ile konuştu. Resûlüllah (s.a.v); 'Yüce Allah'ın hadlerinden -cezalarından- bir haddin yapılmaması için aracı mı oluyorsun?'buyurdu. Sonra kalktı, hemen bir hutbe verdi ve şöyle buyurdu;

Şüphesiz ki sizden öncekilerin helak olmasına sebep- şu idi; Onlardan soylu olan hırsızlık yaptığında onu bırakırlar; ama onlar içinde zayıf olan hırsızlık yaptığında ise onun üzerine haddi -cezayı- tatbik ederlerdi. Allah'a yemin olsun ki, eğer Muhammed'in kızı Fatıma dahi hırsızlık yapsa, elbette onun elini keserdim." (Buharı ve Müslim)

YOLLARA, GÖLGELİKLERE, SU KAYNAKLARINA VS. YERLERE BÜYÜK ABDEST BOZMANIN YASAK EDİLİŞİ

938 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «اتَّقُوا اللَّاعِنَيْنِ» قَالُوا: وَمَا اللَّاعِنَانِ؟ قَالَ: «الَّذِي يَتَخَلَّى(٤) فِي طَرِيقِ النَّاسِ أَوْ فِي ظِلِّهِمْ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٥).

938- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Lanete sebep olan iki şeyden sakınınız!" Ashab; Lanete sebep olan iki şey de nedir? diye sordular. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; "İnsanların yoluna veya gölgelendiği yerlere abdest bozmaktır." (Müslim)

DURGUN SUYA KÜÇÜK ABDEST BOZMANIN YASAK EDİLİŞİ

939 - عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْمَاءِ الرَّاكِدِ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٦).

939- Cabir (r.a)'dan şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) durgun suya işenmesini yasaklamıştır."

BABANIN HİBEDE BAZI ÇOCUKLARINI BAZILARINDAN ÜSTÜN TUTMASININ MEKRUH OLUŞU

940 - عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ أَبَاهُ أَتَى بِهِ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
فَقَالَ: إِنِّي نَحَلْتُ(١) ابْنِي هٰذا غُلاماً كَانَ لِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَكُلَّ وَلَدِكَ نَحَلْتَهُ
مِثْلَ هٰذا؟» فَقَالَ: لا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «فَأَرْجِعْهُ». متفق عَلَيْهِ(١).

940- Numan b. Beşir (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Babası onu Resûlüllah (s.a.v)'in huzuruna getirip; 'Ben bu oğluma, kendime ait olan bir köleyi verdim' dedi. Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; 'Bütün evlatlarına da aynısını verdin mi?' Babası; 'Hayır' dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; O zaman -evladına verdiğin- hibenden dön." (Buharı ve Müslim)

KADININ ÜÇ GÜNDEN FAZLA YAS TUTMASININ HARAM OLUŞU ANCAK KOCASI İÇİN DÖRT AY ON GÜN TUTABİLECEĞİ HK.

941 - عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: دَخَلْتُ عَلى أُمِّ

حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ حِينَ تُوُفِّيَ أَبُوهَا أَبُو سُفْيَانَ بْنُ حَرْبٍ رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ، فَدَعَتْ بِطِيبٍ فِيهِ صُفْرَةُ خَلُوقٍ(٣) أَوْ غَيْرِهِ، فَدَهَنَتْ مِنْهُ جَارِيَةً، ثُمَّ مَسَّتْ بِعَارِضَيْهَا.
ثُمَّ قَالَتْ: وَاللَّهِ مَالِي بِالطِّيبِ مِنْ حَاجَةٍ، غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ عَلَى
الْمِنْبَرِ: «لا يَحِلُّ لامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاثِ لَيَالٍ، إِلَّا
عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْراً» قَالَتْ زَيْنَبُ: ثُمَّ دَخَلْتُ عَلَى زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهَا حِينَ تُوُفِّيَ أَخُوهَا، فَدَعَتْ بِطِيبٍ، فَمَسَّتْ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَتْ: أَمَا وَاللَّهِ مَالِي بِالطِّيبِ
مِنْ حَاجَةٍ، غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ عَلَى الْمِنْبَرِ: «لا يَحِلُّ لامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاثٍ إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْراً» مُتَّفَقٌ
عَلَيْهِ(٤).

941- Zeyneb b. Ebu Seleme (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s)'ın hanımı Ümmü Habibe (r.a)'ın babası Ebu Süfyan b. Harb (r.a) vefat ettiği zaman yanına girmiştim. İçinde Safran veya başka bir şey bulunan koku istedi. Kokudan evvela cariye sürdü, sonra da kendi yanaklarına sürdü ve şöyle devam etti; 'Allah'a yemin olsun ki benim kokuya ihtiyacım yok; ancak ben Resûlüllah (s.a.v)'i minber üzerinde şöyle buyururken işittim: Allah'a ve ahiret gününe inanan hiçbir kadının bir ölüye üç geceden fazla yas tutması helal değildir. Ancak kocasına dört ay on gün yas tutabilir."

Zeyneb şöyle dedi: Ben, kardeşi öldüğü zaman Zeyneb b. Cahş (r.a)'ın yanına girmiştim. Bir koku isteyip ondan süründü ve sonra şöyle dedi; Allah'a yemin olsun ki benim kokuya bir ihtiyacım yok. Ancak ben Resûlüllah (s.a.v)'i minber üzerinde şöyle buyururken işittim;

Allah'a ve ahiret gününe inanan hiçbir kadının üç günden fazla bir ölüye yas tutması helal değildir. Ancak kocasına dört ay on gün yas tutabilir," (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

SİMSARLIK, KÖYLÜNÜN MALINI ŞEHİR DIŞINDA KARŞILAYIP ELİNDEN UCUZ ALMAK, DİN KARDEŞİNİN MÜŞTERİSİNİ ELİNDEN KAPMAK VE EVLİLİK TEKLİFİ YAPILAN KADIN ÜSTÜNE DÜNÜR GÖNDERMENİN HARAM OLUŞU

942 - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَبِيعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ(١) وَإِنْ كَانَ أَخَاهُ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ. مُتفقٌ عَلَيْهِ(٢).

942- Enes (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) şehirlinin, isterse ana baba bir kardeşi bile olsa, köylüye simsarlık yapmasını yasaklamıştır." (Buhari ve Müslim)

943 - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لا تَتَلَقَّوُا الرُّكْبَانَ، وَلا يَبِعْ حَاضِرٌ لِبَادٍ» فَقَالَ لَهُ طَاوسٌ: مَا قوله: لا يَبِعْ حَاضِرٌ لِبَادٍ؟ قال: لا يَكُونُ لَهُ سِمْسَاراً(٤). مُتفقٌ عليه(٥).

943- Ibn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Pazara gelenleri, malları ucuza kapmak için yol üzerinde karşılamayınız. Şehirli, köylünün malını satmasın."

Tavus İbn-i Abbas'a; 'Şehirli, köylünün malını satmasın' sözü de ne demek?diye sorunca, İbn-i Abbas şöyle dedi; 'Ona simsarlık yapmasın.' (Buhari ve Müslim)

944- وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلى بَيْعِ بَعْضٍ، وَلا يَخْطُبْ عَلى خِطْبَةِ أَخِيهِ إِلاَّ أَنْ يَأْذَنَ لَهُ» متفقٌ عَلَيْهِ وهذا لَفْظُ مُسْلِم(١).

944- Ibn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bazınız, bazınızın yaptığı satış üzerine satış yapmaya kalkışmasın, Kendisine izin verilmesi hariç, din kardeşinin istettiği kadına da evlilik teklifinde bulunmasın." (Buhari ve Müslim. Lafız Müslim'indir.)

ŞERİATIN İZİN VERDİĞİ YERLERİN DIŞINDA MALI BOŞ YERE HARCAMANIN YASAK EDİLİŞİ

945 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَرْضَى لَكُمْ ثَلاثاً وَيَكْرَه لَكُمْ ثَلاثاً: فَيَرْضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدوه، وَلاَ تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً، وَأَنْ تَعْتَصِموا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَلاَ تَفَرَّقُوا، وَيَكْرَهُ لَكُمْ: قِيلَ وَقَالَ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةَ المَالِ» رَوَاهُ مُسْلِم[٢]، وتقدَّم شرحه.

945- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Şüphesiz ki Allah sizin için üç şeye razı olur ve yine sizin için üç şeyi de çirkin görür. Sizin için razı olduğu hususlar; O'na ibadet edip kendisine hiçbir şeyi ortak koşmamanız, toptan hepinizin Allah'ın ipine sarılmanız ve ayrılığa düşmemenizdir. Sizin için çirkin gördüğü hususlar da; Dedi kodu, çok sual sormanız ve malı ziyan etmenizdir." (Müslim)

946 - وَعَنْ وَرَّادٍ كَاتِبِ المُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ: أَمْلَى عَلَيَّ المُغِيرَةُ فِي كِتَابٍ إِلى مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يَقُولُ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلاَةٍ مَكْتُوبَةٍ: «لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَه المُلْكُ وَلَه الحَمْد وَهُوَ عَلى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الجَدِّ مِنْكَ الجَدُّ» وَكَتَبَ إِلَيْهِ أَنَّه كَانَ يَنْهَى عَنْ قِيلَ وَقَالَ، وَإِضَاعَةِ المَالِ، وَكَثْرَةِ السُّؤَالِ، وَكَانَ يَنْهَى عَنْ عُقُوقِ الأُمَّهَاتِ، وَوَأْدِ البَنَاتِ، وَمَنْعٍ وَهَاتِ. متفقٌ عَلَيْهِ[٣] وسبق شرحه.

946- Muğire b. Şu'be'nin katibi Verrâd'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Muğîre, Muaviye (r.a)'a yazdığı mektupta bana şöyle yazdırdı; Şüphesiz ki Peygamber (a.s) her farz namazının arkasından şöyle buyururdu:

Lâ ilahe illallahü vahdehû lâ şerike leh. Lehül-mülk ve lehül-hamd ve hüve alâ külü şey'in kadîr. Allâhümme lâ mania limâ a'tayte ve lâ mû'tıye limâ mena'te ve lâ yenfeu zel-ceddi minke el-ceddi.

Yine Muaviye'ye şöyle yazdırdı: Yüce Allah- dedi kodudan, malı ziyan etmekten, çok soru sormaktan, annelere isyan etmekten, kız çocuklarını diri diri gömmekten, verilmesi gerekenin verilmemesinden ve hakkı olmayanı istemekten men etmiştir." (Buhari ve Müslim)

CİDDİ VEYA ŞAKA OLSUN MÜSLÜMANA SİLAH VS. ŞEYLERİ DOĞRULTMANIN, KININDAN ÇIKAN KILICI ALIP VERMENİN YASAKLANIŞI

947 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لَا يُشِرْ أَحَدُكُمْ إِلَى أَخِيهِ بِالسِّلَاحِ، فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ فِي يَدِهِ، فَيَقَعَ فِي حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[1].

947- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz silah ile kardeşine işarette bulunmasın. Çünkü o farkında olmayabilir, belki de şeytan elinden silahı çeker ve böylelikle ateşten bir çukura yuvarlanmış olur." (Buhari ve Müslim)

948 - وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُتَعَاطَى السَّيْفُ مَسْلُولاً. رَوَاهُ أَبُو دَاوُد، وَالتِّرْمِذِيُّ[1] وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

948- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) kınından çekilmiş kılıcın elden ele alınıp verilmesini yasaklamıştır." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve Tirmizi hadis hasendir demiştir.)

EZANDAN SONRA FARZ KILININCAYA KADAR MAZERETSİZ MESCİDDEN AYRILMANIN MEKRUH OLUŞU

949 - عَنْ أَبِي الشَّعْثَاءِ قَالَ: كُنَّا قُعُوداً مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فِي الْمَسْجِدِ، فَأَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ، فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْمَسْجِدِ يَمْشِي، فَأَتْبَعَهُ أَبُو هُرَيْرَةَ بَصَرَهُ حَتَّى خَرَجَ مِنَ الْمَسْجِدِ، فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: أَمَّا هَذَا فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ. رَوَاهُ مُسْلِم(١).

949- Ebu Şa'sâ'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz Ebu Hureyre (r.a) ile beraber mescidde oturuyorduk. Birden müezzin ezan okumaya başladı. Bir adam mescidden kalktı yürümeye başladı. Bunun üzerine Ebu Hureyre mescidden çıkıncaya kadar gözüyle o adamı takip etti ve şöyle dedi; İşte bu adam var ya, Kâsım'ın babasına -Muhammed (a.s)'a- isyan etmiş oldu." (Müslim)

REYHAN KOKUSUNU ÖZÜRSÜZ GERİ ÇEVİRMENİN MEKRUH OLUŞU

950 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ عُرِضَ عَلَيْهِ رَيْحَانٌ، فَلَا يَرُدُّهُ، فَإِنَّهُ خَفِيفُ الْمَحْمِلِ، طَيِّبُ الرِّيحِ» رَوَاهُ مُسْلِم(٢).

950- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Kime reyhan kokusu sunulursa, sakın onu reddetmesin. Çünkü onun taşınması hafif, kokusu ise güzeldir." (Müslim)

951 - وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لا يَرُدُّ الطِّيبَ.
رواهُ البُخاري[1].

951- Enes b. Malik (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Peygamber (a.s) güzel -kokuyu- geri çevirmezdi." (Buhari)

KİBİRLENİP KENDİNİ BEĞENMESİNDEN KORKULANLARI YÜZÜNE KARŞI ÖVMENİN MEKRUH OLUŞU VE BUNDAN EMİN OLUNURSA METH ETMENİN CAİZ OLUŞU

952 - عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعَ النَّبِيُّ ﷺ رَجُلاً
يُثْنِي عَلى رَجُلٍ وَيُطْرِيهِ فِي المِدْحَةِ، فَقَالَ: «أَهْلَكْتُمْ، أَوْ قَطَعْتُمْ ظَهْرَ الرَّجُلِ»
متفقٌ عَلَيْهِ[*].

952- Ebu Musa el-Eş'ari (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) bir adamı Öven ve övgüsünde aşırıya kaçan bir kimseyi işitince şöyle buyurdu: Adamı helak ettiniz veya sırtından hançerlediniz." (Buhari ve Müslim)

953- وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلاً ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِي ﷺ، فَأَثْنَى عَلَيْهِ رَجُلٌ خَيْراً، فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «وَيْحَكَ! قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ» يَقُولُهُ مِرَاراً «إِنْ كَانَ أَحَدُكُمْ مَادِحاً لَا مَحَالَةَ، فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ كَذَا وَكَذَا إِنْ كَانَ يَرَى أَنَّهُ كَذَلِكَ وَحَسِيبُهُ اللَّهُ، وَلَا يُزَكِّي عَلَى اللَّهِ أَحَدٌ» متفقٌ عَلَيْهِ(١).

953- Ebu Bekre (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Peygamber (a.s)' ın huzurunda anıldı ve bir kişi onu hayırla meth etti. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v) birkaç kere; 'Yazıklar olsun sana! Arkadaşının boynunu kestin ' buyurduktan sonra şöyle devam etti: Eğer sizden biriniz mutlaka övmesi gerekiyorsa ve onu öyle görüyorsa 'Ben şöyle şöyle sanıyorum' desin. Artık onun hesabı Allah'a aittir. Allah'a rağmen hiçbir kimse aklanmamalıdır." (Buhari ve Müslim)

VEBALI OLAN BİR YERDEN KAÇMANIN VEYA ÖYLE BİR YERE GİRMENİN MEKRUH OLUŞU

954 - وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «إِذَا سَمِعْتُمُ الطَّاعُونَ بِأَرْضٍ فَلَا تَدْخُلُوهَا، وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ، وَأَنْتُمْ فِيهَا، فَلَا تَخْرُجُوا مِنْهَا» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٢).

954- Usâme b. Zeyd (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Bir yerde Taun -Veba hastalığını- işittiğiniz zaman sakın oraya girmeyiniz! Siz orada iken bir yerde vuku bulursa, sakın oradan çıkmayınız!" (Buhari ve Müslim)

BÜYÜNÜN BÜYÜK BİR HARAM OLUŞU

955 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «اجْتَنِبُوا السَّبْعَ
الْمُوبِقَاتِ»(١) قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: «الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ(٢)، وَقَذْفُ
الْمُحْصَنَاتِ(٣) الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ» متفقٌ عَلَيْهِ(١).

955- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Helak edici yedi husustan kaçınınız!" Ashab; Ey Allah'ın Resulü, onlar nelerdir?dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

Allah'a ortak koşmak, büyü yapmak, haksız yere Allah'ın haram kıldığı canı öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, düşmanla karşılaşıldığı gün kaçmak ve hiçbir şeyden habersiz, iffetli mü'min kadınlara iftira etmektir." (Buhari ve Müslim)

KAFİRLERİN ELİNE GEÇME KORKUSU OLDUĞU ZAMAN KÜFÜR BELDELERİNE KUR'AN İLE GİTMENİN YASAKLANIŞI

956 - عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللهِ ﷺ أَنْ يُسَافَرَ
بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ. متفقٌ عَلَيْهِ(٥).

956- Ibn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) Kur'an ile düşman yurduna yolculuk yapılmasını yasaklamıştır." (Buharı ve Müslim)

ALTIN VE GÜMÜŞ KAPLARI YEME İÇME VE TEMİZLİKTE KULLANMANIN HARAM OLUŞU

957 - عَن أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: «الَّذِي يَشْرَبُ فِي آنِيَةِ الْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجَرْجِرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ» متفقٌ عَلَيْهِ(٦).

957- Ümmü Seleme (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Gümüş kapda bir şey içen, muhakkak karnında cehennem ateşini lakır lakır öttürmüş olur." (Buhari ve Müslim)

958- وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَانَا عَنِ الْحَرِيرِ، وَالدِّيبَاجِ، وَالشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وقال: «هُنَّ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهِيَ لَكُم فِي الآخِرَةِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٧).

958- Huzeyfe (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Peygamber (a.s) bizi ipek ve atlas giymekten, altın ve gümüş kapdan bir şey içmekten men etmiş ve şöyle buyur muştur; Bunlar dünyada onlara -kafirlere- aittir. Ahirette ise sizin -mü'minlerin- olacaktır." (Buharı ve Müslim)

959- وَعَنْ أَنسِ بنِ سِيرِينَ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَنَسِ بنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عِنْدَ نَفَرٍ مِنَ الْمَجُوسِ، فَجِيءَ بِفَالُوذَجٍ عَلَى إِنَاءٍ مِنْ فِضَّةٍ، فَلَمْ يَأْكُلْهُ، فَقِيلَ لَهُ: حَوِّلْهُ، فَحَوَّلَهُ عَلَى إِنَاءٍ مِنْ خَلَنْجٍ، وَجِيءَ بِهِ فَأَكَلَهُ. رواه البيهقي(٨) بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ.

959- Enes b. Sîrîn'den şöyle rivayet edilmiştir:

"Ben, Enes b. Malik (r.a) ile beraber Mecusilerden bir grubun yanında bulunmuştum. Gümüş bir kabın içinde pelte getirildi. Hz. Enes- onu yemedi. Ona-getirene- kabı değiştir, denildi. Bunun üzerine onu ahşap bir kaba aktardı. Bu şekilde getirilince artık onu yedi." (Beyhakî sahih bir isnatla rivayet etmiştir.)

ERKEĞİN ZÂFERANLI ELBİSEYİ GİYMESİNİN HARAM OLUŞU

960 - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ ﷺ أَنْ يَتَزَعْفَرَ الرَّجُلُ.
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[1].

960- Enes (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) erkeğin zâferanlı elbise giyinmesini yasaklamıştır." (Buhari ve Müslim)

961 - وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بنِ عَمْرِو بنِ العاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: رَأَى النَّبِيُّ ﷺ عَلَيَّ ثَوْبَيْنِ مُعَصْفَرَيْنِ[2] فَقَالَ: «أُمُّكَ أَمَرَتْكَ بِهَذَا؟» قلتُ: أَغْسِلُهُمَا؟ قَالَ: «بَلْ أَحْرِقْهُمَا».

961- Abdullah b. Amr b. As (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s) benim üzerimde zâferanlanmış iki elbise görünce; 'Bunu sana annen mi emretti?'buyurdu. Ben de; 'Onları yıkayacağım'dedim. Bunun üzerine Peygamber (a.s); yıkamak yetmez, onları yak, buyurdu." (Müslim)

AKŞAMA KADAR SUSMANIN YASAK EDİLMESİ

962 - عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَفِظْتُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: «لا يُتْمَ بَعْدَ احْتِلامٍ، وَلا صُمَاتَ(1) يَوْمٍ إلى اللَّيْلِ» رَوَاهُ أبو داود(2) بإسنادٍ حَسَنٍ.

962- Ali (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir;

"Resûlüllah (s.a.v)'den şunu ezberledim; Buluğa erdikten sonra artık yetimlik olmaz. Gündüz vaktinden geceye kadar susmak da yoktur." (Ebu Davud hasen bir isnatla rivayet etmiştir.)

963 - وَعَنْ قَيْسِ بنِ أَبي حازِمٍ قَالَ: دَخَلَ أَبُو بكرٍ الصِّدِّيقُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلى امْرَأَةٍ مِنْ أَحْمَسَ يُقَالُ لَها: زَيْنَبُ، فَرَآهَا لا تَتَكَلَّمُ. فقالَ: مَا لَهَا لا تَتَكَلَّمُ؟ فقالُوا: حَجَّتْ مُصْمِتَةً، فقالَ لَها: تَكَلَّمِي فَإِنَّ هٰذا لا يَحِلُّ، هٰذا مِنْ عَمَلِ الجاهِلِيَّةِ! فَتَكَلَّمَتْ. رَوَاهُ البخاري(6).

963- Kays b. Ebu Hazım'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ebu Bekir Sıddık (r.a), Zeyneb ismiyle anılan Ahmes kabilesinden bir kadının yanına vardı. Onun konuşmadığını görünce şöyle dedi; 'Sana ne oluyor ki konuşmuyorsun?' Dediler ki; 'O, konuşmamaya karar verdi.' Bunun üzerine Ebu Bekir Sıddık (r.a); 'Konuş. Çünkü susmak helal değildir. Bu, cahiliyet işlerindendir' dedi. Böylelikle kadın konuştu." (Buhari)

NESEBİNİ BABASINDAN BAŞKASINA DAYANDIRMANIN VE KÖLENİN EFENDİSİNDEN BAŞKASINA BAĞLANMASININ HARAM OLUŞU

964 - عَنْ سَعْدِ بنِ أَبي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «مَنِ ادَّعَى(7) إلى غَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ غَيْرُ أَبِيهِ، فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ» متفقٌ عَلَيْهِ(8).

964- Sa'd b. Ebu Vakkas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim babası olmadığını bildiği halde, babasından başkasını babası diye iddia ederse, o kimseye cennet haramdır." (Buhari ve Müslim)

965 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «لا تَرْغَبُوا عَنْ آبَائِكُمْ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ أَبِيهِ، فَهُوَ كُفْرٌ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

965- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Babalarınızdan yüz çevirmeyiniz. Kim babasından yüz çevirirse, o -nimete-küfretmektir." (Buhari ve Müslim)

966 - وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رسولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «لَيْسَ مِنَ ادَّعَى لِغَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُهُ إِلَّا كَفَرَ، وَمَنْ ادَّعَى مَا لَيْسَ لَهُ فَلَيْسَ مِنَّا، وَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ، وَمَنْ دَعَا رَجُلاً بِالْكُفْرِ، أَوْ قَالَ: عَدُوُّ اللَّهِ، وَلَيْسَ كَذَلِكَ إِلَّا حَارَ(٢) عَلَيْهِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١)، وَهٰذَا لَفْظُ روايةِ مُسْلِمٍ.

966- Ebu Zer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Bildiği halde, babasından başkasını babası olduğunu iddia eden kimse mutlaka -nimete- küfretmiş olur. Kim kendisinin olmayan bir şeyi kendisinin olduğunu iddia ederse bizden değildir ve ateşteki yerini hazırlasın. Kim de bir kişiye 'Kafir' veya 'Allah düşmanı' diye çağırır da durum söylediği gibi olmazsa, söylediği söz kendi aleyhine döner." (Buhari ve Müslim. Bu lafız, Müslim'in lafzıdır,)

ALLAH VE RESULÜNÜN YASAKLADIKLARINI YAPMAKTAN SAKINMAK

967 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَغَارُ، وَغَيْرَةُ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَ الْمَرْءُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ» متفق عَلَيْهِ[1].

967- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Yüce Allah kıskançtır. Allah'ın kıskançlığı ise, bir kişinin Allah'ın haram kıldığı şeyleri yapmasıdır." (Buharı ve Müslim)

YASAKLANAN ŞEYİ YAPANIN SÖYLEMESİ VE YAPMASI GEREKEN HUSUSLAR

968- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَنْ حَلَفَ فَقَالَ فِي حَلِفِهِ: بِاللَّاتِ وَالْعُزَّى، فَلْيَقُلْ: لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللهُ، وَمَنْ قَالَ لِصَاحِبِهِ: تَعَالَ أُقَامِرْكَ[2] فَلْيَتَصَدَّقْ». متفق عَلَيْهِ[1].

968- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim yemin eder ve yemininde 'Lât ve Uzza hakkı için' derse, hemen 'Allah'dan başka hiçbir ilah yoktur' desin. Kim de kardeşine 'Gel seninle kumar oynayalım' derse, hemen bir sadaka versin." (Buhari ve Müslim)

Fihrist'e dön

MUHTELİF KONULARLA İLGİLİ HADİSLER

969 - وَعَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ قَالَ: انْطَلَقْتُ مَعَ أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ إِلى حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ فَقَالَ لَهُ أَبُو مسعودٍ: حَدِّثْنِي مَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الدَّجَّالِ، قَالَ: «إِنَّ الدَّجَّالَ يَخْرُجُ، وَإِنَّ مَعَهُ مَاءً وَنَاراً، فَأَمَّا الَّذِي يَرَاهُ النَّاسُ مَاءً فَنَارٌ تُحْرِقُ، وَأَمَّا الَّذِي يَرَاهُ النَّاسُ نَاراً، فَمَاءٌ بَارِدٌ عَذْبٌ، فَمَنْ أَدْرَكَهُ مِنْكُمْ، فَلْيَقَعْ فِي الَّذِي يَرَاهُ نَاراً، فَإِنَّهُ مَاءٌ عَذْبٌ طَيِّبٌ» فَقَالَ أَبُو مَسْعُودٍ: وَأَنَا قَدْ سَمِعْتُهُ. متَّفَقٌ عَلَيْهِ(1).

969- Rib'i b. Hırâş'dan şöyle rivayet edilmiştir:

"Ebu Mes'ud el-Ensari ile birlikte Huzeyfe b. Yeman (r.a)'a gitmiştim. Ebu Mes'ud kendisine; 'Resûlüllah (s.a.v)'den Deccâl ile ilgili işittiğin şeyleri bana anlat' dedi. Bunun üzerine Huzeyfe şunları anlattı;

Şüphesiz ki Deccâl, beraberinde su ve ateş olduğu halde ortaya çıkacaktır. Insanların su diye gördüğüne gelince, aslında o yakıcı bir ateştir. Insanların ateş diye gördükleri ise, aslında tatlı ve soğuk bir sudur. Sizden kim ona yetişirse, hemen ateş olarak gördüğüne yanaşsın. Çünkü o tatlı ve hoş bir sudur."

Ebu Mes'ud; Şüphesiz bunu ben de işitmiştim, dedi. (Buhari ve Müslim)

970 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلَّا سَيَطَؤُهُ الدَّجَّالُ، إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ؛ وَلَيْسَ نَقْبٌ مِنْ أَنْقَابِهَا إِلَّا عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ صَافِّينَ تَحْرُسُهُمَا، فَيَنْزِلُ بِالسَّبَخَةِ(1)، فَتَرْجُفُ الْمَدِينَةُ ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ، يُخْرِجُ اللَّهُ مِنْهَا كُلَّ كَافِرٍ وَمُنَافِقٍ» رَوَاهُ مُسْلِم(2).

970- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Fihrist'e dön

"Mekke ve Medine'nin dışında bütün her yere Deccâl ayak basacaktır. Melekler buralarda bulunan bütün yolları tutup saf halinde beklerler. Bunun üzerine Deccâl çorak bir yere iner. Medine üç sarsıntı ile sarsılır. Allah (c.c) bütün kafir ve münafığı oradan çıkarır." (Müslim)

971 - وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «يَتْبَعُ الدَّجَّالَ مِنْ يَهُودِ أَصْبَهَانَ سَبْعُونَ أَلْفاً عَلَيْهِمُ الطَّيَالِسَةُ» رَوَاهُ مُسْلِم(٢).

971- Enes (r.a)'dan Resâlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Deccâl'e Isfahan Yahudilerinden yetmiş bin kişi, üzerlerinde talasanlar olduğu halde tabi olur." (Müslim)

972 - وَعَنْ أُمِّ شَرِيكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا سَمِعَتِ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: «لَيَنْفِرَنَّ النَّاسُ مِنَ الدَّجَّالِ فِي الجِبَالِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(١).

972- Ummü Şerîk (r.a)'dan Resâlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu İşittiği rivayet edilmiştir:

"İnsanlar Deccâl'den dağlara doğru kaçacaklardır." (Müslim)

973 - وَعَنْ عِمْرَانَ بنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَّالِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٥).

973- Imrân b. Husayn (r.a)'dan Resâlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Âdem'in yaratılışı ile kıyametin kopacağı saat arasında Deccâl'den daha büyük bir olay yoktur!" (Müslim)

974 - وَعَنِ الْمُغِيرَةِ بنِ شُعْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: ما سَأَلَ أَحَدٌ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الدَّجَّالِ أَكْثَرَ مِمَّا سَأَلْتُهُ؛ وَإِنَّهُ قَالَ لِي: «مَا يَضُرُّكَ؟» قلتُ: إِنَّهُمْ يَقُولُونَ: إِنَّ مَعَهُ جَبَلَ خُبْزٍ وَنَهَرَ مَاءٍ! قَالَ: «هُوَ أَهْوَنُ(٣) عَلى اللَّهِ مِنْ ذَلِكَ» مُتفقٌ عَلَيْهِ(٤).

974- Muğîre b. Şu'be (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Benim Resûlüllah (s.a.v)'e Deccâl hakkında sorduğum sorudan daha çok hiçbir kimse soru. sormamıştır. Şüphesiz ki Resûlüllah (s.a.v) bana; 'O sana zarar veremez' buyurunca dedim ki; 'İnsanlar Deccâl ile birlikte dağ kadar ekmek, ırmak kadar da su bulunduğunu söylüyorlar!' Bunun üzerine Resûlüllah (s.a.v) şöyle buyurdu; O, Allah katında bundan daha alçaktır." (Buharİ ve Müslim)

975 - وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أَنْذَرَ أُمَّتَهُ الأَعْوَرَ الْكَذَّابَ، أَلا إِنَّهُ أَعْوَرُ، وَإِنَّ رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ لَيْسَ بِأَعْوَرَ، مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كَ فَ رَ» مُتفقٌ عَلَيْهِ(٥).

975- Enes (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Hiçbir peygamber yoktur ki, ümmetini bir gözü kör olan yalancı -Deccâl-dan korkutmuş olmasın. Şüphesiz ki onun bir gözü kördür, ama hiç şüpheniz olmasın ki Yüce Rabbiniz kör değildir. O-nun iki gözü arasında 'K-F-R-kafir' yazılıdır." (Buhari ve Müslim)

976 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَلا أُحَدِّثُكُمْ حَدِيثاً عنِ الدَّجَّالِ مَا حَدَّثَ بِهِ نَبِيٌّ قَوْمَهُ! إِنَّهُ أَعْوَرُ، وَإِنَّهُ يَجِيءُ مَعَهُ بِمِثَالِ الجَنَّةِ وَالنَّارِ، فالَّتِي يَقُولُ إِنَّهَا الجَنَّةُ هِيَ النَّارُ» متفقٌ عَلَيْهِ(٦).

976- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a,v) 'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Fihrist'e dön

"Dikkat ediniz! Size, hiçbir peygamberin kavmine kendisinden bahsetmediği Deccâl hakkında haber vereyim mi? Şüphesiz ki onun bir gözü kördür. O, kendisiyle birlikte cennet ve cehennemin bir benzerini getirecektir. Onun cennet dediği var ya, o mutlaka cehennemdir." (Buharı ve Müslim.)

977 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «لا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ الْيَهُودَ، حَتَّى يَخْتَبِئَ الْيَهُودِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ، فَيَقُولُ الْحَجَرُ وَالشَّجَرُ: يَا مُسْلِمُ! هٰذَا يَهُودِيٌّ خَلْفِي تَعَالَ فَاقْتُلْهُ، إِلَّا الْغَرْقَدَ[1] فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ الْيَهُودِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[2].

977- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kıyamet, müslümarılarla yahudiler savaşmadıkça kopmayacaktır. Sonunda bir yahudi, taş ve ağacın arkasına saklanır; bunun üzerine taş ve ağaç; 'Ey Müslüman! Arkamda saklanan bir yahudidir. Gel ve onu öldür!' der. Ancak 'Garkad' denilen ağaç hariç; çünkü o, yahudi ağacıdır." (Buharı ve Müslim)

978 - وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِالْقَبْرِ، فَيَتَمَرَّغَ عَلَيْهِ، وَيَقُولُ: يَا لَيْتَنِي مَكَانَ صَاحِبِ هٰذَا الْقَبْرِ، وَلَيْسَ بِهِ الدِّينُ، مَا بِهِ إِلَّا الْبَلاءُ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[1].

978- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Nefsim elinde olan -Allah'a- yemin olsun ki, bir adam kabirden geçerken kabrin üzerine çullanıp 'Keşke bu kabrin sahibi yerinde ben olsaydım!' demedikçe dünya yıkılmaz. Oysa bu temenniyi dini için değil de, başına gelen beladan dolayı yapacaktır." (Buhari ve Müslim)

979 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «يَكُونُ خَلِيفَةٌ مِنْ خُلَفَائِكُمْ فِي آخِرِ الزَّمَانِ يَحْثُو الْمَالَ وَلَا يَعُدُّهُ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(١).

979- Ebu Said el-Hudri (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ahir zaman da halifelerinizden bir halife, avuçla mal dağıtacak ve onu saymayacaktır." (Müslim)

980 - وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَطُوفُ الرَّجُلُ فِيهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ، فَلَا يَجِدُ أَحَداً يَأْخُذُهَا مِنْهُ، وَيُرَى الرَّجُلُ الْوَاحِدُ يَتْبَعُهُ أَرْبَعُونَ امْرَأَةً يَلُذْنَ بِهِ مِنْ قِلَّةِ الرِّجَالِ وَكَثْرَةِ النِّسَاءِ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٢).

980- Ebu Musa el-Eş'ari (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İnsanların üzerine öyle bir zaman gelecek ki, kişi altından sadaka vermek için dolaşıp duracak da o sadakayı alacak kimse bulamayacaktır. Erkeklerin azlığı ve kadınların da çokluğundan dolayı bir erkeğin peşinden kırk kadın gidip kendisine sığındığı görülecektir." (Müslim)

981 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِقَوْمٍ عَذَاباً أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ، ثُمَّ بُعِثُوا عَلَى أَعْمَالِهِمْ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(١).

981- İbn-i Ömer (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah bir topluluğa azab indirdiği zaman, o azab o topluluğun içinde bulunan -iyi , kötü- herkese isabet eder. Sonra amellerine göre diriltilirler." (Buharı ve Müslim)

982 - وعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كانَ جِذْعٌ يَقُومُ إِلَيْهِ النَّبِيُّ ﷺ، يَعْنِي فِي الخُطْبَةِ. فَلَما وُضِعَ المِنْبَرُ، سَمِعْنَا لِلْجذْعِ مِثْلَ صَوْتِ الْعِشَارِ(٢) حَتَّى نَزَلَ النَّبِيُّ ﷺ، فَوَضَعَ يَدَه عَلَيْهِ فَسَكَنَ. رَواه البخارِيُّ(١).

982- Cabir (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Peygamber (a.s)'ın hutbe okurken üzerine yaslanıp durduğu bir hurma kütüğü vardı. Minber konulduğu zaman o kütükten, gebe devenin -doğum sancısında çıkardığı- ses gibi bir inilti işittik. Sonunda Peygamber (a.s) hutbeden inip elini onun üzerine koydu ve böylelikle sakinleşip sustu." (Buhari)

983 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «لا يُلْدَغُ المُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ» متفقٌ عَلَيْهِ(١).

983- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mü'min, bir delikten iki kere ısırılmaz." (Buhari ve Müslim)

984 - وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «يُصَلُّونَ(١) لَكُمْ، فَإِنْ أَصَابُوا فَلَكُمْ، وَإِنْ أَخْطَؤُوا فَلَكُمْ وَعَلَيْهِمْ» رَواهُ البُخارِيُّ(٢).

984- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"İmamlarınız-size namaz kıldırıyorlar. Eğer doğru -kıldırırlarsa- sevabı hepinize aittir. Ama hata ederlerse sevabı size, -sorumluğu da- onların aleyhlerinedir." (Buhari)

985 - وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «عَجِبَ الله عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَوْمٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ فِي السَّلاسِلِ» رَواهُمَا البُخارِيُّ(٣).

Fihrist'e dön

985- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Aziz ve Yüce olan Allah, zincirlere bağlanmış bir halde cennete giren bir topluluktan hoşnut olmuştur." (Buhari)

986 - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ، وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ، وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ[6].

986- Hz. Âişe (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Melekler nurdan yaratılmıştır. Cinler de dumansız bir ateşten yaratılmıştır. Adem ise -Kur'an'da- size açıklandığı şekilde yaratılmıştır." (Müslim)

987 - وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَلَا يُزَكِّيهِمْ، وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ، وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ: شَيْخٌ زَانٍ، وَمَلِكٌ كَذَّابٌ، وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ[3]

987- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Üç sınıf insan vardır ki, Allah kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onları temize çıkarmayacak, onlara bakmayacak ve onlar için çok acıklı bir azap vardır; zina eden ihtiyar, yalancı idareci ve büyüklük taslayan fakir." (Müslim)

988 - وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ، فَاجْتَهَدَ، ثُمَّ أَصَابَ، فَلَهُ أَجْرَانِ، وَإِنْ حَكَمَ وَاجْتَهَدَ، فَأَخْطَأَ، فَلَهُ أَجْرٌ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ[7].

Fihrist'e dön

988- Amr b. As (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in söyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Bir hakim hüküm vereceği zaman ictihad eder de sonra içtihadında isabet ederse, onun için iki mükafat vardır. Eğer ictihad edip hüküm verir ve hata ederse, onun için bir mükafat vardır."
(Buhari ve Müslim)

989- وَعَنْ أَبِي زَيْدٍ عَمْرِو بْنِ أَخْطَبَ الأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْفَجْرَ، وَصَعِدَ الْمِنْبَرَ، فَخَطَبَنَا حَتَّى حَضَرَتِ الظُّهْرُ، فَنَزَلَ فَصَلَّى، ثُمَّ صَعِدَ الْمِنْبَرَ حَتَّى حَضَرَتِ الْعَصْرُ، ثُمَّ نَزَلَ فَصَلَّى، ثُمَّ صَعِدَ المنبر حتى غَرَبَتِ الشَّمْسُ، فَأَخْبَرَنَا مَا كَانَ وَمَا هُوَ كَائِنٌ، فَأَعْلَمُنَا أَحْفَظُنَا. رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٢).

989- Ebu Zeyd Amr b. Ahtab el-Ensari (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Resûlüllah (s.a.v) bize sabah namazı kıldırdı. Sonra minbere çıkıp öğle namazı vakti girinceye kadar bize hutbe verdi. Minberden indi ve namaz kıldı. Sonra tekrar minbere çıktı ve ikindi namazı vakti girinceye kadar - bize hutbe verdi. Sonra minberden indi ve namaz kıldı. Sonra minbere çıktı ve güneş batıncaya kadar- bize hutbe verdi. Olmuş ve olacak olanları bize haber verdi. Bizim en iyi bilenimiz, en fazla ezberleyenimizdir." (Müslim)

İSTİĞFAR

990 - وَعَنِ الأَغَرِّ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّهُ لَيُغَانُ(٤) عَلَى قَلْبِي، وَإِنِّي لأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِئَةَ مَرَّةٍ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٥).

990- Eğar el-Müzeni (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Fihrist'e dön

"Şüphesiz ki benim kalbim -nurdan bir perde ile- perdelen-miştir ve ben her gün yüz kere Allah'a mutlaka tövbe ederim." (Müslim)

991 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
«وَاللَّهِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً» رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ(١).

991- Ebu Hureyre (r.a) 'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu işittiği rivayet edilmiştir:

"Allah'a yemin olsun ki ben, bir günde yetmiş kereden fazla Allah'a tövbe edip bağışlanma diliyorum." (Buhari)

992- وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ لَمْ تُذْنِبُوا، لَذَهَبَ اللَّهُ تَعَالَى بِكُمْ، وَلَجَاءَ بِقَوْمٍ يُذْنِبُونَ فَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ تَعَالَى فَيَغْفِرُ لَهُمْ»
رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٢).

992- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'în şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Nefsim elinde olana yemin olsun ki, eğer siz günah işlememiş olsanız, Yüce Allah sizi mutlaka gönderir ve Allah'a tövbe eden, Allah'ın da tövbelerini kabul ettiği bir topluluğu sizin yerinize mutlaka getirirdi." (Müslim)

993 - وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا نَعُدُّ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الْمَجْلِسِ الْوَاحِدِ مِئَةَ مَرَّةٍ: «رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ».
رَوَاهُ أَبُو دَاوُد، وَالتِّرْمِذِيُّ(٣) وَقَالَ: حَدِيثٌ صَحِيحٌ.

993- İhn-i Ömer (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz, Resûlüllah (s.a.v)'in sadece bir mecliste yüz defa 'Rabbim, beni bağışla ve tövbemi kabul buyur; şüphesiz ki sen tövbeleri

en çok kabul eden ve en fazla merhamet edensin' diye dua ettiğini sayardık." (Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiş ve Tirmizi, hadis sahihtir demiştir.)

994 - وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ لَزِمَ الْاسْتِغْفَارَ، جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجاً، وَمِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجاً، وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ» رَوَاهُ أبو داود[1].

994- İbn-i Abbas (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Kim istiğfar etmeye devam ederse, Allah onun için her sıkıntıdan bir çıkış yolu, her üzüntüden de bir ferahlık yaratır. Onu hiç ummadığı yerden rızıklandırır." (Ebu Davud)

ALLAH'IN CENNETTE MÜ'MİNLERE HAZIRLADIĞI NİMETLER

995 - وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَأْكُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِيهَا، وَيَشْرَبُونَ، وَلا يَتَغَوَّطُونَ، وَلا يَمْتَخِطُونَ، وَلا يَبُولُونَ؛ وَلَكِنْ طَعَامُهُمْ ذَلِكَ جُشَاءٌ[2] كَرَشْحِ الْمِسْكِ، يُلْهَمُونَ التَّسْبِيحَ وَالتَّكْبِيرَ، كَمَا يُلْهَمُونَ النَّفَسَ». رَوَاهُ مُسْلِمٌ[1].

995- Cabir (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cennet ehli cennette yerler ve içerler, abdest bozmazlar, sümkürmezler ve idrar yapmazlar. Ama onların bu yedikleri, geğirti ve misk gibi terle dışarı atılır. Nefes alıp veme nasıl kendilerine ilham olunduysa, aynı ilham ile tesbih ederle, tekbir getirirler."
(Müslim)

Fihrist'e dön

996 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَعْدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ، وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ، وَاقْرَؤُوا إِنْ شِئْتُمْ: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [السَّجْدَة: ١٧]» متفقٌ عَلَيْهِ(٢).

996- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Yüce Allah şöyle buyurmuştur, Ben, salih kullarım için hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir beşerin kalbinden dahi geçiremeyeceği şeyler hazırladım. İsterseniz şu ayeti okuyunuz:

Hiçbir kimse, yaptıklarının mükafatı olarak gözler aydınlığı -nimetlerden- neler gizlendiğini asla bilemez!" Secde;17 (Buhari ve Müslim)

997- وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ لَخَيْمَةً مِنْ لُؤْلُؤَةٍ وَاحِدَةٍ مُجَوَّفَةٍ طُولُهَا فِي السَّمَاءِ سِتُّونَ مِيلاً. لِلْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلُونَ، يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُ فَلَا يَرَى بَعْضُهُمْ بَعْضاً». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٣).

997- Ebu Musa (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Gerçekten mü'min için cennette, göğe doğru altmış mil uzunluğunda içi boş ve tek bir inciden yapılmış bir çadır bulunmaktadır. Onun içinde mü'minin aileleri vardır; mü'min onları ziyaret eder ama bir kısmı diğerini göremez." (Buhari ve Müslim)

998 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يُنَادِي مُنَادٍ: إِنَّ لَكُمْ أَنْ تَحْيَوْا، فَلَا تَمُوتُوا أَبَداً، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا، فَلَا تَسْقَمُوا أَبَداً، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَشِبُّوا فَلَا تَهْرَمُوا أَبَداً، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَنْعَمُوا، فَلَا تَبْأَسُوا أَبَداً» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(١).

998- Ebu Said ve Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Cennet ehli cennete girdiği zaman bir münâdî şöyle seslenir; Şüphesiz ki artık size yaşam vardır; ebedi olarak ölmeyeceksiniz. Artık size sağlık afiyet vardır; ebedi olarak hastalanmayacaksınız. Artık size gençlik vardır; ebedi olarak yaşlanmayacaksınız. Artık size nimetlere erişme vardır; ebedi olarak hüzünlenmeyeceksiniz." (Müslim)

999 - وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ أَدْنَى مَقْعَدِ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ أَنْ يَقُولَ لَهُ: تَمَنَّ فَيَتَمَنَّى وَيَتَمَنَّى، فَيَقُولُ لَهُ: هَلْ تَمَنَّيْتَ؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ، فَيَقُولُ لَهُ: فَإِنَّ لَكَ مَا تَمَنَّيْتَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ» رَوَاهُ مُسْلِمٌ(٥).

999- Ebu Hureyre (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

"Sizden birinizin cennetteki en düşük makamı, kendisine -Yüce Allah'ın-

'Dile bakalım ne dilersen!' demesidir. Yüce Allah ona; 'Diledin mi?' diye sorar, o da 'Evet' der. Bunun üzerine ona şöyle buyurur; Şüphesiz ki sana dilediğin ne varsa, bir kat fazlasıyla birlikte verilecektir! (Müslim)

1000 - وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ لأَهْلِ الْجَنَّةِ: يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ! فَيَقُولُونَ: لَبَّيْكَ رَبَّنَا! وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ، فَيَقُولُ: هَلْ رَضِيتُمْ؟ فَيَقُولُونَ: وَمَا لَنَا لاَ نَرْضَى يَا رَبَّنَا! وَقَدْ أَعْطَيْتَنَا مَا لَمْ تُعْطِ أَحَداً مِنْ خَلْقِكَ! فَيَقُولُ: أَلاَ أُعْطِيكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ؟ فَيَقُولُونَ: وَأَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ؟ فَيَقُولُ: أُحِلُّ عَلَيْكُم(١) رِضْوَانِي، فَلاَ أَسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَداً» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٢).

1000- Ebu Said el- Hudri (r.a)'dan Resûlüllah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Şüphesiz ki Aziz ve Celil olan Allah, cennet ehline şöyle buyurur; 'Ey cennet ehli!' Onlar; 'Rabbimiz buyur, emrine amadeyiz ve hayır senin elindedir' derler. Yüce Allah; 'Razı oldunuz mu?'buyurur. Onlar; 'Ey Rabbimiz, bize ne oluyor ki razı olmayalım! Oysa bize, yaratıklarından hiçbir kimseye vermediğini verdin'derler. Bunun üzerine Yüce Allah; 'Dikkat edin, size bundan daha üstününü vereyim mi?'buyurur. Onlar; 'Hangi şey bundan daha üstün olabilir ki?Derler. Bunun üzerine Yüce Allah şöyle buyurur; Size rızâmı helal kılıyorum. Artık bundan sonra size asla kızmayacağım." (Buharı ve Müslim)

1001 - وَعَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَنَظَرَ إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، وَقَالَ: «إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ عِيَانًا(١) كَمَا تَرَوْنَ هٰذَا الْقَمَرَ، لَا تُضَامُونَ فِي رُؤْيَتِهِ»(٢) مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ(٣).

1001- Cerir b. Abdullah (r.a)'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Biz, Resûlüllah (s.a.v)'in huzurunda bulunuyorduk. Dolunay şeklindeki aya baktı ve şöyle buyurdu:

Şüphesiz ki siz, şu ayı gördüğünüz gibi Rabbinizi çıplak gözle görebileceksiniz. O'nu görüp müşahede etmekte, herhangi bir sıkıntı çekmeyeceksiniz." (Buhari ve Müslim)

İÇİNDEKİLER